

YEE

Sayı/Sayı 61 Ocak-Şubat/January-February 2016 www.yee.org.tr
35 Yıllık Dil, Kültür ve Edebiyat Dengesi
Bi-monthly Language, Culture and Literature Magazine
Print Price: 150

YUNUS EMRE
ENSTİTÜSÜ

Çok özel belgelerle
İstanbul'u kayıt altına
alan adam

**REŞAD EKREM
KOÇU**

The Man who kept
the record
of Istanbul

BALKANLARDAKİ OSMANLI (1360-1912)
OTTOMANS IN THE BALKANS (1360-1912)

Prof. Dr. Kemal H. Karpat

ANADOLU SİKKE MEDENİYETİ
ANATOLIA COIN CIVILIZATION

Dr. Atom Damalı

**YAZI VE
GÖRÜSLERİYLE**

Writings and views of...

İskender Pala

Rasim Özdenören

Ahmet Ümit

Mario Levi

H. Hümevra Şahin

Alexander McCall Smith

Mathew Prichard

Murat Gülsoy

Sadık Yalsızuçanlar

Ağâh Özgüç

Ömer Erdem

Geçmiş Zaman Köşkleri'nin
İzinde edebî

İstanbul

Retracing Mansions of Olden Times in literary Istanbul

YEE

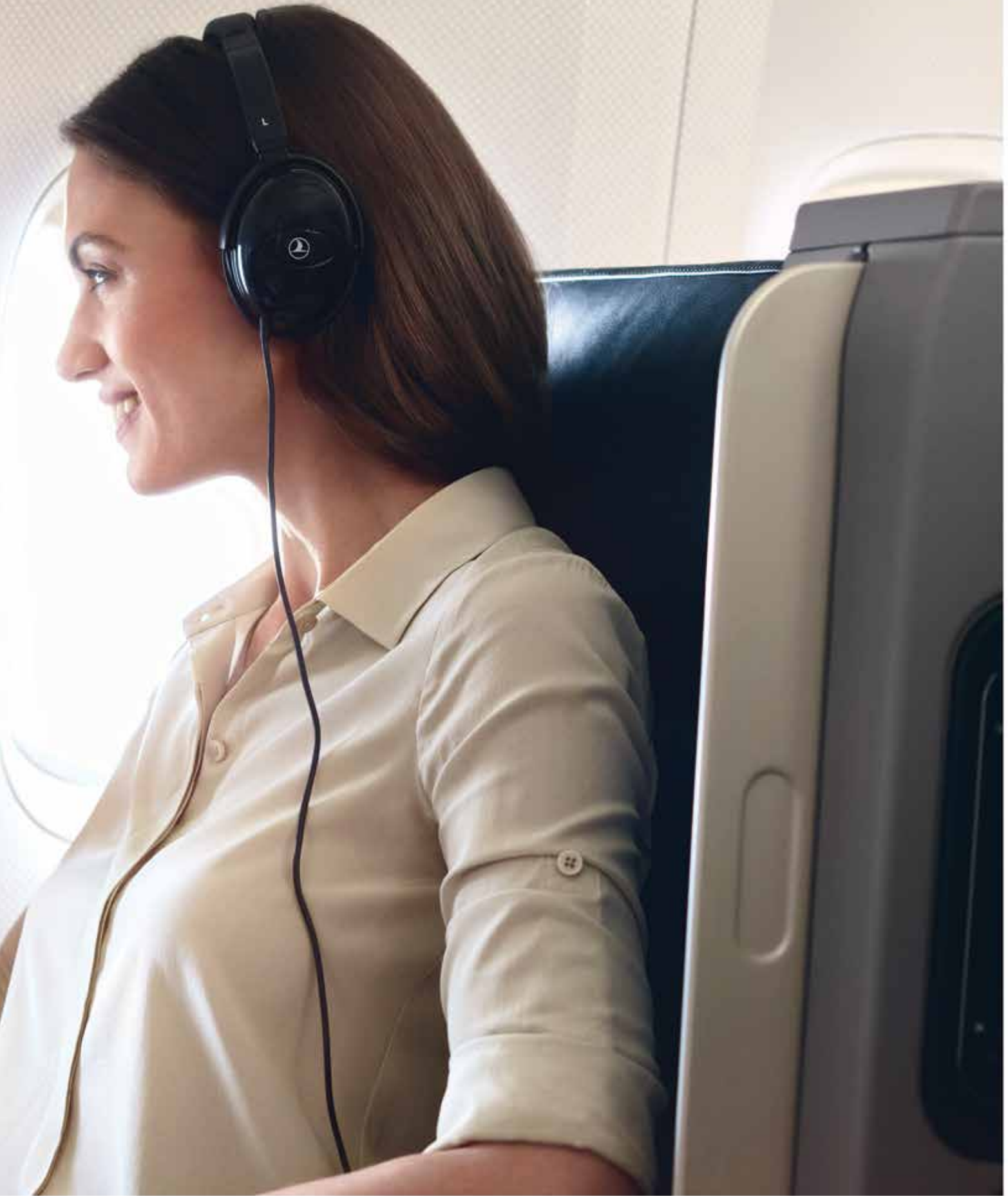
Avrupa'nın
En İyi Havayolu

SKYTRAX TARAFINDAN **5 YIL ÜST ÜSTE**
AVRUPA'NIN EN İYİ HAVAYOLU SEÇİLDİK.

TURKISHAIRLINES.COM

Skytrax Passenger Choice ödülleriinde Avrupa'da 2015 yılının en iyi havayolu seçildi.

A STAR ALLIANCE MEMBER

DÜNYA DAHA BÜYÜK.
K E Ş F E T.

**TURKISH
AIRLINES**

16

GÜNDEM AGENDA

- İstanbul'un Kayıp Adası
Lost Island of Istanbul
- Suat Köçer *Nokta'nın Hikâyesi*'ni Çekti
Suat Köçer Filmed 'The Story of Nokta'
- 13 Yılda 4 Bin Restorasyon
4 Thousand Restorations in 13 Years
- Çöpten Kurtarılan Osmanlı Levhası
Ottoman Sign Rescued From Garbage

DOSYA FILE

- Balkanlarda Osmanlı Mirası
Ottoman Legacy In The Balkans
- Sonsuzluğa Açılan Hayal Âlemi Satranç
An Imaginary Realm Opening To Eternity: Chess
- Anadolu Sikke Medeniyeti
Anatolia Coin Civilization
- Paranın Bulunduğu Yer: Sardes
Money Was Invented Here: Sardis

30

56

SANAT ART

- Görünenin Ardında Ne Var?
What Lies Beneath?
- İstanbul'u Kayıt Altına Alan Adam: Reşad Ekrem Koçu
The Man Who Kept The Record Of Istanbul: Reşad Ekrem Koçu

70

RÖPORTAJ INTERVIEW

- Resmin Şairi: Devrim Erbil
Poet of Painting: Devrim Erbil

Yunus Emre Enstitüsü

İKİ AYLIK DİL, KÜLTÜR VE EDEBİYAT DERGİSİ
Bi-monthly Magazine of Language, Culture and Literature

Ocak-Şubat 2016 January-February 2016 Sayı Issue 6

Yunus Emre Vakfı Adına Sahibi

Publisher on Behalf of the YEI

Yunus Emre Enstitüsü Başkanı

Yunus Emre Institute Chairman

Prof. Dr. Hayati Develi

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü

Responsible Editor

Dr. Şaban Çobanoğlu

Genel Yayın Yönetmeni

Editor in Chief

Selçuk Karaklıç

Yayın Danışmanı

Counselor of Publication

Dr. Melike Cünyüz

Yayın Kurulu

Publication Committee

Prof. Dr. M. Fatih Ançlı

Prof. Dr. Turan Karataş

Doç. Dr. Mustafa Balcı

Nazife Şişman

Hüseyin Su

Yönetim Yeri

Management Location

Yunus Emre Enstitüsü

Atatürk Bulvarı No: 11

Ulus, Ankara

İletişim Contact

E-mail: iletisim@yee.org.tr

Faks/Fax: +90 312 309 16 15

84

EDEBİYAT LITERATURE

- Bir Medeniyet Bekçisi
A Guardian of Civilization
- Polisiye Edebiyatın Başkenti
İstanbul
*Capital of Crime Fiction:
Istanbul*
- Aşkta Devamlılık
Permanency In Love

126

SEYAHAT TRAVEL

- Benim Maraş'ım
My Maras

**Yapım
Production**

**cube
medya**

**Cube Medya Yayıncılık Tanıtım
Organizasyon Hizmetleri Tic. Ltd. Şti.**

Genel Koordinatör

Coordinator

Ömer Ançlı

Grup Direktörü

Manager

Mustafa Özkan

Yayıncılar Koordinatörü

Publications Coordinator

Melih Uslu

Sanat Yönetmeni Art Director

Serpil Atmış

Editör Editor

Zeynep Yeğiner

Yönetim Yeri Management Location

Koşuyolu Mah. Kâtip Salih Sok. No: 48/1

Kadıköy/İstanbul

info@cube medya.com

Tel./Phone: +90 216 325 25 52

Baskı, Cilt

Printing

İMAK OFSET

Merkez Mah. Atatürk Cad. Göl Sok. No: 1 Yenibosna

34192 Bahçelievler, İstanbul. Telefon/Phone: +90 212 656 49 97

Yayın Türü

Type of Publication

Global, Süreli/Periodical

.tr dergisinde yayımlanan yazı, fotoğraf ve çizimlerden yayıncının izni alınmadan ve kaynak belirtilmeden tam ya da parça alıntı yapılamaz.

Neither text, photographs nor illustrations from '.tr' magazine may be reproduced either in full or summary without acknowledging the source and without prior permission from the publisher.

ISSN 2149-3170

Ukraynalı fotoğraf sanatçısı Guillaume Vaval'ın 'İstanbul'da Gece isimli görseli.
Ukrainian photographer Guillaume Vaval's 'Night in Istanbul'.

ER

İki Aylık Dil, Kültür ve Edebiyat Dergisi

*Bi-monthly Language,
Culture and Literature Magazine*

Yunus Emre Enstitüsü

.tr Dergisi Bir YEE Yayınıdır

İOS ve ANDROID
Marketlerden
Ücretsiz İndirebilirsiniz

Bizi Takip Edin

www.trdergisi.com

MERHABA | Greetings

Prof. Dr. Hayati Develi
Başkan / President

Değerli .tr dergisi okuyucuları,

Aralık ayının başında biri Katar'ın başkenti Doha'da, diğeri Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin başkenti Lefkoşa'da iki yeni Yunus Emre Enstitüsü (YEE) hizmete girdi: Doha Yunus Emre Enstitüsü ve Lefkoşe Yunus Emre Enstitüsü.

Derviş Efendizâde Mustafa Vakfı Konağı'nda hizmet verecek olan Lefkoşe Yunus Emre Enstitüsü'nün açılışına katılan Başbakan Sayın Ahmet Davutoğlu, Lefkoşe YEE'nin Kıbrıs'ta açılmasının özel bir sebebi olduğunu vurgulamış ve "Kıbrıslılara Türkçe öğretmek için bu merkezi kurmuyoruz. Kıbrıslılardan güzel dilimizin Kıbrıs ağzını öğrenmek için kuruyoruz." demişti. Kıbrıs'ta hiç kuşkusuz Türkçe, çok ahenkli ve renkli konuşuluyor. Biz, Lefkoşe Yunus Emre Enstitüsü olarak Kıbrıs'ta eğitim gören yabancı öğrencilere Türkçeyi öğretmek ve Türk kültür atlasının renklerini tanıtmayı amaçlıyoruz.

Kültür ve Turizm Bakanı Sayın Mahir Ünal'ın katılımıyla 2 Aralık 2015'te Katar'ın başkenti Doha'da açılan merkezimizin de Türk-Katar ilişkilerine katkıda bulunacağına inanıyorum. 2015 yılının karşılıklı olarak Türkiye-Katar yılı ilan edildiği bir zamanda hizmete giren Doha Yunus Emre Enstitüsü, Türkiye ve Katar'ın ortak kültürel hayatına hizmet edecektir.

Türkiye-Katar Kültür Yılı çerçevesinde Yunus Emre Enstitüsü ile Katar Üniversitesi arasında Türkoloji Bölümünün açılmasına dair bir anlaşma da imzaladık. Anlaşma öncesi fahri doktora unvanı takdim edilen Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan, Türkiye-Katar üniversiteleri arasındaki iş birliklerini güçlendirmek istediğini belirtmişti. Hiç şüphesiz Katar Üniversitesiyle imzaladığımız anlaşmanın yeni iş birliklerini doğuracağını düşünüyoruz.

Konuk ülke olarak katıldığımız Doha Uluslararası Kitap Fuarı'na, Enstitümüz, "Nakkashane: Osmanlı Sarayında Kitabın Serüveni" isimli bir programla iştirak etti. Programda dönemin müziği, kıyafetleri ve atmosferinin yansıtıldığı dekorda, geleneksel kitap sanatlarımız, alanında usta sanatkarların icrasıyla canlı bir performansla tanıtıldı. Bir kitabın mürekkebinden hattına, süslemesinden cildine kadar serüveninin uygulamalı olarak gösterildiği programda, geleneksel usulle üretilmiş eserlerden örnekler de sergilendi.

2015 yılı sona ererken pek çok açılışla birlikte bazı projelerin kapanışını da gerçekleştirdik. Onlardan biri de Halkbank'ın desteğiyle iki seneden beri devam ettirdiğimiz "Ustadan Çırağa Projesi"ydi. İki sene boyunca Balkanlar'da devam eden Geleneksel Türk El Sanatları kursları İstanbul'da düzenlenen eğitim programıyla tamamlanmış oldu.

Henüz yayın hayatına başlayan Türkçenin Sesi Radyosu'nun tanıtım toplantısını da Ankara Palas'ta 23 Aralık 2015'te gerçekleştirdik. Radyomuzda Türk müziği, Türk mutfağı, eğitim, kültür-sanat, sağlık, spor gibi pek çok konuda program yayınlıyoruz. Bununla birlikte güncel ve doğru haberlerin, yurt dışındaki kültür merkezlerimizle canlı bağlantıların yapıldığı ve bu ülkeler hakkında bilgilerin de yer aldığı yayınlara da yer veriyoruz.

Daha güzel sayılarda buluşmak üzere, muhabbetle...

Dearest '.tr' readers,

Two new Yunus Emre Institutes (YEE) were opened in early December, one in Qatar capital of Doha and other in Turkish Republic of Northern Cyprus' capital of Nicosia: Doha Yunus Emre Enstitüsü and Nicosia Yunus Emre Enstitüsü.

Prime Minister Ahmet Davutoğlu attended the opening ceremony of Nicosia Yunus Emre Enstitüsü to provide services Derviş Efendizâde Mustafa Foundation Mansion, and underlined the particular motive behind opening Nicosia YEE in Cyprus saying, "We are not establishing this center to teach Turkish to Cypriots. We open this center to learn the Cyprus dialect of our beautiful language from Cypriots." There is no doubt that a very harmonious and colorful Turkish is spoken in Cyprus. However we, Nicosia YEE, aim to teach Turkish to foreign students who study in Cyprus and introduce the colors of Turkish cultural atlas.

I believe that our center opened in Qatar capital of Doha on 2 December 2015 with attendance of Minister of Culture and Tourism Mahir Ünal, will contribute in Turkey-Qatar relations. 2015 was mutually declared as Turkey-Qatar year and Doha Yunus Emre Enstitüsü opened in 2015 will serve common cultural life of Turkey and Qatar.

As part of Turkey-Qatar Culture Year, Yunus Emre Enstitüsü signed an agreement with Qatar University to open a Turcology Department. Our President Recep Tayyip Erdoğan received an honorary PhD title before the agreement was signed, and expressed his desire for stronger collaborations between universities in Turkey and Qatar. There is no doubt that the agreement signed with Qatar University will lead to new collaborations.

Turkey was the guest country in Doha International Book Fair and our Institute participated in the fair with a program titled "Nakkashane: Journey of Book in the Ottoman Palace". With a background reflecting the music, attire and atmosphere of the period, our traditional book arts were introduced by master artists through live demonstrations. Program in which the journey of a book from ink to calligraphy, from vignette to binding was demonstrated, sample works produced with traditional methods were also displayed.

As year 2015 ends, openings took place as some projects were completed. "From Master to Apprentice" project we carried out for the last two years with support from Halkbank ended. Traditional Turkish Handicraft courses organized in the Balkans for the last two years ended with the training program held in Istanbul.

We held the publicity meeting of Sound of Turkish Radio which recently started to broadcast, on 23 December 2015 in Ankara Palas. Radio shows on numerous topics such as Turkish music, Turkish cuisine, education, culture-arts, health and sports are aired. In addition, we broadcast current and accurate news, live connections with our culture centers abroad and give information on these countries.

Hope to meet with you in the coming issues, with love...

Çağdaş Türk Edebiyatının Varşova Przy Zawiszy Kütüphanesinde Tanıtımı

The Presentation of Contemporary Turkish Literature in Warsaw Przy Zawiszy Library

TURKEY

Discover
the potential

"Türkçeden
Lehçeye
Çevrilmiş Edebî
Eserler ve
Yazarları"

The Writers and
Their Literary Works
Translated from
Turkish to Polish

Tarih : 21 Ocak 2016

Saat : 18.00

Yer : Biblioteka Przy Zawiszy

Al. Jerozolimskie 121 / 123 Varşova

/yee varsova

Yunus Emre Enstitüsü
Centrum Kultury Turckiej
Warszawa

Selçuk Karakılıç
Genel Yayın Yönetmeni / Editor in Chief

“Geçmiş Zaman Köşkleri ve Türk Evleri”

“Old Time Mansions and the Turkish Houses”

Türkçenin parlak kalemlerinden Abdülhak Şinasi Hisar, eski İstanbul’un başlı başına bir âlem olan köşklerini yalnız dış görünüşleriyle değil, içlerinde geçen hayatı da *Geçmiş Zaman Köşkleri*’nde nefis bir üslupla anlatır. O devrin ev hayatı ve köşklerini renkli bir üslupla anlatan Abdülhak Şinasi Hisar’ın *Geçmiş Zaman Köşkleri*’nden hareketle eski İstanbul’u ve Türk evlerini değerlendirmek istedik. Bahtiyar Aslan, “Bir Medeniyet Bekçisi” isimli yazısında Abdülhak Şinasi’nin gözüyle eski İstanbul ve köşklerini anlatıyor. Aslan, Abdülhak Şinasi için “Medeniyetimizin son bekçilerinden biriydi.” diyor ve şöyle devam ediyor: “İstanbul’u ve orada yaşanan medeniyeti bir bütün olarak kavrayabilen, yaşayabilen son nesildendir. Hayatının Cumhuriyet Türkiye’sine denk gelen kısımlarında da o medeniyeti yaşamaktan vazgeçmedi. Eserlerinde bir bakıma kültür mirasımızı kayıt altına almaya çalıştı. Yazdıklarıyla onların bekçiliğini yapmak istedi.”

İstanbul’u hücrelerine varıncaya dek kayıt altına alan, en azından bu uğurda çalışan bir diğer isim de hiç kuşkusuz Reşad Ekrem Koçu’dan başkası değildir. İstanbul’un kütüğünü oluşturmak gibi büyük bir ideale sahip olan Reşad Ekrem, 1944 yılının sonlarına doğru *İstanbul Ansiklopedisi* adını vereceği kapsamlı bir yayına başlamıştı. *İstanbul Ansiklopedisi*’nin yayın hayatının uzun hikâyesini İstanbul’un önemli sahaflarından Emin Nedret İşli, “İstanbul’u Kayıt Altına Alan Adam: Reşad Ekrem Koçu” başlıklı yazısında uzun uzadıya anlatıyor.

Ömer Erdem sergi değerlendirmelerine devam ediyor. Erdem’in “*Görünenin Ardında Ne Var?*” sergisi hakkındaki kanaatleri şöyle: “*Görünenin Ardındaki* sergisi; sıkışmayı, insanın elinden alınmış, yer, yurt ve yaşama hakkını, kendince ve izleyicinin özgürlük alanına sarkmadan duyurmaya çalışıyor. Sergideki videonun geçişi de soyutun kendi estetik alanından geçerken, insanın özüne noktalamak dokunmuş yapmanın başarısı ile ayrı bir niteliğe bürünüyor.”

Bu sayımızda da bir röportajımız bulunuyor: Devrim Erbil, arkadaşımız Merve Ay’ın sorularını cevapladı. “Resmin Şairi” olarak bilinen Devrim Erbil’in röportajı ilginizi çekeceğini düşünüyorum.

Kemal Karpaz “Balkanlar’da Osmanlı Mirası”, Melih Uslu “Paranın Bulunduğu Yer Sardes”, İskender Pala “Aşkta Devamlılık”, Mario Levi “Edebiyat Sormak Demektir”, Sadık Yalsızuçanlar “Bir Türkçe Sevdalı Diyamandı”, Murat Gülsoy “Gölgeler ve Hayaller Şehrinde”, Rasim Özdenören “Benim Maraş’ım”, Halit Karatay “Koroğlu ve Robin Hood” yazılarıyla katkıda bulundular.

Bu sayımızın dikkat çekici yazılarından birini de Sadık Yalsızuçanlar yazdı: “Bir Türkçe Sevdalı Diyamandı”. Yalsızuçanlar, 1844’te Kayseri Talas’ta dünyaya gelen ve sonradan Müslümanlığı seçen Mevlana hayranı Diyamandı’nin ilginç hayatını mektupların diliyle anlatıyor.

Daha güzel sayılarda buluşmak üzere, saygılarımla...

A brilliant Turkish writer, Abdülhak Şinasi Hisar depicted not only the exteriors of but also the life in the mansions of old Istanbul, each a world on their own, in his book Mansions of the Past. Setting off from Mansions of the Past by Abdülhak Şinasi Hisar in which he narrated the households and mansions of the era with a colorful style, we wished to review old Istanbul and Turkish houses. Bahtiyar Aslan explains old Istanbul and its mansions through the eyes of Abdülhak Şinasi in his article titled “Guardian of a Civilization”. Referring to Abdülhak Şinasi, Aslan says “He was one of the last guardians of our civilization,” and continues as follows:

“He was a member of the last generation to comprehend Istanbul and the civilization as a whole and experience it. He never abandoned living in that civilization in his lifetime which also coincided with Turkish Republic. He paid effort to record our cultural legacy in a sense. He had the desire to preserve it in his writings.”

There was another figure who recorded Istanbul, even its cells, and worked towards this goal: Reşad Ekrem Koçu. Reşad Ekrem with a great ideal as forming a registry of Istanbul, began publishing the comprehensive work he named Istanbul Encyclopedia towards the end of 1944. A leading bibliopole in Istanbul, Emin Nedret İşli narrates the long story of Istanbul Encyclopedia’s publication life with unpublished documents in his essay titled “The Man who Registered Istanbul: Reşad Ekrem Koçu”.

Ömer Erdem continues his exhibition critiques. Erdem’s opinions on exhibition “What Lies Beneath?” are as follows: “Exhibition What Lies Beneath, efforts to proclaim the state of being stranded, man’s right to land, home and life which are taken away, in its own way and without crossing over to audience’s area of freedom. The transition in the video in the exhibition becomes something else with its success in touching human’s essence precisely while passing through the aesthetic space of the abstract.”

This issue also features an interview: Devrim Erbil answered the questions of our colleague Merve Ay. Also known as the “Poet of Painting”, Devrim Erbil interview will appeal to you.

Kemal Karpaz contributed with an article titled “Ottoman Legacy in Balkans”, Melih Uslu with “Sardis where Money was Invented”, İskender Pala with “Permanency in Love”, Mario Levi with “Literature means Questioning”, Sadık Yalsızuçanlar with “An Adorer of Turkish Language: Diamandı”, Murat Gülsoy with “In the city of Shadows and Dreams”, Rasim Özdenören with “My Maraş”, and Halit Karatay with “Koroğlu and Robin Hood”.

Another article that stands out is by Sadık Yalsızuçanlar: “An adorer of Turkish language Diamandı”. Yalsızuçanlar writes about Mevlana admirer Diamandı who was born in 1844 in Kayseri and converted into Islam afterwards.

We wish to meet in coming issues, sincerely...

KONSER/CONCERT

MİLLÎ REASÜREANS'TA PARLAYAN YILDIZLAR

Ülkemizin gelecek vadede sıra dışı yeteneklerine ışık tutmaya ve onları hak ettikleri sahnelere taşımaya devam eden "Parlayan Yıldızlar" serisinde sahneyi bu kez genç yıldızlar alıyor. Kemanda 1994 doğumlu Ezgi Sarıçioğlu ve piyanoda 1998 doğumlu Başak Merve Beethoven, Chopin ve Bach gibi klasik müziğin en önemli isimlerinin eserlerini sergileyecek.

25 OCAK, 20.15
MİLLÎ RESÜREANS KONSER SALONU, İSTANBUL

SHINING STARS IN MİLLÎ REASÜRANS (NATIONAL REASSURANCE)

Young stars take the stage in Shining Stars series that continue to bring Turkey's young promising talents under spotlight and carry them to the stages they deserve to be on. Ezgi Sarıçioğlu born in 1994 on violin and Başak Merve born in 1998 on piano will perform pieces by most notable names in classical music such as Beethoven, Chopin and Bach.

25 JANUARY, 8.15 PM
MİLLÎ RESÜREANS CONCERT HALL, ISTANBUL

İNCESAZ

Grubun tanımıyla "İstanbul müziği" topluluğu olan İncesaz, 14 Ocak'ta Salon İKSV'de... Salon İKSV'de 1996'da Murat Aydemir, Derya Türkan ve Cengiz Onural tarafından kurulan İncesaz, Aydemir'in bestelerinin yanı sıra geleneksel Türk müziği repertuarından eserleri de yorumladılar. "İkinci Bahar" ve "Ekmek Teknesi" gibi sevilen TV dizilerinin müziklerini hazırladılar.

14 OCAK, 21.30 / SALON İKSV, İSTANBUL

İncesaz, a band of "İstanbul music" by their own definition, will perform at Salon İKSV on January 14. Formed in 1996 by Murat Aydemir, Derya Türkan, and Cengiz Onural, İncesaz played Aydemir's original compositions, as well as works from the traditional Turkish music repertoire. They composed the theme songs to popular TV shows such as "İkinci Bahar" and "Ekmek Teknesi".

14, JANUARY 9.30 PM
SALON İKSV, ISTANBUL

TAKSİM TRİO

Enstrümanlarına tutkun Hüsnü Şenlendirici, İsmail Tunçbilek ve Aytaç Doğan'ı bir araya getiren proje Taksim Trio, 12 Ocak akşamı İzmit Süleyman Demirel Kültür Merkezi'nde... Grubun adını taşıyan ilk albümleri 2007'de Doublemoon etiketiyle yayımlandı. 2007'de dünya müziğinin en önemli fuarı Womex'te dakikalarca ayakta alkışlandılar.

12 OCAK, 20.00
**SÜLEYMAN DEMİREL KÜLTÜR MERKEZİ,
KOCAELİ**

Taksim Trio, the project that brings together three passionate musicians Hüsnü Şenlendirici, İsmail Tunçbilek, and Aytaç Doğan will take the stage at İzmit Süleyman Demirel Cultural Center on 12 January The band's eponymous first album was released by Doublemoon in 2007. They received a long standing ovation at WOMEX 2007, the most important international professional market of world music.

**12, JANUARY 8.00 PM / SÜLEYMAN
DEMİREL CULTURAL CENTER, KOCAELI**

HELENE GRIMAUD

Helene Grimaud, uluslararası orkestra sahnesinin en heyecan uyandıran topluluklarından Basel Oda Orkestrası'nın eşliğinde İş Sanat Kültür Merkezi'nde sahne alacak. Piyanistik yeteneğinin yanında şiirsel ifadesi ve benzersiz tekniğiyle dünya çapında üne kavuşan Fransız sanatçı Choc du Monde de la musique, Diapason d'Or ve Grand Prix du disque gibi pek çok ödülün de sahibi.

19 OCAK, 20:30
İŞ SANAT KÜLTÜR MERKEZİ, İSTANBUL

Helene Grimaud will take the stage in İş Art Culture Center accompanied by Basel Chamber Orchestra, a most sensational orchestra in international orchestra scene. French artist with her poetic expression and unique technique as well as her talent as a pianist, has won numerous awards including Choc du Monde de la musique, Diapason d'Or and Grand Prix du disque.

19 JANUARY, 8.30 PM
İŞ ART CULTURE CENTER, ISTANBUL

İSTANBUL RESİTALLERİ

Dünyaca ünlü Kanadalı Piyanist Angela, Hewitt İstanbul'da resital rüzgârı estirmeye geliyor. "İstanbul Resitalleri" kapsamında Türkiye'ye gelecek olan başarılı piyanist, dünyanın en önemli salonlarında verdiği konserler, aldığı sayısız ödül, birincilik ve unvan ile pek çok başarıya ulaştı. 1978 yılında İtalya'da kazandığı ilk birinciliğini, Avrupa ve Kanada'da aldığı pek çok ödül takip etti.

12 ŞUBAT, 20.00
SAKIP SABANCI MÜZESİ THE SEED, İSTANBUL

ISTANBUL RECITALS

World-famous Canadian Pianist Angela Hewitt is visiting Istanbul for a series of recitals. Accomplished pianist to visit Turkey as part of "Istanbul Recitals" achieved success with performances in world's major halls, countless awards, first places and titles she won. She won first place in Italy in 1978 followed by numerous awards she received in Europe and Canada.

12 JANUARY- 2016, 20.00 PM
ISTANBUL MODERN

OSCAR GUZMAN ENSEMBLE

Müzik kariyerine solo çalışmalarıyla başlayan gitar ustası Oscar Guzman beş kıtada verdiği konserlerle genç yaşında adından sıkça söz ettirmeye başladı. Geçtiğimiz günlerde *Calle De Las Memorias - Hatıralar Sokağı* adlı albümünü çıkaran İspanyol gitarist yepyeni parçalarını 9. Uluslararası Ankara Flamenko Festivali kapsamında MEB Şûra Salonu'nda Flamenko sevenlere sunacak.

23 OCAK, 20.00
MEB ŞÛRA SALONU, ANKARA

Began his music career with solo efforts, guitar master Oscar Guzman made a name for himself at a young age with his performances on five continents. Spanish guitarist who recently released an album titled 'Calle De Las Memorias - Street of Memories' will perform his brand new songs for Flamenco lovers in MEB Council Hall as part of 9th International Ankara Flamenco Festival.

23 JANUARY, 8 PM
MEB COUNCIL HALL, ANKARA

BİN YILIN MİRASI

Türk müziğinden seçkilerin yer alacağı *Bin Yılın Mirası - Gelenekten Geleceğe Musiki Dünyamız*, Üsküdar Tekel Sahnesi'nde sizlerle buluşuyor. Anadolu coğrafyasındaki geleneksel müzik yapılarının ve bunun en güçlü yansımaları teşkil eden Türk müziğinin, asırlara ışık tutan kadim mirasından örnek eserler Doç. Dr. Murat Salim Tokaç'ın sanat yönetmenliğinde müzikseverlerle buluşuyor.

17 OCAK, 20.00
ÜSKÜDAR TEKEL SAHNESİ, İSTANBUL

LEGACY OF A MILLENNIUM

'Legacy of a Millennium- Our Music World From Tradition to the Future' featuring select Turkish tunes, will meet with the audience in Üsküdar Tekel Stage. Select works from the ancient legacy of Turkish music, illuminating centuries and featuring traditional musical structures in Anatolian region and its strongest reflection, will meet with music-lovers with art direction of Ass. Prof. Murat Salim Tokaç.

17 JANUARY, 8 PM
DT USKUDAR TEKEL STAGE, ISTANBUL

CHRIS BOTTI

Frank Sinatra, Aretha Franklin ve Natalie Cole gibi dünyaca ünlü isimlerle birlikte çalışan Chris Botti, klasik cazdaki ustalığıyla pop müziğini harmanlıyor. "En İyi Enstrümental Pop" dalında aldığı Grammy ödülünün yanı sıra farklı dallarda Grammy'de aday gösterilen Botti, trompetiyle harikalar yaratmaya devam ediyor.

16 OCAK, 21.00
ZORLU PSM TURKCELL SAHNESİ, İSTANBUL

Made collaborations with world-famous names as Frank Sinatra, Aretha Franklin and Natalie Cole, Chris Botti combines his mastery in classical jazz with pop music. Botti who received a Grammy in "Best Instrumental Pop" and was nominated for various Grammys, continues to work wonders with his trumpet.

16 JANUARY, 9 PM
ZORLU PSM TURKCELL STAGE, İSTANBUL

HAZAR'DAN ANADOLU'YA TÜRKÜLER

Türk halk müziğinin önemli sanatçılarından TRT İstanbul Radyosu Yurttan Sesler Korosu Ses Sanatçısı Münevver Özdemir ile kendine özgü bir kanun tekniğiyle Turgay Coşkun İş Sanat'ta sahne alıyor.

7 OCAK 2016, 20.30
İŞ SANAT KONSER SALONU

FROM KHAZAR TO CASPIAN FOLK SONGS

Among the notable names of Turkish folk music, TRT İstanbul Radio Voices brings a diverse approach to Turkish Folk Music with their distinctive zither technique.

7 JANUARY, 20.30 2016 İŞ SANAT KONCERT HALL

SERGI/EXHIBITION

YOK OLMADAN

İstanbul Modern, 2016 yılını doğayı yücelten ve çevresel farkındalığı gündeme getiren bir sergiyle karşılıyor. Farklı coğrafya ve dönemlerden sanatçıların sürdürülebilirlik kavramına bakışını ve doğayla ilişkisini yansıtan sergide, içinde yaşadığımız dünyaya ve ekolojik meselelere dair sanatsal tavır ve yaklaşımlar araştırılıyor.

**13 OCAK - 5 HAZİRAN
İSTANBUL MODERN**

BEFORE IT IS EXTINCT

Istanbul Modern welcomes 2016 with an exhibition that promotes nature and brings environmental awareness into question. Exhibition reflects the sustainability views of artists of different period and regions and their relations with nature. Artists' attitudes and approaches regarding the world we live in and ecological issues are investigated.

**13 JANUARY - 5 JUNE
İSTANBUL MODERN**

HABİTAT

İstanbul Modern'in güncel fotoğraf sergisi *Habitat*, yaşam alanları üzerine farklı bakış açılarını bir araya getiriyor. Her geçen gün yeniden tanımlanan mekân kavramının izini süren sergi, İstanbul Modern Fotoğraf Danışma Kurulu tarafından seçilmiş 13 sanatçının üretimlerine ev sahipliği yapıyor. Yaşam alanı üzerine farklı tahayyülleri bir araya getiren *Habitat* sergisi, yaşanan mekânı şekillendirme konusunda söz sahibi eşitler arasındaki çatışma ve denge arayışları etrafında şekilleniyor.

22 MAYIS'A KADAR İSTANBUL MODERN

Istanbul Modern's contemporary photography exhibition 'Habitat', brings together distinct perspectives on living spaces. Exhibition tracing the concept space redefined

each day, features works by 13 artists selected by Istanbul Modern Photography Advisory Committee. Habitat exhibition gathering different envisagements of living space, takes shape around conflicts between and search for balance of equals who are arbiters on living spaces.

**UNTIL 22 MAY
İSTANBUL
MODERN**

ŞİNASI GÖKTÜRKLER - GARANTİSİZLER

Yarım aslında tam ise tam dediğimiz nedir? Yarım dediğimiz "tam"ın tekrarı mı? Bu sorulara cevap ararken, işlerinde imgeleri bölen ve tekrar çoğaltarak alternatifler yaratan Şinasi Göktürkler'in yeni işlerinin de görülebileceği sergi Juno'da.

**15 OCAK'A KADAR
JUNO, İSTANBUL**

THE WARRANTLESS

If half is in fact the whole, what is it that we call the whole? Is what we call half a reiteration of "the whole"? Şinasi Göktürkler divides images and creates alternatives by reproducing these, while looking for answers to these questions. The exhibition also featuring his latest works can be visited in Juno.

**UNTIL 15 JANUARY
JUNO, İSTANBUL**

ABBAS KIAROSTAMI SERGİSİ

CerModern, İnan sinemasının günümüzdeki popülerliğini en çok borçlu olduğu yönetmen Abbas Kiarostami'nin Türkiye'de bugüne kadar açılmış en kapsamlı sergisini Ankaralı sanatseverlerle buluşturuyor. 9 Ocak ve 10 Nisan tarihleri arasında CerModern'de sergilenecek büyük ölçekli 43 fotoğraf çalışmasının yanı sıra, sergi alanı içerisinde oluşturulan sinema salonunda sanatçının video işleri de izlenebilecektir.

**9 OCAK – 10 NİSAN
CERMODERN, ANKARA**

ABBAS KIAROSTAMI EXHIBITION

CerModern brings together art-lovers in Ankara with Abbas Kiarostami's most extensive exhibition in Turkey to this day. Iran cinema owes its current popularity mainly to Kiarostami. Exhibition to take place in CerModern between 9 January and 10 April, features 43 photographs as well as artist's video works to be screened in the cinema hall created in the exhibition space.

**9 JANUARY – 10 APRIL
CERMODERN, ANKARA**

SEJLA KAMERIC – BİM BİM BOM ÇARPINCA KALP

Sejla Kamic'in Türkiye'de gerçekleşecek *Bim Bam Bom Çarpınca Kalp* başlıklı ilk kişisel sergisinde, Bosnalı sanatçının işlerinden kapsamlı bir seçki yer alacak. Kamic'in işleri, felaket veya zorluk zamanlarının kırılğan ve yüce olanı da içerisinde barındırdığını vurgular ve insan doğasının azimli ve karmaşık psikocoğrafi manzarasını gözler önüne serer.

28 ŞUBAT'A KADAR ARTER, İSTANBUL

SEJLA KAMERIC – WHEN THE HEART GOES BING BAM BOOM

An extensive selection from works of Bosnian artist Sejla Kamic will be featured in her first solo exhibition in Turkey titled 'When the Heart Goes Bing Bam Boom'. Kamic's works underline that times of distress or difficulty invariably contain what is fragile and transcendent, and reveals the zealous and complex psychogeographical landscape of human nature.

UNTIL 28 FEBRUARY ARTER, ISTANBUL

HABİP AYDOĞDU RETROSPEKTİF

Türk resmine damga vurmuş sanatçıları retrospektif sergilerde sanatseverlerle buluşturan İş Sanat Kibele Galerisi, sezonun ikinci sergisinde ressam Habip Aydoğdu'yu ağırlıyor. Yaşamla ve toplumsal olaylarla olan ilişkisini her zaman canlı tutan Habip Aydoğdu, eserlerinde insanın varoluş sorunlarına eğilen ve kendi özgün dilini yaratan bir sanatçı olarak dikkat çekiyor.

**23 OCAK'A KADAR
KİBELE SANAT GALERİSİ, İSTANBUL**

HABİP AYDOĞDU RETROSPECTIVE

İş Sanat Kibele Gallery which brings artists that marked Turkish art together with art-lovers in retrospective exhibitions, hosts Habip Aydoğdu in the second exhibition of the season. Habip Aydoğdu always in touch with life and social events, stands out as an artist who addresses the existential problems of man and creates a genuine language.

**UNTIL 23 JANUARY 2016
KİBELE ART GALLERY, ISTANBUL**

TİYATRO/THEATER

BEN ORHAN VELİ

Ben Orhan Veli, Orhan Veli Kanık'ın kısıtlı yaşamına sığdırdığı unutulmaz şiirlere, dünya görüşüne, yazılarına, öykülerine, aşklarına, dostluklarına ve çile dolu hayatına bir ağı niteliğinde. Oyunda, Orhan Veli'nin hiç bilinmeyen yanlarını ortaya çıkarırken fikirlerinin bugünü nasıl kucakladığına şaşkınlıkla şahit olacaksınız. "Bir Garip Orhan Veli" adıyla yıllarca Orhan Veli'yi oynayan ve âdeta onunla özdeşleşen, unutulmaz usta oyuncu Müşfik Kenter'in anısına Orhan Veli'nin 100. Doğum Yılı eşlik edecek.

17 OCAK, 18.30
ORTAKÖY AFİFE JALE SAHNESİ, İSTANBUL

I AM ORHAN VELİ

'I am Orhan Veli' is a requiem to Veli's unforgettable poems he managed to fit in his short life, his world-view, his writings, stories, love affairs, friendships and his life full of ordeals. You will find out the unknowns about Orhan Veli in the play and be surprised to see how his ideas embraced today. Orhan Veli's 100th year of birth will accompany the memory of unforgettable actor Müşfik Kenter who played the role of Orhan Veli for many years in "Bir Garip Orhan Veli" and identified with the poet.

17 JANUARY, 6.30 PM
ORTAKOY AFİFE JALE STAGE, ISTANBUL

MARKO PAŞA MÜZİKALİ

Türk tiyatrosunun komedi dalındaki en büyük ustalarından Nejat Uygur tarafından uzun yıllar başarıyla sahnelenen *Marko Paşa* isimli oyun, günümüz yorumuyla Süheyl ve Behzat Uygur tiyatrosu tarafından geleneksel Türk tiyatrosu ekolünde önemli bir yer teşkil eden operetlerinden bir örnek olarak sahnelenecek.

31 OCAK
CADDEBOSTAN KÜLTÜR MERKEZİ,
İSTANBUL

MARKO PAŞA MUSICAL

Successfully staged by one of the greatest comedy masters of Turkish theater, Nejat Uygur for long years, the play titled 'Marko Paşa' will be staged by Süheyl and Behzat Uygur theater with a modern interpretation, as an operetta which has a place in traditional Turkish theater.

31 JANUARY
CADDEBOSTAN CULTURE CENTER,
ISTANBUL

ORMANLARDAN HEMEN ÖNCEKİ GECE

Çağdaş tiyatronun yönünü değiştiren Fransız yazar Bernard-Mare Koltés'in tek kişilik oyunu Melis Tezkan ve Okan Urun'dan oluşan rejide Rıza Kocaoğlu işe sahneye taşıyor. Geçtiğimiz sezonu ödüllere kapatan oyun bu sezon Zorlu PSM'de seyirciyle devam ediyor.

29 OCAK'A KADAR
ZORLU PSM, İSTANBUL

THE NIGHT JUST BEFORE THE FORESTS

Directed by Melis Tezkan and Okan Urun, solo game by French playwright Bernard-Mare Koltés who changed the course of modern theater, is performed by Rıza Kocaoğlu. Play received numerous awards in the last season and continues to meet with audience in Zorlu PSM for this season.

UNTIL 29 JANUARY
ZORLU PSM, ISTANBUL

ECE

EFE

BAŞLIKLAR Titles

- Kutluğ Ataman'a Bir Ödül de Roma'dan Another Award To Ataman From Rome
- İstanbul'un Kayıp Adası Lost Island of Istanbul
- Suat Köçer *Nokta'nın Hikâyesini* çekti Suat Köçer Filmed 'The Story of Nokta'
- 13 Yılda 4 Bin Restorasyon 4 Thousand Restorations in 13 years
- Çöpten Kurtarılan Osmanlı Levhası Ottoman Sign Rescued From Garbage

EXPO 2016

ANTALYA'DA GERİ SAYIM

COUNTDOWN FOR EXPO 2016 ANTALYA

Türkiye'de ilk kez düzenlenecek olan dünya fuarı EXPO 2016 Antalya, Nisan - Ekim ayları arasında yaklaşık sekiz milyon yerli ve yabancı ziyaretçiye kapılarını açacak.

World fair EXPO 2016 Antalya to be organized for the first time in Turkey, will host around eight million local and foreign visitors between April and October.

1 851'den bu yana her yıl farklı bir ülkede düzenlenen dünya fuarı EXPO, Türkiye'de ilk kez 2016'da düzenlenecek. Nisan ayında açılışı yapılacak EXPO 2016 Antalya, ekim ayına dek ziyaretçilere açık olacak. "Gelecek Nesiller için Yeşil Bir Dünya" felsefesiyle ele alınacak fuarın ana teması "Çiçek ve Çocuk" olarak belirlendi. "Geleceği Yeşertmek" sloganıyla tasarımı yapılan fuarın alt başlıkları arasında tarih, biyoçeşitlilik, sürdürülebilirlik ve yeşil şehirler konseptleri yer almakta. Fuar süresince ulusal ve uluslararası kongreler, paneller, seminerler ve toplantılar gerçekleştirilirken kültürel ve sanatsal etkinlikler de ziyaretçilerle buluşacak. 2016 yılı boyunca altı ay açık kalacak EXPO 2016 Antalya'nın yerli ve yabancı sekiz milyon ziyaretçiye ev sahipliği yapması bekleniyor. Fuar bitimin ardından da sürekli ziyarete açık kalacak EXPO 2016 Antalya turizm ve tanıtım faaliyetleri açısından Türkiye'ye büyük

World fair EXPO, organized in a different country each year since 1851, will be organized in Turkey for the first time in 2016. EXPO 2016 Antalya will begin in April and will be open for visit until October. The fair is based on the philosophy "A Green World for Future Generations", and fair's main theme was identified as "Flower and Child". Envisioned with the slogan "Making Future Green", fair focuses on concepts such as biodiversity, sustainability, and green cities. National and international congresses, panels, seminars and meetings will be organized throughout the fair as well as culture and art events. EXPO 2016 Antalya to be open half of year 2016, is expected to host eight million local and foreign visitors. EXPO 2016 Antalya Fair to become a permanent fair, will greatly contribute in Turkey's tourism and promotional activities. 100,7 meters high EXPO Tower was selected as the

- Hadrian Kapısı, Antalya.
- Hadrianus Gate, Antalya.

bir katkı sağlayacak. EXPO 2016 Antalya'nın yapısı ise şehrin önemli sembollerinden olan tarihî Hadrianus Kapısı'nı simgeleyen 100,7 metre yüksekliğindeki EXPO Kulesi seçildi. 100'den fazla katılımcı ülke ve kuruluşun yer alacağı fuar kapsamında temalı bahçeler, Çocuk Adası, Çocuklar için Bilim ve Teknoloji Merkezi, aileler ve çocuklar için aktivitelerin gerçekleşeceği Kır Aktivite Alanı, EXPO Gölü, fuarın sembol çiçeği şakayık şeklinde bir teras, EXPO Tepesi, EXPO Ormanı, EXPO Meydanı ile Kültür ve Sanat Sokağı bulunuyor. Antalya havaalanına yedi kilometre uzaklıktaki Aksu mevkinde kurulan tüm bu tesisler 1121 dekarlık alanı kaplıyor.

EXPO 2016 Antalya'nın maskotları ise Ece ve Efe isimindeki iki çocuk karakter olarak belirlendi. Maskotların çocuk olması ve Türkçe olan isimlerinin diğer dillerde de kolaylıkla söylenebilir olmasına özellikle dikkat edildiğini belirten EXPO Yönetim Kurulu Başkanı Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanı Mehdi Eker, yönetim kurulu üyeleri ve çok sayıda katılımcıyla beraber düzenlenen toplantıda maskotları tanıttı.

EXPO 2016 Antalya'nın açılışı ise 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı'nda görkemli bir törenle düzenlenecek. EXPO 2015 Antalya ile ilgili daha detaylı bilgi almak için www.expo2016.org.tr adresini ziyaret edebilirsiniz.

monument for EXPO 2016 Antalya, a most important symbol of the city symbolizing historical Hadrianus Gate. Fairground featuring theme gardens, Children's Island, Science and Technology Center for Children, Green Activity Field offering activities for children, EXPO Lake, a peony-shaped terrace which is fair's symbol flower, EXPO Hill, EXPO Forest, EXPO Square and Culture and Arts Street will be hosting more than 100 participant countries and organizations. All the facilities established in Aksu district seven kilometers to Antalya airport, extend over an area of 1121 decares.

EXPO 2016 Antalya's mascots are two children named Ece and Efe. EXPO Chairman of the Board and Minister of Food, Agriculture and Livestock Mehdi Eker stated that they particularly selected children mascots and Turkish names which are easy to pronounce in other languages as well, and introduced the mascots in a meeting attended by numerous guests.

A grand opening ceremony will be held for EXPO 2016 Antalya on 23rd April National Sovereignty and Children's Day. For more detailed information on EXPO 2016 Antalya, visit the official website www.expo2016.org.tr.

Kutluğ Ataman'ın

BİR ÖDÜL DE ROMA'DAN

ANOTHER AWARD TO ATAMAN FROM ROME

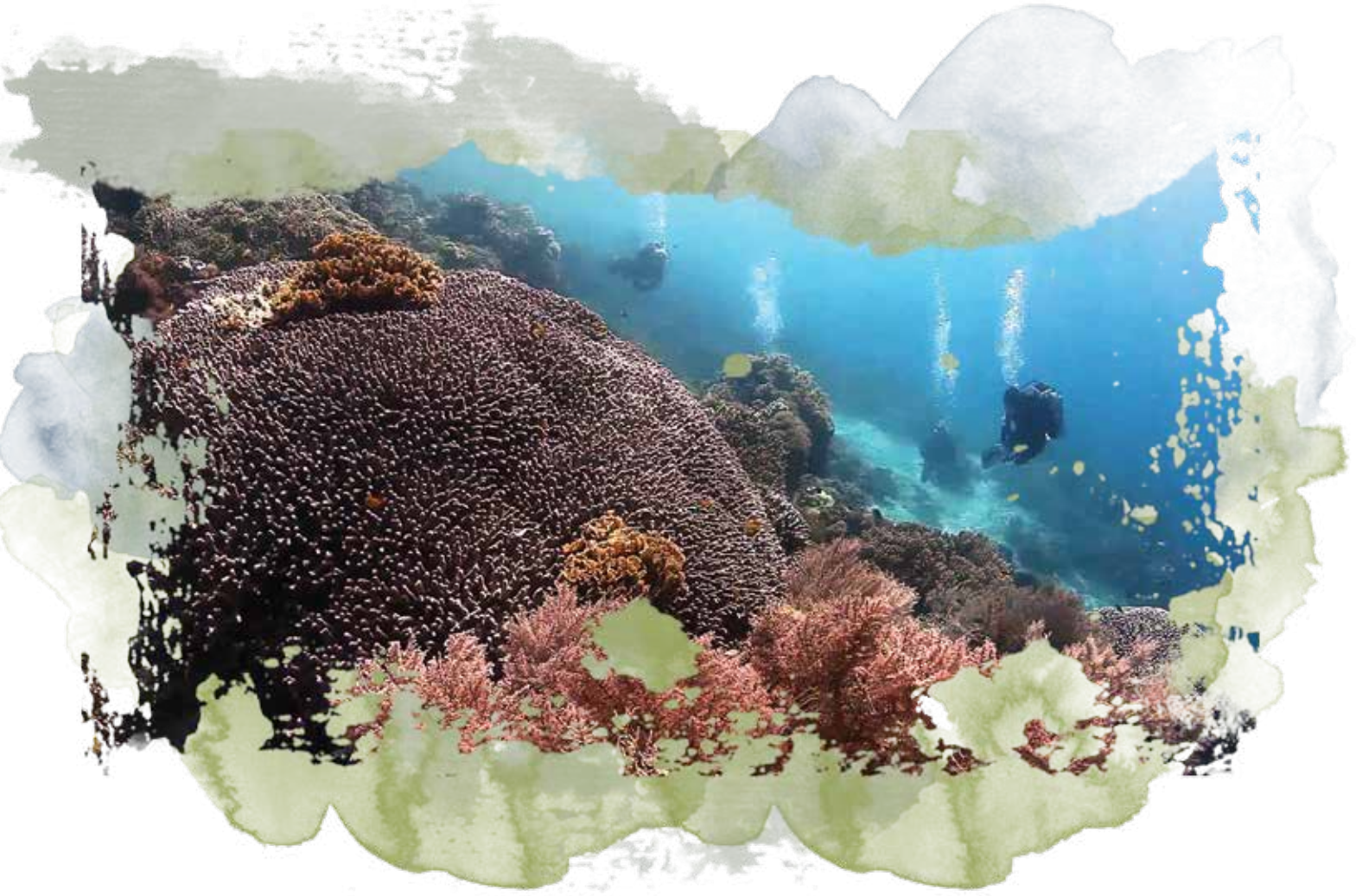
Kutluğ Ataman'ın yeni filmi *Hilal, Feza ve Diğer Gezegenler*, Roma Film Festivali'nde Eurimages Özel Ödülü'ne layık görüldü.

Eurimages gave special mention to Kutluğ Ataman's new film 'Hilal', 'Feza' ve 'Diğer Gezegenler' (Crescent, Space and Other Planets) in Rome Film Festival.

Ünlü sinema yönetmeni Kutluğ Ataman'ın 28 Şubat sürecini ele alacağı yeni filmi *Hilal, Feza ve Diğer Gezegenler*, henüz çekim aşamasındayken aldığı ödülle büyük ses getirdi. Senaryo, strateji ve planlama kategorilerinde üç ödülü bulunan filmin çekimlerine hâlen devam ediliyor. Başarılı yönetmen ödül töreninde yaptığı konuşmada, “Bu ödül sayesinde, bu çok önemli hikâyenin anlatılmasına bir adım daha yaklaşmış olduk. 28 Şubat'ta mağdur olmuş bütün Türkiyeliler adına, Avrupalı dostlarımıza teşekkür ederim.” ifadelerini kullandı. Daha önce 33. İstanbul Film Festivali'nin “Köprüde Buluşmalar” bölümünde aldığı Türkiye - Almanya Ortak Yapım Geliştirme Fonu Ödülü ve Avrupa'nın en önemli festivallerinden biri olan Saraybosna Film Festivali'nde aldığı ARTE Ödülü'yle büyük bir başarı yakalayan film, şimdiden birçok ödülün sahibi oldu. Yapımcılığını Tacım Açık'ın yürüttüğü *Hilal, Feza ve Diğer Gezegenler*, Cannes Film Festivali'nde L'Atelier kategorisine seçildi.

Kutluğ Ataman geçen yıl *Kuzu* filmiyle Antalya Film Festivali'nde “En İyi Film” Ödülü de dâhil olmak üzere toplam altı dalda ödül kazanarak festivale damga vurmuştu.

Acclaimed film director Kutluğ Ataman addresses February 28 Process (1997 Military Memorandum) in his new film which made an impact as it won awards before its release. Film with three awards in screenplay, strategy and planning categories is currently being shot. Accomplished director expressed the following in his award ceremony speech: “Thanks to this award, we are a step closer to narrating this story of major significance. On behalf of all Turkish citizens mistreated in February 28 Process, I thank all our friends in Europe.” Film achieved a great success and already received numerous awards including Turkey-Germany Co-production Development Fund Award in “Meetings on the Bridge” section in 33rd Istanbul Film Festival and ARTE Award in Sarajevo Film Festival, a major European Festival. 'Crescent, Space and Other Planets' produced by Tacım Açık, was selected for L'Atelier category in Cannes Film Festival. Kutluğ Ataman made his mark on Antalya Film Festival last year with his film 'Kuzu' (Lamb) which received awards in six categories including “Best Film”.

İSTANBUL'UN Kayıp Adası

LOST ISLAND OF ISTANBUL

İstanbul'un kayıp adası olarak bilinen Maltepe sahiline 700 metre uzaklıktaki Vordonisi Adası gün yüzüne çıkarılıyor.

Known as the lost island of Istanbul, Vordonisi Island 700 meters off Maltepe shore may come to light.

İstanbul'un kayıp adası olarak efsaneleşen ve Bizanslıların "Küçük Ada", Osmanlıların "Batık Manastır Kayalıkları" ve denizcilerin "Bostancı Kayalıkları" adını verdiği Vordonisi Adası ilk kez görüntülendi.

Vordonisi Island which became a legend as the lost island of Istanbul and referred to as "Little Island" by Byzantines, "Sunken Monastery Reef" by the Ottomans and "Bostancı Reef" by sailors, was photographed for the first time.

Maltepe Belediyesinin özverili çalışmalarıyla yeniden gün yüzüne çıkarılması hedeflenen adanın ilginç detaylarıyla keşfedilerek deniz turizmine açılması hedefleniyor. Profesyonel keşif ekibi tarafından görüntülenen ada kalıntılarının hem arkeolojik hem de sismik açıdan çok değerli veriler sunduğu belirtildi.

İstanbul'un doğal ve tarihî güzelliklerinin keşfedilerek gelecek kuşaklara aktarılması noktasında üzerlerine düşeni yapacaklarını belirten yetkililer, çalışmaların devam edeceği bilgisini verdiler. Su altı dalış ekibi, yapılan dalış sonrasında karşılaştığı kayalıkların insan elinden çıkma özelliği taşıdığını ancak üzerinden geçen bin yıl içerisinde denizde kalan kısımların aşınmaya maruz kalmasından dolayı manastırın tanımlanmasının zor olduğunu ifade etti. Dalış sırasında bulgu elde etmeye çalışan ekip, kesin bir bilgiye ulaşabilmek için daha kapsamlı bilimsel bir araştırma yapılması gerektiğini açıkladı.

Tarihi yaklaşık bin yıl öncesine dayanan Vordonisi Adası'nın, Büyükada, Heybeliada, Burgazada, Kınalıada, Sedef Adası, Tavşan Adası, Kaşık Adası, Sivriada ve Yassıada'yı içinde barındıran Prens Adaları'nın onuncusu olduğu belirlendi. 1010 yılında meydana gelen büyük İstanbul depremiyle adanın üzerinde bulunan manastırın rahipleriyle birlikte battığı biliniyor. Aradan geçen yaklaşık bin yıl içinde ada kalıntıları üzerinde kestane, midye ve diğer deniz canlılarının biriktiği, bu nedenle de ana manastır görebilmenin şu anda pek mümkün olmadığı belirtilenler arasında. Sular altında kalan manastırın Küçükalyalı'da keşfedilen manastırın birebir kopyası veya devamı olduğu sanılıyor.

İLK AĞIZDAN FIRST HAND

Mert Gökalp (Su altı fotoğrafçısı)

"Vordonisi Adası olduğunu düşündüğümüz kayalıklar, yüzeyden 4-5 metre derinliğe inen geniş bir alanı kaplıyor. Dalış ekibimizdeki arkadaşlarımız bazı noktaları kazıyarak çıkmış yapılarla ulaşmaya çalıştılar. Ancak bilim adamları tarafından örnek alınarak, karbon 14 tayini içeren testlere sokmadan ve analizler yapılmadan bu kayaların Vordonisi Manastırı'na ait olduğunu söylemek doğru olmaz."

Mert Gökalp (Underwater photographer)

"The reef we assume to be Vordonisi Island, extends over a large area around 4-5 meters under the sea. Our friends in the diving team scraped some spots to discover man-made structures. However before scientists take samples, carbon 14 dating tests and necessary analyses are made, it would not be right to declare this reef as Vordonisi Monastery."

Maltepe Municipality pay efforts to bring the island back to light and to open it to water tourism after it is explored with its interesting details. Island remnants photographed by a professional discovery team, provide very valuable archeological and seismic data.

Officials remarked that they will do their parts in discovering natural and historic beauties of Istanbul and passing these down to future generations, and informed that they will continue their efforts. Following the dive, underwater team stated that the reef appeared as man-made however it is difficult to identify the monastery for sections under the water were exposed to thousands of years of erosion. Team working on making new discoveries, explained that a more comprehensive scientific research is due. Vordonisi Island dating back to almost a thousand years ago, is the tenth of Prince Islands comprised of Büyükada, Heybeliada, Burgazada, Kınalıada, Sedef Island, Tavşan Island, Kaşık Island, Sivriada and Yassıada. It is known that the island sank with the monastery on it and the priests got lost in the Big Istanbul Earthquake of 1010. Sea urchins, mussels and other sea creatures covered the remains of the island in the thousand years that have passed, and this is why it is not possible to see the great monastery. The monastery underwater is thought to be either an identical copy of or an extension of the monastery discovered in Küçükalyalı.

SUAT KÖÇER

Nokta'nun Hikâyesini çekti

SUAT KÖÇER FILMED 'THE STORY OF NOKTA'

Suat Köçer Dokuz Canlı Hikâye adlı kitabından uyarladığı **Nokta'nın Hikâyesi** adlı ilk kısa filmi çekti.

Suat Köçer made his first short movie titled 'The Story of Nokta', he adapted from his novel 'Story with Nine Lives'.

1 4 dört yılı aşkın süredir sinema yazarlığı yapan Suat Köçer ilk kısa filminin çekimlerini tamamladı. İki gün içinde tamamlanan filmde, idealist bir yayıncının trajikomik hikâyesi anlatılıyor. Deneysel oyuncu Bülent Polat ile Seçkin Sevim, Tolga Kortunay, Abdullah Çubuk ve Rıdvan Meral'in rol aldığı film, idealist bir dergi yöneticisinin yaşadığı trajikomik bir olayı konu ediniyor.

Suat Köçer'in 2012 yılında yayımlanan *Dokuz Canlı Hikâye* adlı kitabından uyarlanan *Nokta'nın Hikâyesi*, *Ay Vakti* isimli dergilerini idealist duygularla ayakta tutmaya çalışan kişilerin idealleri ve yaşadıkları ekonomik sıkıntılar arasındaki çatışmayı

A screen writer for over 14 years, Suat Köçer completed his first short movie. The film produced in two days depicts the tragicomic story of an idealist publisher. Film featuring experienced actor Bülent Polat and Seçkin Sevim, Tolga Kortunay, Abdullah Çubuk and Rıdvan Meral, narrates an idealist magazine director's tragicomic experience.

Adapted from Suat Köçer's book 'Story With Nine Lives' published in 2012, 'The Story of Nokta' depicts the conflict between the ideals of individuals who try to sustain their magazine 'Ay Vakti' (Moon Time) with idealistic feelings and the economic hardships they face. Ahmet Toklu is the Assistant Director and Halil Aslan is the Director of Photography of the film completed with the fund received

ele alıyor. Türkiye Cumhuriyeti Kültür ve Turizm Bakanlığından alınan fonla çekimleri tamamlanan kısa filmin yardımcı yönetmenliğini Ahmet Toklu üstlenirken, görüntü yönetmenliğinde ise Halil Aslan yer alıyor.

Çiçeği burnunda sinema yönetmeni Köçer, ortaokul yıllarında hikâyeler yazarak başladığı yazma serüvenine çeşitli ulusal dergilerde sürdürdüğü kültür sanat yazılarıyla devam etti. Sepya Yayıncılık'tan çıkan *Bu Ne Biçim Cumartesi* ve *Belki Şehre Bir Film Gelir* kitaplarının ardından kısa filmine hayat veren *Dokuz Canlı Hikâye* adlı kitabını yayınladı. Bu ilgi çekici eserde Kızılçık Mahallesi'nde yaşayan dokuz kedinin yaşadıkları serüvenler anlatılıyor. Sinema tutkusunu sinema yazarlığından setlere taşıyan Köçer, ilk kısa filmi *Nokta'nın Hikâyesi*'ni sinemaseverlerin beğenisine sundu.

NOKTANIN HİKÂYESİ

Mustafa Kutlu "özel sayısı" çıkarmaya karar veren *Ay Vakti* dergisi Yayın Yönetmeni Mümtaz Hoca ve öğrencileri, baskı maliyetini karşılayabilmek için bir iş adamının kapısına giderek reklam talebinde bulunurlar. Dergilerini yaşatabilmek adına istemeyerek gittikleri bu kapıda, bir kez daha para ve çıkar ilişkilerinkiyle yüzleşmek zorunda kalırlar. Gösterişin karşısında tevazu, aç gözlülüğün karşısında kanaatkârlığı temsil eden dergi ekibi, en büyük dayanağı yine kendi ideallerinden alıyor. Ticari çarkın acımasız dişlilerine rağmen, nasibin gelip bulduğu bu idealist insanlar, bize dünya döndükçe, onu kurtarmak isteyen insanların da varacağı mesajını veriyor.

İLK AĞIZDAN FIRST HAND

Suat Köçer (Yönetmen)

"Dergiler, Türkiye'nin pek çok farklı coğrafyasında, muhtelif fikir ve fraksiyonların neşvünema buldukları, kendilerini kitle ve hatta kuşaklara tanıttıkları mecralar olageldi. Zaman geçtikçe hayatı kuşatan ekonomik dengeler, holding ve kitlesel desteği olmayan özellikle kültür - sanat dergilerini büyük imkânsızlıklara itiyor. Bu süreçte idealist duygularla ekonomik parametrelerin sıklıkla çatıştığına şahit olur, bu çatışmadan doğan trajikomik olaylara tanık oluruz. *Nokta'nın Hikâyesi*'nde bunları anlatmak istedim."

Suat Köçer (Director)

"Magazines have been the media where various ideas and fractions develop in different regions of Turkey, and these introduce themselves to masses, even throughout generations. As time passes, the economic balances surrounding life particularly push culture-arts magazines not funded by holdings or supported by masses to great difficulties. We frequently witness in this process the clash between idealistic emotions and economic parameters, and the tragicomic events which occur as a result. This is what I aimed to narrate in 'The Story of Nokta'."

from Turkish Republic Ministry of Culture and Tourism. Young director Köçer began his writing journey writing short stories in middle school, and wrote culture-arts pieces for various national magazines. After his books 'What Kind of a Saturday is this' and 'Maybe a Movie will Visit the City' published by Sepya Publications, he released 'Story with Nine Lives' which brought his short film to life. The adventures of nine cats living in Kızılçık Neighborhood are depicted in this interesting work. Köçer transferring his passion for cinema from screenwriting to sets, presented his first short film 'The Story of Nokta' to the taste of cinema lovers.

'THE STORY OF NOKTA'

'Ay Vakti' Magazine Editor Mümtaz Hoca and his students decide to release a Mustafa Kutlu "special issue", and visit a businessman to ask him to place ads in the magazine so they can cover the printing costs. They are once more forced to face with relationships based on money and self-interest here, they unwillingly visited to sustain their magazine. This magazine team representing humility against vanity and austerity against greed, primarily get support of their own ideals. Despite the relentless cogs of the wheel of trade, these idealistic people who get their shares, give us the message that there will be people who wish to save the world as long as it turns.

Abdullah Doğan Esat Kaplıca

13 YILDA 4 Bin Restorasyon

4 THOUSAND RESTORATIONS IN 13 YEARS

Vakıflar Genel Müdürlüğü, 2002 - 2015 yılları arasında Türkiye genelinde yaklaşık 4 bin kültürel varlığın restorasyonunun gerçekleştirildiğini bildirdi.

General Directorate for Foundations announced that around 4 thousand cultural monuments across Turkey have undergone restoration between years 2002 and 2015.

Türkiye’de kültürel mekânların restorasyonu konusunda çok önemli gelişmeler yaşanıyor. Bu alanda son 13 yılda 4 binden fazla eserin restorasyonu gerçekleştirildi.

Selçuklu ve Osmanlı döneminden kalan sayısız han, hamam, cami, mescit, çeşme, köprü ve kemer 2002 yılından bu yana yapılan restorasyon çalışmalarıyla yeniden hayat buluyor.

Yapılan bu önemli çalışmalar ile ilgili görüşlerini bildiren Vakıflar Genel Müdürlüğü Adnan Ertem, son 13 yılda özellikle restorasyonlar konusunda önemli aşamalar kaydedildiğini belirtti.

Kurum olarak proje bazlı pek çok önemli işe imza attıklarını ifade eden Ertem, Türkiye’deki kültürel varlıklara önem verdiklerini ve özellikle İstanbul’da Sultanahmet Camii dışında restorasyonu yapılmayan hiçbir eserin kalmadığını aktardı. Bosna Hersek’teki Hisarbey Hamamı’nın yurt dışında gerçekleştirildikleri ilk restorasyon olduğunu belirten Ertem, özellikle Balkanlardaki eserlere ağırlık verdikleri ifade etti.

There are significant developments regarding the restoration of cultural monuments. More than 4 thousand monuments have undergone restoration in the past 13 years.

Countless inns, Turkish baths, mosques, masjids, fountains, bridges and arches dating back to Seljuk and Ottoman periods are revived thanks to the restorations carried out since 2002.

Head of General Directorate for Foundations Adnan Ertem expressed his opinions on the significant efforts, remarking that they have made substantial progress in the past 13 years particularly with regard to restoration.

Ertem stated that as an organization they have accomplished numerous project-based assignments and Directorate places importance on cultural monuments in Turkey and all monuments in Istanbul except Sultanahmet Mosque are restored. Ertem marked that Hisarbey Bath in Bosnia-Herzegovina is the first monument they restored abroad and they particularly focus on monuments in the Balkans.

📷 Zeynep Şafak 📷 Mustafa Hazneci

ÇÖPTEN KURTARILAN *Osmanlı Levhası*

OTTOMAN SIGN RESCUED FROM GARBAGE

Osmanlı Bankası Lefkoşa Şubesi'nin 1974 yılında çöpten kurtarılan kurşunlanmış levhası SALT Galata'da sergileniyor.

The sign of the Ottoman Bank Nicosia Branch rescued from the garbage in 1974 is on view at SALT Galata.

1947 yılında Doğu Bilimleri Uzmanı Edmund Dulac tarafından tasarlanan Osmanlı Bankası Lefkoşa şubesi levhası, Şubat 2014'te Kuzey Kıbrıs'ta gerçekleştirilen bir fotoğraf turu sırasında bulundu. Şube kapılarına asılan çift taraflı levhalar, Türkler ve Rumlar arasındaki anlaşmazlıkların başladığı 1963 yılına kadar Kıbrıs şubelerinde kullanıldı. Lefkoşa şubesinin kapatılıp şehrin güneyine taşınmasından sonra geride kalan levha, eski bankanın karşında çalışan bir esnaf tarafından çöpten kurtarıldı. 2014'e kadar bu dükkânda saklanan kurşunlanmış levha, Ekim 2016'ya kadar yaklaşık bir yıl boyunca SALT Galata'da sergilenecek.

LOGONUN TARİHİ

İçinde bulunduğu dönemin reklamcılık anlayışı çerçevesinde tasarlanan logonun hareket noktası, "barışın simgesi" zeytin ağacı olarak belirlenmiş. Üretkenlik, koruma, barış, dayanıklılık ve uyumun sembolü olan zeytin ağacı, aynı zamanda bankanın faaliyet gösterdiği Doğu Akdeniz ülkelerinde de yaygın olması nedeniyle tercih edilmiş.

Re-discovered in Nicosia (North Cyprus) in February 2014, the sign of the Ottoman Bank Nicosia Branch was designed by an orientalist artist Edmund Dulac in 1947. The double sided signs of the city branches in Cyprus were in place until 1963 when conflicts between Turks and Greeks affected the bank's business enough to cause the closure of the Nicosia branch and the opening of a new venue in the southern region of the city. The discarded sign was rescued from the garbage by a tradesman on the opposite side of the bank in 1974. Stored in the shop until 2014, the bullet-riddled sign will now be on view at SALT Galata from October 2016 for one year.

THE HISTORY OF THE EMBLEM

Designed for the marketing strategies back in the day, the olive tree was chosen as "the sign of peace". The olive tree which is the symbol of productivity, protection, peace, tenacity and adaptability was preferred as it is a plant native to all countries of the bank "territory" in Eastern Mediterranean countries.

Türk Tasarımcuya EMMY ÖDÜLÜ

EMMY AWARD TO TURKISH DESIGNER

Televizyon dünyasının Oscar'ı olarak nitelendirilen Emmy Ödülleri'nde grafik ve animasyon ödülü Türk tasarımcı Ayhan Cebe'ye verildi.

Referred as the Oscar of the TV world, Turkish designer Ayhan Cebe won the Emmy Award in graphic and animation.

Bu yılki EMMY Ödülleri'nde dünya barışı için düzenlenen bir projeye Motion Design / Hareketli Tasarım alanında grafik ve tasarım kategorisinde ödül kazanan Ayhan Cebe, Türkiye'nin gururu oldu. Dünya barışı için düzenlenen bir orkestra dinletisi için hazırlanan animasyon projesiyle ödül kazanan Cebe, ödülünü almaya bebeğiyle birlikte çıkarak Amerikan basınında geniş yer edindi.

Çalışmalarındaki ilham kaynağının dinlediği müzik, okuduğu bir kitap veya gördüğü rüyalardan edindiğini belirten genç tasarımcı, yaptığı işlerle bir kez daha adını dünyaya duyurdu. Ödül aldığı çalışmanın sosyal içerikli bir projenin parçası olması Cebe'nin başarısına farklı bir boyuta taşıyor. Dünyanın pek çok yerinden bir araya gelen sanatçıların oluşturduğu orkestranın performansının ruhunu yansıtacak şekilde hazırlanan çalışma, New York'ta tamamlandı.

Ödül töreninde yaptığı konuşmasında ödülünü Türkiye ve Türk milleti için almaktan onur duyduğunu belirten Cebe, ses getiren bir başarıya imza attı.

Ayhan Cebe who received graphics and design award in Motion Design field in this year's EMMY Awards with a project designed for world peace, became a source of pride for Turkey. Cebe received the award with an animation project designed for an orchestra performance for world peace, and American media widely covered the incident where he stepped on the stage with his baby to receive the award.

Young designer expresses that he gets inspiration for his works from the music he listens to, a book he reads or the dreams he has. Cebe won great recognition with his work, and he received the award for his work which was a part of a social project, taking his achievement to a higher level. Work designed in a way to reflect the soul of the performance of orchestra, comprised of artists from all corners of the world, was completed in New York.

Cebe with a tremendous achievement, said in his award ceremony speech that he was honored to receive the award on behalf of Turkey and Turkish nation.

MORGAN FREEMAN *Konyada*

MORGAN FREEMAN IN KONYA

Amerikalı ünlü film yıldızı Morgan Freeman *Evrenin Sırları* adlı belgeselini çekmek için Konya'ya geldi.

World-famous American film star Morgan Freeman visited Konya to shoot his documentary titled 'Mysteries of the Universe'.

1 937 doğumlu başarılı oyuncu, yapımcılığını ve sunuculuğunu üstlendiği *Evrenin Sırları* adlı belgeselin yeni sezonu için Konya'ya geldi. Dünya inanç tarihini konu alan ve dünyanın birçok yerindeki farklı inançları anlatan belgeselin yeni sezonunda Mevlevilik konusuna değiniliyor.

Bugüne dek toplam altı sezonu yayınlanan belgeselin çekimleri, insanın ilk yerleşim yerlerinden biri olarak kabul edilen Konya'nın Karatay ilçesine bağlı Çatalhöyük'te yapıldı. Tarihi Neolitik Çağ'a dayanan ören yerinde gerçekleştirilen çekimlerde Morgan Freeman'a, Konya turizminin önde gelen yetkilileri ve kazı araştırma uzmanları da katıldı. Çekimler sırasında Freeman ve ekibine eşlik eden İl Kültür ve Turizm Müdürü Mustafa Çıpan "Medeniyetin başlangıcı, tarım, hayvancılık, insanın çevreyle etkileşimi, doğal yaşamla mücadele ve ekonomik hayata geçiş gibi konular üzerinde durulan çekim, yayınlanacağı dizinin dünyadaki tanınırlığı ve etkisi dikkate alındığında Konya'nın uluslararası tanıtımına önemli katkılar sağlayacaktır" dedi.

Born in 1937, accomplished actor visited Konya for the new season of the documentary titled 'Mysteries of the Universe' he produces and hosts. Sufism will be covered in the new season of the documentary in which history of world religions and different faiths around the world are narrated.

With a total of six seasons released until now, document was filmed in Çatalhöyük in Karatay district of Konya, regarded as one of the first settlements in history of humanity. Morgan Freeman was accompanied by prominent tourism officials and dig research experts throughout the filming held in archaeological site dating back to Neolithic Age. Provincial Director of Culture and Tourism Mustafa Çıpan who accompanied Freeman and his team for filming of the document, said, "Filming which focused on onset of civilization, agriculture, animal breeding, human interaction with the environment, struggle with nature and transition to economic life, will greatly contribute in promoting Konya on an international level considering that series' are known and influential worldwide."

NASA'NIN TANIDIĞI

Osmanlı Kadını

AN OTTOMAN LADY KNOWN BY THE NASA

Türkolog Yazar Meryem Aybike Sinan, Osmanlı döneminin önemli kadın şairlerinden Mihri Hatun'u yeni kitabında anlattı.

Turcologist author Meryem Aybike Sinan explained the prominent female poet of the Ottoman Era, Lady Mihri in her new book.

15. yüzyıla damgasını vuran Mihri Hatun'u yeni kitabı *Kelimelerin Sultanı Mihri Hatun*'da anlatan Meryem Aybike Sinan, şairin maalesef ülkemizde tanınmadığını belirtti. Mihri Hatun'un divanını Rus bir Türkoloğun ortaya çıkardığını belirten yazar, "Mihri Hatun'u dünya tanıyor ama biz tanımıyoruz." dedi. 1461 yılında Amasya kadısının kızı olarak dünyaya gelen Mihri Hatun, iyi eğitim görmüş ve kendini pek çok alanda yetiştirmiş bir kadındı. Yaşadığı dönemin önemli şairlerini ve düşünürlerini okuyan ve yorumlayan bir müktesebata sahip olan Mihri Hatun, Avrupa ülkelerinde millî eğitim müfredatında yer alıyor. Kitabında ünlü şairin şiirlerinden seçkilerin bulunduğunu ifade eden Meryem Aybike Sinan, "NASA, Mihri Hatun'un adını Venüs'teki bir kraterle verdi. Venüs genellikle kadınlarla ilgili bir gezegen olarak tanınıyor. Türkiye'den iki kadının ismi verilmiş. Biri Halide Edip, diğeri ise Mihri Hatun'dur" diye ekledi. Türk Edebiyatının en önemli isimlerinden olan Mihri Hatun'un, Sultan Yıldırım Beyazıd'ın annesi Gülbahar Sultan'a nedimlik yapması için 14 yaşındayken saraya alındığı, karakter açısından dönemin güçlü isimlerinden biri olduğu biliniyor.

Meryem Aybike Sinan who explained Lady Mihri, who made her mark on the 15th century in her new book 'Sultan of the Words Lady Mihri' said that the poet is unfortunately not well known in Turkey. Author remarking that Lady Mihri's divan was discovered by a Russian Turcologist, said "Whole world knows Lady Mihri but we don't." Lady Mihri, born in 1461 as the daughter of Amasya judge, was a well-educated woman who improved herself in various fields. Lady Mihri, a knowledgeable lady who read and interpreted prominent writers and thinkers of the period she lived in, is included in national curriculum of European countries. Meryem Aybike Sinan expressing that her book features select poems by famous poets, said, "NASA named a crater on Venus after Lady Mihri. Venus is a planet linked to women. Two Turkish women gave their names: one is Halide Edip and the other is Lady Mihri." A prominent name in Turkish literature, Lady Mihri was called to the palace when she was 14 to be a maid to Sultan Bayezid First's mother Gülbahar Sultan, and known as an influential figure of the period.

HOŞAP KALESİ'NDE

250 Yıllık Peynir

250 YEARS OLD CHEESE IN HOŞAP CASTLE

Van'da yapılan kazı çalışmaları sırasında bulunan dört ayrı küpte, yaklaşık üç asırlık tortulaşmış peynir bulundu.

Nearly three centuries old deposit cheese is found in four separate jars discovered in the archeological digs held in Van.

Van'ın Gürpınar ilçesinde bulunan Hoşap Kalesi'nde yapılan kazı ve restorasyon çalışmaları sırasında ortaya çıkarılan küpler içerisinde 200 - 250 yıllık olduğu düşünülen tortulaşmış peynir kalıntıları bulundu. Van 100. Yıl Üniversitesi Sanat Tarihi Bölümü Öğretim Üyesi Yrd. Doç. Dr. Mehmet Top'un öncülüğünde yapılan kazı ve restorasyon çalışmaları Hoşap Kalesi'nde devam ediyor. M.Ö. 8. ile 7. yüzyılları arasında bölgede hâkimiyet süren Urartu Krallığı'na ait kalenin temelleri üzerine 16. yüzyılda Mahmudi Beyleri tarafından inşa edilen Hoşap Kalesi o yıllarda saray olarak kullanılmış. 30 kişilik ekiple sürdürülen kazı çalışmaları sırasında kalenin mutfak bölümünde dört adet küpte peynir bulundu. Küplerden birinin kırık, diğerlerinin sağlam olduğu belirtildi. Van'ın geleneksel otlu peynirini saklama yöntemlerinden biri olan küplere doldurup toprağa gömülmesinin yüzyıllar önce de kullanılıyor olması, Hoşap Kalesi'nde yapılan çalışmalarla kanıtlanmış oldu. Ağzı kapalı gömülen küplerdeki peynirlerde organik madde kalıntıları tespit edildiğini belirten Top, peynirlerin incelenmesi için laboratuvara gönderildiğini ifade etti.

Deposited cheese remains in the jars unearthed during dig and restoration works held in Hoşap Castle in Gürpınar district of Van are thought to date back to 200-250 years ago. Dig and restoration works led by Van Yüzüncü Yıl University Department of Art History Professor Ass. Prof. Dr. Mehmet Top, continue in Hoşap Castle. Hoşap Castle built by Mahmudi Governors in the 16th century over the foundations of the castle dating back to Urartu Empire which ruled in the region between 8 and 7 B.C., is known to serve as a palace back in that period. Cheese was found in four jars in the kitchen section of the castle during the digs conducted by a team of 30. It was informed that one of the jars was broken as three others were intact. Digs held in Hoşap Castle proved that the preservation method of filling traditional Van herby cheese into jars and burying these in the ground, was used in the region even hundreds of years ago. Mehmet Top specified that traces of organic material was found in the cheese in jars buried with their lids closed, and the cheese was sent to university's chemistry laboratory for analysis.

BAŞLIKLAR Titles

- **Sonsuzluğa Açılan Hayal Âlemi Satranç** An Imaginary Realm Opening To Eternity: Chess
- **Paranın Bulunduğu Yer: Sardes** Money Was Invented Here: Sardis
- **Anadolu Sikke Medeniyeti** Anatolia Coin Civilization

Balkanlarda OSMANLI MİRASI

OTTOMAN LEGACY IN THE BALKANS

Osmanlı Devleti'nin Balkanlarda kurulduğu ve buradan aldığı güçle Anadolu'nun fethinin tamamlandığı yönündeki tezler geniş çapta doğrudur.

Theses arguing that Ottoman State was established in the Balkans, and conquest of Anatolia was completed with the encouragement from the region, are largely accurate.

Osmanlı'nın gerçek anlamda bir devlet hâline gelmesi, güçlenmesi ve büyümesinin, 1360-1444'te Balkanların, 1453'te de İstanbul'un fethi ile gerçekleştiği düşünülürse, Balkanların Osmanlı ve Türk tarihindeki önemi kendiliğinden ortaya çıkar. Osmanlı Devleti'nin kuruluş ve kökleşmesi 1299-1448 sürecinde başlamış, 150 yıl kadar sürmüş ve büyük kısmı Balkanlarda gerçekleşmiştir. Osmanlı Devleti'nin Türkiye Cumhuriyeti şeklini alarak yeni bir kimlik ve felsefe ile dünyaya açılması, yine Balkanlarda İttihat ve Terakki'nin İkinci Meşrutiyet'i gerçekleştirmesiyle başlamıştır. Makedonya bu hareketin merkezi olduğu kadar gerek İttihat ve Terakki'ye gerekse Cumhuriyet'e birçok lider kazandırmıştır. Bütün bu olayların arkasında yatan, siyasi bir akım olan Balkan milliyetçiliği birinci derecede önem taşır.

The significance of Balkans for Ottoman and Turkish history automatically becomes evident given the fact that Ottoman became a state in real terms, gained power and expanded through conquests in Balkans between 1360-1444 and the conquest of Istanbul in 1453. Ottoman State's establishment and rooting began in the period between 1299-1448, lasted around 150 years, and a large part took place in the Balkans. Ottoman State opening up to the world with a new identity and philosophy as Turkish Republic, again had its origins in the Balkans for Party of Union and Progress declared Second Constitutionalist Period here. Macedonia was the center of this movement, and generated many leaders for both the Party of Union and Progress, and Republic. Balkan nationalism, a political movement underlying all these events is of prime importance.

► Uzun yıllar Osmanlı idaresinde kalan Mostar'da Türkçe yaygın biçimde kullanılıyor.

► Turkish is commonly used in Mostar which remained under Ottoman rule for long years.

Balkanlar 1912'de kaybedilmesine rağmen Türkiye'nin hayatını her bakımdan etkilemeye devam etmiştir. Balkan Savaşı'nda yarım milyon kadar Müslüman; Sırp, Bulgar ve Rum tarafından katledilmiş ve aynı sayıda kişi yerlerinden zorla çıkarılarak Trakya ve Anadolu'da sığınmaya mecbur edilmiştir. Bu göçmenler, 1856-78 arasında Kırım, Kafkas ve Balkanlardan gelenlere katılarak Osmanlı halkının hem eski acılarını tazelemiş hem de gittikçe büyüyen Müslüman milliyetçiliğinin Türk milliyetçiline dönüşmesini hızlandırmıştır.

Türk milliyetçiliğinin Balkanlardaki ilk merkezi Selanik olmuş ve *Genç Kalemler* gibi dergiler orada yayınlanmıştır. Türk milliyetçisi yazar, şair ve siyaset adamı Ziya Gökalp (1876-1924) ilk orada faaliyet göstermiştir. Türk milliyetçiliğinin, Sırp, Rum ve Bulgar milliyetçiliğine bir tepki ve aynı zamanda savunma olduğu aşikârdır. Yine Balkan Savaşı göçmen mübadelesine yol açmıştır. Rum ve Bulgarlarla yapılan kısıtlı sayıda mübadeleyi, 1923-26'da iki milyon kişiyi kapsayan Türk - Yunan mübadelesi izlemiştir. Anadolu Hristiyanlarını Balkanlara, Balkan Müslümanlarını Trakya ve Anadolu'ya getiren bu mübadeleler, her ülkede hâkim çoğunlukta olan etnik dinî grubun

Although Balkan lands were lost in 1912, Balkans continued to influence Turkey in every respect. Around half a million Muslims were slaughtered by Serbs, Bulgarians and Greeks during the Balkan War, and another half million were expelled and forced to seek asylum in Thrace and Anatolia. These migrants joined those who had arrived between 1856-78 from Crimea, Caucasus and Balkans, both reviving past sufferings of Ottoman people and accelerating the transformation of everrising Muslim nationalism into Turkish nationalism.

First center of Turkish nationalism in Balkans was Thessaloniki, and magazines as 'Genç Kalemler' (Young Pens) were published there. Turkish nationalist writer, poet and politician Ziya Gökalp (1876-1924) was initially active here. It is apparent that Turkish nationalism was both a reaction and at the same time a defense against Serbian, Greek and Bulgarian nationalism. Again, Balkan War resulted in a population exchange. Limited exchange held with Bulgarians was followed by the Turkish-Greek population exchange which took place between 1923-26 and affected two million people. These exchanges which brought Anatolian Christians to Balkans and Balkan Muslims to Thrace and Anatolia,

sayısını ve dolayısıyla siyasi gücünü arttırmıştır. Türkiye hükümeti ile Balkan hükümetleri arasında 1930'lu yıllarda yapılan göç anlaşmaları bu etnik saflaşmaları daha da derinleştirmiştir. Ancak 1930'larda Balkanlardan Türkiye'ye göçler tek yönlü olup Anadolu'nun Türk - Müslüman nüfusunu arttırmış, Birinci Dünya Savaşı ve Millî Mücadele yıllarında oluşan insan zayıyatını bir dereceye kadar düşürmüştür.

Balkan Savaşı'nın tetiklediği milliyetçiliğin nüfus değişimi ile ortaya çıkışını, sadece Müslüman ve Hristiyanlar arasında oluştuğunu düşünmek çok yanlıştır. Makedonya Slavları (çoğunluk Bulgar) Bulgaristan'a gönderilmiş, Bulgaristan'da yaşayan Rumlar - binlerce sene Karadeniz sahil kasabalarında yaşamış olanlar dâhil - Yunanistan'a göçmüşlerdir. 1913'te Bulgaristan'a karşı savaşa katılan Romanya, Güney Dobruca'nın (Silistre, Pazardık) iki vilayetini mükâfat olarak alınca buraya Balkanlarda, bilhassa Makedonya'da yaşayan Ulahları iskân etmiştir. Böylece orada yüzyıllardan beri çoğunlukta olan Müslümanların bir kısmı Türkiye'ye göçmüşlerse de yüksek sayıda Müslüman - Türk, vatan bildikleri topraklarda yaşamaya devam etmişlerdir. 1940 yılında

▲ Osmanlı döneminde Atina çarşısındaki çok kültürlülük kıyafetlere de yansıyor. 19. yüzyılda Bosna Hersek'te ezan vakti (altta).

▲ Multiculturalism in Athens during Ottoman period also reflects on the attire (above). Prayer time in Bosnia-Herzegovina in the 19th century (below).

increased populations of ethnic-religious majorities in respective countries, and consequently made these groups more powerful. Migration agreements signed between Turkish government and Balkan governments in 1930s deepened ethnic polarization. However in 1930s, a one-way migration from Balkans to Turkey took place which increased the Turkish-Muslim population in Anatolia, and to an extent compensated human casualties in the First World War and War of Independence.

It is faulty to think that nationalism triggered by Balkan War emerged as a result of population exchange, and was limited to Muslims and Christians. Macedonian Slavs (majority Bulgarians) were sent to Bulgaria, and Greeks living in Bulgaria-including those who had been living on Black Sea coastal towns for thousands of years-migrated to Greece. Romania who joined the war against Bulgaria in 1913 was rewarded with two districts of Southern Dobruja (Silistra, Pazardık), and populated these districts with Wallachs living in Balkans and particularly Macedonia. As a result, although Muslims which had been the majority on those lands for centuries emigrated to Turkey, a large number of Muslim-Turks continued to live where they deemed homeland. Wallachs settled

▲ Selanik, İttihat ve Terakki Cemiyeti'nin merkezi olması nedeniyle Türk tarihinde ayrı bir öneme sahip.

▲ Thessaloniki has a particular significance in Turkish history as the center of Party of Union and Progress.

Almanya'nın baskısıyla Güney Dobruca'nın iki vilayeti, tekrar Bulgaristan'a iade edilmiştir. Bu iki vilayette iskân edilen Ulahlar ise Romanya hâkimiyetinde kalan Kuzey Dobruca'nın Köstence ve Tulca vilayetlerinde yaşayan Bulgar nüfus ile mübadele edilmiştir.

Balkan Savaşları, Osmanlı idaresi sırasında kurulan Balkan Birliği'ne ve bu birliğin temelinde yatan dinsel, kültürel hoşgörüyü son vermiştir. Daha evvel belirttiğimiz gibi bu hoşgörü yalnız Müslümanlarla gayrimüslimler arasında değil, çeşitli Hristiyan gruplar arasında da geçerliydi. 1912 Balkan Savaşları sonunda daha açık bir şekilde ortaya çıkan Hırvat - Sırp (Katolik - Ortodoks) gerginlikleri 1990'larda kanlı çatışmaya dönüşerek Vakovar şehrinde Katoliklerin katlini müteakip, Hırvatistan'ın Krayna bölgesinde yaşayan Sırp'ların kovulmasıyla neticelenmiştir. Ama her iki ülke aynı dili paylaştıkları Bosnalılara, yani Müslümanlara karşı 1992 - 95'te amansız bir savaş açmaktan geri durmamışlardır.

Balkanlarda Türklerden, Arnavutlardan, Boşnaklardan, Pomaklardan ve Ulahlardan meydana gelmiş Osmanlı Müslümanlarından veya onların çocuklarından oluşan 11-13 milyon Müslüman yaşamaktadır. Arnavutluk ve Kosova'da Müslüman nüfus çoğunlukta olup Bulgaristan'da hâlen bir milyon kadar, Sırbistan'da 300 bin, Yunanistan'da 150 bin, Bosna Hersek'te iki milyon, Romanya'da 100 bin, Hırvatistan ve Karadağ'da 25 bin kadar Müslüman nüfus vardır. Böylece Balkan Savaşla-

in those two districts were exchanged with Bulgarian population in Constanza and Tulca districts of Northern Dobruja under Romanian rule.

Balkan Wars put an end to the Balkan Union established during Ottoman rule, and religious and cultural tolerance on which Union had been based on. As mentioned earlier, tolerance was not only mutual between Muslims and non-Muslims but also between various Christian sectarian groups. Croat-Serb (Catholic-Orthodox) tension which became more apparent at the end of 1912 Balkan Wars turned into a bloody battle in 1990s, and following the Catholic massacre in Vukovar, Serbs living in Krajina region in Croatia were expelled. However both countries did not refrain from waging a deadly war against Muslims between 1992-95, the Bosnians with whom they shared the same language.

In Balkans live 11-13 million Ottoman Muslims comprised of Turks, Albanians, Bosnians, Pomaks and Wallachs or their lineage. Muslims are the majority in Albania and Kosovo, and today there are around one million Muslims living in Bulgaria, 300 thousand in Serbia, 150 thousand in Bosnia-Herzegovina, 100 thousand in Romania, and 25 thousand in Croatia and Montenegro. This means, despite massacres, forced or agreed migrations during Balkan Wars, former Ottomans or preferably Turks, still comprise 8-14 percent of Balkan population of nearly 50 millions (except Romania), and due to kinship and patriotism they still maintain their bonds with several million people of Balkan origin who migrated to Turkey. In return, there are around 15 thousand Greeks, Serbs and Bulgarians in Turkey.

Balkans went through major political fluctuations after 1912-13. At the end of the war, Southern Macedonia (with Thessaloniki as center) was handed over to Greece, Northern Macedonia (with Skopje as center) to Serbia, and a small part of the country to Bulgaria. In the period between first and second world wars, England, Germany and Italy had more influence on the region,

ri'nin tetiklediği kıyımlara, zorlu veya anlaşmalı göçlere rağmen hâlen Balkan ülkelerinin takriben 50 milyon nüfusunun (Romanya hariç) yüzde 8-14'ünü eski Osmanlılar (veya tercihen kullanılan yerli terim ile Türkler) oluşturmaktadır. Ve bunlar daha evvel Türkiye'ye göçmüş birkaç milyon Balkan kökenli nüfus ile akrabalık, hemşehrilik gibi nedenlerle bağlarını devam ettirmektedirler. Buna karşılık Türkiye'de Yunan (Rum), Sırp ve Bulgarların sayısı 15 bin civarlarındadır.

Balkanlar, 1912-13'ten sonra büyük siyasi dalgalanmalar geçirmiştir. Bu savaşın sonunda Makedonya'nın güneyi (Selanik merkezli) Yunanistan'a, Kuzey Makedonya (Üsküp merkezli) Sırbistan'a, ülkenin küçük bir bölümü ise Bulgaristan'a verilmiştir. Birinci ve İkinci Dünya Savaşları arasındaki dönemde Balkan ülkelerinde hâkim olan aşırı milliyetçi rejimlerin daha fazla birbirine düşmelerine engel, bölgede etkilerini geliştiren İngiltere, Almanya ve İtalya'nın rekabetidir. Bu rekabetin kurduğu denge Almanya'nın (1941-42) Yugoslavya'yı, Yunanistan'ı; İtalya'nın Arnavutluk'u işgal etmesiyle bozulmuştur. Bulgaristan ve Romanya ise Almanya'nın müttefiki olmuşlardır.

Sonuç olarak Balkanların en güçlü ve en büyük ülkesi şüphesiz Türkiye'dir. Türkiye, Balkanlarda etki sahibi olmak için, stratejik, ekonomik, kültürel ve demografik birçok unsura sahiptir. Her ne olursa olsun Balkanların, tarihinin acılarını, küskünlüklerini ve intikam duygularını bir yana bırakarak geleceğe yeni, insani ve barışçı bir gözle bakması gerekir. Son Balkan Savaşı'ndan sonra geçen yüz yıllık acı tecrübelerden sonra gelecek asırların Osmanlı idaresi zamanında olduğu gibi barış, hoşgörü ve kardeşlik içinde geçmesini beklemek yerindedir. Türkiye bu amacı gerçekleştirebilirse hem dünyada hem de bu bölgede büyük itibar kazanacağı gibi kendi güvenini ve ekonomik gelişimini daha da sağlama sağlayacaktır.

Yazarın özel izniyle Timaş Yayınları'ndan çıkan *Balkanlarda Osmanlı Mirası ve Milliyetçilik* adlı kitaptan yararlanılarak hazırlanmıştır.

and the competition between them prevented radical nationalist regimes ruling in Balkan countries from clashing. The balance emerged as a result of this competition was disrupted when Germany invaded Yugoslavia and Greece in 1941-42, and Italy invaded Albania. Both Bulgaria and Romania made alliance with Germany.

In conclusion, Turkey is undoubtedly the strongest and greatest Balkan country. There are numerous strategic, economical, cultural and demographic elements for Turkey to have influence over Balkans. After all, Balkans should set the sufferings, resentments of the history and vengeance aside, and look to future from a novel, humanistic and peaceful perspective. After century-long bitter experiences since the last Balkan War, it is sound to expect that coming centuries will be peaceful with tolerance and fellowship as was the case under Ottoman rule. If Turkey achieves this goal, it will earn a great reputation both in the region and the world, and confidence and economic growth will be further ensured.

Article is based on the book 'Ottoman Legacy in the Balkans and Nationalism' published by Timaş Publications, with special permission of the author.

▼ 500 yıldan uzun süre Türk hâkimiyetinde kalan Üsküp, Osmanlı'nın izleriyle dolu.

▼ Remained under Turkish rule for more than 500 years, Skopje bears the traces of Ottoman.

 H. Hümeyra Şahin

SONSUZLUĞA AÇILAN HAYAL ÂLEMİ

Satranç

AN IMAGINARY REALM OPENING TO ETERNITY: CHESS

Türk-İslam toplumlarında zaman içinde halka inen satranç; Türk, Fars ve Arap edebiyatına da giriyor. Rafineleşmiş edebî dilde adabı şekilleniyor.

In Turkish Islamic societies, chess became popular in time and entered Turkish, Farsi and Arabic literatures as well. Its etiquette has taken shape in a refined literary language.

6 4 siyah ve beyaz alan... 32 figür... Hem oyun hem bilim hem de sanat. Hem çok eski, hem çok yeni. Her seferinde yeni baştan kurulan bir düzen. Temeli olmasa da devasa bir mimari... Mekanik gibi görünse de, kapıları sonsuzluğa açılan bir hayal âlemi... Satranç!

Sabit bir alan üzerinde sınırsız kombinasyon. Cazibesi de işte tam da bu nedenle... Sabitlik üzerinde bitmeyen bir hareket. Zihni tek bir noktaya odaklarken aslında peş peşe hamleleri sıralayan bir zihinsel geçit. Satranç bir sanatsa eğer, eseri hep ışıldayan bir zihin. Bir bilimse, karışıklıkların bir defalık birleşimi... Tüm zamanlara ait, hatta tüm halklara... Oyuncusu ise, 32 figürün sağa sola ve öne arkaya oynatılmasıyla mahir bir duyu bileycisi...

Satrancın kökeniyle ilgili sayısız rivayet var. Kelime olarak Sanskritçe “çatur-anga”dan (dört unsur) geliyor. Farsçaya “çet-reng” ve oradan Arapçaya “satranc” olarak geçiyor. Dört unsurun; atlar, filler, savaş arabası ve piyadeler olduğu söyleniyor. Kökeninin Hindistan olduğuna dair yaygın bir kabul var. Hatta ilk ortaya çıkışıyla ilgili şöyle bir rivayet geçiyor tarihî kaynaklarda; satrancı bulan Hintli bilge, oyunu çok seven Şah’a arz ederken, “dile benden ne dilersem” diyor. Bilge, oyunun her karesi için bir önceki karede aldığı buğdayın iki mislini istiyor. Şah, başlangıçta bu talebi küçümseseyse de, hesaplama sonunda ortaya çıkan miktar

► 18. yüzyıla ait de Bruyn imzalı bir gravürde Türk usulü eğlence, satranç ve çay keyfiyle betimlenmiş. Mısır Kraliçesi Nefertiti, satranç oynarken... (altta).

► In an 18th century engraving by Bruyn, Turkish-style entertainment is illustrated as a chess and tea party. Egyptian Queen Nefertiti playing chess... (below).

64 black and white squares... 32 pieces... Both a game, a science and an art. Both ancient and contemporary. An order set up each time. A giant structure although there are no foundations... An imaginary realm opening to eternity despite appearing mechanical... Chess!

Infinite combinations on a finite field. This is exactly why it is fascinating... Never-ending motion on stability. A mental parade in which moves follow one another when mind is focused on a single thing. If chess is an art, the artwork is a brilliant mind. If it is a science, a one-time combination of contrasts... It belongs to people of all ages, even all people... Its player is a sense sharpener skilled in moving 32 pieces back and forth and sideways...

There are countless rumors regarding the origin of chess. The word “Satranç” (chess in Turkish), “çet-reng” in Farsi and later “satranc” in Arabic, is derived from Sanskrit “çatur-anga” (four divisions). Four divisions are thought to be infantry, cavalry, elephants and chariotry. Chess is widely believed to have originated in India. There is a rumor surrounding its invention in historical documents: Inventor of chess was a wise man from India and he presented the Shah with chess. Enchanted by the game, Shah told the wise man to make his wish. Wise man asks double the wheat he won in the previous square for each square on the board. Although Shah deprecated the idea at first, the amount calculated at the end

► 1913 yılında St. Petersburg'ta düzenlenen 3. Dünya Satranç Şampiyonası. Frank Leslie's Illustrated'in 1879 tarihli satranç temalı kapağı (altta). 19. yüzyılda Viyana'da tasarlanan Osmanlı'ya karşı satranç oynama robotu (altta, sağda).

► 3rd World Chess Championship organized in St. Petersburg in 1913. 'Frank Leslie's Illustrated' chess-themed cover from 1879 (below). Designed in the 19th century in Vienna, a chess robot to play chess against the Ottoman (below, right).

dünyanın 1500 yıllık buğday üretimine denk geliyor.

Satrançın icadındaki temel amaç, yöneticilik sanatının mahiyetini bu makama gelecek olanlara iyice belletmek. Savaş taktiklerini öğretmek. Böylece, kralların, ulema ve hükemanın oyunu olarak yaygınlaşıyor.

TÜRK KÜLTÜRÜNDEKİ İZLERİ

Hindistan'dan dünyaya yayılan satranç, zaman içinde Perslere, 7. yüzyılda da Araplara ve oradan Endülüs yoluyla Avrupa'ya intikal ediyor. İran, satranç tarihinde ilk önemli duraklardan birisi olarak kabul ediliyor. Hz. Ömer'den itibaren Arap toplumunda da yaygınlaşıyor. İslam ulemasının farklı görüşleri olmakla beraber, kumara dönüştürülmediği, insanın Allah'a, aileye ve topluma olan görevlerini aksatmadığı, önemli işlerin ihmaline yol açmadığı sürece satranca cevaz veriliyor. Hatta zihni kuvvetlendirip, mizacı geliştirdiği, kendine güveni artırıp, sosyalleşme imkânı sağladığı yönünde faydaları da hatırlatılıyor.

Türk-İslam toplumlarında zaman içinde halka inen satranç, Türk, Fars ve Arap edebiyatına da giriyor. Rafineleşmiş edebî dilde adabı şekilleniyor. Edebü's-satranç gibi müstakil eserlerin yazılması yanında satranç kurumsallaştıran kaide ve kurallar getiriliyor. Özellikle halife ve üst düzey yöneticilerin huzurunda oynanırken daha dikkatli olmak gerektiği vurgulanıyor. Cahiz, iyi bir nedimin nitelikleri arasında okçuluk, avcılık yanında satranç ustalığını da zikrediyor. Selçuklu Atabeklerinden Muzafferuddin Gökböri'nin mevlit kutlamalarında musiki ya-

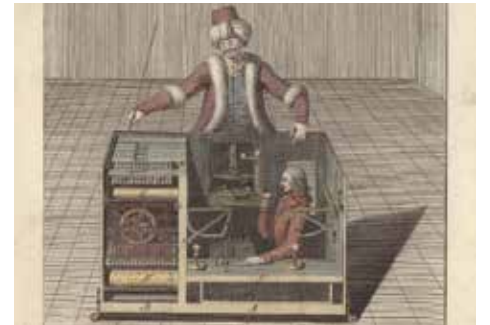
equaled to the amount of wheat produced in 1500 years.

Chess was primarily invented to teach the essence of art of leadership properly to those who would rule in the future. Teach them the war tactics. And it became widespread as the game of kings, scholars and pundits.

TRACES ON TURKISH CULTURE

Chess spread to the world from India, became popular among Persians, later among Arabs in the 7th century, and eventually arrived in Europe through Andalusia. Iran is considered a major stop in the history of chess. It became popular in Arab society after Omar. Although Islam scholars held different opinions regarding chess, it was allowed as long as it did not involve gambling, and not cause one to neglect fundamental duties or duties to God, family and the society. Moreover, its benefits were reminded because it strengthens the mind, develops character, improves self-confidence and enables socialization.

Chess popularized in Turkish Islamic societies, entered Turkish, Farsi and Arabic literatures as well. Its etiquette took shape in a refined literary language. Rules formalizing chess were established

nında satranç gibi eğlencelerin de yer aldığı biliniyor. Evliya Çelebi, bazı Osmanlı şehirlerindeki kimi camilerde cemaatin satranç oynadığını, hatta Bitlis'teki bir camide müsabaka sırasında çıkan kavgaya şahit olduğunu anlatıyor.

Satranç, Persler ve Araplar arasında yaygınlaşırken, bir yandan da Bizans Sarayı'na da giriyor. Fakat Avrupa'ya intikali, Endülüs Emevileri vasıtasıyla Endülüs üzerinden gerçekleşiyor. Bu süreçte, 11. yüzyıldan itibaren kilisenin, satrancı İslam kültürünün parçası sayması nedeniyle aforoz edilenler oluyor. Ve satranç birtakım değişimlere uğruyor. 15. yüzyıla gelindiğinde vezir yerine kraliçe, fil yerine papaz, atlar yerine şövalyelerden kurulu bir satranç düzeni yaygınlaşıyor. Dönüştürülerek Avrupa kültürünün bir parçası hâline getiriliyor. Kristof Kolomb'un uzun deniz seyahatlerinde yanından hiç ayırmadığı biliniyor.

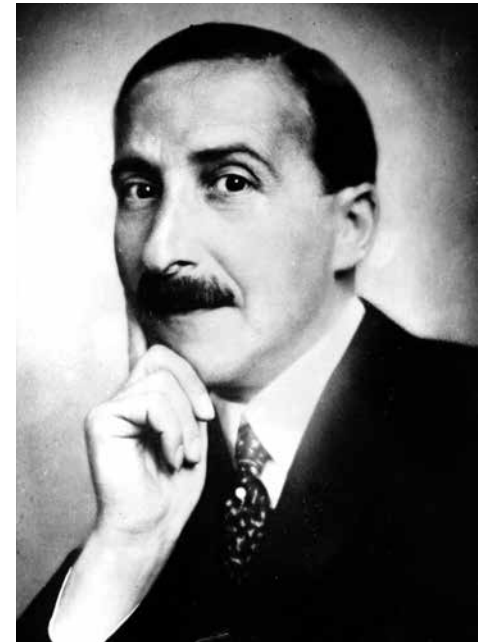
Pascal'ın tarifi ile satranç tahtası, insan zihninin jimnastik salonuna benzetiliyor. İki beyin arasında psikolojik bir mücadele olarak tanımlanıyor. Savaş stratejisinden doğan bir oyun olarak temelde oyun tahtası, taşlar ve iki aktör gerekirse de, Stefan Zweig'in *Satranç* kitabındaki muhteşem edebî anlatı, bize satrancın tek kişi olarak deneyimlendiğinde hissettirdiklerini ortaya koyuyor. Tek kişinin hem siyah, hem beyaz olarak rekabeti, insanın kendine karşı oyununu şöyle tanımlıyor Zweig; "Siyah ben olarak yaptığım her hamleden sonra beyaz benin ne yapacağını sabırsızlıkla bekliyordum. Her iki ben de, diğeri hata yaptığında seviniyor ve aynı zamanda kendi beceriksizliğine

▲ Montreal'de halka açık bir meydan satrancı. *Satranç* adlı edebî eserin yazarı Stefan Zweig (altta).

▲ A public chess game in a square in Montreal. Stefan Zweig, author of the literary work titled 'Chess Story' (below).

in addition to books written independently as 'Edebü'ş-satranç' (Etiquette of Chess). Author urged the players to pay extra attention while playing in the presence of Khalifa and high officials. Cahiz mentions that a good nedim (Sultan's friend) must be as skillful in chess as in archery and hunting. It is known that in memorial ceremonies of Seljuk Atabeg Muzafferuddin Gökböri, chess games would be organized alongside music performances. Evliya Çelebi narrates that communities of mosques in some Ottoman cities would play chess, and he even witnessed a fight broke out in a mosque in Bitlis during a game.

As chess became popular among Persians and Arabs, it entered the Byzantine Palace. However chess was brought to Europe by Andalusian Umayyads through Andalusia. Meanwhile many faced excommunication after the 11th century because Church regarded chess an element of Islamic culture. And chess went through some changes. In the 15th year, queen replaced vizier, priest replaced elephant, and knights replaced cavalry, and this game system prevailed. It was transformed to integrate in European culture. Christopher Columbus is known to bring his chess set to long cruises. Pascal describes chessboard as a gym for human mind. It is defined as a psychological battle between two minds. Although a chess board, pieces and two players are required as chess is a game based on combat, the spectacular literary narrative in the novella 'A Chess Story' by Stefan Zweig manifests

L'illustration

▲ Amerikan satranç dâhisi Paul Morphy (solda).

▲ American chess prodigy Paul Morphy (left).

yanıyordu. Üstelik bu öyle bir deneyimdi ki, aynı beynin aynı anda hem bir şeyler bilmesi, hem de bilmemesi gibi tuhaf bir durum ortaya çıkıyordu. Satrançta kendine karşı oynamak aslında insanın kendi gölgesinin üzerinden atlamaya çalışması gibi bir paradokstu..." Fakat elbette Zweig'in dediği gibi, realitede satrancın asıl çekiciliği, stratejisinin iki farklı beyinde farklı şekillerde gelişmesinde yatıyor.

KADIN VE SATRANÇ

Tarihî kaynaklarda "kadın ve satranç" konusuna baktığımızda, kadın varlığına özel bir atf yapmasa da tarihî rivayetler arasında bu strateji oyununda kadın varlığının yer yer izlerine rastlıyoruz. Abbasi Halifesi Harun Reşid'in art arda üç kere kadın bir köleye yenildiği, kadının da ödül olarak kendisi için çok değerli birinin özgür bırakılmasını istediği rivayeti bunlardan birisi. Yine Halife Memun döneminde köle bir kadına atıfla "güzelikte, kıvrak zekâda, nükteli olmakta, etkili konuşmak ve hazır cevapta ona denk, satranç ve tavlayı ondan daha iyi oynayan başka bir kadın görmedim." rivayeti dikkat çekici. Yine İslam tarihçilerinin önde gelenlerinden, satranç konusunda dereceleriyle övünen Maverdî'nin kadın bir kölenin yardımı ile iki âlim arasında yapılan satranç müsabakasını kazandığı rivayet ediliyor.

the emotions when one plays chess solo. Zweig expresses how one competes against one's self both as black and white players as follows: "As black, I would impatiently wait for white's next move which I would also be making. Both players in me would be glad when the other made a mistake and concurrently felt sorry for their own inaptitude. This was such an experience that an absurd situation emerged where the brain was both aware and unaware of things. It is as paradoxical, as attempting to jump over his own shadow." But of course as Zweig said, the real charm of chess is in two different brains developing strategies.

WOMAN AND CHESS

Although there is no special mention of "women and chess" in historical documents, there are rumors of female presence in this strategy game. Rumor has it, Abbasid Caliph Harun al-Rashid lost three consecutive games to a female slave, and the woman wished for freedom of someone of great value for her. Another Caliph, Memun is thought to refer to a female slave as follows: "I have never met another woman with such beauty, such

Fakat öte yandan İslam tarih kaynaklarında Medinelilerin “satranç ikinci bir eş gibidir” diyerek, kızlarını satranç oynayan erkeklere vermekten kaçındıkları da görülüyor. Kocasının başka hiçbir şeyle ilgilenmeyecek kadar satranca daldığını öne sürerek boşanmak isteyen kadınların varlığı ise her dönemde rastlanacak cinsten konular. Satranç konusunda halk arasında anlatılan en yaygın tarihî anlatı, kuşkusuz Yavuz Sultan Selim ile Şah İsmail arasında oynanan oyun. Rivayete göre, Yavuz Trabzon’da henüz şehzade iken, kendini gizleyerek Tebriz’e gitmiş, burada iyi bir satranç oyuncusu olan Şah ile yarışıp, onu yenmiş. Bu rivayet, tarihi gerçeklerle bağdaşmasa da, Yavuz’un İran’a karşı siyasetinin topluma yansımış destani yönünü temsil etmesi olarak değerlendirilebilir. Satranç, tarih boyunca sadece bir oyun olarak ele alınmamış, askerî raporlardan şiire, hat sanatından kandil kutlamalarına hatta dokuma sanatına kadar hayatın her alanına girmiş. Öyle görünüyor ki, ilk kayıtlarına M.Ö. 4 binlerde Mısır piramitlerinde rastlanan satranç, insan var oldukça modası geçmeyen bir bilim, bir sanat olarak varlığını sürdürecektir.

▲ Lucas van Leyden'in 1508 tarihli **Satranç Oyunu** isimli eseri, Berlin'deki Gemäldegalerie'de sergileniyor. Ressam Sofonisba Anguissola'nın 1555 tarihli **Satranç Oynayan Kadınlar** tablosu, Poznan'daki Raczyńskich przy Müzesi'nde görülebilir (altta).

▲ Lucas van Leyden's work titled 'Chess Game' (1508), is displayed in Berlin Gemäldegalerie. 'Women Playing Chess' (1555) by artist Sofonisba Anguissola can be seen in Raczyńskich przy Museum in Poznan (below).

humor, such eloquence and quick-wit, this good at chess and backgammon". A prominent Islam historian Maverdi who took pride in his chess skills is said to have won a chess game against a scholar with help from a female slave.

On the other hand, Islamic history sources suggest that Madinah locals did not allow their daughters to marry men who played chess for "chess is like a second wife". However it has always been common where women divorce their husbands claiming they are too occupied with chess to take care of something else. The most popular historical story about chess is undoubtedly the chess game between Selim I and Shah Ismail. Rumor has it when Yavuz was still a prince in Trabzon, he visited Tabriz in disguise. He played against Shah who was a good chess player, and won. Although this rumor is not historically accurate, it may be representing the epic aspect of Yavuz's Iran policies which echoed among people. Throughout the history, chess has not been just a game and took its part in all spheres of life from military reports to poetry, from calligraphy to holy night celebrations, and even in textiles. It appears that chess dating back to 4 thousand B.C. with first records in Egyptian Pyramids, will continue to live as a science and an art and will never be out of fashion as long as humanity exists.

 Melih Uslu Valery Shanin

PARANIN BULUNDUĞU YER: *Sardes*

MONEY WAS INVENTED HERE: SARDIS

Manisa'nın antik başyapıtı Sardes, tarihteki ilk paranın, ilk turistik otelin ve ilk zarlı zekâ oyunun kullanılmaya başlandığı yer olarak biliniyor.

Manisa's ancient masterpiece Sardis is known as the site where money was used for the first time, the first touristic hotel was opened, and first dice mind game was invented.

Izmir Körfezi'nin kuzeydoğusunda-ki Spil Dağı'nın eteklerine kurulan Manisa'ya bağlı antik Lidya başkenti Sardes, tarihte ilk sikkenin basıldığı yer olarak biliniyor. Tarihin babası unvanına sahip İzmirli Herodot'un "altın şehir" olarak tanımladığı kent, Antik Çağ'ın güzellik merkezi olarak nam salmış. Sardes'te farklı renklerde dokuma-

Established on the foothills of Spil Mountain on the northeast of Izmir Bay, ancient Lydia capital Sardis now within Manisa city limits, is known as the city where the first coin in the history was made. City, referred to as the "golden city" by father of history Smyrnian Herodotus, became famous as the beauty center of ancient age.

lar, minik şişelere doldurulan çeşit çeşit parfümler ve şifalı merhemler yaygın olarak üretilip kullanılmış. Salihli ilçesindeki Sart kasabası yakınlarında bulunan Sardes Antik Kenti, geçmişte bir güzellik ve bakım şehri olduğu kadar eğlence merkezi olarak da tanınmış. Lidyalılar dünyanın dört bir yanından gelen misafirlerini eğlendirmek için günümüzde bile kullanımı sürdürülen birçok zekâ oyununu keşfetmişler. Tavlada başta olmak üzere birçok geleneksel oyunun olmazsa olmazı zar da ilk kez Sardes'te kullanılmaya başlanmış.

KRALLARIN YOLUNDA

Sardes ören yerinin yakın çevresindeki Bintepeleler'de Lidya krallarının "tümülüs" adı verilen mezarları mevcut. Anadolu'ya özgü bir tür piramit olarak kabul edilen bu anıt mezarların birinde geçtiğimiz yıllarda Türkiye'nin ABD'den geri aldığı Karun Hazinesi bulunmuştu. İhtişamlı Lidya Uygarlığı'nın Kralı Karun (Krezos) antik kaynaklarda dünyanın en zengin insanı diye tanımlanıyor. Antik dönemin en canlı ticaret güzergâhlarından biri olan Kral Yolu da İran ve Mezopotamya'dan başlayarak Sardes topraklarına giriyor. İşte geçmişte Lidya'nın bütün zenginliği, Anadolu'yu Akdeniz'e bağlayan bu ticaret yolunu kontrol etmesinden kaynaklanıyordu. Bu nedenle ilk parayı onlar basmış, deniz yoluyla Sardes'e gelen ilk turistleri onlar ağırlamış. Paranın ortaya çıkışı ise şöyle olmuş: Bölgedeki yoğun ticaret nedeniyle alım satımda kullanılacak bir materyale ihtiyaç duyulmuş. Önceleri değişim amacıyla çeşitli metal çubuklar

Textiles in various colors, assorted perfumes in tiny bottles and curative salves were widely produced and used here. Sardis Ancient City near Sart town in Salihli district, was acknowledged in the past as an entertainment center as well as a beauty and care city. Lydians invented numerous mind games played even today to entertain their guests visiting from all corners of the world. Dice, an essential instrument of various traditional games and primarily backgammon, was used for the first time in Sardis.

ON ROYAL ROAD

In Bintepeleler in the immediate vicinity of Sardis archaeological site, Lydian king tombs named "tumulus" are situated. The Croesus Treasure, Turkey retrieved from the USA in recent years, was discovered in one of these mausoleums regarded as authentic Anatolian pyramids. King of great Lydian Civilization Croesus is defined as world's wealthiest man in ancient documents. A most dynamic trade route of ancient age, Royal Road beginning in Iran and Mesopotamia would enter Sardis lands. Lydians owed all their wealth to controlling this trade route connecting Anatolia to Mediterranean. This is why they made the first coin, and hosted the first tourists that visited Sardis by sea. The invention of money took place as follows: Due to intense trade activity in the region, the need for a material to use in trade arose. At first various metal bars and rings were employed in trade. However later,

◀ M.Ö. 6. yüzyıla ait Karun Hazinesi, Uşak'ın Güre kasabası yakınlarındaki tümülüslerden çıkarılarak ABD'ye kaçırılmıştı.

◀ Karun Treasure dating back to 6 B.C. was unearthed at the tumuli near Güre town of Uşak and was smuggled to the USA.

▲ Antik Çağ'da değerli taş olarak kullanılan turuncu kuvars taşının ana vatanı Sardes, mimari harikalarıyla dikkat çekiyor.

▲ Land of orange quartz used as a precious stone in Ancient Age, Sardis stands out with its architectural wonders.

ve halkalar kullanırmış. Sonraları ağırlığı ve saflığı devlet damgasıyla güvence altına alınmış değerli madenden yapılmış sikkeler kullanılmaya başlanmış. Başkent Sardes, Antik Çağ'da kozmopolit bir şehir olarak biliniyor. Sardes, ticaret amacıyla veya sırf meraktan dolayı şehre gelenlerle doluymuş. Bu şehrin güzelliği insanları öylesine büyülemişti ki Sardes'in ileri gelenleri âdeta birer aziz mertebesine yükseltilmiş.

ANADOLU'NUN ENDÜLÜS'Ü

Sardes günümüzde pek çok uygarlığın izlerinin bir yumağı durumunda. Arkeologlar, şehrin kadim sınırlarını çözmek

coins made of precious metals were used, stamped by the state to guarantee their weights and purity. Capital Sardis is known as a cosmopolitan city of the ancient age. City was populated with those visiting either for trade purposes or out of curiosity. The beauty of this city enchanted people so much that notables of the city were almost considered saints.

ANDALUSIA OF ANATOLIA

Today Sardis resembles a coil of traces of numerous civilizations. Archaeologists have ceaselessly been working since 1958 to unravel the ancient mysteries of the city. One of the most extensive restoration works in Turkey has been conducted as part of the project. Gymnasion dating back to Roman era and Anatolia's oldest synagogue have already reclaimed their original forms. Visitors of the archaeological site are welcomed by the uniquely fine entrance gate of Gymnasion. Giant mosaics covering Synagogue's floor stand out with the rich variety of patterns. Thousands of small rocks were assembled in a way to form meaningful shapes as vine leaves, geometrical series and animal figures. Bronze House across Gymnasion is thought to belong to a high priest due to numerous sacred bronze works. There is a Byzantine monastery, a stadium and an amphitheater nearby. Acropolis

için 1958 yılından bu yana aralıksız çalışıyor. Proje kapsamında Türkiye'nin en büyük restorasyon çalışmalarından biri yürütülüyor. Roma dönemine ait Gymnasion ile Anadolu'nun en eski sinagogu orijinal görünümüne kavuşturulmuş bile. Ören yerine gelen ziyaretçiler, Gymnasion'un eşsiz güzellikteki giriş kapısı ile karşılanıyor. Sinagog'un tabanını kaplayan dev mozaikler ise motif zenginliği ile dikkat çekiyor. Binlerce küçük taş parçası, doğru şekilde bir araya gelince anlamlı şekiller, asma yaprakları, geometrik diziler ve hayvan figürleri oluşturmuş. Gymnasion'un karşısındaki Bronzlu Ev'in kutsal nitelikteki çok sayıda bronz eserden dolayı yüksek rütbeli bir rahibe olduğu sanılıyor. Yakın çevrede bir Bizans manastırı, stadyum ve tiyatro bulunuyor. Akropol sarp bir tepe üzerinde. Sardes'te görülmeye değer bir diğer yapı ise Artemis Tapınağı. M.Ö. 300'lü yıllarda inşa edilen mabet, şehrin geçirdiği değişimlerin karakteristik bir örneğini oluşturuyor. Tapınaktan önce burada bir Artemis sunağı bulunuyormuş. Hristiyanlığın yükselmeye başladığı yıllarda buraya bir de kilise inşa edilmiş. *İncil*'in "vahiy" bölümünde, Hristiyanlığın batıya yayılmasında önemli rol oynayan Batı Anadolu'daki yedi kiliseden biri olarak anılan Sardes, dinî açıdan da ayrı bir öneme sahip. Civardaki dinî mekânların çeşitliliğine bakınca bölgede farklı inançtan insanların asırlarca huzur içinde

▲ Sardes'te günümüze büyük ölçüde sağlam kalan tarihî kütüphane, kral tahtları ve mozaikler ziyarete açık.

▲ Well-preserved historic libraries, royal thrones and mosaics in Sardis are open for visit.

is located on a steep hill. Another structure worth seeing in Sardis is the Temple of Artemis. Built around 300 B.C. temple is a characteristic example which demonstrates the changes city went through. An Artemis Alter was there before the temple. A church was built here as well in years when Christianity was on the rise. Sardis referred to as one of the seven churches in west Anatolia which played an important role in Christianity spreading to Western world as mentioned in "revelation" section of the 'Holy Bible', is of great significance for religion. The variety of sacred spaces in the region

▲ Bir Mimar Sinan eseri olan Muradiye Camii, 1583-85 yılları arasında inşa edilmiş.

▲ Muradiye Mosque by Mimar Sinan was built between years 1583-85.

bir arada yaşadığı anlamak zor değil. Sardes bu özelliğinden dolayı Anadolu'nun Endülüs'ü olarak tanımlanıyor.

ŞEHZADELER ŞEHİRİ

Sardes'e gelip Manisa'yı gezmek eksiklik olur. Bir zamanlar padişahlar yetiştiren eğitim kurumları nedeniyle "şehzadeler şehri" diye anılan Manisa, ev sahipliği yaptığı Osmanlı mimarisinin zarif örnekleri nedeniyle görülmeye değer. Bunlardan en dikkat çekici olanı ise kuşkusuz Muradiye Camii. Sultaniye semtinde bulunan bu tarihî mabet, Sultan Üçüncü Murat döneminde inşa edilmiş. Mimar Sinan tarafından bir külliye olarak tasarlanan caminin yapımına 1583 tarihinde başlanıp iki yıl içinde tamamlanmış. Klasik Osmanlı mimarisi stilindeki çift minareli yapı, kesme taş kullanılarak inşa edilmiş. Göz alıcı çinilerle süslenen mabedin hemen yanında medrese ve imarethane bulunuyor. Günümüzde İzmir ile birlikte Ege'nin en büyük iki şehrinden biri olarak bilinen Manisa, tarih boyunca Hititler, Frigler, Lidyalılar, Persler, Romalılar, Bizanslılar, Saruhanoğulları ve Osmanlıların hâkimiyetinde kalmış.

indicates that people of different faiths managed to peacefully live side by side for centuries. Sardis is thus referred to as the Andalusia of Anatolia.

CITY OF PRINCES

It would be a pity not to visit Manisa when visiting Sardis. Manisa referred to as "city of princes" because of the educational institutions where sultans were once raised in, is worth seeing as it hosts elegant examples of Ottoman architecture. The most remarkable one is undoubtedly Muradiye Mosque. This historic sanctuary in Sultaniye district was built in Sultan Murad III period. Designed as a social complex by Mimar Sinan, the construction of the Mosque was commenced in 1583 and completed in two years. The structure in classical Ottoman architectural style with two minarets was built with ashlar stones. Right next to the sanctuary decorated with eye-catching tiles, are madrasah and hospice. Today, one of the two largest cities in Aegean region alongside İzmir, Manisa fell under the rule of Hittites, Phrygians, Lydians, Romans, Byzantines, Saruhanoğulları and

Harzemşahlara mensup bir emirin torunu olarak tanınan Saruhan Bey, Manisa'yı başkent ilan etmiş. Şehrin topraklarını genişleten Saruhan Bey, donanma kurarak Yunanistan sahilleri ve Trakya içlerine doğru seferler yapmış. Çevresindeki beylik ve devletlerle ittifaklar kurmuş, donanma sayesinde elde ettiği ganimetlerle ekonomik durumu düzelterek cami, medrese, zaviye, tekke ve kütüphaneler yaptırarak Manisa'nın Türk - İslam şehri kimliği kazanmasını sağlamış. Şehrin doğal güzelliklerine gelince... Manisa'nın sırtını yasladığı efsanevi Spil Dağı'nın eteklerindeki yaylalar, endemik bitki ve hayvan türleri açısından zengin bir çeşitlilik sunuyor. Meşhur Manisa lalesi bunlardan sadece biri. Zirve yolu üzerinde bulunan Atalanı ise yılka atlarıyla ünlü. Fotoğrafçıların ve at tutkunlarının gözlem için geldiği bu alanı sizi de bekliyor.

NASIL GİDİLİR?

Sardes'e gitmenin en pratik yolu İzmir'e uçmak. İstanbul, Ankara ve Antalya'dan düzenli uçak seferleriyle ulaşılabilen İzmir, Manisa'ya sadece 39 kilometre uzaklıkta bulunuyor. İzmir otogarından kalkan otobüslerle ya da havalimanından araç kiralayarak Manisa üzerinden Sardes'e ulaşabilirsiniz.

Ottoman throughout the history. Saruhan Bey, known to be the grandson of a Khwarizmian khan, declared Manisa as the capital. Saruhan Bey who expanded the lands of the city, established a navy and launched expeditions to Greek coasts and Central Thrace. He allied with beylics and states in the region, and thanks to Navy's spoils, the economy was recovered and Manisa developed a Turkish-Islamic identity with the mosques, madrasahs, monasteries, lodges and libraries built. And natural beauties of the city... The summer ranges on foothills of the legendary Spil Mountain Manisa leans back on, offers a rich variety of endemic plant and animal species including infamous Manisa tulip. Atalanı (Horse Grounds) on the road to the summit is famous with jades. This grounds, photographers and people with a passion for horses visit for observation, awaits you.

HOW TO GO?

The most practical way to visit Sardis is to fly to Izmir. Izmir can be reached by regular flights from Istanbul, Ankara and Antalya, and is only 39 kilometers to Sardis. You may reach Sardis over Manisa either by taking a bus at Izmir bus terminal or by renting a car at the airport.

◀ Her yıl mart - nisan aylarında yapılan Manisa Mesir Macunu Şenlikleri'nde genç efeler. Sultan Üçüncü Ahmet döneminden kalma Şehname-i Al-i Osman'da Manisa Sarayı ve şehri (üstte).

◀ Young swashbucklers in Manisa Mesir Paste Festival organized in March-April months every year. Manisa Palace and 'City in Şehname-i Al-i Osman' from Sultan Ahmed III period (above).

Dr. Atom Darnalı

ANADOLU Sikke Medeniyeti

ANATOLIA COIN CIVILIZATION

Zaman ilerledikçe Bizans sikkeleri yerini Arap ve İslam sikkelerine bırakmaya başladı. 9. yüzyıla gelindiğinde artık Anadolu'da sürekli Bizans sikkesi darbeden tek darphane İstanbul oldu.

Byzantine coins were replaced by Arabic and Islamic coins in time. In the 9th century, Istanbul was the only mint in Anatolia that invariably manufactured Byzantine coins.

Dünyada ilk madeni para, Çin'de M.Ö. 900'lü yıllarda deniz kabuklarının madenden üretilmiş kopyaları olarak kullanılmıştır. Standart ağırlığa, dolayısıyla bir birim değere sahip ilk sikkeler ise M.Ö. 600 yıllarında Manisa Sarı'ta yerleşik Lidyalılar tarafından üretilmiştir. Elektrum adı verilen, saf altın ve gümüş karışımı bir madenden üretilen bu sikkeler, dünyanın ilk madeni sikkeleri

First coins in the world was used in China around 900s B.C., as metal replicas of sea shells. First coins with a standard weight and therefore a unit value, were manufactured by Lydians settled in Sardis, Manisa around 600 B.C. These coins called electrum were produced from an alloy of pure gold and silver and world's first metal coins ended barter era and purchases using currency became more common.

olarak ticarete takas yerine satın alma yöntemlerinin yaygınlaşmasına ortam sağlamıştır. Lidyalıların mal ve hizmet alımında sikke kullanımı, işte yarattığı ticari düzen daha sonra Anadolu'ya hâkim olan Persler tarafından da devam ettirilmiştir.

M.Ö. 334 yılında Büyük İskender'in Anadolu'ya geçerek başlattığı Hellenistik çağda kurulan darphanelerde, üç asır boyunca altın, gümüş ve bronz sikkelerin darbı gerçekleştirildi. M.Ö. 2. yüzyıl içerisinde Anadolu'nun birçok şehrinin Roma İmparatorluğu tarafından ele geçirilmesinden sonra, bu şehirlere kendi sikkelerini darp etme yetkisi verilmesiyle ön yüzünde Roma imparatorunun portresinin de yer aldığı bronz sikkelerin darbı başlamıştır. Roma İmparatorluğu'nun bölünmesinden sonra, 5. yüzyıl sonunda Anadolu sikke medeniyeti yoluna Bizans sikkeleriyle devam etmiştir. Ancak yüzyıllar ilerledikçe Bizans sikkeleri yerini Arap ve İslam sikkelerine bırakmaya başlar. 9. yüzyıla gelindiğinde artık Anadolu'da sürekli Bizans sikkesi darbeden tek darphane Konstantinopolis'tir.

Anadolu'da ilk sikke darbından sonra bin yılı aşkın süreçte yaşanan çok tanrılı inanç ve sonrasında yayılan Hristiyan inancı sembollerinin dönemlerinin sikkelerinde de kendisini göstermiştir. Lidya ve Pers sikkelerinde kullanılan

Lydians used currency in purchase of goods and services, and commercial system emerged was continued by Persians who later ruled Anatolia.

Gold, silver and bronze coins were manufactured for three centuries in the mints established in the Hellenistic period that began in 334 B.C when Alexander the Great first reached Anatolian lands. Roman Empire conquered most Anatolian cities in the 2nd century B.C., and these cities were authorized to mint Roman coins and bronze coins with observes depicting portraits of Roman Emperors. Roman Empire was divided into two at the end of the 5th century, and Anatolia coin civilization proceeded with Byzantine coins. However Byzantine coins were replaced with Arabic and Islamic coins in centuries. In the 9th century, the only mint in Anatolia was Constantinople mint that invariably manufactured Byzantine coins.

Within the next millennium after the first coin was minted in Anatolia, polytheistic faith and then Christianity spread in the region and symbols of these religions manifested themselves on coins of the period. Animal, human and plant motifs used in Lydian and Persian coins were accompanied by deities of the period. In the Hellenistic and Roman Empire eras, emperor

▲ M.Ö. 6. yüzyıla tarihlenen dünyanın ilk paraları: Birbirinden zarif iki Lidya sikkesi.

▲ The first coins of the world dating back to 6 B.C.: two Lydian coins each more elegant than the next.

hayvan, insan ve bitki motifleri yerlerini zaman zaman tanrı ve tanrıçalarla paylaşır. Helenistik ve Roma İmparatorluğu dönemlerinde ise bu desenlere imparator portreleri, Geç Roma ve Bizans dönemlerinde de Hristiyan dininin sembolleri de ilave olur.

1071 tarihi Anadolu'nun değişimiyle ilgili önemli bir tarihtir. Malazgirt Savaşı, güçlü bir Selçuklu Devleti yanında Anadolu'da onlarca Türk beyliğinin kurulması için fırsat yaratır. Bu beyliklerin öncülerinden başta Artukoğulları olmak üzere bir kısmının sikkeleri alışılmış İslami sikkelerden çok farklıdır. Sikkelerin üzerinde Arapça dini yazıların yanında Bizans sikkelerinde yer almış olan Hz. İsa'nın tasvirlerine benzer tasarımların veya atlı savaşçıların ve hayvan resimlerinin olduğu görülmektedir. Çoğu birer sanat eseri görünümündeki bu sikkelerin, Anadolu'nun ilk İslami inanç düzenindeki toleransın bir göstergesi olduğu düşünülmektedir. 12. yüzyıl başlarından itibaren İlhanlıların Anadolu'da kurdukları baskının azalması neticesinde ortaya çıkan Anadolu Beylikleri sikkeleri ve hatta ilk Osmanlı sikkeleri ise geleneksel İlhanlı sikkelerini hatırlatan tasarımlar kullandılar. Ancak ku-

▲ **Çoğunluğu Osmanlı ve Türkiye Cumhuriyeti'ne ait çeşitli ülkelerden madeni paralar. Mardin Artukoğulları'ndan Necmeddin Timurtaş dönemine ait resimli bakır dirhem (altta).**

▲ **Metal coins from various countries, most from Ottoman State and Republic of Turkey. Illustrated copper dirham from period of Necmeddin Timurtaş of Mardin Artukoğulları (below).**

portraits and symbols of Christianity in Late Roman and Byzantine Empires were included in these motifs.

1071 is a significant year with regard to transformation of Anatolia. Malazgirt War creates an opportunity to establish tens of Turkish beyliks in Anatolia alongside a strong Seljuk Empire. Some pioneering beyliks, particularly Artukoğulları used diverse coins instead of ordinary Islamic coins. There were Islamic inscriptions in Arabic on the coins as well as designs similar to Jesus depictions on Byzantine coins or pictures of warriors on horses or animals. Most coins resembled art objects and are thought to signify the religious toleration of the Islamic faith in Anatolia. From early 12th century, Ilkhanids lost power over Anatolia and

ruluş dönemi zorluklarını atlattıktan sonra Osmanlı Devleti, sikke üretiminde kendine özgü oluşturduğu model ve tasarımlarla gerçek bir imparatorluk kurduğunu dünyaya kabul ettirebildi.

Osmanlı Devleti'nin kurucusu Osman Gazi döneminde darp edilmiş sadece tek bir cins sikke bugüne ulaşabilmiştir. Orhan Gazi döneminde gerçekleştirilen idari reformlardan biri de sikke darbıyla ilgili olmuştur. Osmanlılar ilk yerleşim yerleri olan Söğüt'te sikkenin üzerinde o dönemlerde Söğüt'ün resmi adı olan "Bid" ismi yazılı sikke darp etmişlerdir.

Sikkeler, bir toplumun tarihini, ekonomisini, sosyal yaşamını, teknolojik gelişimini bugüne taşıyabilen en önemli belgeler arasındadır. Nitekim Osmanlı sikkeleri incelendiğinde tarih kitaplarında yer almayan önemli bilgilere ulaşılabilir. Tarihçilerimizin Osmanlıların geldikleri boyun hangisi olduğuna dair farklı görüşlerine, Sultan İkinci Murat döneminde darp edilmiş olan ve üzerinde kayı boyunun arması olan bakır dirhem son vermesi bu konuda önemli bir örnektir.

İslami devletlerin sikkelerinin üzerin-

▲ 1300'lü yıllarda Orhan Gazi tarafından Osmanlı Devleti'nin ilk parasının bastırıldığı Bursa Darphane Binası, günümüzde para müzesi olarak hizmet veriyor. İstanbul'un en eski sikkeleri (altta, sağda).

▲ Bursa Mint Building where first coin of Ottoman State was printed by the command of Orhan of the Ottoman Empire in 1300s, today serves as a money. İstanbul's oldest coins (below, right).

coins of the newly founded Anatolian beyliks and even the first Ottoman coins were designed in a way to evoke traditional Ilkhanid coins. However once Ottoman Empire overcame the hardships of establishment period, the world accepted Ottoman Empire as a real Empire with its authentic coin models and designs.

Only a single type of coin minted in the period of Osman I, the founder of Ottoman State, survived to our day. Another administrative reform in period of Orhan of the Ottoman Empire concerned minting. Ottomans minted a coin named "Bid", the official name of Söğüt district at that period, with a depiction of the first settlement of Ottomans.

Coins are among the key documents which carry the historical, economical, social, technological progress of a society to our day. As a matter of fact, when Ottoman coins are examined, historians come across substantial information not included in the history books. For instance, a copper dirham minted in Sultan Murad II's period with an emblem of the Kayı clan ended the

▲ Fatih Sultan Mehmet devrinde basılmış bir altın para. Osmanlı Devleti'nde o döneme kadar altın kullanılarak para darp edilmemişti. Yapı Kredi Vedat Nedim Tör Müzesi'nde sikke tasnifi (altta).

▲ A gold coin minted in Mehmed the Conqueror period. No gold coins had been minted in the Ottoman State until that period (above). Coin classification in Yapı Kredi Vedat Nedim Tör Museum (below).

de her zaman Kuran'dan alıntılara yer verilmişken, Osmanlı sikkelerinde kuruluş döneminden itibaren hiçbir dinî referans kullanılmamış olması önemlidir. Sadece sikkeler üzerinde yer alan sultan unvanlarının incelenmesi, devletin gücü hakkında önemli ipuçları vermektedir. İlk dönemlerde basit bir şekilde sikkelerin üzerinde sadece sultan ve babasının ismi yer alırken imparatorluk güçlendikçe "iki karanın sultanı, iki denizin hakanı, sultanoğlu sultan" veya "Rum, İran ve Arap ülkelerinin sultanı" gibi unvanlar kullandıkları görülmektedir. Ancak yüzyılların yıprattığı imparatorluk, ekonomik olarak zorluklar yaşamaya başlayınca unvanların yeniden sadeleşmeye başladığı görülmektedir.

Sikkeler, bizlere Osmanlı Devleti'nin mali yapısı hakkında gerçek bilgileri sunmaktadırlar. Devletin ilk 150 yılında gümüş para birimi akçenin ağırlık ve ayar bakımından hiç değer kaybetmediği, dolayısıyla enflasyon gibi bir sorun yaşamadığı görülürken; Sultan İkinci Mahmud döneminde savaş giderlerini dahi karşılayamayan Osmanlı hükümetinin her üç beş yılda bir gümüş sikkelerinin ağırlık ve ayarlarını düşürerek defalarca yeni para birimleri yaratmak zorunda kaldıkları ortadadır.

discussion among historians on origins of the Ottomans.

Islamic states invariably printed excerpts from the Holy Koran on the coins, however it is significant that Ottoman coins bore no religious references from the establishment period. Even examining the sultan titles on the coins provide important clues on power of the state. In the early periods, coins would simply feature names of the sultans and their fathers. As Empire grew stronger, titles such as "Sultan of two lands, Khan of Two Seas Sultan's Son Sultan" or "Sultan of Greek, Persian and Arabic lands" are observed on the coins. However when the Empire worn by the centuries faced economic hardships, titles were once more simplified.

Coins provide us with accurate information on the fiscal structure of Ottoman State. In the first 150 years of the State, silver currency "Akçe" did not lose any value with regard to weight and carat, and therefore there was no inflation. However in Sultan Mahmud II period, Ottoman state could not even cover war expenditures and

Osmanlı Devleti'nin İmparatorluk seviyesine yükseldiğinin işareti, Fatih Sultan Mehmet'in İstanbul'u fethinden sonra ilk altın sikkesinin darbıyla verildiği kabul edilmektedir. Ancak aynı yıllarda Osmanlı akçe ağırlığının ilk olarak düşürülmesi ve yeniçerilerin buna karşı isyan başlatması, imparatorluk bütçesinin alarm vermeye başladığının habercisiydi. 17. yüzyıla girerken Osmanlı Devleti'nin içinde olduğu savaşların ekonomiye verdiği zararın en önemli habercisi, yine Osmanlı sikkeleri olmuştur. Akçeler artık kullanılamayacak kadar ufalmış ve sikkelerin üzerindeki yazılar okunamayacak kadar kötüleşmişken savaşların sona ermesiyle yaşanan barış sürecinden hemen sonra birbirinden güzel gümüş ve altın sikkelerin ortaya çıkması, savaşlarda hiçbir tarafın galip gelemediğinin en belirgin işaretidir.

36 Osmanlı Sultanı döneminde altın, gümüş ve bakır olarak 15 bin farklı sikke darp edilmiştir. Bunlar geçmişimizin hafızası olarak çok önemli bilgiler taşımakta olup, sikkelerimiz değerlendirilebilmesi için müzelerimiz ve koleksiyonerlerimize önemli görevler düşmektedir.

reduced the weight and carat of silver coins every three to five years, and was forced to create new currencies.

Following Mehmed the Conqueror's conquest of Istanbul, first gold coin minted is regarded the sign of Ottoman State becoming an Empire. However within the same years, the weight of Ottoman silver coins were reduced for the first time which led to a janissary uprising. This pointed to an alarming budget crisis in the Empire. In early 17th century, wars Ottoman State waged seriously damaged the economy as coins indicate. Silver coins were too small to use and inscriptions on coins were too faded to be read. Upon entering a peace period after the wars, silver and gold coins each finer than the next were released and this clearly demonstrates that neither party triumphed.

Throughout the rules of 36 Ottoman sultans, 15 thousand distinct coins were minted in gold, silver and copper which provide us with substantial information as reminders of our past, and benefiting from those is a major duty that falls to Turkish museums and collectors.

▼ Emevî sikkeleri. 13. ve 14. yüzyıllarda Boğazlarda o dönemin avrosu ve doları eşdeğerinde olan Venedik dukaları, değerli para olarak ticarete kullanılıyordu. Bu paraların Osmanlı coğrafyasında geçerli olabilmesi için üzerinde "sah" damgası bulunması gerekiyordu. Sah, sahi (gerçek) anlamına gelen bir devlet onayını ifade ediyordu.

▼ Umayyed coins. Throughout 13th and 14th centuries, Venetian ducats equivalent to today's Euro and Dollar currencies were used for trade in Bosphorus as valuable currency. A "sah" stamp was required for the coins to be valid across the Ottoman lands. Sah, indicated state authorization which means 'sahi'.

PARANIN 2BİN700 Yıllık YOLCULUĞU

2700 YEARS LONG JOURNEY OF MONEY

İllüstrasyon Illustration by: Merve Aktaş

M.Ö. 7. Yüzyıl

Tarihte ilk para Lidyalılar tarafından Manisa yakınlarındaki Sardes'te keşfedilmiş ve kullanılmaya başlanmıştır.

7th Century B.C.

Money was invented and used by Lydians for the first time in history in Sardes near Manisa.

M.Ö. 2. Yüzyıl

İnsanlık tarihindeki ilk yazılı ticari anlaşma Anadolu'da Asurlular tarafından yapılmıştır.

2th Century B.C.

The first written commercial treaty in the history of humanity was made by Assyrians in Anatolia.

M.S. 301

Dünyanın ilk borsası Frigyalılar tarafından Kütahya sınırları içerisindeki Çavdarhisar yakınlarındaki Aizonai'de kurulmuştur.

301 A.C.

First stock market of the world was established by the Phrygians in Aizonai near Çavdarhisar within Kütahya city limits

7. Yüzyıl

Tarihte ilk kağıt para Çin'de basılmıştır. Bu tarihten önce yine Çin'de deri üzerine basılmış paraların kullanıldığı bilinmektedir.

7th Century

First money bill in the history was printed in China. It is known that money printed on leather were used in China before this date.

SARDES

1924

Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk parası
1924 yılında basılmıştır.

First money of Republic of Turkey
was printed in 1924.

19. Yüzyıl

İlk Türk numismatı Abdülatif Suphi
Paşa 1818 - 1886 yılları arasında
yaşamıştır.

19th Century

First Turkish numismatist Abdülatif
Suphi Pasha lived between years
1818 and 1886.

17. Yüzyıl

Çin'den sonra ilk kağıt para Avrupa'da 1660'ta, Amerika'da
1690'ta basılmış ve kullanılmıştır. Türkiye'deki ilk kağıt
para ise Sultan Abdülmecit döneminde 1840 yılında
"kaime" adıyla basılarak kullanılmaya başlanmıştır.

17th Century

Following China, the first bill was printed and used in Europe in
1660, and in 1690 in USA. First bill in Turkey was printed and
used in 1840 during Sultan Abdulmecid period with the name
"kaime".

1472

Dünyanın ilk bankası İtalya'da
kurulan Banca Monte dei Paschi di
Siena'dır.

The first bank in the history was
Banca Monte dei Paschi di Siena
established in Italy.

15. Yüzyıl

Dünyanın ilk darphanesi İstanbul Simkeşhane'de
Fatih Sultan Mehmet tarafından kurulmuş, bunun
üzerine Osmanlı İmparatorluğu'nun ilk altın parasını
bastırılmıştır.

15th Century

First mint in the world was established by Mehmed the
Conqueror in Istanbul Simkeşhane, and the first gold coin
of the Ottoman Empire was issued.

1327

Osmanlı Devleti'nin ilk parası,
Orhan Gazi tarafından Bursa'da
gümüş olarak bastırılmıştır.

Orhan of the Ottoman Empire had
the first money of the Ottoman
printed on silver in Bursa.

BAŞLIKLAR Titles

- Reşad Ekrem Koçu
- Türk Sinemasının Unutulmaz Kadınları Unforgettable Women of Turkish Cinema
- Resmin Şairi: Devrim Erbil Poet of Painting Devrim Erbil

Ömer Erdem Borusan Arşivi/Borusan Archive

Görünenin Ardında NE VAR?

WHAT LIES BENEATH?

Borusan Contemporary kapsamında 21 Şubat'a kadar devam edecek olan *Görünenin Ardındaki* sergisi; sıkışmayı, insanın elinden alınmış yer, yurt ve yaşama hakkını, kendince ve izleyicinin özgürlük alanına sarkmadan duyurmaya çalışıyor.

Open until 21 February as part of Borusan Contemporary, the exhibition 'What Lies Beneath' efforts to proclaim the state of being stranded, people's right to land, home and life which are taken away, in its own way and without crossing over to audience's area of freedom.

Mademki çapkın sonbahar hâlâ cilveleşiyor bunu ganimet bilmeli. Kış kapıda, lodos ve poyraz aklını karıştırmadan şehrin, boğaz boyunca yürümenin zevkine varmalı. Her mevsimde kendisine göre zevk ve sürprizleri barındıran boğaz, balıkçı motorlarının, yolcu vapurlarının, her iki kıyıda oltalarını denize salmış balık tutkunlarının hevesine pervasız, kendi yakamozlarında nazlanıp duruyor. Fatih Sultan Mehmet Köprüsü'ne, boğazın Anadolu yakasından yaklaştıkça, hem bu oyunlara şahit olur hem de çarpıcı bir sergiyi gezmenin şansını yakalarsınız. Geç-

Since fall is still flirting, one must seize the opportunity. Winter is at our door, and before northeast and southwest winds perplex the city, one must take a walk along the Bosphorus. Constantly offering pleasures and surprises authentic to each season, Bosphorus remains indifferent to the zeal of the fishing boats, passenger ferries, fishing enthusiasts casting their lines into the sea on both shores, and feigns reluctance in its own phosphorescence. As you approach Fatih Sultan Mehmet Bridge from Anatolian side, you both witness these games and get the chance to visit a striking exhibition. 'Bosphorus Civilization' of the past may have already become nostalgic. It may emotionally be holding on to its

mişin “Boğaziçi Medeniyeti” belki bugün çoktan nostaljidir. Duygu olarak kendi yosunlarına sarılmıştır. Buna diyecek bir söz şimdilik bulamazsınız. Ne var ki her nostalji yeni bir hayat atılımı ile güncellenir, şimdinin toprağında çiçeklenir. İstanbul’u ayakta tutan bu bitmeyen yaşama tutkusudur.

Biraz vaktiniz varsa Bebek’ten Rumeli Hisarı’na kadar yürümek en doğru karardır. Yürümek, şehir ve zamanı yüzünüzde hissetmek gibisi yok. Ben de öyle yaptım. Beşiktaş’tan ta Sarıyer’e kadar giden otobüsten Bebek’te indim. Serazat, bir başıma, geçmişin çağrışmaları ile anın hükmüne tabi oldum. Biliyorum az ilerde İstanbul’un en güzel mezarlıklarından birisi var. Orada Yahya Kemal ve Tanpınar yan yanalar. Hatta bir garip Orhan Veli heykeli bile var. Bilmez miyim? Hem Sis Şairi Tevfik Fikret’i, onun “Aşiyân’ını” da yabana atacak değilim. Fakat gönlüm şimdi başka. Yavaş yavaş hisarı geride bırakıp hakkında türlü türlü efsaneler uydurulan Perili Köşk’e varmak istiyorum.

Christiane Paul’un küratörlüğünü yaptığı *Görünenin Ardındaki* sergisi var orada. Ve ben, nicedir dünyanın gündemini dolduran, göç ve göçmenlik konusuna çok özel bir merak duymaktayım. Savaşların, yoksullukların, adaletsizlikler ve çaresizliklerin sürüklen-

own seaweeds. There is nothing you can say about that. However each nostalgia is updated with a new leap in life, and blossoms in today’s soil. It is this endless urge to live that keeps Istanbul alive.

If you have little time, best is to walk from Bebek to Rumeli Fortress. There is no feeling like walking and feeling the city and time on your face. And that was what I did. I got off from the bus from Beşiktaş to all the way to Sarıyer at Bebek. Free and by myself, I became a subject to associations of the past and influence of the moment. I know that one of the most beautiful cemeteries in Istanbul is ahead. There, Yahya Kemal and Tanpınar rest side by side. There is even a statue of the strange Orhan Veli. Tell me about it! And I will not disregard the poet of 'Mist' ,Tevfik Fikret and his “Aşiyân”. But my heart is set on something else. Step by step, I am leaving the fortress behind me to reach Perili Köşk (Haunted Mansion) surrounded by all sorts of made-up legends.

The exhibition 'What Lies Beneath' curated by Christiane Paul is held there. And I take special interest in subjects regarding migration which has been a current international issue for some time. People drifted due to wars, poverty, injustice and despair go to other countries with great expectations. Those who got lost in the sea just yesterday, those starving and freezing

◀ Rumelihisarı sırtlarındaki Perili Köşk'ün terasından Beat Zoderer'in *Yamalı Top'u* eşliğinde Boğaz'a bakış. Daniel Canogar, *Kavşak*, 2012 (altta).

◀ A view of Bosphorus from terrace of Perili Köşk (Haunted Mansion) on Rumelihisarı hills accompanied by Beat Zoderer's 'Patch Ball'. Daniel Canogar, 'Crossroad', 2012 (below).

diği nice insan, başka ülkelere, büyük umutlarla yol alıyorlar. Daha dün denizlerde telef olanlar, Avrupa sınırlarında açlık ve soğuktan kırılanlar, çaresiz gözler, isyana durmuş bakışlar, umudun umutsuzlukla düğümlendiği yerde insan olma yanımıza seslenip duruyorlar. Michal Rovner, Krzysztof Wodiczko ve Zimoun 'iş'leri ile insanın bu çıkmazını belki de en arkaik olandan kopararak güncele taşıyorlar.

Biliyorum zaman; hiçbir zaman hiçbir yerde dupduru akmaz. Dünya da cennet değil. Sanat, çağdaş sanat, kendisine has duyarlıkları çarpıcı dil ve biçimlere dönüştürerek insanı uyarmanın derdinde. Bu bağlamda bir uyarı sergisi bu. "Sistemlerin karmaşıklığını ve insanlığın yüzey altında kalmış durumlarını seyirci ile buluşturmak." hedefine varmak için az parçadan çok çağrışımla en yüksek mesajı vermeyi hedefliyor. Aidiyet duygusu ve göçmenlik dipte ana tema olarak akıyor. Pano, kutular ve video bu hedefe varmak için ana toplanma noktaları. Nesne özne, imgenin hareketliliğini, temanın ruhuna giydirmeye çalışıyor.

Bir serginin başarısı, dışarıdan içeriye girdiğiniz zaman size kendi uzayını kabul ettirmesinde yatar. Az önce yürüdüğünüz boğaz, bu içinde bulunduğunuz efsanevi köşk, şimdilik belleğin bir köşesinde uykuya çekilmiştir. Dışarı çıktığınıza içeriyle tekrar yoğrulacak, sanatın kışkırtıcı enerjisi, hayatın ritmiyle bütünlüklü bir etki oluşturacaktır.

on borders of Europe, desperate eyes, revolting looks where hope is entangled with despair call to our human side. 'Works' by Michal Rovner, Krzysztof Wodiczko and Zimoun break off this dilemma from what is maybe the most archaic, and make it a current issue.

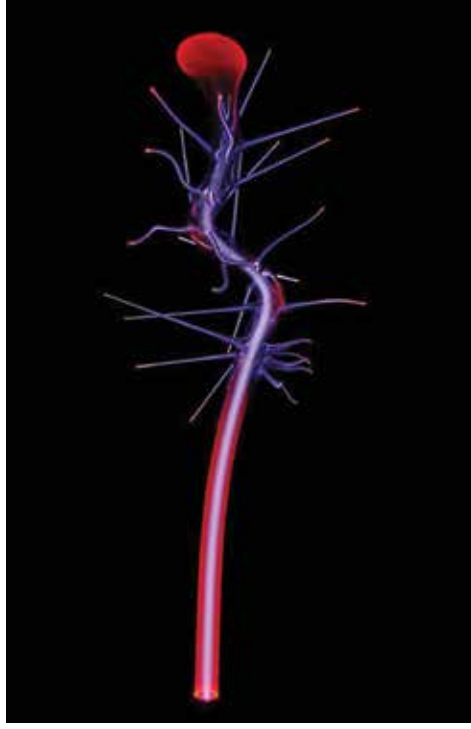
I know that time never flows clearly, nowhere. World is no heaven. Art, modern art is occupied with warning the man through transforming its own sensitivities into striking language and forms. In this context, this is a warning exhibition. To achieve the goal of "bringing audience together with complexity of systems and the human condition that remain beneath the surface", it aims to give the ultimate message with plenty of associations through as few pieces as possible. Main themes sense of belonging and migration flow in the background. Board, boxes and video are main gathering points to achieve this goal. Subject-object, tries to dress theme's spirit in image's dynamism. Success of an exhibition lies in it establishing its own space when you enter the exhibition space. The Bosphorus you were walking along just now, this legendary mansion you are in, are now asleep at a corner of your memory. Upon exiting the exhibition, you will once more feel taken with all you witnessed in there, and the provocative energy of art will create an influence as a whole with the rhythm of life.

The rock, round rock by M. Rovner takes wing to the eye and the heart and from there to imagination, just like a rock. What is most ancient is updated with the division, evokes somethings still with traces in your

► Martin Walde'nin 2009 yılında yaptığı *Hallucigenia* adlı çalışma, sergide yer alan işlerden.

► Martin Walde's 'Hallucigenia' (2009) is a work featured in the exhibition.

M. Rovner imzalı; taş, yuvarlak taş, tam da taş gibi göze ve duyguya oradan da imgesel düşünceye kanatlanır. En kadim olan, şu ortadan bölünmenin hamlesi ile güncellenir, size daha kulaklarınızdan, göz izlerinizden silinmemiş bir şeyleri çağırıştırır. Değirmen taşı mıdır bu? Dünyanın bir değirmen gibi, değirmen taşı gibi insanı öğütüşünü mü simgeler? İçinde, noktadan son sınıra kadar halka halka çoğalan döngüsellik sert, etkileyici ve anlamlıdır. İnsan kendisinden çıkar, insana doğru ilerler, sonra da kâinatın dışına çıkar! Hayır, hayır bu sadece bir istektir. Modern dünya, onun kanun ve kuralları öğütücüdür. Öteki olmak, göçmen vasfı taşımak bu hâlin en uç hâlidir.

Yuvarlak taşın ortadan çatlaması, ağzındaki kırılmalar, geçmişin izleri kadar şimdinin acımasız sürekliliğini de imler. Bu tuhaf belirsizleşme hatta hissizleşme video çalışmasında zirveye varır. Ana beyaz zemin karlı bir uzay duygusu vermekte, sert kış kendisini alabildiğine duyurmaktadır. Böylece Orta Avrupa soğuklarında medenilerin merhametini bekleyen sessizlerin öyküsü kolayca kabarıp, içinize dolar. Önü ve arkası yoktur bu uzayın. Gelecek, tıpkı geçmiş gibi kayıp gözükmektedir. Sanki bu insan izleri, sanki bu insan silüetleri nefeslerini havaya bı-

ears and eyes. Is it a millstone? Does it symbolize world grinding men like a mill, like a millstone? The cyclical, surging in circles from focus to the outermost edge is strong, impressive and meaningful. Man comes from itself, moves towards men, then goes beyond the universe! No, no, this is merely a desire. Modern world, its laws and rules grind man. Being the other, being an immigrant is the ultimate point.

Round rock cracked in the middle, the fractures on its edges, hint at the marks of the past as well as the cruel continuity of now. This odd uncertainty, even desensitization peaks at the video work.

Main white background evokes a snowy field, harsh winter declares itself as much as it can. This way the story of the silent waiting for mercy of the civilized in the cold of Central Europe, easily rises and fills you up. This space has no face or back. Future appears as missing just like the past. It is as if these human traces, these silhouettes exhaled and their breaths became blood and evaporated. Are we witnessing the return of tens of thousands or the migration of tribes? Or is it the judgment day that surrounds us? Work by K. Wodicko is more abstract and naive in revealing the dilemma behind a membrane curtain. Desirous blue exploding on black background, evokes charm on one hand and death on the other. Fragmented flow of fiction, agonistic oval windows are lined up from higher to smaller. The woman touching the glass, the membrane, the

rakmışlar ve onların nefesleri kan olup buharlaşmıştır. On binlerin dönüşü mü, kavimler göçü müdür şahitlik ettiğimiz? Yoksa mahşerin içinde miyiz?

K. Wodiczko imzalı çalışma ise daha da soyut ve çıkmaz bir zar perdenin arkasından duyururcasına naiftir. Siyah zeminin patlattığı iştahlı mavi, bir yandan cazibeyi bir yandan da ölümü hissettirir. Kurgunun parçalanmış akışı, köşesiz, oval pencereler, daha yüksekten küçüğe doğru sıralanır. İlk planda cama, zara, perdeye umutla dokunan kadın son çerçevede yok olur. Ya da ter-sinden, boşluktan, parçalana parçalana bir merhamet çağrısı ile belirginleşir.

İsimsiz adlı çalışma ise tek bir kare çerçeveden koparılmış sekiz adet dik-dörtgenin birleşme arzusuyla doludur. Ne var ki bu arzu donmaya, geri çekilip büzülmeğe mahkûmdur. Bu zeminin arkası var mı yok mu? İnsan varlığın mı yoksa yokluğun mu eşliğinde? Biraz daha yaklaşıp, parmak izi bile sayılacak. Suç mu bu? Varoluşun karaltısı mı? Gri olan kendi saçak çizgileriyle çırpınıyor.

Zimon'un karton kutularıyla bana *Beautiful* filmini bir Çin gemisinden buraya fırlatılmış paketler. İçini açmaya cesaret ister? İnsan kaldı mı? Başka bir canavara dönüşmüş olmasın her şey? Belirsiz. Belirsiz olanın çaresiz çağrısı. Yüzleşmenin sessiz müziği.

Sanat sonuçta bir biçim olduğu kadar özgürlük fikrinin de hep ayakta kalması meselesidir. *Görünenin Ardındaki* sergisi; sıkışmayı, insanın elinden alınmış, yer, yurt ve yaşama hakkını, kendince ve izleyicinin özgürlük alanına sarkmadan duyurmaya çalışıyor. Sergideki videonun geçişi de soyutun kendi estetik alanından geçerken, insanın özüne noktasal dokunuş yapmanın başarısı ile ayrı bir niteliğe bürünüyor.

İşte şimdi, asıl mesele başlıyor. Dışarıya hangi heves ve yüzle çıkacaktır izleyici? Çıkınca ilk duyacağı, derin duygu ne olacaktır?

► ZİYARET İÇİN

Adres: Perili Köşk, Baltalimanı Hisar Cad, Perili Köşk No:5
Cumartesi-pazar: 10.00-20.00
Hafta içi sürekli, Ramazan ve Kurban Bayramları'nın birinci günü ile 1 Ocak'ta kapalıdır.
Bilet: 10 TL (indirimli: 5 TL)
www.borusancontemporary.com

► TO VISIT

Address: Perili Köşk, Baltalimanı Hisar Cad, Perili Köşk No:5
Saturday-Sunday: 10 AM-8 PM
Open all week, closed on first days of Ramadan and Sacrifice Eids and 1 January.
Ticket: 10 TL
(With Discount: 5 TL)
www.borusancontemporary.com

curtain in the first frame disappears in the last one. Or on the contrary, becomes evident from the void calling out for mercy, breaking down piece by piece.

The work "Untitled" is filled with eight rectangles' desire for unity, broken off from a single square frame. However this desire is destined to freeze, recede and dwindle. Does this background have a background or not? Is human on the verge of existence or extinction? Even fingerprints can be seen if we get a little closer. Is that a crime? Is it a smudge of existence? The gray one flutters with its eave lines.

Zimon's cardboard boxes reminded me of the movie 'Beautiful', the eyes of J. Bardem, the tiresome and dead eyes of immigrants. This is action, movement fluttering in the object. These are like packages launched from a Chinese ship far far away. It takes courage to unpack. Any man left? What if everything was transformed into another monster? Uncertain. The desperate call of uncertain. Silent music of confrontation. Art is a form as well as the issue of keeping idea of freedom alive till eternity. Exhibition 'What Lies Beneath', efforts to proclaim the state of being stranded, man's right to land, home and life which are taken away, in its own way and without crossing over to audience's area of freedom. The transition in the video in the exhibition becomes something else with its success in touching to human's essence precisely while passing through the aesthetic space of the abstract. Here comes the real issue. How will the audience step out, with which enthusiasm and with which expression? Which deep emotion will be felt first upon exiting the exhibition?

▼ 2011 tarihli *Doğru Aydınlatma* isimli çalışma Zeynep Beler'e ait.

▼ Work titled 'Correct Lighting' by Zeynep Beler dated 2011.

İSTANBUL’U KAYIT ALTINA ALAN ADAM: Reşad Ekrem Koçu

THE MAN WHO KEPT THE RECORD OF ISTANBUL

 Emin Nedret İşli

İstanbul’da yaşananları tarih kuralları çerçevesinde, herkesin anlayacağı bir üslup içinde renkli, güçlü, doğru bir şekilde kaleme alan Reşad Ekrem Koçu’nun derinlikli kültür mirasını “yayınlanmamış belgeler” eşliğinde sunuyoruz.

We present you with the profound cultural legacy of Reşad Ekrem Koçu who accurately chronicled the events in Istanbul in the scope of history writing in a simple understandable manner which is yet colorful and powerful, along with “unpublished documents”.

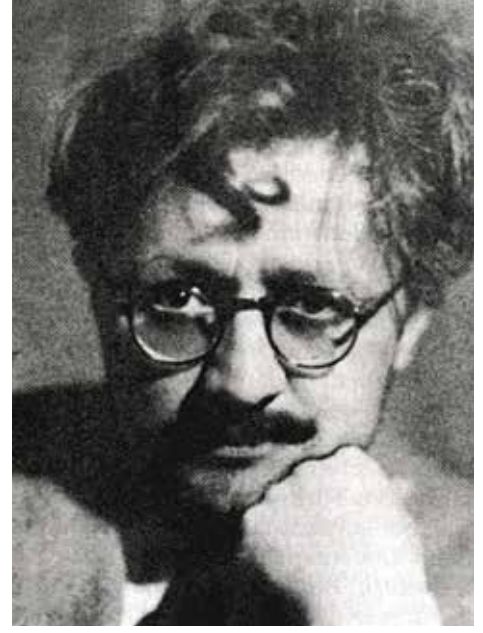
Istanbul Ansiklopedisi adıyla “İstanbul şehrinin kütüğü”nü toplamaya ve yazmaya ömrünü adan Reşad Ekrem Koçu (1905, İstanbul - 6 Temmuz 1975, İstanbul), Cumhuriyet dönemi tarihçileri içinde en renkli simalardan biridir. 1933 yılındaki üniversite reformu sırasında görevine son verilen hocası Ahmet Refik Altınay’ın peşinden tarih bölümü asistanlığından istifa eden Reşat Ekrem Bey, hayatını liselerde tarih öğretmenliği, Babıâli’de gazetecilik ve yazarlık yaparak sürdürmüştür.

İstanbul’un canlı hafızası kabul edilecek Reşad Ekrem Bey, Gazeteci Ekrem Reşad Bey ve Hacı Fatma Hanım’ın oğludur. 1905’te İstanbul’da doğar. Çocukluğunun ilk yıllarını Boğaziçi’nde bir yalıda geçirir. Daha sonraları Göztepe’de babasının satın aldığı bir köşkte yaşar. Konya Anadolu İntibah Mektebi’nde (1918), Bursa Erkek Lisesinde (1927) okur. İstanbul Üniversitesi Tarih Bölümünden mezun olur. (1931) Aynı bölümde asistan olmasına rağmen 1933 üniversite reformu sırasında buradan ayrılır. Kuleli, Vefa ve Pertevniyal Liselerinde uzun yıllar tarih öğretmenliği yapar. Ömrü boyunca sürdürdüğü araştırmalarını gazetelerde tefrika, dergilerde makale, muhtelif yayınevlerinde kitap olarak yayımlar.

İstanbul’un kütüğünü oluşturmak gibi büyük bir ideal ve sevdanın peşinde koşan Reşad Ekrem Bey bu fikrini fiiliyata dökmek için 1940’lı yıllarda çalışmalarına başlar. Arşivlerden, Vak’a-

► Reşat Ekrem Koçu. Koçu’nun Vefa Lisesi’nde tarih öğretmenliği yaptığı yıllarda eserinin basım ve satım haklarını yayınevine devrettiğine dair imzaladığı belge (altta).

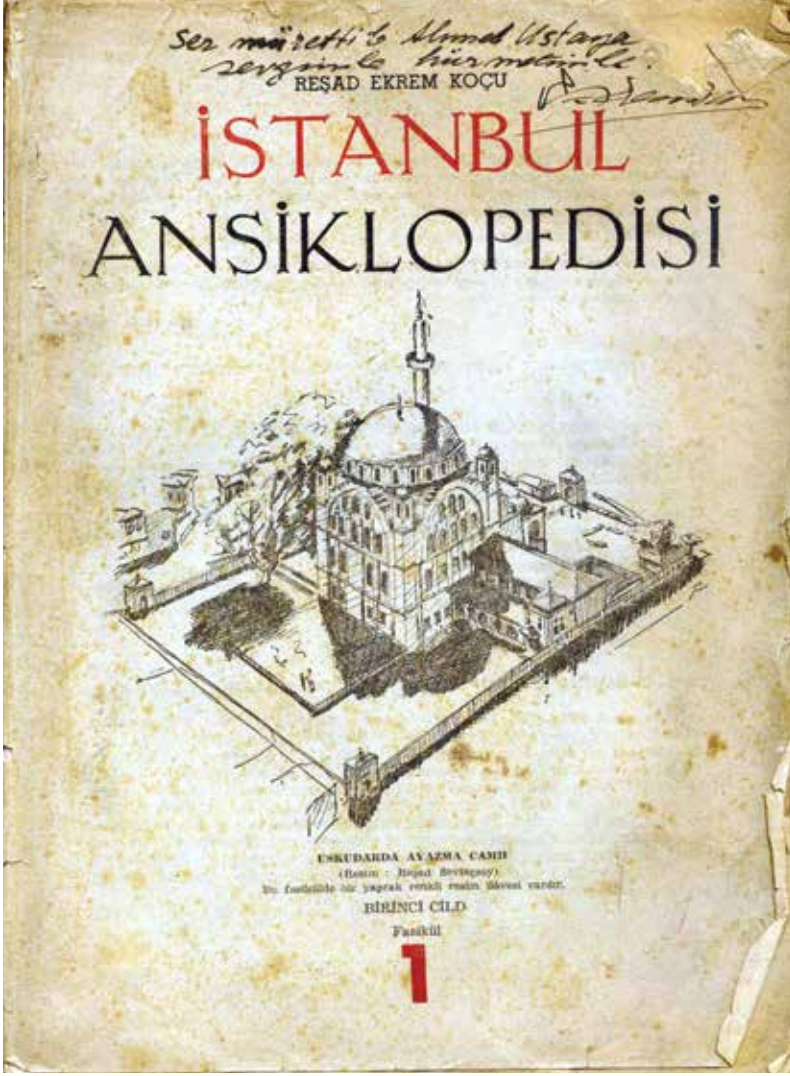
► Reşat Ekrem Koçu. Document Koçu signed to transfer publishing and sales rights of his work to the publication house in the years he taught history in Vefa Lycee (below).

Reşad Ekrem Koçu (1905, İstanbul - 6 July 1975, İstanbul) is a colorful figure among the Republic period historians who devoted his life to compiling and writing the “registry of İstanbul city” under the title 'İstanbul Encyclopedia'. Reşad Ekrem resigned from his position as teaching assistant in department of history following his professor Ahmet Refik Altınay who was removed from his office after the 1933 University Reform, and worked as a history teacher in colleges and a journalist and columnist in Babıâli.

Reşad Ekrem can be regarded as living memory of İstanbul. Born in İstanbul in 1905, he was the son of Journalist Ekrem Reşad and Lady Hacı Fatma. He spent his childhood in a seaside

nüvis tarihlerinden yaptığı taramaları, İstanbul'u gerçekten bilen, özellikle kendi alanlarında mütehassıs olan arkadaşlarının bilgilerini derleyip toplarlar ve ciddi bir arşiv oluşturur. Bu birikimin sonucunda *İstanbul Ansiklopedisi* adını verdiği büyük ve kapsamlı eserini 1944 yılı ikinci teşrin (Kasım) ayında yayımlamaya başlar. Koçu'nun ansiklopedi çalışmasının ilk dönemi sayılan bu girişim 1949 yılında üçüncü ciltte (34 fasikül) son bulacaktır. Koçu'nun fikri takibi ve ısrarı sonucu 1958'te *İstanbul Ansiklopedisi*'ni ikinci dönem yayın faaliyeti başlayacak, ancak çok kapsamlı ve detaylı planlanan bu ikinci yayın da ansiklopedi 11. cilde ve "G" harfine geldiğinde, birincisine nazaran daha da hazin bir sonla, Reşad Ekrem Bey'in 1975 tarihindeki vefatı ile son bulacaktır. Şüphesiz ki Reşad Ekrem Koçu'nun çalışmaları *İstanbul Ansiklopedisi*'yle

▲ Koçu'nun Kasım 1944 tarihinde başlayıp 1974'teki ölümü nedeniyle tamamlayamadığı *İstanbul Ansiklopedisi*'nin birinci cildinin ıslak imzalı ilk fasikülü.

▲ Original signed first fascicle of the first volume of 'Istanbul Encyclopedia', Koçu began writing in November 1944 but was deceased in 1974 before completing the work.

mansion near Bosphorus. Later they moved to an estate his father purchased in Göztepe. He attended Konya Anadolu İntibah School (1918) and Bursa High School for Boys (1927). He completed his undergraduate degree in Istanbul University Department; of History (1931). He became a teaching assistant in the same department however he resigned during 1933 University Reform. He taught history in Kuleli, Vefa and Pertevniyal colleges for many years. His studies were published as newspaper serials, magazine articles and books by various publishing houses.

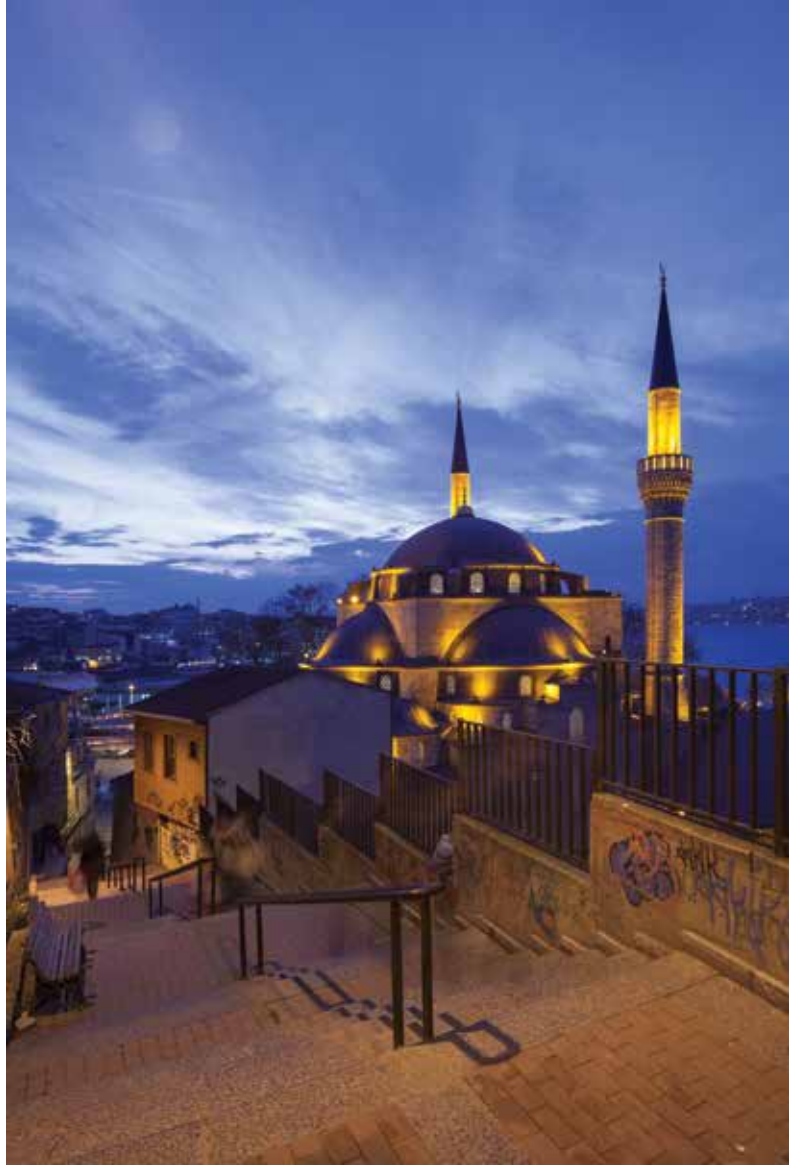
Reşad Ekrem pursues a great ideal and passion: to compile records of Istanbul, and to put his ideas into action he starts working in 1940s. He gathers his collections from Historiographer histories, and knowledge provided by his friends who know Istanbul well and are experts in their fields to put together a comprehensive archive. This accumulation leads to the voluminous and extensive 'Istanbul Encyclopedia' and first volume is published in November 1944. This attempt is regarded as the early period of Koçu's encyclopedia venture which ended in 1949 with the third volume (34 fascicules). Thanks

sınırlı değildir. O öğretmenlik dışında hayatını kalemle kazanan yazarlardandı ve romanlar, tarih kitapları, hikâyeler, tercümelemler, tefrikalar ile hayatını sürdürüyordu. Bu yüzden romandan, şiire, tarih metninden sözlük çalışmasına, folklorlara kadar çok geniş bir yelpazede kalem oynatmıştı. Pertevniyal Lisesi tarih muallimi iken yazdığı ve kalınca bir cilt teşkil eden “Osmanlı Muahedeleri ve Kapitülasyonlar” gibi akademik ağırlığı herkes tarafından kabul edilen, tarihî olaylara sadık kalınarak hazırlanmış kaynak eser çalışmalarının yanı sıra Osmanlı tarihini sevdiren, halkın okuyup anlayacağı kitaplar da yayımladı.

Bütün bu kitapların içinde Reşad Ekrem Koçu'nun gözbebeği şüphesiz ki *İstanbul Ansiklopedisi*'dir. 1949 yılında ansiklopedinin içine düştüğü mali krizi aşmak için İstanbul sergisine katılan Koçu, sergi ziyaretçilerine bir broşür dağıtır. Bu broşürde İstanbullulara şöyle hitap eder:

“Aziz İstanbullu,
1949 İstanbul Sergisi'nin ziyaret eden vatandaş;
Çoğunuz beni tanımaz... Fakat, Türk matbuatında ve sanat âleminde İstan-

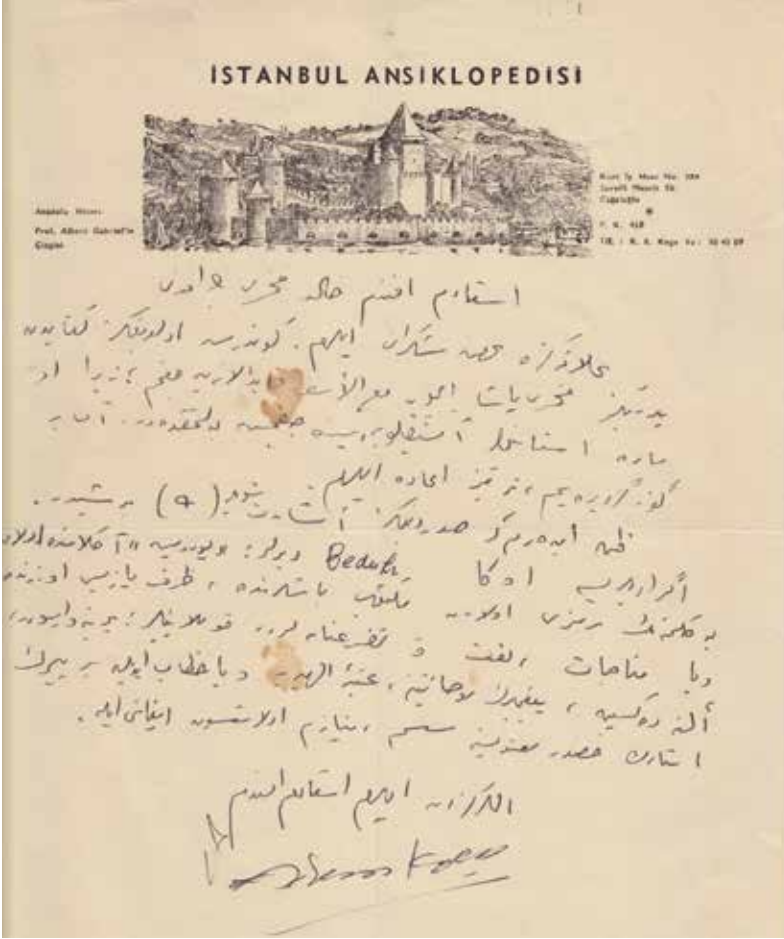
Aydın Sert

◀ Emin Nedret İşli, Reşad Ekrem Koçu'nun arşivini incelerken... Koçu'ya ilham veren İstanbul'un tarihi ilçesi Üsküdar'da Mihrimah Sultan Camii'ne doğru uzanan merdivenler (üstte).

◀ Emin Nedret İşli viewing Reşad Ekrem Koçu's archive... Stairs leading to Mihrimah Sultan Mosque in historic Istanbul district Üsküdar that inspired Koçu (above).

to Koçu's intellectual pursuit and persistence, 'Istanbul Encyclopedia's second publishing period began in 1958. This extensively and thoroughly planned second publication sadly came to a halt at letter “G” in the 11th volume after passing of Reşad Ekrem in 1957.

Undoubtedly Reşad Ekrem Koçu's works are not limited to 'Istanbul Encyclopedia'. Aside from teaching, he was an author who made a living with his pen who wrote novels, history books, stories, series and made translations. This is why he was a versatile author with works ranging from novels to poetry, from history articles to dictionary and folktales. he authored the thick volume of “Ottoman Contracts and Capitulations” while he was a history teacher in Pertevniyal College,

bul üzerine konuşulurken, zannederim ki söz ve kalem salahiyetimi kabul ederler...

Çoğunuz beni tanımaz... Fakat muhakkak ki İstanbul denilen büyük şehrin alfabetik muazzam bir kütüğünü yazan biri sıfatıyla, işimin ne kadar ağır olduğunu takdir edersiniz ve *İstanbul Ansiklopedisi*'nin her nüshasının ne kadar ağır masraflara mal olduğunu tahmin edersiniz.

Dört buçuk yıldan beri çetin bir mücadele içinde, uğruna, başta sıhhatim gelmek üzere her fedakârlığı yaparak, 24 cilt üzerine tertip edilmiş olan *İstanbul Ansiklopedisi*'nin ilk üç cildi bitmiş bulunuyor ki, bir heyetin yapabileceği bu iş iki-üç kalem arkadaşı, ressam ve mimar dostun yardımıyla tek başıma ve yüz akımla başarmıştır."

Reşad Ekrem Koçu'nun ölümü yüzünden 6 Temmuz 1974'te tamamlanmadan yarım kalan *İstanbul An-*

▲ *İstanbul Ansiklopedisi* antetli kağıda yazılmış bir mektup. Belgenin üzerinde Prof. Albert Gabriel'in çizimiyle Anadolu Hisarı yer alıyor. Ansiklopedinin tarihi baskısında yer alan ön sözden bir bölüm (karşı sayfada).

▲ 'Istanbul Encyclopedia', a letter on a letterhead. Document features a sketch of Anatolian Fortress by Prof. Albert Gabriel. A section of the foreword in historic print of Encyclopedia (next page).

an academically acknowledged source book true to historical events, and in addition he released books for the public to read, learn about and enjoy Ottoman History.

'Istanbul Encyclopedia' was undoubtedly the favorite of Reşad Ekrem Koçu among all his books. Koçu participated in Istanbul exhibition in 1949 to overcome the financial crisis encyclopedia faced, and distributed pamphlets to guests. He addressed the Istanbul locals in this pamphlet as follows:

"Dear Istanbul local, Citizen visiting 1949 Istanbul Exhibition; Most of you do not know me... However when Istanbul is mentioned in Turkish press and art circles, I believe they acknowledge my competence in writing and my skill with words...

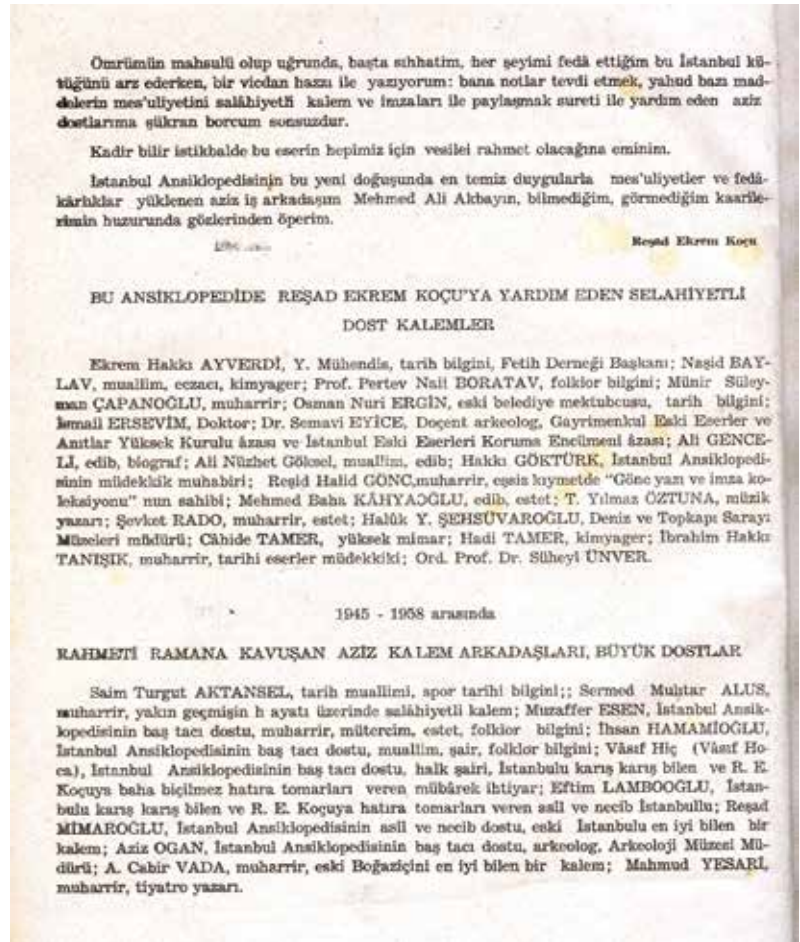
Most of you do not know me... However you will certainly appreciate my heavy task of writing a comprehensive alphabetical registry of this metropolitan named Istanbul, and may estimate how costly each edition of 'Istanbul Encyclopedia' is.

siklopedisi macerası, yani tamamının basılamayışı, bu kentte yaşayanların, İstanbul'un tarih ve kültürüne karşı gösterdikleri vefasızlığın müşahhas bir örneğidir. Reşad Ekrem Bey'in ifadesiyle "yeryüzünde hiçbir şehre nasip olmamış bir eser" olan *İstanbul Ansiklopedisi*, 7 Temmuz 1974'te Sahrayıcedit mezarlığına gömülen Reşad Ekrem Koçu ile birlikte tarihin derinliklerine sırlanmıştır.

İSTANBUL ANSİKLOPEDİSİ ARŞİVİ'NİN HİKÂYESİ

Reşad Ekrem Koçu ile gençlik döneminde tanışan ve *İstanbul Ansiklopedisi* yazarları arasında yer alan Semavi Eyice'nin "Evinde yüzlerce zarfta, ansiklopedide çıkacak maddelerin notları, resimleri ve çeşitli malzemesi toplanmıştı. Son yıllarda ümitsizliğe düşen Reşad Ekrem Koçu, bunları oturduğu apartmanın önündeki küçük düzlüğe yığıp yaktıracığını söylüyordu," şeklinde belirttiği gibi "İstanbul'un Kütüğü" olarak kabul edilecek bu büyük arşiv, üstadın ve kalem arkadaşlarının bir ömür toparladıkları muhteşem bir bilgi kaynağıydı.

For four and a half years, I have been struggling hard, sacrificing all I can and even my health to complete the first volumes of 'Istanbul Encyclopedia' arranged as 24 volumes. I achieved this task which would normally require a committee, on my own honorably with help from a few writer, artist and architect friends of mine." Reşad Ekrem Koçu passed away on 6 July 1974 and 'Istanbul Encyclopedia' was never completed. Remaining unpublished volumes are tangible examples that demonstrate how ungrateful those who live in Istanbul are to city's history and culture. In Reşad Ekrem's words "no city had a chance" like 'Istanbul Encyclopedia'. Reşad Ekrem Koçu was buried in Sahra-yı Cedit cemetery on 7 July 1974, and encyclopedia got lost in the mists of time.

THE STORY OF 'ISTANBUL ENCYCLOPEDIA' ARCHIVE

Semavi Eyice, a co-author of Istanbul Encyclopedia who became friends with Reşad Ekrem Koçu in his youth says,

Yazışmalar, notlar, araştırmaya dayalı metinler, planlar, çizimler madde taslakları Reşad Ekrem Bey tarafından yıllarca titizlikle toplanmış, saklanmış, biriktirilmiştir.

İstanbul Ansiklopedisi'nin bu önemli ve eşsiz arşivinin nasıl oluştuğunu anlamak için ansiklopedinin birinci cildinin kapağında “Bu ansiklopedide Reşad Ekrem Koçu'ya yardım eden salahiyyetli kalemler” başlığıyla yer alan isim listesine bir göz atmak yeterli olacaktır.

Reşad Ekrem Koçu ve *İstanbul Ansiklopedisi* hakkında yaşanmışlıklara dayanan ve en mükemmel bilgileri ulaştıran Semavi Eyice Hoca arşivin akıbeti hakkında Tarih Vakfının çıkardığı “Geçmişten Günümüze *İstanbul Ansiklopedisi*”ndeki madde de “Ölümünden sonra Mehmet Koçu, ansiklopedinin bir depoda duran fasiküllerini tasfiye etti.

“He kept notes, pictures and various documents regarding encyclopedia items in hundreds of envelopes in his house. Reşad Ekrem Koçu who sank into despair in his late years told that he would pile all of these up on the small opening in front of his building and set these on fire.”. This massive archive that can be considered as the “Registry of Istanbul” was a great information source on which master and his friends worked all their lives. Correspondences, notes, research documents, plans, sketches, item drafts were meticulously collected, kept and accumulated by Reşad Ekrem. To comprehend how this outstanding and unmatched archive of 'Istanbul Encyclopedia' was created, one must browse the name list on the cover of encyclopedia's first volume titled “Competent authors who assisted Reşad Ekrem Koçu in writing this encyclopedia”. In “From Past to Present Istanbul Encyclopedia” published by Historical Society, Professor

Arkasından da evde toplanan not ve dokümanları Niyazi Ahmet Banoğlu'nun aracılığı ile *Tercüman* Gazetesi arşivine sattı. Bu arşiv de dağıtılıp satıldığına göre bugün ne olduğu bilinmez. Zaten az sonra Mehmet Koçu'nun da öldüğü duyuldu. Böylece "Reşad Ekrem Koçu'nun bıraktığı her şey karanlıklarda kayboldu." şeklinde bir ifadeye bulunur. Hâlbuki münferit birtakım kayıplara rağmen *İstanbul Ansiklopedisi Arşivi* İstanbul'un köklü ve soylu bir ailesi tarafından muhafaza edilmiş, günümüze kadar ulaştırılmıştır. Bugün bu ailenin müstakil bir mülkünde muhafaza edilen, kabaca tasnif edilmiş olarak korunan bu kıymetli arşiv, *İstanbul Kütüğü* adı verilen bir hazinedir. *İstanbul Ansiklopedisi Arşivi* diyebileceğimiz bu hazinenin elektronik ortama aktırılarak yeni maddelerin oluşturulması ve bu nadir ansiklopedinin tamamlanması en büyük temennimizdir.

Semavi Eyice who provided the most accurate information on Reşad Ekrem Koçu and 'Istanbul Encyclopedia' based on his experiences, expresses the following: "Mehmet Koçu cleared off the encyclopedia fascicules in a storehouse following Koçu's decease. He later sold the notes and documents in Koçu's house to 'Tercüman' Newspaper archive by way of Niyazi Ahmet Banoğlu. Archive was scattered and sold so we do not know its fate. And soon after, Mehmet Koçu passed away. So everything Reşad Ekrem Koçu left behind was lost forever." However despite several items were lost, Istanbul Encyclopedia Archive has been preserved by a well-established noble family and reached to our day. Today this precious archive, roughly arranged and preserved in the private estate of the family, is a treasure named Istanbul Registry. We wish this treasure, Istanbul Encyclopedia Archive will be transferred to electronic media and the rare encyclopedia will be completed with addition of new items.

RESMİN ŞAİRİ:

Devrim Erbil

POET OF PAINTING

✍ Merve Ay 📷 Mahmut Gediz

İstanbul'da gerçekleştirilen "Akademi'de 50 Yıl" adlı sergisinde ziyaret ettiğimiz çok yönlü "özgün" sanatçı Devrim Erbil'le keyifli bir söyleşi gerçekleştirdik.

We had an enjoyable interview with versatile "authentic" artist Devrim Erbil we visited in his exhibition titled "50 Years in Academy" in Istanbul.

Türk resim sanatının önemli isimlerinden Devrim Erbil, 1955 yılında öğrenci olarak girdiği Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesinden 2004 yılında profesör unvanıyla ayrıldı. Bu yarım asırlık zaman diliminde ortaya koyduğu eserlerini, Tophane-i Amire Kültür ve Sanat Merkezi'nde açtığı *Akademide 50 Yıl* adlı sergisinde sanatseverlerin beğenisine sunan ilk Türk ressam oldu. Ona göre sanatı sadece bir tuvale sığdırmak mümkün değil. Bu bağlamda sanatçı sadece resim değil, baskı, marküteri, mozaik, seramik, vitray ve halı resimler de yapıyor. "Resmin Şairi" olarak tanınan sanatçının, sanatla yolu ilkokul yıllarında şiir yazmaya başlamasıyla keşişmiş. Ortaokul döneminde resimle tanışan Erbil, "Nefesim tükeninceye kadar sanatçı olarak çalışacağım." diyor.

■ Yarım asrı geride bıraktığınız sanat hayatınızdan bahsetmenizi istesek neler söylersiniz? İlkokul yıllarınızda edebiyatla ilgilendiğinizi biliyoruz. Resme olan ilginizi ne zaman ve nasıl fark ettiniz?

79 yaşında olduğumu göz önüne alırsak, sanat yaşamımın başlangıcı için 50 yıl geriye gitmek yeterli olmuyor. Sanırım ne kadar geriye gidersek o kadar iyi olacak. Ben de her çocuk gibi ilkokula başlamadan önce resim yaptım. Tabi ki o yıl-

A prominent figure in Turkish painting, Devrim Erbil attended Mimar Sinan Fine Arts University in 1955 as a student and retired in 2004 with "professor" title. He became the first Turkish artist to present the works he produced throughout half century to the taste of art-lovers in his exhibition titled "50 Years in the Academy" opened in Tophane-i Amire Culture and Arts Center. In his opinion, it is impossible to fit art on a single canvas. Therefore the artist does not only paint but also produces prints, marquetrys, mosaics, ceramics, leaded glasses and carpet paintings. Known as the "Poet of Painting", the artist first came in contact with art in his primary school years with writing poetry. Erbil acquainted with painting in his secondary school years says, "I will work as an artist until my last breath."

■ What would you say if we asked you to explain your half a century of art life? We know you took interest in literature in your primary school years. How and when did you realize your interest in painting?

I am 79 years old and considering that, it would not suffice to go back to 50 years ago to comprehend how my art life began. I think the further we go back, the better. Of course I painted like every other child before primary school. Naturally it did not occur to me that painting is a special

◀ .tr dergisi olarak Devrim Erbil ile Tophane-i Amire'de yaptığımız röportaj samimi bir atmosferde geçti.

◀ As 'tr' magazine, our interview with Devrim Erbil in Tophane-i Amire was cordial.

Ozan Sağdıç

larda resmin özel bir alan olduğu aklıma gelmiyordu. Çünkü resim ya da sanat nedir? Bilme imkânım yoktu. İlkokulu Balıkesir’de okudum. Kitaplar, edebiyata olan ilgimi yoğunlaştırdı. İçimdeki sanata olan hassasiyet, şiir olarak ortaya çıktı. Şiir ve öyküler yazmaya başladım. Hatta ilkokulda kompozisyon yarışmasına katıldım ve derece aldım. Bir yandan resim de yapıyordum; ama iyi resim yaptığının farkında değildim. Ortaokul yıllarımda hocalarım benim yeteneğimi keşfettiler ve ben o günden sonra tutkulu bir sanat delisi oldum. Sürekli resim yapıyorum; edebiyatla uğraşıyorum. Yazı hep hayattımda; ama şiir o yıllarda kaldı.

■ **Akademi yıllarınıza ve hayallerinize değinmenizi istesek neler söylersiniz?**

Bugünkü Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesinin o dönemdeki adı İstanbul Devlet Güzel Sanatlar Akademisiydi. Akademiye girdiğimde tek hayalim sevdiğim işle uğraşmaktı, o da resimdi. O dönemde Türkiye’de devlet sanatçısı olmak gibi bir kavram dahi yoktu. Aynı zamanda resimlerin satılması da söz konusu değildi. Yurt içinde ve yurt dışındaki müzelerde eserlerimin yer alması aklımda gelmezdi. Zamanla Türkiye’de çok şey değişti ve ben hayallerimde bile ulaşamayacağım bir konuma geldim. Akademiye geldiğimde hem hayatımı kazanmak hem

◀ **Yıl 1959. Devrim Erbil, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesinde öğrenciyken. Erbil’i 1973 yılında atölyesinde çalışırken gösteren bir fotoğraf (altta).**

◀ **Year 1959. Devrim Erbil is still a student in Mimar Sinan Fine Arts University. Photo from 1973 showing Erbil working in his studio (below).**

field in those years. Because there were no means for me to comprehend what painting or art were. I went to primary school in Balıkesir. Books intensified my interest towards literature. My sensitivity to art manifested itself in form of poetry. I started writing poems and short stories. I even entered an essay contest in primary school and achieved a place. I was painting at the same time however I was not aware that I was good at it. My secondary school teachers discovered my talent and I am a passionate art enthusiast since then. I ceaselessly paint and work on literature. Writing has always been a part of my life but poetry is a thing of those days.

■ **What would you like to say about your years in academy and your dreams?**

The name of Mimar Sinan Fine Arts University was Istanbul State Academy of Fine Arts back then. When I entered the Academy, my only dream was to work on what I loved, and that was painting. Even the concept of “State Artist” was not known in Turkey then. At the same time, selling paintings was out of question. I could not imagine having my works exhibited in museums in Turkey or abroad. In time many things have changed in Turkey and I reached a level I could not even dream of. When I entered the Academy, I faced some hardships as earning a living, and at the same time being a student and improving my career. I made sacrifices during that period. My late father would always tell me “Your body will complain about you in the afterlife.” I would wake up early in the morning and go to school.

öğrencilik yapmak hem de mesleğimde gelişmek gibi gerekliliklerle karşı karşıya kaldım. O dönem kendimden fedakârlık ettim. Rahmetli babam bana hep “Öbür dünyada bedeninin senden şikâyetçi olacak.” derdi. Sabah erkenden kalkıp okula gidiyordum. Ondan sonra da gece yarısına kadar çalışıyordum. Fuarlarda çalıştım, demiryolunda işçilik yaptım. Biryandan da ödevlerim oluyordu ve onları yapmaya gayret ediyordum. Yurda gece 03.00’te dönebiliyordum. Kısacası hayatım hep çalışmakla geçti.

■ Devrim Erbil, sanat hayatı boyunca neler yaptı?

“Şu hedefime ulaşayım sakın bir hayat yaşayacağım.” diyorum. Sonra bir bakıyorum, başka bir sorumluluk daha almışım. Emekli olduğumda daha rahat edeceğimi düşünüyordum; ama işlerim iki-üç kat daha arttı. Üniversitelerde ders veriyorum, yurt içinde ve yurt dışında sergiler yapıyorum, konferanslar veriyorum. Bir dönem İstanbul Resim Heykel Müzesi Müdürlüğü de yaptım. Akademide olduğum sürede de sanat dergileri çıkardım ve “sanat bayramları” denen kültürel etkinliklerin başında hep ben vardım. Çok şükür ki buna enerjim yetti. Nefesim tükeninceye kadar sanatçı olarak çalışacağım. Bir sergim devam ederken bile bir başka yerde sergim açılabilir. Kentler için de projeler yapmayı istiyorum. Bu bağlamda Gaziantep’le ilgili belediye başkanıyla paylaşacağım önerilerim var. Çocuklar üzerine ve Balıkesir’de bulunan Devrim Erbil Çağdaş Sanat Müzesi ile ilgili proje-

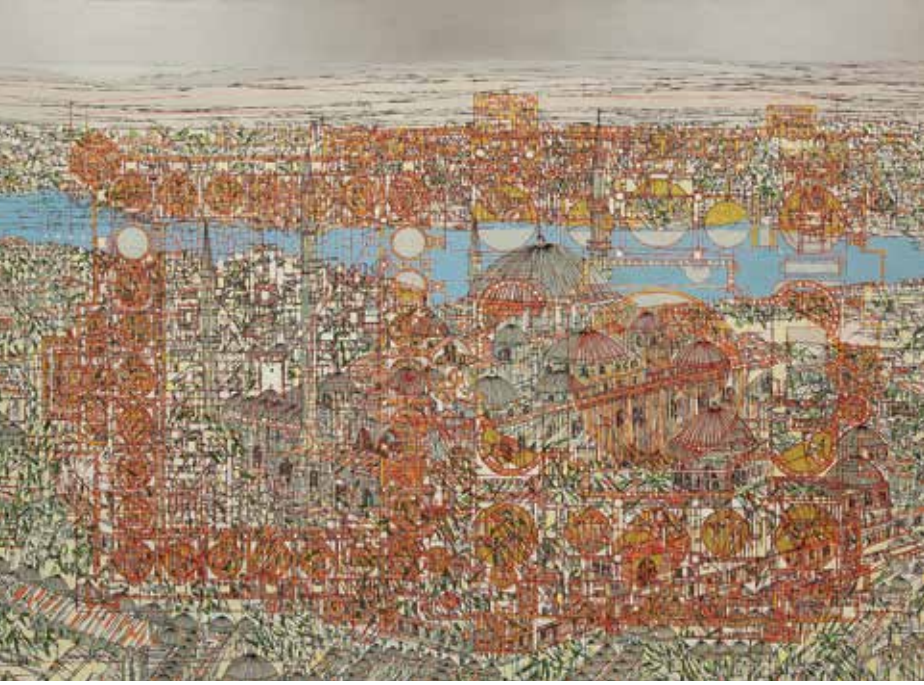
And then I would work until midnight. I worked at fairs, and as a railway man. I also had assignments and would work to complete those. I could return to dormitory at 3 in the morning. In short, I spent my life working.

■ What has Devrim Erbil achieved throughout his art life?

I tell myself “Once I achieve this goal, I will lead a quiet life.” Then I find myself burdened with another responsibility. I thought I would feel more relaxed upon retirement, now I see I am busier than ever. I teach at several universities; organize exhibitions both home and abroad; I give conferences. I worked as the Director of Istanbul Art and Sculpture Museum for some time. I published art magazines throughout my Academy years and I was always in charge of cultural events called “Art Festival”. Thank God I had enough energy. I will work as an artist until my last breath. I have an exhibition here, and I might have another exhibition somewhere else. I would like to carry out projects for cities as well. In this context, I have suggestions regarding Gaziantep and I will share with the respective mayor. I also have projects for children and Devrim Erbil Modern Arts Museum located in Balıkesir. The museum in Balıkesir features around 200 works; not only my works but works by my friends as

▲ Erbil’in Tophane-i Amire’de sanatseverlerin karşısına çıkan çalışmaları yoğun ilgi görmüştü. Prestijli mekânlarda sergilenen Devrim Erbil eserleri, Türkiye’yi dünyaya tanıtmaya devam ediyor (altta).

▲ Erbil’s works exhibited at Tophane-i Amire met with great interest. Exhibited at the most prestigious venues, Devrim Erbil’s works continue to represent Turkey throughout the world (below).

lerim de bulunuyor. Balıkesir'deki müze-
de sadece benim resimlerim değil, yakın
arkadaşlarımla ve birçok ünlü Türk res-
samın bağışladığı yaklaşık 200 eser ser-
gileniyor. Bir de vakıf kurdum. Bu benim
en büyük hayalimdi. Ayrıca Türkiye'de
en çok sergi açan sanatçıyım. Bu konuda
yurt dışında da iddialıyım, her yıl farklı
ülkelerde üç-beş tane sergi hazırlıyorum.
Dünyanın her yerinde sergilerim açılıyor.
Özellikle yurt dışında sergi açmayı, ta-
nınmak ve tanıtmak bakımından önemsi-
yorum. Gittiğim ülkelerde Türk sanatını
anlatıyorum. Yabancı basında tam sayfa
yer aldığım oluyor. Bunlar beni hem sa-
natçı olarak hem de Türk kültürüne hiz-
met eden biri olarak mutlu ediyor. Sanat,
hiçbir zaman bir tuvalin boyutları içine
sığmaz. Bazıları bununla yetinebilirler;
ama ben sanat yaygınlaşsın istiyorum.

■ **Sanat hayatınıza başladığınız zaman-
dan gününe kadar üslubunuzda farklı-
lıklar oldu mu?**

Üslup olarak eserlerimde ortak bir payda
var; ama kendi içinde farklılıklar tabii ki
oluyor. Öğrencilik yıllarımda yaptığım
eserle son resmimin bir olması beklene-
mez. Çünkü sanatçı da çağ da değişiyor.
Resme her dönemde farklı unsurlar giri-
yor. Sanatta şöyle bir şey var: Kendi özü-
ne sadık kalmak. Ben bunu yapıyorum,
bu da benim özüm olan saygım. Bir ese-

▲ **Ertan - Oya Akıncı
koleksiyonundan
Devrim Erbil'in İstanbul
Süleymaniye kentsel
yorumu.**

▲ **Devrim Erbil's urban
interpretation of İstanbul,
Süleymaniye; from
the Ertan-Oya Akıncı
collection.**

well as paintings donated by numerous
known artists. I also set up a foundation.
This was my biggest dream. I am the artist
who has opened the highest number of
exhibitions in Turkey. I have confidence
abroad as well, each year I have three
to five exhibitions in various countries. I
have exhibitions all around the world. I
particularly attach importance to opening
exhibitions abroad for being acknowledged
and for promotion. I explain Turkish art
in the countries I visit. Sometimes I get a
full page coverage in foreign press. This
makes me happy both as an artist and a
person serving Turkish culture. Art can
never fit in a single canvas. Some might
be contented with it but I desire art to
become popular.

■ **Have you had style changes from the
time you began your art life to this day?**

There is a common denominator in my
paintings with regard to style but of course
they have differences in themselves. The
work I produced when I was studying
cannot be at the same level with my last
painting. Because both the artist and the
time change. New elements enter art with
each new period. There is such a thing
in art: Being loyal to one's own essence.
This is what I do, this is me respecting my
essence. If someone looks at a painting
from a distance and says "It is a Devrim
Erbil painting," that's it.

■ **How did Bedri Rahmi school influence
your art? You say "I cannot turn down
the exhibition proposals from Anatolia."
"I collect my art from Anatolia." Could
you address the place of Anatolia in
your art life?**

One is naturally influenced by the
cultural structure and values of these
lands. It is impossible to live here and not
be inspired by Anatolia. However as an
artist, Bedri Rahmi played a major role
in Anatolia inspiring me by choice. Even
our professors imposed Western culture
upon us throughout art education, Bedri
Rahmi led us to observe Anatolia and
other cultures. Bedri Rahmi both taught
us to learn about and adore Anatolia
and focus on carpet art. We took it a step
further and produced art setting off from
cultural values of Anatolia. We accepted

re uzaktan bakıldığında “Bu bir Devrim Erbil resmi” deniliyorsa tamamdır.

■ **Bedri Rahmi ekolü, sizin sanatınız üzerinde nasıl bir etki yarattı? “Anadolu’dan gelen sergi tekliflerine hayır diyemiyorum.” “Sanatımı Anadolu’dan topluyorum.” diyorsunuz. Sanat hayatınızda Anadolu’nun yerine değinir misiniz?**

İnsan, doğal olarak bu toprakların kültürel yapısından ve değerlerinden etkileniyor. Burada yaşayıp da Anadolu’dan etkilenmemek mümkün değil. Ama sanatçı olarak Anadolu’dan bilinçli olarak etkilenmemde Bedri Rahmi’nin payı büyüktür. Sanat eğitimim içerisinde hocalarımız bize Batı kültürünü empoze ederken, Bedri Rahmi bizleri Anadolu’ya ve farklı kültürlerle bakmaya yönlendirdi. Bedri Rahmi bize hem Anadolu’yu tanıyıp sevmemizi hem de halı sanatı üzerinde durmamızı öğretti. Biz bunu biraz daha ileri götürdük ve Anadolu’nun kültür değerlerinden yola çıkarak sanat yaptık. Biz Anadolu’nun ve farklı kültürlerden gelen değerlerin toplamını kendimizden saydık ve onların mirasçısı olarak onlar üzerine yoğunlaştık.

■ **Bu duruma paralel olarak da halı resimlerine yoğunlaştığınızı söyleyebilir miyiz?**

Halı resimlere çok önem veriyorum. Çünkü halı, insanlığa Türklerin armağan ettiği bir tekniktir; Anadolu kültürünün bir parçasıdır. Batılı sanatçılar, çeşitli tekniklerle halı resimleri yaparken biz niye yapmayalım? Benim Balıkesir’de bir halı atölyem var. Ayrıca 25 eserlik bir ipek halı projem de var. Anadolu’da halı yapılan her yer, halının merkezidir. Uşak da bunlar biri. Baba tarafım Uşaklı. Bu nedenle Uşak Belediyesine “Gelenekten Çağdaş” adlı halı-kilim resim müzesi açılması ile ilgili önerim olmuştu. Kabul edildi ve şimdi orada benim de eserlerim yer alıyor. Halı sanatı artık canlandırılmalı. Büyük sergiler yapmayı, onu bütün dünyada dolaştırmayı planlıyorum. En az resimlerim kadar onların da ilgi çekici olduklarına inanıyorum.

the sum of Anatolian values and values of other cultures as our own and focused on those as their inheritors.

■ **In parallel with this, can we say that you are focused on carpet paintings?**

I attach importance to carpet paintings. Because carpeting is a technique Turks presented to humanity; it is a part of Anatolian culture. If Western artists employ various techniques and make carpet paintings, why can't we? I have a carpet workshop in Balıkesir. In addition I have a project that will feature 25 silk carpets. Each corner of Anatolia where carpet is made, is the center of carpet-making. Uşak is one of these. My father's family is from Uşak. I suggested Uşak Municipality to open a carpet-rug painting museum titled "From Tradition to Modern". The idea found support and now my works are featured there as well. Art of carpet-making should be revived. I plan to organize major exhibitions and tour all over the world. I believe that these are as interesting as my paintings.

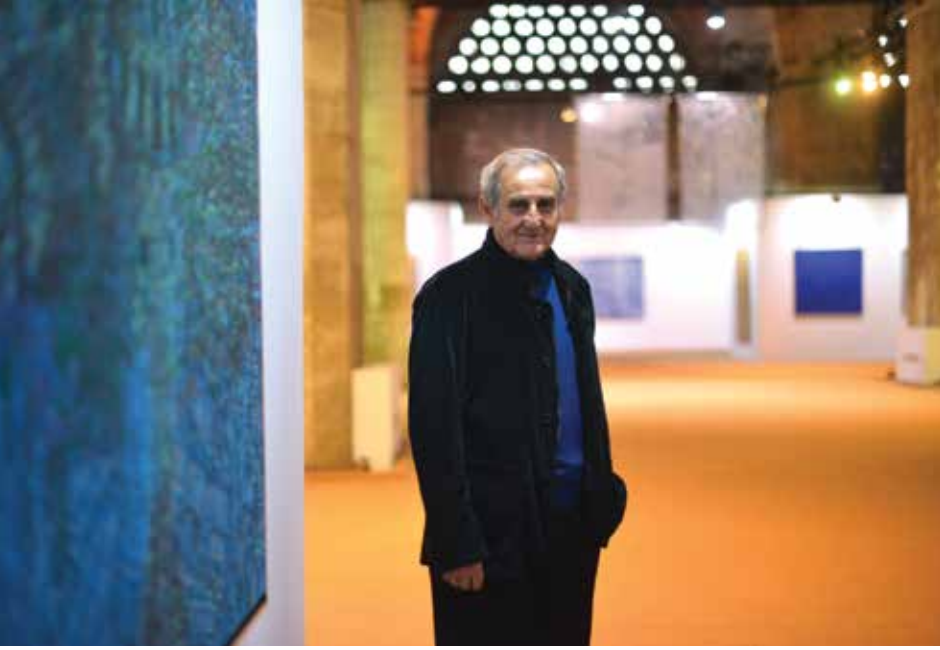
■ **The color blue, Istanbul and birds have an important place in your works. What are the significance of these concepts for you?**

Color blue with psychological effects is identified with Istanbul for once. Blue Mosque is located in Istanbul. Besides its sky is blue, tiles are blue... Particularly turquoise blue suits Istanbul well. Turquoise is a green blue. I add a bit of ultramel to it and that color is called "Devrim Erbil blue". It is impossible to

▼ **.tr dergisini son derece kaliteli bulduğunu söyleyen Devrim Erbil, "Akademide 50 Yıl" isimli sergisi nedeniyle objektiflerimize poz verdi.**

▼ **Devrim Erbil praised '.tr' magazine as high quality, and posed to our cameras for his exhibition "50 Years at the Academy".**

▲ Erbil, sanat anlayışında İstanbul'un önemli bir yer tuttuğunu belirtiyor. Sanatçının tuval üzerine yaptığı *Meyve Toplayanlar* isimli yağlıboya tablosu (altta).

▲ Erbil states that İstanbul occupies an important place in his art. Artist's oil on canvas, 'Fruit Gatherers' (below).

■ Eserlerinizde mavi, İstanbul ve kuşlar önemli bir yer kaplıyor. Bu kavramlar sizin için neden önemli?

Bir kere psikolojik etkileri olan mavinin İstanbul'dan kopamayan bir yanı var. İstanbul'da Mavi Cami bulunuyor. Ayrıca göğü mavi, çinileri mavi... Özellikle de turkuaz mavi İstanbul'a çok yakışıyor. Turkuaz, yeşil bir mavidir. Ben ona biraz da ultramel katıyorum ve adına "Devrim Erbil mavisini" diyorlar. Zaten İstanbul'da yaşayıp da onu çizmemek mümkün değil. Kuşlar ise hayatın ritmidir. Onların kanat çırpışları, bir ritim geliştirir; o da hayatın akışını gösterir. Hayat ritimdedir. Yaşamın tümü, kanat seslerindeki ritimdir; kanat çırpmaların getirdiği sestir, müziktir.

■ Genç sanatçılara örnek olması amacıyla başarı sırlarınızı paylaşır mısınız? Onlara neler önerirsiniz?

İmkânları kullanmak ve bir yerlere gelebilmek için çabalamak önemli. Ben, ufak bir memur çocuğunun sanatı sevdiği zaman nerelere gelebileceğine bir örneğim. Akademide okurken bir yandan çalıştım. Daha sonra hocalık, sanatçılık, müzecilik yaptım bir yandan da kültür etkinlikleri yürüttüm, hepsinin de altından kalktım ve bu noktaya geldim. Ayrıca Akademili ol-

live in İstanbul and not paint it. Birds are the rhythm of life. Their flutters create a rhythm; and that demonstrates the flow of life. It is in the rhythm of life. Life as a whole is the rhythm of flutters; what these bring along is sound, music.

■ Can you share the secrets to your success to set an example to young artists? What are your suggestions for young artists?

It is important to use the opportunities and pay efforts to get somewhere. I set an example: what can the child of an ordinary civil servant achieve if he loves art? I worked while I was studying in the academy. Then I worked as a teacher, artist, museologist and at the same time carried out cultural activities, I managed to overcome all and I am here now. Besides I feel lucky to be an Academy graduate and am thankful for my professors. It sounds ordinary but success is based on work. You must madly, passionately devote yourself to your work consuming yourself. I tell my students "Art is not an ungrateful lover. Give yourself to it, your sleep, your holidays, your good memories. And it will provide you with what you want."

■ We know you have a project for Bodrum which you wish to transform into a city of art. Why Bodrum?

Bodrum is a global brand. Besides it is an extraordinary city with its weather and

mam ve hocalarımdan dolayı kendimi şanslı görüyorum. Sıradan bir sözcük gibi oluyor; ama başarının temelinde çalışmak yatıyor. Yaptığınız işe çılgın gibi, tutkuyla kendini yok edersesine bir aşkla bağlanmak gerekiyor. Ben öğrencilerime şunu söylüyorum. “Sanat, nankör bir sevgili değildir. Siz ona kendinizi, uykunuzu, tatilinizi, güzel anılarınızı verin. O da size ne istiyorsanız onu versin.”

■ Sanat kenti yapmak istediğiniz Bodrum’la ilgili bir projeniz olduğunu biliyoruz. Neden Bodrum?

Bodrum dünyada bir marka. Ayrıca havasıyla ve doğasıyla da sanatçılar için eser verebilecekleri olağanüstü bir kent. Kent, yazın 1,5-2 milyon kişiye ulaşıyor; yazın ise 140 bin kişilik bir nüfusa sahip ve buraya ciddi yatırımlar yapılıyor. Bu yatırımlar ve yapılanmalar daha geniş kitleleri kucaklamalı. Bu bağlamda burada bir müze projemiz var. Bodrum Ortakent’te yapacağımız bu müze projesi benim için çok önemli. Bu proje aslında doğrudan doğruya benim fikrim değil. Bodrum Belediye Başkanı Mehmet Kocadon ve iş adamı Yüksel Çağlar’ın fikriydi. Kendileri Bodrum’un kimliğinin oluşturulmasında ve kaderinde önemli isimler. Beni Bodrum’a getiren bu hareket, orayı sanat kenti yapma çabalarına bir ivme getirecek. Böyle bir çabanın parçası olmaktan dolayı çok mutluyum. Kendi yerimde, adıma çağdaş bir müze olmasını ve orada çok özel resimleri sergilemeyi çok istiyorum.

DEVİRİM ERBİL ESERLERİNE YER VEREN BAZI MÜZELER:

İstanbul Modern Sanat Müzesi, Anadolu Üniversitesi Müzesi (Eskişehir), Trakya Üniversitesi Müzesi (Edirne), Ben and Abby Grey Foundation (Minnesota, ABD), Museum of Contemporary Art (Üsküp), Benja Luka Umneticka Galerija (Bosna Hersek), Alexandria Museum of Fine Arts (Mısır), Museum of Contemporary Arts (Bükreş), National Museum of History (Tayvan), Palacio Nacional de Ajuda (Lizbon), Georgian National Museum (Tiflis), Tirana National Museum (Tiran).

nature where artists can produce. The city’s population reach to 1,5-2 million in summer; the winter population is around 140 thousand and there are serious investments. These investments and organization should reach larger masses. In this context, we have a museum project for Bodrum. This museum project to be located in Ortakent Bodrum means a lot to me. This was not originally my idea, but an idea of Bodrum Mayor Mehmet Kocadon and businessman Yüksel Çağlar. They are important figures in forming Bodrum’s identity and determining its destiny. This dynamism that brought me to Bodrum, will also accelerate the efforts to make it an art city. I am utterly glad to be a part of these efforts. I really wish to open a modern museum carrying my name in my place and exhibit exclusive paintings there.

SOME MUSEUMS FEATURING WORKS BY DEVİRİM ERBİL:

Istanbul Modern Art Museum, Anadolu University Museum (Eskişehir), Trakya University Museum (Edirne), Ben and Abby Grey Foundation (Minnesota, USA), Museum of Contemporary Art (Skopje), Banja Luka Umneticka Galerija (Bosnia-Herzegovina), Alexandria Museum of Fine Arts (Egypt), Museum of Contemporary Arts (Bucharest), National Museum of History (Taiwan), Palacio Nacional de Ajuda (Lisboa), Georgian National Museum (Tbilisi), Tirana National Museum (Tirana).

▼ Devrim Erbil’in resimleri, sanatçının seyahat tutkusundan izler taşıyor.

▼ Devrim Erbil’s pieces reflect his passion of travel.

 Agâh Özgüç

Türk Sinemasının UNUTULMAZ KADINLARI

UNFORGETTABLE WOMEN OF TURKISH CINEMA

İlk dönemin tiyatrocusu - oyuncularından Yeşilçam ünlülerine, 1980 sonrası değişen beyaz perde imajından günümüz yıldızlarına Türk sinemasının dinamik yüzü.

From theater players - actresses of early years to Yeşilçam celebrities, from the changing image of silver screen after 1980s to today's stars, dynamic face of Turkish cinema.

Bu yazıda bahsi geçen kadın oyuncuların hiçbiri birbirine benzemiyor. Birbirlerinin kopyası değil, ne tipolojileriyle ne de sinema duruşlarıyla. Peki onlar şimdi neredeler? 1950'li yılların kitleleri etkileyen ünlü esmerleri ve sarışınları, bugün çok kişinin tanımadığı Pola Morelli, Gönül Bayhan, Melahat İçli ve diğerleri.

None of the female actresses mentioned in this article resembles one another. They are not each others' copies with regard to typology or stand in cinema. But where are they now? Famous brunettes and blondes of 1950s who influenced masses, Pola Morelli, Gönül Bayhan, Melahat İçli and others not well-known today. Or Heyecan Başaran, Mualla Kaynak, Ayla Karaca, Mesiha Yelda... Does anybody

Ya da Heyecan Başaran, Mualla Kaynak, Ayla Karaca, Mesiha Yelda... Bir dönemin reklamlarının gözdesi Ayten Çankaya'yı, sincap lakaplı Peri Han'ı ve Cavidan Dora'yı anımsayan var mı?

GEÇİŞ DÖNEMİ

50'ye yakın filmde izlediğimiz Ajda Pekkan ya da tabiri caizse "Bin yıllık kadın." O herkese inat hâlâ ayakta ve şimdi başka bir kulvarda. Çolpan İlhan, Sema Özcan, Selda Alkor ve Türk sinemasının öteki büyülü kadınları. Sahi Türk sinemasında "yıldız" kavramı nasıl oluştu ve kadın oyuncular tipolojisi nerelerden nerelere geldi? Türk sinemasına ilk kadın oyuncuların giriş yaptığı 1923'ten 1948'e kadar uzanan süreçte Cahide Sonku'yu saymazsak, gerçek anlamda yıldız oyuncular göremeyiz. Türk sinemasının tiyatro egemenliğindeki bu "geçiş" döneminde aktrisler, tipoloji ve karakter yaratma açısından ün yapmış belli başlı oyuncularıdır. İçlerinde bazı isimler öne çıksa da Türkiye sınırları dışına pek çıkmaz. Ne var ki 1949 - 1961 yılları arasında sinemaya adımlarını atan kadın oyuncular arasında Sezer Sezin, Neriman Köksal, Muhterem Nur, Fatma Girik, Leyla Sayar ve Türkan Şoray'ın, özellikle de yönetmen sineması ağırlıklı filmleriyle diğerlerinden ayrı tutulması gerekir. Çünkü Türk sinema tarihinin yıldız çıkarma konusunda en verimli olduğu dönem bu yıllardır. Birkaç yıl daha ileriye gidersek 1961'de

▲ Türkan Şoray, 2012 yılında yayınlanan *Sinemam ve Ben* isimli otobiyografik kitabının tanıtımında. 2004 Antalya Altın Portakal Film Festivali'nde Yaşam Boyu Onur Ödülü'ne layık görülen Hale Soygazi (altta).

▲ Türkan Şoray, on the promotion gala of her 2012 autobiography 'My Cinema and Me'. Hale Soygazi, recipient of the 2004 Antalya Golden Orange Film Festival Lifetime Honorary Award (below).

remember advertisement star of a period Ayten Çankaya, Peri Han "the squirrel" or Cavidan Dora?

TRANSITION PERIOD

Ajda Pekkan we have seen in around 50 films or "Millennial Woman" so to speak. She is still standing just to spite all and now in a different field. Çolpan İlhan, Sema Özcan, Selda Alkor and other magical women of Turkish cinema. But how did the "star" notion develop in Turkish cinema and how has female actress typology changed? In the period from 1923 to 1948 first female actresses made their debuts in Turkish cinema, and there are not complete star actresses to speak of except for Cahide Sonku. In this "transition" period when theater dominated Turkish cinema, there were certain actresses famous for building typologies and characters. Although some names shined out, they remained within Turkish borders. However among female actresses entering Turkish cinema between years 1949-1961, Sezer Sezin, Neriman Köksal, Muhterem Nur, Fatma Girik, Leyla Sayar and Türkan Şoray should be kept separate, particularly for acting in director films. Because these are the prime years in Turkish cinema history for producing stars. A few years later, Nilüfer Aydan in 1961, Filiz Akın in 1962 and Hülya Koçyiğit in 1963 made their appearances in Turkish

Nilüfer Aydan, 1962'de Filiz Akın ve 1963 ise Hülya Koçyiğit, Türk sinemasına arzıendama ederler. 1950 - 1965 yılları arasındaki sürecin Türk sinemasını yönlendirme ve yerli film izleyicisi üzerinde bir Yeşilçam mitolojisi oluşturma açısından büyük katkıları vardır.

YARIŞMALARIN ALTIN ÇAĞI

Moda, ülkenin içinde bulunduğu siyasal ve toplumsal koşullara göre biçimlenir ve de her tür, kendi dünyasının yıldızlarını doğurur. 1950'li yılların başlarından 1960'lı yılların sonuna kadar uzanan dönem içinde artist yarışmaları düzenleyen popüler dergiler için de bu durum geçerlidir. O yıllarda bu artist yarışmaları düzenleyen dergiler altın çağını yaşar. Yarışmaların âdeti damgasını vurduğu bu dönemde Belgin Doruk ve Sibel Göksel *Yıldız* dergisinin, Leyla Sayar *Yeni Yıldız* dergisinin, Semra Sar *Sinema* dergisinin Filiz

cinema. The period between 1950 – 1965 contributed greatly in giving a direction to Turkish cinema and building a Yeşilçam mythology for domestic cinema audience.

GOLDEN AGE FOR COMPETITIONS

Fashion takes shape in accordance with political and social conditions a country is in, and each genre produces its stars. This applies to popular magazines that organized actor competitions in the period from early 1950s to late 1960s. Those were the golden years for magazines that held actor competitions. In this period virtually marked by the competitions, Belgin Doruk and Sibel Göksel was introduced to Yeşilçam by 'Yıldız' magazine, Leyla Sayar by 'Yeni Yıldız' magazine, Semra Sar by 'Sinema' magazine, Filiz Akın and Figen Say by 'Artist' magazine, Mine Kutlu by 'Perde' magazine, and Zeynep Aksu by 'Pazar' magazine. 'Ses' magazine issued for 20 years, is a medium that discovered most actresses. Chronologically Gülgün Ok, Ajda Pekkan, Hülya Koçyiğit, Selda Alkor, Sezer Güvenirgil, Hülya Darcan, Nil Kutval, Müjgân Agra, Alev Uğur, Fatma Belgen, Necla Nazır and Gülşen Bubikoğlu appeared in cinema thanks to competitions organized by 'Ses'. In addition to weekly magazines, daily 'Saklanbaç' newspaper introduced Hale Soygazi in 1972 and Meral Orhonsoy in 1973 to Turkish cinema, with competitions it held with the title "cinema

▲ Filiz Akın, geçtiğimiz yıl 15. Frankfurt Türk Film Festivali'nde "Onur Ödülü" kazandı. Türk sinemasında 1950-1999 yılları arasında etkin rol oynayan Neriman Köksal, dönemin prestijli dergisi *Artist*'in kapağında (sağda).

▲ Last year, Filiz Akın received an honorary award at the 15th Frankfurt Turkish Films Festival. Neriman Köksal, famous actress of Turkish cinema active between 1950-1999, featured on the cover of a prestigious magazine of the era, 'Artist' (on right).

◀ Hülya Koçyiğit, Türk sinemasına uluslararası başarı getiren *Susuz Yaz* filminde Erol Taş ile birlikte görülüyor. Selma Güneri, *Ses* dergisinin Aralık 1974 sayısında kapakta (altta).

◀ Hülya Koçyiğit with Erol Taş in the internationally acclaimed Turkish movie 'Dry Summer'. Selma Güneri featured on the cover of 'Ses' magazine in December 1974 (below).

Akın ile Figen Say *Artist* dergisinin, Mine Kutlu *Perde* dergisinin, Zeynep Aksu *Pazar* dergisinin Yeşilçam'a kazandırdığı yıldızlardır. 20 yıl boyunca yayınlanan *Ses* dergisi ise en çok kadın oyuncu çıkaran mecralardan biridir. Zaman sırasıyla ifade edersek Gülgün Ok, Ajda Pekkan, Hülya Koçyiğit, Selda Alkor, Sezer Güvenirgil, Hülya Darcan, Nil Kutval, Müjgân Agra, Alev Uğur, Fatma Belgen, Necla Nazır ve Gülşen Bubikoğlu *Ses*'in düzenlediği yarışmalar sonucu sinemaya girer. Haftalık dergilerin dışında günlük *Saklanbaç* gazetesi de "sinema güzeli" adıyla dü-

beauty". Another exceptional star with a theater background is Sema Özcan.

BLACK EYES FROM CAMEL SKIN

A new genre emerged in Turkish cinema after 1974. At first these were cheap comedies produced for box-office returns. These transitory films failed to produce new female stars. Director Metin Erksan who won Golden Bear Award in 1964 Berlin Film Festival with his film 'Dry Summer', considered the first significant achievement of Turkish cinema, describes the female stars of the period as follows: "Black eyes made up of either camel skin

► Fakir Baykurt'un romanından uyarlanan *Yılanların Öcü* filminin yıldızı Fatma Girik. 6. Malatya Uluslararası Film Festivali'nde ödül alan yazarımız Ağâh Özgüç'ü tebrik ediyoruz.

► Fatma Girik, the star of 'Revenge of the Snakes', based on a novel by Fakir Baykurt. We congratulate writer Ağâh Özgüç for his award at the 6th Malatya International Film Festival.

zenlediği yarışmalarla 1972'de Hale Soygazi'yi, 1973'te Meral Orhonsoy'u yeni yüzler olarak Türk sinemasına kazandırır. Tiyatro çıkışlı kural dışı yıldızlardan biri de Sema Özcan'dır.

DEVE DERİSİNDEN KARA GÖZLER

1974 yılından sonra Türk sinemasında yeni bir tür oluşur. Bu, önce gişe hasılatını hedefleyen ucuz komedilerdir. Kalıcı nitelikleri olmayan bu filmler yeni kadın yıldızlar da çıkaramaz. *Susuz Yaz* adlı filmiyle 1964 Berlin Film Festivali'nde Altın Ayı Ödülü'ne layık görülerek Türk sinemasına ilk önemli başarısını kazandıran Yönetmen Metin Erksan, dönemin kadın yıldızlarını şu sözlerle tasvir eder: "*Deve derisinden veya kağıttan yapılmış kara gözler.*" Ancak kara gözler de bu ucuz komediler de çabuk unutulur. Peşinden oyuncularını şarkıcı - türkücü olan arabesk türü filmler tırmanışa geçer. Dönemin üç büyük yıldızından Türkan Şoray, Hülya Koçyiğit ve Fatma Girik ise inişe... 1974 öncesi yılda ortalama 10 filmde rol alan Şoray, altı yıl süren ucuz komediler döneminde sadece üç yapımda boy gösterir. Peki 1980'li yıllardan sonra neler olur? Aslında çok şey... Önce yıllardır Anadolu bölge işletmelerinden aldıkları peşin avanslarla film çeken yapımcıların ekonomik ilişkileri bozulur. Ardından Türkiye'nin dört bir köşesindeki aileye dö-

or paper." However both these black eyes and cheap comedies were immediately forgotten. Later arabesque movies with singers as lead actors began to rise while Türkan Şoray, Hülya Koçyiğit and Fatma Girik, three superstars of the period started to descend... Şoray, featured in an average of 10 films yearly before 1974, appeared only in three productions during cheap comedies period that lasted for six years. But what happened after 1980s? Actually a lot... First, the economical relations of producers, who made movies with cash advances from

nük yazlık bahçe sinemaları birer ikişer kapanır. Sinemada eski ilişkilerin yerini yeni bir üretim sistemi alır. Bu değişim sürecinde yıldız oyuncu yerini doğru senaryo - iyi oyuncu birlikteliğine bırakır. Türk sinemasında olgunluk çağını yaşayan aktrislerin oyunculuklarıyla konuşulmaya başladığı bir döneme girilir.

41 FİLMLİK REKOR

1980'li yılların yıldızları arasında en çok film çeviren Serpil Çakmaklı, tam 41 filmde oynayıp bir anlamda rekor kırar. Önceleri Yeşilçam filmlerinden boy gösteren Çakmaklı, sonraları giderek arabesk yapımlarda rol aldıktan sonra özgün konulara doğru yelken açar. 1982'de Kadir İnanır'la oynadığı *Tomruk*, 1985'te Yönetmen Şerif Gören'in çektiği *Kan*, Yazar Fakir Baykurt uyarlaması *Yılanların Öcü*, Çakmaklı'nın tutarlılık açısından en iddialı filmleridir. Çakmaklı, Yönetmen Sinan Çetin'e ait *Prences* filminden sonra daha çok film yapmanın hırsıyla inişe geçer. Gelelim günümüze... Süreçler, değişimler, gerilemeler ve çöküşlerden sonra sinemanın yeni koşulları yeni yıldızlar çıkaracak mı? Ne demiştik? Türler, modalar, furyalar geçerli olduğu sürece, bu yapılanmanın doğasına uygun biçimde kendi takımının yıldızlarını meydana çıkaracaktır. Çağımızın medya organlarının kendi yıldızlarını yaratması kaçınılmazdır.

▲ Hülya Koçyiğit'in Türk sinemasındaki kariyeri başarılarla dolu.

▲ Hülya Koçyiğit's career in Turkish cinema is full of achievements.

Anatolia regional establishments for years began to deteriorate. Then, summer garden cinemas for families all across Turkey started to close down one by one. A new production system replaced the old ways of cinema. In this period of change, star actor was replaced by coupling of right screenplay and good actor. A period began in Turkish cinema where actresses in their mature years were spoken of for their acting.

A RECORD WITH 41 FILMS

Among 1980s stars, Serpil Çakmaklı who was featured in highest number of films broke a record in a sense by appearing in a total of 41 movies. Çakmaklı who initially appeared in Yeşilçam films, later performed more in arabesque films and finally sailed for authentic subjects. 'Tomruk' (Log) Çakmaklı appeared in alongside Kadir İnanır in 1982, Kan (Blood) directed by Şerif Gören in 1985, adaptation from the novel of Fakir Baykurt 'Yılanların Öcü' (Revenge of Snakes) are consistent films in this respect. After Sinan Çetin's film 'Princess', Çakmaklı was ambitious to make more and more movies and her decline began. Today... Following phases, changes, declines and decadence, will the new state of cinema produce new stars? What have we said? As long as genres, trends prevail, new stars will emerge in respective genres in line with the nature of this construct. Media organs of our age will inevitably produce own stars.

BAŞLIKLAR Titles

- **Polisiye Edebiyatın Başkenti İstanbul** Capital of Crime Fiction: Istanbul
- **Aşkta Devamlılık** Permanency In Love
- **Edebiyat Sormak Demektir** Literature means Questioning
- **Bir Türkçe Sevdalı: Diyamandi** An Adorer Of Turkish Language: Diamandi
- **Gölgeler ve Hayaller Şehrinde** In the City of Shadows and Dreams

GEÇMİŞ ZAMAN KÖŞKLERİ'NİN YAZARINDAN İSTANBUL ÜZERİNE EDEBÎ ANEKTOTLAR...

LITERARY ANECDOTES ON İSTANBUL FROM THE
AUTHOR OF 'MANSIONS OF OLDEN TIMES.'

✍ Bahtiyar Aslan

Bir Medeniyet Bekçisi

A GUARDIAN OF CIVILIZATION

Abdülhak Şinasi Hisar'ın adını anınca hemen “nostalji” kavramı gelir aklımıza. Ondan daha çok ve onunla iç içe İstanbul...

We think of the concept “nostalgia” when Abdülhak Şinasi Hisar is mentioned. More than and within it, Istanbul...

Hazine-i Evrak ve İnsaniyet dergilerini çıkaran Mahmud Celalettin Bey'in oğlu Abdülhak Şinasi... Adı, edebiyatımızın iki devinden; Abdülhak Hamid ve İbrahim Şinasi'den, babasının bu iki isme duyduğu hayranlıktan gelir. *Hazine-i Evrak* ilk edebî dergimizdir. Devrin meşhurlarının birçoğu yazılarını, şiirlerini, tenkitlerini bu dergide yayımlar. Nâmık Kemal, Abdülhak Hamid, Ziya Paşa, Recaizâde Mahmud Ekrem, Halid Ziya, Nâbizâde Nâzım ve Menemenlizâde Mehmed Tahir bu isimlerden bazılarıdır.

Abdülhak Şinasi, son of Mister Mahmud Celalettin who published 'Hazine-i Evrak' and 'İnsaniyet' magazines... His name is given after two giants of Turkish literature, Abdülhak Hamid and İbrahim Şinasi, and his father's admiration to both these figures. 'Hazine-i Evrak' is the first Turkish literary magazine. Most reputed names of the period published their pieces, poems, reviews in this magazine. Among these names are Nâmık Kemal, Abdülhak Hamid, Ziya Paşa, Recaizade Mahmud Ekrem, Halid Ziya, Nâbizâde Nâzım and Menemenlizâde Mehmed Tahir.

Abdülhak Şinasi Hisar, 1888’de dedesi Muhtar Bey’in Rumelihisarı’ndaki yalısında dünyaya geldi. Aristokrat bir ailenin çocuğuydu. Üstelik annesi de aristokrat bir aileden geliyordu. Ancak doğduğu tarih, bir imparatorluğun ve buna bağlı olarak imparatorluk aristokrasisinin yavaş yavaş sahnedan çekilişine işaret eder. Böyle bakılınca onun hayatı, hatıraları ve yazdıkları daha anlamlı bir hâl alıyor. Babası, bir süre Paris’te eğitim -ki o devirde Paris’te eğitim görmek son derece önemli ve ayrıcalıklı bir şeydir- görmüş, devrinin ileri gelen aydınlarından biridir. Hem aristokrat hem aydın... Annesi de aristokrat bir aileden gelmektedir Hisar’ın. Çocukluğu, ailenin ekonomik ve sosyal durumuna bağlı olarak Rumelihisarı’ndaki yalıda, Çamlıca ve Büyükkada’daki köşklere geçmiştir.

Boğaziçi... Osmanlı aristokrasisinin ve kültürünün hayat bulduğu yer. Yalılar, imparatorluk dilinin konuşulduğu, sanatının yaşatıldığı, nezaketinin, görgü ve terbiyesinin, zevkinin sonraki kuşaklara aktarıldığı mekânlardır. O, bu büyük mirasın son temsilcilerinden biridir. İmparatorluğun ve ifade ettiği her şeyin göçüp gidişine tanıklık etmiştir. Yazdığı eserlerden bazıları bir bakıma mesut günlere, devirlere veda ve ağıt niteliğindedir. Bu yüzden o, ismiyle beraber başka kavramları da peşi sıra sürükleyen nadir yazarlardan biridir. Adını anınca hemen “nostalji” kavramı gelir aklımıza. Ondan daha çok ve onunla iç içe İstanbul... Adının yanına “İstanbul nostaljisi” ya da “eski İstanbul” yazılır

▲ 1900’lü yılların başında Kandilli sırtlarından Rumelihisarı’na bakış. Max Freuchtermann imzalı eski bir kartpostalda 1905 yılının Boğaziçi manzarası (altta).

▲ A view of Rumeli Fortress from Kandilli hills from early 1900s. A 1905 view of Bosphorus on an old postcard by Max Freuchtermann (below).

Abdülhak Şinasi Hisar was born in his grandfather Mister Muhtar’s seaside mansion at Rumelihisarı in 1888. He was the son of an aristocratic family just like his mother. However the period he was born in, remarks the gradual fading of an empire from the scene, and consequently Empire’s aristocracy. His life, memories and his works become more meaningful from this perspective. His father had received education in Paris for some time which was very important and a privilege at that period, and also a prominent intellectual of his time. Both an aristocrat and an intellectual... Hisar’s mother was also from an aristocratic family. He spent his childhood in the seaside mansion in Rumelihisarı, in villas in Çamlıca and Büyükkada in parallel with the economic and social status of his family.

Bosphorus... Where Ottoman aristocracy and culture materialize. Seaside mansions were environments where language of the Empire was spoken, art was survived, courtesy, etiquette and manners, tastes were conveyed to following generations. He is one of the last agents of this grand legacy. He witnessed the passing away of the Empire and everything it represented. Some of his works are in a sense a farewell and an elegy to happy days, eras. This is why he is an exceptional writer who achieved to trail other concepts alongside his name. We think of “nostalgia” when his name is mentioned. More than and within

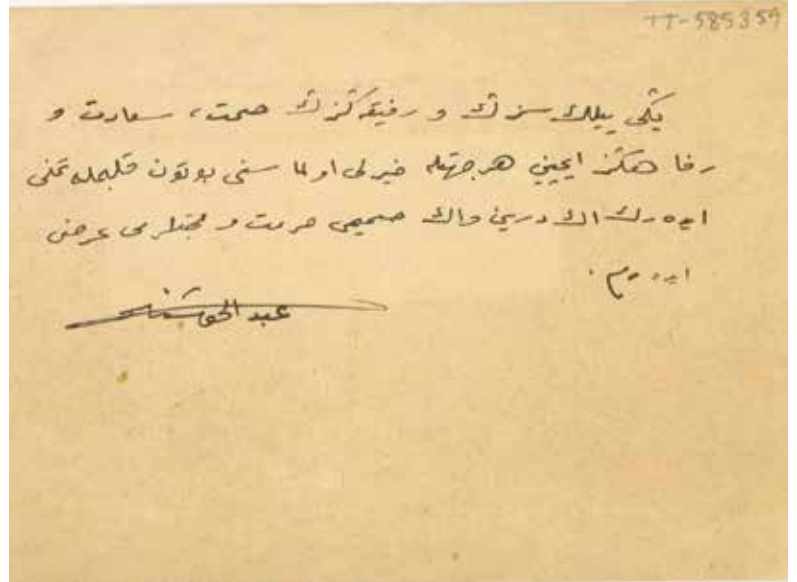
◀ Dil ve üslup açısından Meşrutiyet kuşağına bağlı olan Hisar'ın eserleri edebî türlerden hatıralara yakındır. Abdülhak Şinasi'nin kaleme aldığı bir yılbaşı kartpostalı (altta).

◀ Hisar's works in literary genre, memoir belong to Constitutional Period with regard to their language and style. A new year's eve postcard written by Abdülhak Şinasi (below).

genellikle ve hiç yadırganmaz. Sonra “hatıra” kelimesi bütün çağrışımlarıyla gelir. Bunlara “geçmiş” ve “zaman” kelimelerini ayrı ayrı; ya da bir arada “geçmiş zaman” tamlamasını eklemek mümkün. Fakat bütün bunları kuşatan bir kelime daha var; hüznün. İşte bu vedalaşmanın, kaybedişin, çöküşün hüznüdür.

Edebiyatla, sanatla, şiirle ve şiirin çağrıştırdığı ince duygularla çocuk yaşta tanışır. Gerek Rumelihisarı'ndaki yalıda, gerekse Çamlıca ve Büyükaada'daki köşkte dadıların, mürebbiyelerin, kalfaların ellerinde büyür. Sürekli, hiç bitmeyecekmiş gibi bir masal atmosferinde geçer çocukluğu. İleride kaleme alacağı eserlerde sık sık o günlere dönecek, hatta sürekli o günlerden bahsedecektir. Belki de böylece o günlerin yok oluş gerçeğinin acısını hafifletmeye çalışmaktadır. Gerçeğin ağır yüküne ancak sanatla katlanabileceğinin farkındadır. Çünkü sanat ona zamanın kesintisiz devam eden bir süreç olduğunu fısıldamaktadır. Marcel Proust ile onu buluşturan da budur. Zaman sürekli ve aslında geçmiş dediğimiz şey “şimdi”nin içinde gizlidir. Onun nostaljisi hedefsiz, maksatsız bir nostalji değildir bu yüzden.

Abdülhak Şinasi Hisar şüphesiz büyük bir üslupçudur. Eşyayı ve zamanı büyük bir titizlikle ve inanılmaz bir ayrıntıyla anlatır. Olayları ve insanları anlatırken ironiktir. Gerçekten öyle mi? Tereddütlü bir

it, Istanbul... Next to his name usually writes “Istanbul nostalgia” or “old Istanbul” and this is not regarded odd at all. Then the term “memory” follows with all its associations. It is possible to separately add the words “past” and “time” to it; or the phrase “past time”. But there is another word encircling all these: blues. This is the blues of saying goodbye, losing, downfall.

He gets acquainted with literature, art, poetry and fine emotions inspired by poetry at young age. He is raised by nannies, tutors, foremen both in the seaside mansion in Rumelihisarı and villas in Çamlıca and Büyükaada. His childhood passes in a constant fairy tale atmosphere as if it would last forever. He often returns to these days in his future works, even continuously mentions them. Perhaps this way he was trying to ease the pain of reality that those days were gone. He was aware that he could only bear the heavy weight of reality with the help of art. Because art whispered him that time is an uninterrupted process. This is what brings him together with Marcel Proust. Time is constant and what we call past is actually hidden in “now”. For this reason his nostalgia is not an aimless, purposeless nostalgia.

There is no doubt that Abdülhak Şinasi Hisar is a great stylist. He narrates object and time with a great rigor and in amazing detail. He is ironic when narrating events and people. Is that

ironidir bu. Mesela *Samih Bey ve Biz*'de yazar, kahramanını anlatırken ironiye başvurmuş gibidir. Fakat bunun bir içli acıma olduğunu da inkâr edemeyiz. İroniyle dramın hatta melankolinin birbirinden ayırt edilmesi çok zordur onun romanlarında. Kahramanları kendi çevresinden, Osmanlı aristokrasisindedir. Osmanlı'nın çöküşüyle birlikte onlar da hayat şartlarını olumsuz anlamda değiştirmek zorunda kalırlar. Tam anlamıyla bir düşüşür yaşadıkları. İçine düştükleri yeni hayat anlayışına uyum sağlamakta güçlük çekerler. Bu, onları karikatürleştirir. Fakat bu karikatüre bakıp daima gülmek mümkün değildir. İnsanın içine dokunan, acıtan bir yanı vardır. Aslında onların yaşadıkları olaylar tek başına komiktir de. Fakat Abdülhak Şinasi'nin anlatımında hükmünü süren deneme üslubu ve içeriği bu komediyi drama hatta trajediye dönüştürür. Samih Bey'in hâline gülemeyiz bu yüzden.

Üç romanında da; *Çamlıca'daki Eniştemiz*'de veya *Samih Bey ve Biz*'de yahut *Ali Nizami Bey'in Alafrangalığı* ve

really the case? This is a hesitant irony. For instance in 'Mister Samih and Us', it is as if the writer appeals to irony. However we cannot deny that this is a sentimental mercy. It is very difficult to distinguish irony and drama, even melancholy in his novels. His characters are from his circle, Ottoman aristocracy. Their living conditions are negatively affected with the decline of the Ottoman. What they experience is entirely a downfall. They have a hard time adapting to the new life style. This makes them caricatures. However this caricature is not always amusing. There is a side of it that saddens, hurts. In fact what they experienced are funny by themselves. But the essay style dominating Abdülhak Şinasi's narration and his content, transforms comedy into drama, even tragedy. This is why we cannot laugh at Mister Samih's situation.

In all his three novels, either in 'Our Brother-in-Law at Çamlıca' or 'Mister Samih and Us' or 'Europeanism and

Şeyhliği'nde *Boğaziçi Mehtapları'nın*, *Boğaziçi Yalıları'nın* üslubunu buluruz. O, romanlarında da deneme üslubundan kurtulamaz, belki de kurtulmak istemez. Kahramanlarının başından geçenler çok kısa yer tutar romanlarında. O kısacık olayları çıkarırsanız bu üç romanı da baştan sona bir deneme olarak okumak mümkündür. Burarda eşyanın bütün ayrıntılarında göçüp giden bir medeniyetin izlerini sürer. Daha doğrusu o izleri sonraki nesillere aktarmak için uğraşır. Bu metinler bize hayatımızın ne kadar fakirleştiğini, sıradanlaştığını duyuran metinlerdir. Abdülhak Şinasi Hisar, bu fakirleşmeye gönüllü razı olmayanlardan biri. İstanbul'u ve orada yaşanan medeniyeti bir bütün olarak kavrayabilen, yaşayabilen son nesildendir. Hayatının Cumhuriyet Türkiye'sine denk gelen kısımlarında da o medeniyeti yaşamaktan vazgeçmedi. Eserlerinde bir bakıma kültür mirasımızı kayıt altına almaya çalıştı. Yazdıklarıyla onların bekçiliğini yapmak istedi. Medeniyetimizin son bekçilerinden biriydi o.

Sheikhdome of Mister Ali Nizami', we come across the style of 'Bosphorus Moonlights and Bosphorus Seaside Mansions'. He cannot escape from essay form in his novels, perhaps he does not desire to. What his characters go through have limited place in his novels. If you remove the short incidents, it is possible to read all these three novels as essays. Here he traces a civilization which has passed with all details of objects. More correctly, he efforts to convey these traces to next generations. These texts proclaim how our lives have grown poor, and ordinary. Abdülhak Şinasi Hisar is one of those who did not find it in his heart. He is from the last generation who got to perceive and experience Istanbul and the civilization there, as a whole. He never abandoned living in that civilization in his life throughout the Republic of Turkey period. In a sense, he tried to record our cultural heritage in his works. He wanted to guard these with his works. He was one of the last guardians of our civilization.

İSTANBUL KARA HAFTA BLACK WEEK İSTANBUL KARA HAFTA BLACK WEEK İSTANBUL KARA HAFTA BLACK WEEK İSTANBUL KARA HAFTA BLACK WEEK İSTANBUL KARA

POLİSİYE EDEBİYATIN BAŞKENTİ

İstanbul

CAPITAL OF CRIME FICTION: İSTANBUL

📄 Zeynep Yeğiner 📷 Mahmut Gediz

Edebiyat âleminde fenomene dönüşen Kara Hafta, ilk kez Türkiye’de düzenlendi. Dünyaca ünlü polisiye yazarlarını buluşturan etkinlik, Agatha Christie’ye ilham veren İstanbul’un gizemli atmosferine çok yakıştı.

Black Week which has become a phenomenon in the literature world was organized in Turkey for the first time. Event which brings world-famous crime writers together, suited well to the mysterious atmosphere of Istanbul which was an inspiration for Agatha Christie.

İstanbul'un yağmurlu, serin ve edebiyat kokan sonbahar akşamları muhteşem bir etkinliğe ev sahipliği yaptı: Black Week Turkey. İngiliz yazar Agatha Christie'nin 125. doğum günü şerefine Pera Palas'ta düzenlenen Kara Hafta (Black Week) etkinliğine 2 bin 500'e yakın polisiye edebiyat okuru katıldı. *Doğu Ekspresi'nde Cinayet* isimli meşhur romanını İstanbul'da yazan Agatha Christie'nin torunu Mathew Prichard'ın onur konuğu olarak katıldığı etkinlikte iş, sanat ve edebiyat dünyasının önde gelen isimleri de boy gösterdi.

İLK KEZ TÜRKİYE'DE

Dünya çapında "Kara Hafta" adıyla düzenlenen polisiye edebiyat festivali, ilk kez Türkiye'ye geldi. 1988'de İspanya'nın kuzey bölgesindeki Gijon ve Astruias şehirlerinde başlayan festival, her sene Avrupa'nın farklı şehirlerine ve Güney Amerika'ya da konuk oluyor. Polisiye okurlarının buluşma noktası hâline gelen etkinlik, İstanbul'un büyümlü havasıyla buluşarak unutulmaz bir atmosfere kavuştu. Agatha Christie'nin 125. doğum gününün şerefine İstanbul'da düzenlenen Kara Hafta'da, Avrupa ve Amerika'dan gelen misafirler, Türk polisiye roman yazarları ve edebiyatseverler keyifli anlar yaşadı. Davetli yazarlar arasında İskoçya'dan Alexander McCall Smith, Amerika'dan Leslie S. Klinger, İsveç'ten Arne Dahl, İtalya'dan Roberto Constantini yer alırken Türk po-

◀ İstanbul'a özel bir önem atfettiği bilinen İngiliz Yazar Agatha Christie, torunu Mathew Prichard ile birlikte, Paris - İstanbul - Paris seferleri yapan efsanevi Şark Ekspresi'ne ait 1888 tarihli bir afiş (üstte).

◀ Agatha Christie, English crime writer known for her special interest in İstanbul, and her grandson Mathew Prichard. Poster for the Orient Express travelling between Paris and İstanbul, dated 1888 (above).

Rainy, cool autumn evenings of İstanbul evocative of literature, hosted a marvelous event: Black Week Turkey. Black Week Event organized in Pera Palas to honor 125th birthday of British writer Agatha Christie was attended by nearly 2500 crime readers. Agatha Christie wrote her infamous novel 'Murder on the Orient Express' in İstanbul, and her grandson Mathew Prichard was the guest of honor in the event attended by prominent names in business, art and literary circles.

FIRST TIME IN TURKEY

Crime Literature festival organized worldwide with the title Black Week visited Turkey for the first time. Launched in Gijon and Astruias cities in Northern Spain in 1988, festival visits various countries in Europe and South Africa every year. Event which became the meeting point of crime fiction enthusiasts, attained a memorable atmosphere meeting with the magical weather of İstanbul. Organized in İstanbul to honor the 125th birthday of Agatha Christie, guests from Europe and America, Turkish crime novel writers and literature fans had enjoyable moments in Black Week. Among guest writers were Alexander McCall Smith from Scotland, Leslie S. Klinger from USA, Arne Dahl from Sweden, and Roberto Constantini from

▲ Polisiye edebiyatın önde gelen isimlerinden biri olan Agatha Christie'nin 138 dile çevrilen kitaplarının bugüne dek iki milyar adede ulaşan bir satış rakamına ulaştığı varsayılıyor.

▲ Prominent crime writer Agatha Christie's works have sold over 2 billion copies in 138 languages.

lisiye edebiyatının başlıca yazarlarından Ahmet Ümit, Algan Sezgintüredi, Celil Oker, Erol Üyepazarcı, Esmahan Aykol ve Sevil Atasoy da etkinliğe katıldı. Etkinlikte polisiye edebiyatının başta gelen konularından “Kadın Detektifler”, “Katilin Peşinde”, “Agatha Christie: Suç ve Ceza”, “Popüler Bir Tür Olan Polisiye” ve “Roman Kahramanı Olan Detektif” söyleşileri işlenirken, Beyoğlu'ndaki seçkin kitabevlerinde düzenlenen imza etkinlikleri de festivale renk kattı.

Büyükannesi hakkında önemli biyografiler hazırlayan ve ondan miras kalan kütüphaneye ev sahipliği yapan Mathew Prichard, Agatha Christie hakkında bilinmeyenlerden bahsetti. Ünlü yazarın romanlarında kurbanlarını genelde

Italy. Prominent Turkish crime writers Ahmet Ümit, Algan Sezgintüredi, Celil Oker, Erol Üyepazarcı, Esmahan Aykol and Sevil Atasoy also attended the event. As leading subjects of crime literature such as “Female Detectives”, “In Pursuit of the Killer”, “Agatha Christie: Crime and Punishment”, “Crime as a Popular Genre” and “Detective as a Novel Character” were discussed in bull sessions held in the event, autograph sessions organized in select bookstores in Beyoğlu colored up the festival.

Having written biographies of his grandmother and hosting the library passed down from her, Mathew Prichard spoke of the mysteries surrounding Agatha Christie. Prichard mentioned that acclaimed writer usually poisons the victims in her novels, and that she put emphasis on concepts of crime and punishment. Sevil Atasoy attended the same session, and expressed that Christie was a nurse during the First World War, hence she had in-depth knowledge on toxicology, and could professionally treat the poisoning theme. The information given by Prichard and Sevil Atasoy on Agatha Christie in the session moderated by Çiğdem Öztekin, illuminated the fantasy world of crime fiction lovers. Acclaimed writer with best-selling novels all around the

İSTANBUL KARA HAFTA BLACK WEEK

İSTANBUL KARA HAFTA BLACK WEEK

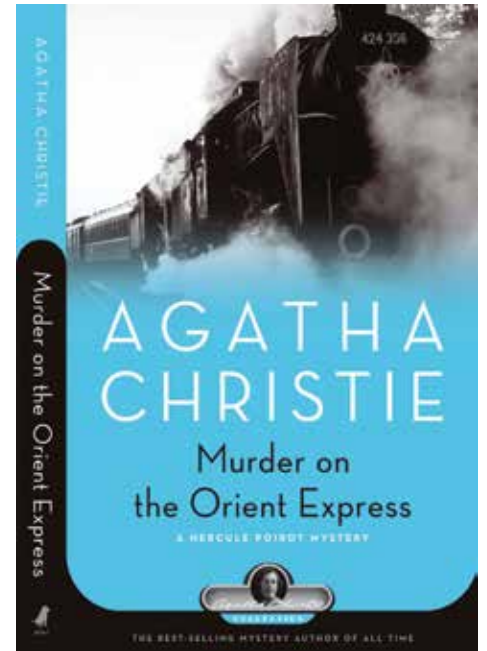
zehirleyerek öldürdüğünü belirten Prichard, kendisinin suç ve ceza kavramlarına çok önem verdiğini ifade etti. Aynı oturumda yer alan Sevil Atasoy, Christie'nin Birinci Dünya Savaşı sırasında hemşirelik yaptığını, bu nedenle toksikoloji bilgisinin çok gelişmiş olduğunu ve romanlarında zehirlenme temasını bu denli profesyonelce işleyebildiğini söyledi. Moderatörlüğü Çiğdem Öztekin'in yaptığı oturumda söz alan Prichard ve Sevil Atasoy'un Agatha Christie hakkında verdikleri bilgiler, polisiye roman severlerin hayal dünyasını aydınlattı. Romanları tüm dünyada büyük bir il-

▲ Black Week polisiye edebiyat etkinliği, Christie'nin İstanbul'da konakladığı Pera Palas'ta düzenlendi.

▲ Black Week crime fiction festival organized in Pera Palace, where Christie was a regular guest.

world started writing during the war years. According to the story relayed by Atasoy, Christie who corresponded with her sister Madge during the First World War, receives a letter from her one day. In her letter, Madge requests her sister to write a crime novel. Upon her request, Christie had her first novel 'The Mysterious Affair At Styles' published in 1920, and took her first step into the world of writing.

The preeminent figure in world crime literature and the creator of Detective Hercule Poirot, Agatha Christie was

▲ İstanbul Kara Hafta Günleri'nde bir söyleşi anı. Soldan başlayarak sıra ile Mathew Prichard, Moderatör Çiğdem Öztekin ve suç öyküleriyle tanınan Yazar Sevil Atasoy.

▲ Photo from a panel in Black Week İstanbul, from left to right Mathew Prichard, Moderator Çiğdem Öztekin, crime writer Sevil Atasoy.

giyle takip edilen başarılı yazarın roman yazmaya başlamasının ise yine bu yıllara dayandığını belirten Atasoy'un anlattığı hikâyeye göre, Birinci Dünya Savaşı sırasında kız kardeşi Madge ile mektuplaşan Christie, kız kardeşinden bir mektup alır. Madge, mektubunda kız kardeşinden bir detektif kitabı yazmasını ister. Bu istek üzerine 1920 yılında ilk kitabı olan *Ölüm Sessiz Geldi*'yi yayımlayan Christie, yazarlık dünyasına ilk adımını atar.

Dünya polisiye edebiyatının en önemli ismi olan ve Dedektif Hercule Poirot'un yaratıcısı olan Agatha Christie, "Yirminci Yüzyılın Gizemli Romanlar Yazarı" seçilmiş, bu unvanla Shakespeare'den sonra kitapları en çok satılan kişi olarak tarihe geçmiştir. Poirot dışında Miss Marble karakterini de polisiye edebiyata kazandıran Christie, dünya çapında pek çok yazara da ilham kaynağı olmuştur. *On Küçük Zenci*, *Gece Gelen Ölüm*, *Derسيميز Cinayet*, *Sessiz Tanık*, *İskelede Beş Ceset* gibi önemli dedektiflik hikâyelerine hayat veren Agatha Christie aynı

selected "The Mystery Novel Writer of 20th Century" and made it to the history as the best-selling writer of all times, following Shakespeare. In addition to Poirot, Christie also introduced the infamous Miss Marble character to the crime literature and inspired numerous writers worldwide. Agatha Christie, who gave life to major detective stories like 'And There Were None', 'Murder in Mesopotamia', 'The Monogram Murders', 'Dumb Witness', 'One', 'Two', 'Buckle My Shoe', used the alias Mary Westmacott and colored up her writing career.

ROOM 411

One of the foremost crime writers of all times, Agatha Christie's novels which earned her this title have been translated into 138 languages so far, sold a total of two billion copies making her the best-selling writer of all times. Having written one of her best-known books 'Murder on the Orient Express' in Istanbul, makes this city special for her. Christie lodged in Pera

zamanda Mary Westmacott takma ismini kullanarak yazarlık kariyerine farklı renkler eklemiştir.

411 NOLU ODA

Dünyanın gelmiş geçmiş en önemli polisiye yazarlarının başında gelen Agatha Christie'ye bu ünü kazandıran romanları bugüne dek 138 dile çevrilerek toplamda 2 milyar adet satılmış ve ona dünyanın en çok satan yazarı unvanını kazandırmıştır. En çok bilinen kitaplarından *Doğu Ekspresi'nde Cinayet* adlı romanını İstanbul'da yazması, onun için İstanbul'u çok farklı bir yere taşıyor. 1926 ve 1932 yılları arasında pek çok kez Pera Palas'ta konaklayan Christie, bu ziyaretlerinden birinde 411 nolu odada kalmış ve *Doğu Ekspresi'nde Cinayet* romanını bu odada yazmıştır. Dünyanın en lüks tarihî oteli olarak seçilen Pera Palas'ın büyüğü havası Christie'ye ilham vermiş ve bu başyapıtın doğmasına vesile olmuştur. Agatha Christie'nin dışında Ernest Hemingway, Greta Garbo, Mata Hari ve Sarah Bernhardt gibi dünyaca ünlü birçok kişiye ilham vererek ev sahipliği yapan İstanbul, dünya klasiklerine ilham olması yönünden farklı bir

▲ Agatha Christie, Wallingford'taki evinin yakınlarında nehir kıyısında. Christie'nin ünlü Dedektif Hercule Poirot karakteri, İngiliz Aktör David Suchet tarafından canlandırılıyor (altta, solda). Black Week İstanbul'dan (altta).

▲ Agatha Christie, by the river behind her house in Wallingford. Christie's famous detective Hercule Poirot portrayed by English actor David Suchet (below, left). From Black Week İstanbul (below).

Palas many times between 1926 and 1932, stayed in room 411 during one of her visits, and penned 'Murder on the Orient Express' in this room. Elected as the most luxurious historical hotel in the world, magical atmosphere of Pera Palas inspired Christie and led to the birth of this masterpiece. Istanbul, hosted and inspired numerous world famous figures like Ernest Hemingway, Greta Garbo, Mata Hari and Sarah Bernhardt besides Agatha Christie, has a different importance by being the inspiration behind world classics.

Agatha Christie, threw herself to Istanbul passing through the most

önem taşımaktadır. Hayatının en zorlu dönemlerini geçirirken kendini İstanbul'a atan Agatha Christie burada iyileşme sürecine girmiş ve kendini toparlama fırsatı bulmuştur. Irak ve Suriye'de arkeolog olarak çalışan ikinci eşi Max Mallowan ile mutlu günlerine burada başlayan Christie için İstanbul'un yeri hep ayrıydı. Agatha Christie ile İstanbul'u tekrar ortak noktada buluşturan ancak gizemi hâlâ çözülemeyen olay ise ünlü yazarın ortadan kaybolduğu 11 gündür. 1926 yılının Aralık ayında birdenbire sırta kadem basan yazarın bulunamaması İngiliz basınında büyük yankı bulmuştu. Hafızasını kaybettiği ya da kocasının sevgilisini öldürmek için ortadan kaybolduğu söylenen Christie'nin o günlerde nerede olduğu hâlâ büyük bir sır olarak durmaktadır. Ancak bu süre içinde kendisinin İstanbul'da kaldığına inanılır. Açılış etkinliği de dâhil üç gün boyunca edebiyat tutkunlarına büyümlü bir şölen yaşatan Kara Hafta İstanbul etkinlikleri, ünlü polisiye yazarlarının Beyoğlu'ndaki kitabevlerinde kitaplarını imzalamasıyla sona erdi. Hem de İstanbul'u polisiye edebiyatın başkenti ilan ederek...

difficult phase of her life, started recovering here and got a chance to get better. Istanbul always had a special place for Christie who began a happy life here with her second husband Max Mallowan, an archeologist who worked in Iraq and Syria. The mysterious incident which brought Agatha Christie and Istanbul together once more is her disappearing for 11 days. Writer who suddenly vanished in December 1926 could not be found, and the incident was widely covered in British media. Rumors had it that Christie had either lost her memory or disappeared to kill the lover of her husband, and her whereabouts during those eleven days still remain a mystery. However it is believed that she stayed in Istanbul during that period. Black Week Istanbul activities presented literature fans with a magical feast that lasted for three days including the opening event, and ended with autograph sessions of crime writers organized in bookstores in Beyoğlu. And after Istanbul was declared the capital of crime literature...

PERA, AGATHA İÇİN BAMBAAŞKAYDI!
Mathew Prichard (Agatha Christie Vakfı'nın Başkanı)

İstanbul ve Pera, büyükannem Agatha Christie için çok önemliydi. Çünkü Suriye'de arkeolog olan ikinci eşiyile evlenmesinin ardından bu şehir, ikisi arasında bir köprü görevi görüyordu. Hayatının en mutlu günlerine burada başlayan Christie için İstanbul'un yeri bambaşkaydı. Agatha'nın ilk romanı *Ölüm Sessiz Geldi* adını taşıyordu. O, bu kitabı Birinci Dünya Savaşı'nın en zorlu günlerinde yazmıştı. O dönemde bir hastanede hemşire olarak çalışan büyükannem, yumurta kafalı ve çok tuhaf sakalları olan Belçikalı bir mülteciden ilham almıştı. Böylece edebiyatta ve sinemada Belçikalı meşhur bir dedektifi olan Hercule Poirot karakteri doğdu. Büyükannem yazarlığa başladığı ilk yıllarda, yazdıklarının başarılı olduğunu düşünmüyordu. Ancak savaş sonrasında paraya ihtiyacı olduğu için yazmaya devam etti. Profesyonelliğe olan bağlılığı ve zekâsı sayesinde dünya çapında başarı yakaladı. Onun için "suç ve ceza" kavramları hep ilk sırada gelmekteydi. Özellikle *Doğu Ekspresi'nde Cinayet* ve *On Küçük Zenci* romanlarında işlediği suç ve adalet olgusu kendisinin bu değerlere verdiği önemi göstermekteydi. 30'lu yaşlarıma geldiğimde onu kaybetmenin acısını yaşadım. Agatha, müziğe çok düşkündü. Ayrıca aile kurumuna önem veriyordu. Belki de bu sebeple aramızdaki ilişki hayatımda büyük bir yer kaplıyordu. Büyükannem için çok önemli olan İstanbul'da ve özellikle onun kaldığı odayı görmekten dolayı büyük mutluluk duyduğumu belirtmeliyim.

PERA WAS OF MAJOR SIGNIFICANCE FOR AGATHA!

Mathew Prichard (President of Agatha Christie Foundation)

Istanbul and Pera had major significance for my grandmother Agatha Christie. Because after she got married to her second husband, this city functioned as a bridge between her and her husband who was an archeologist working in Syria. For Christie who began the happiest days of her life here, Istanbul was something else. Agatha's first novel was titled 'The Mysterious Affair at Styles'. She wrote this book during the most difficult phase of the First World War. My grandmother who worked as a nurse in a hospital back then, was inspired by a Belgian immigrant with an egg-shaped head and a very odd beard. This is how the infamous Belgian detective of literature and cinema, Hercule Poirot character was born. In the early years when my grandmother started writing, she did not believe her work to be successful. However she continued to write after the war because she had to make a living. She achieved worldwide success thanks to her devotion to professionalism and her wits. For her, concepts of "crime and punishment" invariably came first. Crime and justice concepts, particularly in her novels 'Murder in the Orient Express' and 'And Then There Were None' demonstrated the importance she attached to these concepts. I experienced the pain of losing her at my thirties. Agatha was very fond of music. Besides she cared much for family. This is why the relationship between us had a major place in my life. I must express that I am very happy to see Istanbul which was very important for my grandmother and especially the room she stayed in.

◀ Mathew Prichard, İstanbul'da büyükannesi Agatha Christie'nin izini sürüyor.

◀ Mathew Prichard traces the steps of his grandmother in Istanbul.

▲ Ahmet Ümit, Türk edebiyatının sevilen isimlerinden.

▲ Ahmet Ümit is a popular name in Turkish literature.

HABİL İLE KABİL'E UZANIYOR

Ahmet Ümit (Yazar)

Öncelikle Kara Hafta İstanbul'un fikir sahiplerinden biri olarak, bu organizasyonu Türkiye'de görüyor olmaktan dolayı çok mutlu olduğumu belirtmeliyim. Yoğun bir katılıma sahne olan programın son gününde konumuz, "Roman Kahramanı Olan Dedektif". Ama ben filmi biraz daha geriye sarıp bu edebiyat türünün kökenine uzanmak istiyorum. Polisiye edebiyatın geçmişi aslında Edgar Allan Poe'nun 1841'de yazdığı *Morgue Sokağı Cinayeti*'ne değil, Tevrat'taki *Habil ile Kabil* hikâyesine kadar dayanıyor. Edebî eserlerde geçen Sofokles'in *Kral Oedipus*'u, Shakespeare'in *Hamlet* ve *Macbeth*'i öldürmesi, temel olarak suçu anlatır. Polisiye yazarları eserlerinde "suçu" işler. Suç, matematikteki bilinmezliğe açıklama getirmez. Polisiye edebiyatının misyonu, insan ruhunu anlatmaktır. İnsan ruhu soyut ve değişkendir. Hiç kimse insan ruhunu tanımlayamaz, gösteremez ya da belirleyemez. Bu nedenledir ki hiç kimse tam anlamıyla kendini yansıtamaz. İnsanların her birinin maskesi vardır. Bunlarsadece kriz anında düşer. Herkesin maskesinin düştüğü anlar, cinayet anlarıdır. Cinayet romanlarında da maskeler düşürülerek insan ruhunu anlatmak amaçlanır. Teknoloji geliştikçe de bu kurgu daha sofistike hâle geliyor. Teknoloji geliştiği için de polisiye edebiyatının sonu gelmez. Tarih boyunca polisiye yazarları cinayeti matematik, ekonomik, psikolojik ve tarihî zeminlere katmışsa bizler de farklı temellere dayandırabiliriz. Belki adli tıp ya da bilim kurguyla suçu ilişkilendirebiliriz. Aslında doğru şartlar oluştuğu sürece her insan cinayet işleyebilir. Suç, insanın içinde olduğu için her zaman, herkes için bu ihtimal vardır. Bu nedenle polisiye roman hep devam edecektir. Suç kavramını işleyen polisiye yazarları bu sayede insan ruhunun derinliklerine inmiş oluyor. Özellikle polisiye edebiyat yazarlarının roman ya da öykü kahramanlarına kendilerinden mutlaka bir şeyler kattıklarını düşünüyorum. Açıkçası ben de kendi hayal dünyamı roman karakterlerime yansıttığımı itiraf etmeliyim. Suç olgusu, bir toplumun sosyolojik yapısını yansıtan en önemli faktörlerden biri. Buradan hareketle polisiye edebiyat sayesinde o toplumun yapısı hakkında pek çok fikir elde edilebilir.

TRACES BACK TO ABEL AND CAIN

Ahmet Ümit (Writer)

First of all, as an originator behind Black Week Istanbul, I am very pleased to see this organization taking place in Istanbul. On the last day of the event with intense participation, our subject is "Detective as a Novel Character". However I would like to rewind the film a bit more and reach the origins of this literary genre. The past of crime literature does not go back to 'Murder on Morgue Street' written by Edgar Allan Poe in 1841, but all the way back to 'the Able and Cain' story depicted in Torah. In their literary works, Sophocles killing 'King Oedipus' and Shakespeare killing 'Hamlet' and 'Macbeth' principally illustrate crime. Crime writers deal with "crime" in their works. Crime does not account for the uncertainty in mathematics. The mission of crime literature is to depict human soul. Human soul is abstract and volatile. No person can define, show or identify human soul. This is why no one can reflect one's self entirely. Each individual wears a mask. And these only slip in the moment of crisis. The moment where all masks slip is the moment of murder. The aim of crime novels is to pull down the masks and depict human soul. These constructs become more sophisticated as technology advances. This is why crime literature will never cease to end. Although crime writers incorporated crime with mathematical, economic, psychological and historical backgrounds throughout the history, we can base these on different foundations. Maybe we can link crime with forensic science or science-fiction. In fact all individuals can commit a murder under right circumstances. Because crime is inside human beings, this can happen to any individual at any time. This is the reason why crime novels will always be written. Crime writers who deal with the concept of crime, plumb the depths of human soul this way. I think particularly crime writers add to their story or novel characters from themselves. Frankly I must admit that I reflect my fantasy world to the characters in my novels. Crime phenomenon is a major element that reflects the social structure of a society. From this point of view each society, and therefore all cultures invent their own crime literature.

İSTANBUL POLİSİYE EDEBİYAT İÇİN HARIKA BİR ŞEHİR!

Alexander McCall Smith (Yazar)

Polisiye kurgu romanları, çağdaş ve klasik polisiye romanlarına göre daha zengindir. Klasik polisiye romanları ölümün kurgusu ve tanımı açısından daha klasik temellere dayanır. Bu durum, suç romanlarında çok daha farklıdır. Ölümün kurgusu ve tanımı açısından polisiye kurgu romanlarında betimleme daha zengin ve ilgi çekicidir. Kendi ülkemden örnek verecek olursak İskoç okurlar, alışık olmadıkları mekânlarda işlenen olayları okumayı ve çözmeyi daha çok severler. Bu nedenle de İskandinav edebiyatı İngiltere ve İskoçya'da oldukça popülerdir. İskandinav şehirlerinin polisiye romanlarda bu denli kullanılmasının sebebinin sahip oldukları gizemli havanın etkisine bağlıyorum. Bu anlamda İstanbul'un polisiye edebiyat için harika bir şehir olduğunu düşünüyorum. Bu kentin sahip olduğu atmosferin edebiyat-severler için inanılmaz derecede ilgi çekici olduğunu söylemem gerek. Polisiye romanlar için mekânın yanında, işlenen tesadüfi sosyal olaylar da kurguyu geliştiren önemli faktörler arasındadır. Özellikle karakter farklılıkları, kurbanın olay yerine geç kalması, oradan geçen bir kişi gibi tesadüfi olaylar, polisiye kurgu romanlarını zenginleştirir, kurguyu daha da karmaşıklştırır. Bu sayede de polisiye; siyasi, sosyal ve ekonomik yönlerden geliştirilmiş olur. Polisiye yazarları mutlaka karakterlerine kendilerinden bir şeyler katarlar. Aynı zamanda yaşadıkları dönemin sosyal ve politik durumunu yansıttıkları için gelecek nesillere o dönemle ilgili çok fazla bilgi verirler.

ISTANBUL IS A WONDERFUL CITY FOR CRIME FICTION!

Alexander McCall Smith (Writer)

Crime fiction novels are richer compared to modern and classic crime novels. Classic crime has more conventional foundations with regard to construct and definition of murder. However the case is much distinctive in crime novels. Illustration is both richer and more gripping in crime fiction novels with regard to construct and definition of murder. To give an example from my country, Scottish readers like reading and solving crimes committed in destinations they are not familiar with. This is why Scandinavian literature is very popular in Britain and Scotland. I think Scandinavian cities are widely used in crime novels due to their mysterious atmosphere. I think that Istanbul is a wonderful city for crime literature in this sense. I must stress that the atmosphere of this city is utterly intriguing for literature fans. In crime literature, random social events are elements which enrich crime fiction novels alongside location. Especially random incidents as character differences, victim being late to the crime scene, and a passerby enrich crime fiction novels and make fiction more complex. And in this way political, social and economic aspects of crime are improved. Crime writers make sure to add something from themselves to their characters. Reflecting the social and political state of the period they live in, they provide readers with much knowledge on the period.

► Edebiyata olan katkılarından dolayı İngiliz Şövalyelik Nişanı alan Alexander McCall Smith, İstanbul'da. Smith'in Türkçe baskısı da bulunan *Bertie Blues Çalıyor* isimli kitabı (üstte).

► Alexander McCall Smith, appointed a Commander of the British Empire for his contribution to literature, is in İstanbul. A copy of 'Smith's Bertie Plays the Blues', also available in Turkish (above).

Aşkta

DEVAMLILIK

PERMANENCY IN LOVE

✍ İskender Pala

Türk Dil Kurumu, Türkiye Yazarlar Birliği Dil ve İnceleme ödüllерinin sahibi olan; *Babil'de Ölüm İstanbul'da Aşk, Katre-i Matem, Şah ve Sultan* adlı romanların yazarı Profesör İskender Pala, *.tr* dergisi için yazdı.

Author of books 'Death in Babylon', 'Romance in Istanbul', 'Grief Drop', 'Shah and Sultan' with Turkish Language Society and Writers Union of Turkey Language and Research awards, Professor İskender Pala wrote for '*.tr*' magazine.

Şimdiki gençler evlilikte “görücü usulü”nün ne olduğunu muhtemelen bilmiyorlardır. Ben sonlarına yetiştim. Hele bir tanesini hatırlıyorum, şehirde olay olmuş, herkes “gençlere yazık edecekler, bu çağda hâlâ mı” gibi eleştirilerle söylenip durmuşlardı. Evlenen delikanlı okul arkadaşımın ağabeyiydi ve insanlar onların geçimsizlikten boşanacakları zamanı bekleyip durdu. Bense o ikisi kadar birbirlerine tutkun bir karı koca daha tanımadım. Yıllar sonra bir ziyaretimde bunun sırrını araştırdım. Görücü usulünden değil, aşkın hakikatine ermekten kaynaklandığını fark ettim. İkisinin de duyguları birbirinden bağımsız ama birbirine yönelikti. Her ikisi de eşinin onu sevip sevmediğini sorgulamadan yekdiğerini seviyordu. Sanki her ikisi de birbirinin ardından “Ben eşimi seviyorum, onun beni sevip sevmediği bunu değiştirmez!” diyordu. Aşkın niteliğini, niceliğini açıklamak için bu karı kocadan daha yetkin kimi bulabilirdim. Anlattırdım:

“Kalbim” dedi, “Allah’ın elinde. Bu sevgiyi kalbime koyan O. Kitab’ında sevmeyi yasaklamamış. Onun için kalbimde eşime dair hissettiğim her şeye şükrediyor ve bunları Allah’ın lütfu olarak görüyorum.”

Diğerine kulak verdim:

“Ben zannediyorum ki aşk, bir ruhun iki

Today’s youth probably do not know what an “arranged marriage” is. I witnessed the last period of this practice. I remember a particular instance which took the city by storm. Families were widely criticized for this outdated practice which would possibly ruin these young people’s lives. The boy getting married was my classmate’s brother and people waited for years for the couple to divorce due to incompatibility. But I have never seen a husband and wife that infatuated with each other. Years later, I investigated their secret during a visit. I realized that this was not an outcome of arranged marriage; they attained the truth of love. Both had independent emotions directed at each other. Both loved the other without questioning the love of the other. It was as if both would say “I love my spouse, it does not matter whether he/she loves me back!”. This couple was ideal for explaining the quality and amount of love. So I asked them to disclose their secret:

“My heart is in God’s hands,” she said. “God put this love in my heart. Loving is not forbidden in his book. This is why I am grateful for all the feelings I have for my husband and consider these as a blessing.”

I gave my ear to the other:

“I suppose love is the reunion of pieces of

ayrı kişi arasında bölüştürülen parçalarının birleşmesidir. Eğer ruhlarımız bölüştürülmeseydi insan mükemmel olmanın peşinde koşup durmazdı. Her parça bütünü arar ya, ruhlar da kendilerini bütünlenecek öteki parçalarını arayıp durur. Eğer doğru yerde arar, doğru birleşmeyi yapabilirse kemale ermiş olur. Her şeklin, kendine uygun ve benzeyen şekli araması gibi... Kâinata ne varsa, aklın alabildiği her şey, her varlık hep misli mislinedir.”

“Karşıtların birbirini itmesi” diye ilave etti kocası, nazikçe elini eşinin elinin üstüne dokunup izin isteyerek, “yahut benzerlerin birbirini çekmesi, hemcinslerin de birbiriyle uyum sağladığını göstermez mi zaten? Ruhlar birbiri içinde eriyecek kadar uyum gösterdiğinde (bu arada parmağı, eşiyle kendisini işaret ediyordu) aşk kendini gösterir. Âşıklar arasında benzeşmeler ne derece fazlaştırılabilirse aşk o derece yükselir, benzeşmeler küçüldükçe ve kayboldukça aşk da alıp başını gider.”

“Sizler” dedim, “İbn Hazm’ın Güvercin Gerdanlığı’nı sık okuyorsunuz galiba?”

“Kim?” dedi.

“İbn Hazm! Hani bin yıl önce Endülüs’te yaşayan allame. Aşk üzerine en zengin bilgilerin ve incelemelerin sahibi.”

“Adını duymadım! O ne diyor ki?!”

soul divided between two separate people. If our souls were not divided, no one would pursue perfection. As all pieces search for a whole, souls continue to seek for other pieces to be whole. If you look at the right place and complete with right pieces, the soul will have achieved perfection. As each shape seeks for a compatible, similar shape... All things you can think of in the universe, all beings have a compatible counterpart.”

“Opposites repel each other,” continued the husband, gently touching his wife’s hand to ask for permission, “or similars attract. Don’t you think this is a sign that fellow creatures are compatible with each other? When souls are so compatible that one dissolves in the other (pointing his wife and himself) love manifests itself. As there are more affinities between lovers, love grows as well; as there are less affinities and these disappear, love walks away.”

“You,” I said, “frequently appeal to Pigeon Collar by İbn Hazm, don’t you?”

“Who?” he said.

“İbn Hazm! The scholar who lived in Andalusia a thousand years ago with the most extensive knowledge and research on love.”

“I have never heard of him. What does

“O, tıpkı sizin gibi aşkın ruhta oluştuğunu ama dışarıdan bir sebeple meydana geldiğini söylüyor. Bir insan diğerini herhangi bir sebepten dolayı seviyorsa, o sebebin artmasıyla aşkın yoğunlaşacağını, azalmasıyla da sığılaşacağını söylüyor. Güzellik, zenginlik, bilgi vs.”

“Bu mantıkla düşünersek biri öldükten sonra diğerini sevmeye devam eden âşıkları nereye koyacağız?”

“O da bunu soruyor ve eğer aşkında sadık ise sevgilinin arkasından fazla beklemeyip yanına gideceğini söylüyor. Leyla’dan sonra Mecnun’un can vermesi gibi hani.

Kadın ilave etti:
“Aslı’dan sonra Kerem gibi heee?”

“Juliet’ten sonra Romeo gibi” dedim içimden.

Kadın, kocasının gözlerinin içine baktı:

“Sen böyle bir şey yapmazsın ya bey?!”

“Allah şu fani dünyada beni senden sonraya bırakmasın... Ama öyle olursa bile-
sin ki sana olan şu sevgim ne artacak, ne eksilecek, cennette tekrar buluşuncaya kadar böylece sürüp gidecek!..”

he say?!”

“He says that love arises from souls although it occurs due to an external cause, just like you. If a person loves another for a reason, love grows as that reason grows and fades away as that reason fades away. Beauty, wealth, knowledge etc.”

“Where do people who continue to love someone even after his or her demise fit in this perspective?”

“He asks the same question and says if one is committed to love, he or she will follow the other before long. Just as Mecnun passed away after Leyla.”

Woman added:
“As Kerem followed Ashi?”

“Like Romeo after Juliet,” I said to myself. Woman looked in her husband’s eyes:

“You will not do that, will you husband?”

“May God not let me witness your demise in this mortal world... But if that happens, know that my love for you will neither grow nor fade, and it will remain the same till we meet again in Heaven!..”

▲ Türk Patent Enstitüsü Marka Ödülü sahibi Yazar İskender Pala, Divan edebiyatı alanındaki çalışmalarıyla tanınıyor.

▲ Writer İskender Pala, recipient of a Turkish Patent Institute Brand Award, is known for his work on Divan literature.

Edebiyat

SORMAK DEMEKTİR

LITERATURE MEANS QUESTIONING

✍ Mario Levi

Kitaplar... İyi edebiyat zaten gereken soruları da sordurtur sonuçta. Ben hayatın bu tarafını düşündüğümde, her geçen gün biraz daha çok alan kaybeden edebiyata daha çok ihtiyaç duyduğumuz kanaatine varıyorum.

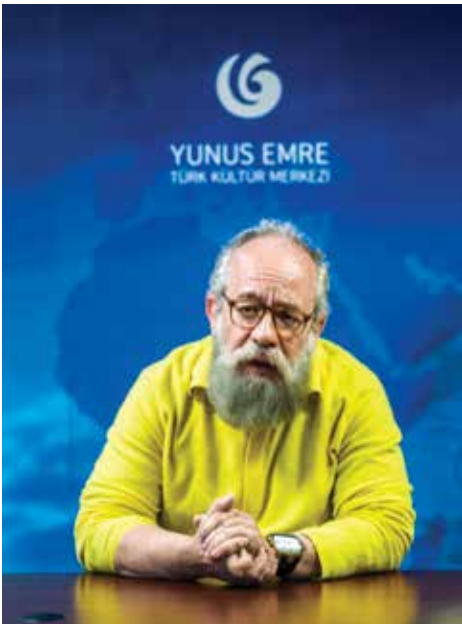
Books... Good literature prompts one ask the necessary questions anyway. Considering this aspect of life, I come to the conclusion that we need literature more and more each day which influences people less and less.

Artık herkes bir yerlere yetişmeye çalışıyor! Çağımız hız çağı diyenlerin hızına yetişmek zorundayız. Bir sitem mi var bu sözlerde? Belki. Öyle ya, bizim kuşak çocukluk yıllarında bilgisayar bilmedi, daktiloyu gördü. Çevirmeli sabit telefonları, bu telefonlarla şehir dışıyla görüşebilmek için

Today everybody is in a hurry! We have to catch up with those who calls this an age of speed. Is this a reproach? Maybe. My generation had no concept of computer growing up, but we knew of typewriters. We also knew of fixed rotary telephones, accustomed to waiting for hours just to make a long-distance call on these telephones, homes without TV sets and

saatlerce beklemeyi, televizyonsuz evleri, buna mukabil lambalı büyük radyoları, haberleşmek için mektup yazmayı da gördü. Boğaz'ın iki yakasını birleştiren köprülerin olmadığı bir İstanbul'da yaşamayı da... Başka ayrıntılara girmem mümkün. Ama bu kadarı bile hayatların nasıl değiştiğini göstermeye yetebilir.

Sitemin kaynağında bu fark mı var? Olabilir. Şurası kesin: Anlatmaya ve paylaşmaya çalıştığım geçmişe yönelik bir özlemim yok. İstesem o günlere dair bir şiir bulabilirim. Ama "O" zamana tekrar dönmek ister misin diye sorsalar, bu gördüklerimden sonra kesinlikle dönmek istemem derim. Neyi, nasıl yaşadysak yaşadık. Bilmiyorduk, bugünkü kolaylıkları aklımıza bile getiremeden, daha doğrusu hayal bile edemeden yapabileceklerimizi yaptık. Zaten üzerinde durmak istediğim bu farkın hatırlattıkları değil. Ben doğrusunu söylemem gerekirse hızı, günümüzün hızına ve bu hızın doğurduklarına takılıyorum. Bazen soruyorum kendime. Aslında nereye yetişmeye çalışıyorum diye. Bu soruyu siz de arada sırada kendinize sordunuz mu? Ya çevrenizdekilere? Ben istedim ama başaramadım. Hiç kimsenin o anlarda beni dinleyecek hâli yoktu ki... Hem ben başkalarının hayatlarına karışmayı da kendime yakıştırmadım. Herkes istediği gibi yaşama hakkına sahip dedim, geçtim. Soru sorma hak-

with giant lamp radios, and writing letters to keep in touch... And living in Istanbul without bridges to connect the two sides ... I might give more details. However this much suffices to demonstrate how life has changed.

Am I reproachful because of this drastic change? Maybe. I am certainly not feeling nostalgic and trying to express or share those feelings. I might come up with a poem on those days if I desired. But if they asked me if I would like to go back to those days, my answer would be "definitely not after what I have seen." We have lived what we lived how we lived. We had no idea, and did what we could without thinking about today's conveniences; more precisely we were unable to imagine these. What I would like to emphasize is not what this change evokes. To be honest, I am occupied with speed, speed of our day and its outcomes. I

◀ Levi'nin son kitabı *Siz Size Pandispanya Yaptım*, Yunus Nadi Roman Ödüllü *İstanbul Bir Masal*'nin izinden giden, akıcı ve duygu yüklü bir roman.

◀ Levi's latest book 'I've Baked You a Cake', a gripping and emotional read, follows the style of his Yunus Nadi Prize winner 'Istanbul Was a Fairy Tale'.

➤ Levi'nin "iskelesine yanaştığınızda önünüzde martılarla dolu bir ritim ve hemen peşinde hareketli caddeler açılır" dediği Kadıköy'de akşam. Yazarın 20'den fazla dilde yayınlanan kitaplarından biri de İspanyolca (karşı sayfada).

➤ "As you approach the quay, a wharf full of gulls, and immediately after, bustling streets open up before you" writes Levi of Kadıköy. The writer is translated into more than 20 languages, including Spanish (next page).

kımı her zaman sakladım ama.

BURADAN NEREYE VARABİLİRİZ?

Hayattan kopmaktan söz etmeyeceğim. Bu hayatı reddetmekten de söz etmeyeceğim. Kimi vakitlerde aklıma takılanı soracağım sadece. Yavaşlığın da bazen bir erdemi yok mu? Mesela yavaş yavaş, tane tane konuşmanın... Daha iyi anlatabilmek için. Duyulanlara hemen karşılık vermemenin, biraz beklemeyi bilmenin... Daha iyi dinleyebilmek için. Hemen değil, ağır ağır pişen bir yemeğin. İçindekilerin tadına daha çok varabilmek için. Bir

sometimes ask myself: where am I rushing to? Have you ever asked yourself this question? Or those around you? I tried but failed. No one would be in a state to pay attention to me in those moments... And I am not someone to meddle in other people's lives. I thought people are entitled to live as they please and put it behind me, reserving my right to ask the question.

WHERE DOES THIS LEAD US?

I will not speak of isolation. Or denying the way life is. I will just ask the question that bothers me at times. Is slowness not a virtue as well? For instance speaking slowly, and clearly... To express better. Not immediately responding to what we hear, and knowing to wait a little... To listen better. A meal cooked slowly, not rushed. To savor the ingredients more. Walking instead of using a car to get from one point to another. To observe our environment better... How does this sound? You might say that you will make time for it in the future. What if you will not be able to?

SO

Everyone has a journey of their own. As I said, it is not my intention to meddle.

araçla bir yerden bir yere gitmektense yürümenin. Etraftakileri daha iyi görebilmek için... Nasıl geliyor? Bir gün buna da vakit ayıracağım diyebilirsiniz. Ya ayıramazsınız?

ÖYLEYSE

Herkes kendi yolunun yolcusudur. Dediğim gibi, kimseye karışmak gibi bir niyetim yok. Ben sadece kendime sorduğum soruları sizinle paylaşmak istiyorum. Bakın tam da burada bir ihtimal çıkıyor karşımıza: Edebiyat... Kitaplar... İyi edebiyat zaten gereken soruları da sordurtur sonuçta. Ben hayatın bu tarafını düşündüğümde, her geçen gün biraz daha çok alan kaybeden edebiyata daha çok ihtiyaç duyduğumuz kanaatine varıyorum. Bir cümlenin, tek bir cümlenin bile hayatımıza yeni bir bakış açısı getirmesi mümkün mü? Sorunun cevabını vermekte zorlanıyorum. Ama ihtimale inanmak bana bir umut veriyor, gizleyemem.

Ayrıca edebiyatın varlık sebebinde sormak ve sordurtmak var. Belki de asıl mühimi bu hızda kaybettiğimiz soruları sormak ve sadece sorabilmektir belki ne dersiniz?

I just would like to share the questions I ask to myself as well. And an opportunity emerges here: Literature... Books... Good literature always prompts one to ask the necessary questions anyway. When I consider this aspect of life, I come to the conclusion that we need literature more and more which influences people less and less. Is it possible for a sentence, for a single sentence to provide us with a perspective? It is difficult to answer this question but I cannot hide: believing in this possibility gives me hope.

And then there is questioning the raison d'être of literature and prompting people to question that. Maybe what matters is asking these questions we have long forgotten in this age of speed and simply being able to ask, what do you think?

Sadık Yalsızuçanlar

BİR TÜRKÇE SEVDALISI: *Diyamandı*

AN ADORER OF TURKISH LANGUAGE: DIAMANDI

19. yüzyılda Kayseri Talas'ta dünyaya gelmiş, Rum iken Müslümanlığı seçmiş bir avukat. Öğrencilerine Türkçe öğreten, Mevlânâ okutan bu âşığın hayatından pasajlar...

A lawyer born in the 19th century in Kayseri Talas, a Rum (Greek of Turkish nationality) who later adopted Islam. Excerpts from the life of this poet who taught Turkish and Mevlânâ to his students...

Yaman Dede adını, bir kitapta, yakıcı bir mektubuna rastladığımda duymuştum. 1884 yılında Kayseri, Talas'ta dünyaya gelmiş, ailesiyle bebek iken Kastamonu'ya göçmüş, İstanbul Hukuk Fakültesinden mezun olup avukatlık yapmış, Rum iken Müslümanlığı seçmiş bir âşık. "Gönül hûn oldu şevkin-

I heard the name Yaman Dede when I came across a poignant letter of his in a book. A poet born in Kayseri Talas in 1884, whose family migrated to Kastamonu when he was a baby, a lawyer who graduated from Istanbul Faculty of Law, and a Turkish Greek who later adopted Islam. Famous poem praising the Prophet Muhammad beginning with the verse "The heart is

den...” diye başlayan ünlü naat ona ait. Diyamandi, elmas demek. Anadolu’da “Yamandi” olarak telaffuz ediliyor. Sonradan Müslüman olan bu Mevlânâ âşığı güzel insana, üstadı Ahmed Remzi Dede, “Yaman” adını verir. Yaman Dede olur. Sonra Hak aşkıyla yandığı için Yanar Dede derler. Birçok azınlık okulunda hocalık yapar. Öğrencilerine Türkçe öğretir. Mevlânâ’yı okutur. Yaman Dede’nin bu yakıcı yaşamını roman olarak yazdım. Mektup formatını tercih ettim. Kendi mektuplarından da yararlandım. Size kısa bir bölümünü sunuyorum. Roman, yakında yayımlanacak.

GÖNLÜ GÜZEL ÇOCUĞUM,

Anneciğim Kastamonu’da bir derneğin üyesiydi. Babamın söylenmelerine rağmen sık sık toplantılarına giderdi. Akşamın erdiği günlere kadar indigimde hatırlıyorum, bizi, ısrarla dininin erkânına uydurmaya çalışırdı. Yılda dört kez perhiz yapar, et ve balık yemezdi, sadece paskalyadan önce yerdi. Çarşamba ve cuma günleri çok önemliydi. Bir gün önce mutlaka oruçlu olurdu. Cumartesi günlerini daha keyifli geçirirdi. Günlerin en kutsalı cumartesiydi. Bize yarım kollu cüppe giydirir, aynı renkte bir başlık takardı. Kendisi daima siyah, uzun bir elbise giyerdi. Birkaç defa düğüne de gittiğimi hatırlıyorum. Gelin nasıl da özenle süslenmiş. Günlerce düşünülen, saatlerce uğraşılan bir netice. Beyazlar içinde... Melek gibi. Herkesin gözleri ışıltıyor. Ebeveynlerin içi eziliyor. Hüzünle gurur karışmış. Gelinle damat, saygılı bir şekilde papaz efendinin önüne doğru yürüyor, yüzüğü veriyor, vaftiz anne ve babası da onlara

▼ Diyamandi’nin bebekken ailesi tarafından götürüldüğü Kastamonu şehrine panoramik bakış.

▼ A panoramic view of Kastamonu city Diamandi moved to with his family as a baby.

covered in blood because of your desire...” belongs to him. Diamandi means diamond. It is pronounced as “Yamandi” in Anatolia. His master Ahmed Remzi Dede gave the name “Yaman” (Strong) to this beautiful soul who adored Mevlânâ and later adopted Islam. Yaman becomes a Dede, a title bestowed to spiritual, wise men. Then he is called Yanar (Burning) Dede because he was burning with his love for the God. He taught in numerous minority schools. He taught his students Turkish and Mevlânâ. I wrote Yaman Dede’s poignant life story as a novel, and preferred letter format. I also benefited from his letters. I present you with a short passage. Novel is soon to be released.

“MY CHILD WITH A BEAUTIFUL HEART,
My mother was a member of a foundation in Kastamonu. She would frequently go to foundation meetings despite my father’s complaints. When I go all the way back to the days I first became able to understand, I remember her prompting us to behave in accordance with the practices of her religion. She would observe fast four times a year, would not eat meat and fish, but only before the Easter. Wednesdays and Fridays were of utmost importance. She made sure to observe fast the day before. She enjoyed Saturdays more. Saturday was the holiest of days. She made us wear gowns with half sleeves, and a cap in the same color. She invariably wore a long, black robe. I remember going to weddings several times. How the bride dressed up meticulously. An outcome of days of thinking, and hours of effort. In pure white... Like an angel. All eyes are sparkling. Hearts of parents sink. Sadness is mixed with pride. Bride

▲ Yaman Dede'nin mezun olduğu İstanbul Üniversitesi'nin anıtsal kapısı. Diyamandı'nın dünyaya geldiği Kayseri'nin Talas ilçesinden mimari bir detay (altta).

▲ Monumental gate of Istanbul University Yaman Dede is a graduate of. An architectural detail from Talas district of Kayseri where Diamandis was born (below).

eşlik ediyor, birlikte bekliyorlar. Papaz dua ederken, altın sarısı bir yaprakla birbirine geçmiş tacı gelinle damadın başının üzerine tutuyorlar. Duadan sonra çiftler, el ele, arkada vaftiz anne babaları birkaç tur atıyorlar. Bir kadeh şarap getiriliyor. Önce damat içiyor, geline veriyor, o da içtikten sonra ikinci kez sırayla tekrarlanıyor, kadeh papaza uzatılıyor, kalanı da o içtikten sonra kadehi kırıyor. En çok bu hoşuma giderdi, kadehin kırılması... Heyecanla onu beklerdim.

GÜZEL EVLADIM,

Hâlimi soruyorsun. Ben de bilmiyorum. Artık eskisi kadar itirazlarım kalmadı. Gönlümü dinliyorum. Neredeyse hiç itiraz kalmamış. Düşünüyorum da, Talas'tan Kastamonu'ya göçmemiz, canımın ulaştığı yeni bir durakmış meğer... Aşktan başka bir sermayemiz yokmuş. Şimdi neden öğrencilerime sık sık "mesele imam ya da papaz olmakta değil evladım, imam camide, papaz kilisede vaaz verirken taşlar dile gelebiliyor mu? Mesele bu. Çalışın böyle bir vaz verin, ben de övünçle gelir, elinizi öperim." dediğimi daha iyi anlıyorum. Kastamonu, hayatımda yeni bir sayfanın ilk kelimesiydi. Bir zamanlar Bolu sancağına bağlıymış. Şeyh Şaban-ı Veli Kastamonu'ya Bolu ocağından geldi. Hiçbir şey tesadüf değil. Hiçbir şey yeni de değil kızım, her şey ezelde olmuştur. Şimdi görüntü perdeye yansıyor ve biz onu yeni görüyoruz. Olan olmuş, olacak olan da olmuş... Biz yeni idrak ediyoruz. Bugün üzücü bir haber geldi. Eniştem zatüredenden umutsuz bir hâlde

and groom walk reverently to the Priest, accompanied by their godparents, hand the Priest the ring, and wait together. As the Priest prays, a crown interlaced with a leaf in golden color is held over bride and groom's heads. After the prayer, couple makes several tours hand in hand, followed by their godparents. A glass of wine is served. First the groom drinks it and offers it to the bride, and after she takes a sip, they repeat it for a second time, then glass is given to the Priest and after he drinks the rest, he breaks the glass. This is the part I enjoyed the most, breaking of the glass... I would look forward to it.

MY BEAUTIFUL CHILD,

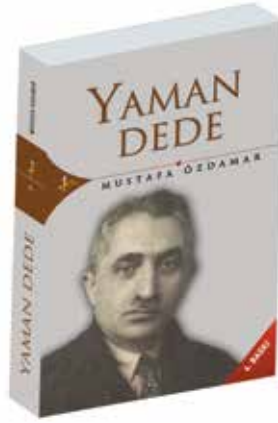
You ask me how I am doing. I, too, do not know. Now I do not have as many denials as I used to. I listen to my heart. There is almost no denials left. Now that I think, us emigrating from Talas to Kastamonu was just another stop for my soul... We had no other capital but love. Now I understand better why I often told my students " Becoming an imam or a priest does not matter, my child. Can rocks begin to talk when imam preaches in the mosque or priest in the church? This is what matters. Work and give such a sermon, and I will proudly come and kiss your hand." Kastamonu was the first word on a new page in my life. It was a part of Bolu sanjak once. Sheik Şaban-ı Veli came to Kastamonu from Bolu range. Nothing is coincidental. And there is nothing new my daughter, everything happened in eternity. Now the image is reflected on the curtain and we see it. What happened happened, and what will happen took place too... We are comprehending now. Today I received sad news. My uncle-in-law is hopelessly sick with pneumonia, the doctor gave up on him. I went and begged my Saint, asked for his benevolence. I returned to find the patient a hundred percent different, doctor

yatıyormuş, doktor da ümidi kesmiş. Gidip Aziz'ime yalvardım, himmetini istedim. Döndüğüm zaman hastayı yüzde yüz farklı buldum, o akşam doktor da şaşırды. Kendisi Hristiyan olmakla birlikte hazretin himmetine nail olduğuna inandı. Cuma günü benimle birlikte ziyaretine geldi, şükranlarını sundu. Zaman zaman ziyaret edeceğini söyledi. O gece Eyüp Sultan'da cuma namazından önce Kuran okunurken içimde şu emel yanmaya başlamıştı, gece boyu bu sürdü. Kendi kendime şöyle demiştim: "Namazdan sonra herkesten önce camiden çıkayım, kendimi kaldırıp mermere fırlatayım, şöyle feryat edeyim: "Ey müminler, Allah'ı ve sevgilisini seven beni çiğnemedenden geçmesin!" Bu mutluluğu sanki hayalen yaşadım. Bütün Müslümanlar sanki beni çiğneyip geçtiler. O mutlulukla kendimden geçtim. Taşlar saadetime gıpta ettiler, güvercinler bunu nağmelerle bestelediler. Bu satırları şimdi kalbimin kanıyla yazıyorum. Öğrencilerim içinde bu satırları en çok kim anlar acaba? Ben yazdıklarımı anlayacak hâlde değilim. Sultanın eşğinde boğazlanmakta olan bir kurbanda, anlayıştan eser kalır mı? Bu haşre kadar sürecek, yeniden dirileceğim ana kadar beni boğazlayacaklar, kanım haşre kadar akacak... Ulu bir sultanın kutsal kılıcı kanlı boynumda işledikçe dayanılmaz saadetlerle can veriyorum. Her an bir can veriyorum. Allah bana yeni bir can gönderiyor, o canlar geldikçe birer birer o sultana sunuyorum. Karşınızda gördüğünüz, o sultanın kılıcı ile o yüceler yücesinin eşğinde kalıbından ayrılmış ruhumdur, o canlardan sadece birisidir... Ne kadar anlatsam da boş canım kızım, çünkü asıl konuşan o. Asıl kişiliğim o sultanın ayakları ve kılıcı altında hiç durmadan can veren kurbandır.

CANIM KIZIM,

Bugün Taksim'de bir dostumu ziyarete gittim. Dönüşte Alman sefaretinin yanındaki mescide uğradım. Ezanı dinleyince fenalaştım, namazı güçlükle kıldım. Çıktığımda ayakta durmakta zorlanıyordum. Bir ara mescidin duvarına yaslandım. Soluklarım sıklaştı. Mecalsizdim. Başımı tutamıyordum. Bir öğrencim belirdi, hâlimi görünce şaşırды: "Hocam hayırdır, neyiniz var, hasta mısınız?" diye sordu. Gözyaşlarıma

was also surprised that evening. He is Christian but he believed that he gained the benevolence of the Saint. He came along with me on Friday to visit and expressed his gratitude, and promised to visit from time to time. That night before the Friday prayer in Eyüp Sultan, when they were reading the Koran, that desire started to burn in me and continued throughout the night. I said to myself: "After the prayer, I will leave the mosque before everyone, toss myself to the marble and cry: O believers, those who love God and his lover, trample me!" It was as if I experienced this joy in my imagination. It was as if all Muslims trampled me. I broke down with that joy. Stones envied my bliss, pigeons composed my joy with their melodies. I am now writing these sentences with the blood of my heart. I wonder which one of my students would understand these sentences the best. I am not in a state to comprehend what I am writing. A sacrifice that is about to be slaughtered on the doorstep of the Sultan, does he have even a tiny bit of understanding? This will go on until the resurrection, they will slaughter me until the moment I am born again, my blood will continue to flow until resurrection... As the holy sword of a mighty sultan strikes my bloody neck, I die with overwhelming joy. I die each moment. God sends me a new life, I offer each and every one of them to the sultan. What you

➤ **Diyamandi'nin Taksim ile Galata arasındaki sokakları arşınlayıp dostlarını ziyarete giderdi.**

➤ **Diamandis used to stride through streets between Taksim and Galata, and visit his friends.**

hâkim olamıyordum. “Hayır, evladım hayır” dedim, “İyiyim. Bir şeyim yok. Az önce ezan-ı Muhammedî okundu. Onun ismini duyunca kendimi kaybediyorum. Ayakta duracak gücüm kalmıyor. Ya bir yere dayanmam ya da oturmam gerekiyor.” Zavallı çocuğun gönlüne de ateş düşürdüm. İnsan kimseyi üzmemeli. Ben de eşimi ve çocuğumu incitmemek için çok uğraşım. Onlara acı vermemek için ibadetlerimi gizli yapmaya çalıştım. Evde rahat yapamayınca herkesin uğramadığı camilere giderdim, namaz kılmak için. İstanbul’un sapa yerlerindeki mescitleri benim kadar bilen yoktur. Bazen bu camilerde de bir tanıdığı görerek, namaz kılmadan boynum bükük geri döndüğüm çok olurdu. Gerçi Müslüman olduğunu açıklamadan da namaz kılmakta bir sakınca yok, ama bunu nasıl anlatmalı... İnsanın başkasının gönlünü görecek gözü olmayınca ne yapmalı?

Canım kızım, ne yazayım bilmiyorum ki! Kelimeler giderek tükeniyor. Sessizlik daha manalı hâle geliyor. Anlatacak çok şey var ama sessiz kalmak hâlimi daha güzel anlatıyor. Bugün derste Mevlânâ ve Fuzuli’den okudum. Zil çalınca öğrencileri seyrettim... Bazıları hançer darbesine uğramış gibi inliyordu. *Mesnevî*’nin ilk on sekiz beytini yaparak okuyarlardı...

▲ Mevlânâ'nın türbesinin bulunduğu Konya'daki Yeşil Türbe. Fuzuli'nin heykelinin yükseldiği İstanbul'daki Bebek Parkı (altta).

▲ Green Mausoleum in Konya where Mevlânâ's tomb is located. Fuzuli's statue rises in Bebek Park in Istanbul (below).

see before you is my soul separated from its mold by sultan's sword at the doorstep of the holy of the holiest, just one of those lives... No matter how much I explain, it is in vain my daughter, because it is him who is speaking. My real identity is that of the sacrifice who continually dies under the feet and sword of that sultan.

MY DEAR DAUGHTER,

Today I went to Taksim to visit a friend. I stopped by at the small mosque next to German Embassy on my way back. When I listened to the prayer, I felt faint and performed my prayer with difficulty. It was hard for me to stand when I went out. So I leaned on mosque's wall. I was breathing excessively. I was enfeebled. I could not hold my head up. One of my students came out of nowhere, and he was shocked to see me like that: "Are you okay, Sir? Are you sick?" he asked. I could not control the tears from my eyes. "No, son, no," I said, "I am fine. There is nothing wrong. They said Prayer of Muhammad a moment ago. I lose myself when I hear his name. I do not have enough strength to stand on my feet. I must either lean on somewhere or sit down." The fire fell on poor kid's heart too. We should not upset one another. I tried really hard not to hurt my wife and child. I tried to worship in secrecy to not to hurt them. When I was not comfortable at home, I would go to the mosques not visited by many to perform my prayers. There is no other like me who knows the small mosques at remote corners of Istanbul. Many times I ran into an acquaintance in these mosques and sadly returned before I could perform my prayer. There is no harm in performing

CİĞERPAREM,

Saadetin Ölmez çiçekleri gözyaşlarıyla sulanırsa büyümüş. Gelin evindeyiz, annem bir Rum düğününde kınaya götürdü bizi, içerde bağdaş kurmuş, çenemi iki elimin arasına almış geline bakıyorum. Sağdııcı elindeki küçük mendille gelinin terini siliyor. Sonra, “an ksanagatso nifi, ksero na gamaroso” diyor, eğilip gelinin yüzüne bakıyor, terini silerken imayla tekrar etmesini söylüyor, gelin tekrar ediyor: “An ksanagatso nifi, ksero na gamaroso...” “Bir daha gelin olursam nasıl kurumlanacağımı biliyorum...” En çok fesleğen türküsünü sevdim: “Fesleğenim, ufak tefeğim manzuranam benim. Beni anamdan babamdan ayıracak olan sensin. Fesleğenim, ufak tefeğim karanfilim benim. Beni babamdan ayıracak olan sensin. Gel seni bir öpeyim, sen de beni öp ve ben itiraf edersem, sen de et! Gel seni öpeyim ve hemen gidiver. Seni biri görmesin, beni seven demesin. Senin dudaklarında benim yanağım da ben var. Gel güzel kuşum seni bir öpeyim, fesleğenim ufak tefeğim cilvelim, camlı pencereye gel ki simit gibi olan yüzünü göreyim.” Birkaç kez neşeyle söylediler. Pazartesi günü başlamış düğün, hâlâ sürüyor, kaç gün olmuş? Bir ara çeyiz odasına girdim, yorganlar çalgılar eşliğinde kaplanıyor, yorgan iğnesiyle elde kaplıyorlar. Başu bütün, yani başından sadece bir nikâh geçmiş olan bir kadın başlatıyor işi. Sonra diğer hanımlar yardıma geliyorlar. İstanbul yemenisi denilen bir kumaşla yapıyorlar. Bugün, çarşamba. Düğünün en hararetli günü. İki gün kaldı. Konuklara sık sık kahve, lokum, bisküvi, şerbet ve sigara ikram ediliyor. Fesleğen türküsünü çok sevdim. Simit gibi olan yüzünü göreyim...

➤ Yaman Dede'nin sevdiklerine lokum ikram etmekten hoşlandığı biliniyor. Diyamandi, İstanbul camilerini sık sık ziyaret ederdi. İşte onlardan biri: Eminönü'ndeki Yeni Valide Camii (altta).

➤ It is known that Yaman Dede would offer Turkish delight to people he liked. Diyamandis used to visit Istanbul mosques frequently. One of these mosques is Yeni Valide (New Mother) Mosque in Eminönü (below).

a prayer before coming out as a Muslim, but how to explain that... What to do when one does not have the eye to see another heart?

My dear daughter, I don't know what to write! Words are increasingly running short. Silence becomes more meaningful. There is a lot to explain but keeping quite better explains the state I am in. Today I read Mevlânâ and Fuzuli in the lesson. When the bell rang, I observed my students... Some were wailing like they received a blow from a dagger. Those were the ones who read the first 18 verses of Masnavi, burning...

MY DARLING,

The immortal flowers of happiness grow when watered with tears. We are in the house of bride, my mother took us to a henna ceremony in a Greek wedding, I am watching the bride, sitting with my legs crossed and my chin between my hands. Her bridesmaid wipes bride's sweat with the small handkerchief in her hand. Then she says “an ksanagatso nifi, ksero na gamaroso”, bends over to look at bride's face, she implies her to repeat when wiping her sweat, bride repeats: “an ksanagatso nifi, ksero na gamaroso...” “I know how to swank next time, if I become a bride again...” I liked the basil song the most: “My basil, my petite one, my manzurana. You are the one who will take me away from my mother and father. My basil, my tiny one, my carnation. You are the one who will take me away from my father. Come and let me*

KIYMETLİ EVLADIM,

Bu sabah Divân'dan senin için bir sayfa açtım. "Sen gönlümün çevresinde dönüp duruyorsun. Ben de senin kapının önünde dönüp dolaşıyorum. Elinde bir pergel gibiyim. Çevrende dönüp duruyorum. Başım dönüyor. Sudayım, topraktayım, ateşler içindeyim. Rüzgârlarla üzülüyorum. Dört unsurum çevrende. Fakat ben bu dördünden de değilim. Ben, sendenim...'

CANIM EVLADIM,

Yine zor sorular sormuşsun. Haklısın. İnsan geleceğini merak ediyor. Bazen istediğimizi olmuyor. Bazen istemediğimiz oluyor. Bazen hiç düşünmediğimiz karşımıza çıkıyor. Nasip nedir diyorsun? Kısmet nedir? Takdir, kader, kaza... Bunlar benim boyumu aşıyor evladım. Nasip ve kısmet varsa her şey kendiliğinden ortaya çıkıyor, yollar açılıyor. İnsan o yola çağrılıyor. Çağrılmadan gelen gerek derler ama nasip insanı çağırıyor. Sonunda içime güneş Üsküdar'da doğdu, sultanıma orada eriştim. Doğancılar Caddesi'ndeki Mevlevihane'de. Ruhaniyetine selam olsun Numan Halil Dedemizin... Diğer azizlerin... Çelebilik makamı zamanında, zaviye olarak burayı uyandırmış. Anadolu'dan gelen dervişler burada konaklarmış. İki katlı, ahşap bir bina... Türbe, mescit, yanında zaviye. Doğancılar Caddesi'ne açılan kapısından giriyorum, o geniş güzel bahçeye... Sanki cennete

kiss you, you kiss me too, and if I confess, you confess too! Come and let me kiss you and leave immediately. Let no one see you, and tell that you are their lover. There is a mole on your lips and one on my cheek. Come my beautiful bird, let me kiss you, my basil, my petite one, my coy one, come to the glazed window so I can see your face which resembles a bagel." They cheerfully sang it several times. The wedding began on Monday and still continues, how many days have passed? At one stage, I went into the dowry room, quilts are covered as people played instruments, they do it with their hands using a quilting needle. The woman who married just one time starts the process. Later other ladies come to help. They cover it with a fabric called Istanbul cotton kerchief. Today is Wednesday. The most lively day of the wedding. Two more days to go. Guests are frequently offered coffee, Turkish delight, biscuit, sherbet and cigarettes. I loved the basil song. Let me see your face which resembles a bagel.

MY PRECIOUS CHILD,

This morning I opened a page for you from Divan. "You circle around my heart. And I walk around in front of your door. I am like a divider in your hand. I circle around you. I feel dizzy. I am in water, in earth, in fire. I get upset with the winds. My four elements around you. But I am not from any of these four. I am from you..."

MY DEAR CHILD,

You again asked difficult questions. You are right. One wonders one's own future. Sometimes what we desire does not

➤ Yaman Dede'nin "güneş içime orada doğdu" dediği Üsküdar'dan enstantaneler (karşı sayfada).

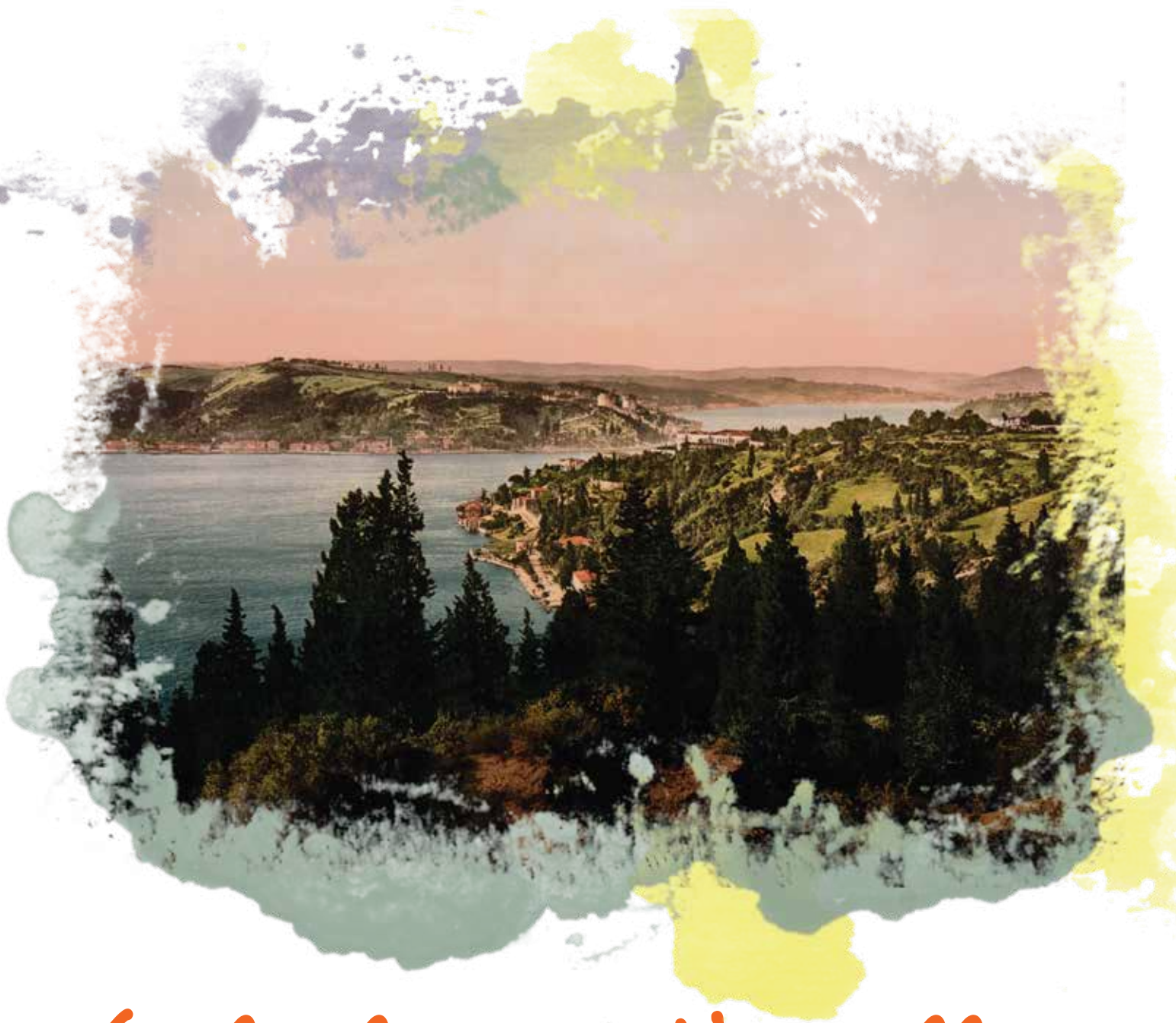
➤ Snapshots from Üsküdar. Yaman Dede said that "the sun rose in him there" (page across).

giriyorum. Bahçe tarafındaki duvarda ahşap bir niş minare görevi yapıyor. Mescidin camlarından düşen ışıkla içerisi bir renk ve ışık cümbüşüne dönüşüyor. Taş merdivenden çıkıyorum. Soldaki bahçede bir kuyu, sağda, on bir kabrin yer aldığı hazire. Semahanenin karşısında iki katlı şeyh evi. Sultanım orada. Kapının üstünde iki sütunun taşıdığı bir çıkma bulunuyor, celal cemel gibi ikisini birleştirmiş sultan içerde. Kapıyı açıyorum. Sanki bir okyanusa dalıyorum. Niçinlerden, nasıllardan, zanlardan, vehimlerden kurtuluyorum. Akıldan soyunuyorum akıldan soyununca baştan aşağı akıl oluyorum. Kovamı daldırıyorum, sanki okyanusa bir hortum salıyor, hakikati kana kana içiyorum.”

come true. Sometimes we come across something we have never thought of. You ask yourself, what is destiny? What is fate? Predestination, destiny, incident... These are beyond me, my child. If it is in fate and destiny, all happens by itself, paths open. One is called to that path. They say that one who comes without the call is required but destiny calls one. Finally sun came up in me in Üsküdar, I reached my Sultan there. In the Mevlevi Lodge on Doğançılar Avenue. Hail to the spirituality of our Numan Halil Dede... Other saints... In the period of gentlemen office, he revived this place as a small monastery. Dervishes from Anatolia would lodge here. A two-storey wooden building... Mausoleum, mosque and the monastery next to it. I enter through the door opening to Doğançılar Avenue, to that wide beautiful garden... It is as if I step into the heaven. A wooden niche on the wall near the garden, serves as a minaret. With the light coming through the mosque's windows, the interior is transformed into a color and light festivity. I climb the rock stairs. A well at the garden on the left, a forbidden area on the right with eleven tombs. The house of sheik across the whirling house. My sultan is there. There is an oriel carried by two columns over the door, sultan combined both inside like glory and beauty. I open the door. It is as if I am diving into the ocean. I get rid off why's, how's, doubts, anxieties. I peel off my reason. When I peel off my reason, I become the reason from head to toe. I plunge my bucket, like releasing a hose to the ocean, I quaff the truth.

Gölgeler ve Hayaller ŞEHRİNDE

IN THE CITY OF SHADOWS AND DREAMS

Kitapları İngilizceden Arapçaya, Almandan Çinceye birçok dile çevrilen Yazar Murat Gülsoy, Sedat Simavi Edebiyat Ödüllü son romanı *Gölgeler ve Hayaller Şehrinde*'den yansıyan 1908'li yılların İstanbul'unu anlattı.

With books translated into numerous languages as English, Arabic, German and Chinese, author Murat Gülsoy illustrated Istanbul of 1908s, echoed in his latest novel 'In the City of Shadows and Dreams' with Sedat Simavi Literary Prize.

19. yüzyılda İstanbul'a gelmiş ve gördüklerini yazmış olan çok sayıda yabancı seyyah var. Bunların bir kısmı oryantalist gezginler. Bir kısmı ise başka amaçlarla buraya gelmiş insanlar. İçlerinde büyükelçilik ya da öğretmenlik yapıp anılarını yazanlar da bulunuyor. *Gölgeler ve Hayaller Şehrinde* adlı romanımı yazmadan önce bu insanların yazdığı hemen her şeye ulaşımaya çalıştım. Bütün bu anılar arasında belirgin temalar dikkat çekiyor. Bunlardan biri mezarlıklar. Bir zamanlar İstanbul'daki mezarlıklarda piknik yapılmış. Hatta bazı mezar taşlarında küçük delikler bulunur, insanlar yanlarında getirdikleri kuru köftelerden, sarmalardan birkaçını buralara bırakırlarmış. İstanbul'un köpekleri de belirgin bir tema olarak yabancı seyyahların anılarında göze çarpıyor. Kitapta bu konulara ben de yer verdim. Çünkü hikâyemin bir açıdan da geçtiği dönemin rehberi gibi olmasını istedim. Bunun için kahramanlarımı 1908 yılının İstanbul'unda gezdirmem gerekiyordu. İşe dönemin gözde yerlerinden başladım. Üsküdar'daki tekelerden birinde yaşananları anlattım. Gerçekliği bozmamak için yabancı seyyahların anılarından yararlandım. Mesela, "ayakkabıları duvarın dibine diziyorlardı" diye yazılmışsa ya da post nerede duruyor, duvara ne asılı, şeyh nerede oturuyor, ben de bu ayrıntıları mutlaka kullandım. Tekkedeki zikir ve kendinden geçiş anılarını ise bir Batılı'nın hissedebileceği şaşkınlık eşliğinde verdim.

There were numerous foreign travelers who visited and narrated Istanbul in the 19th century. Some were orientalist travelers as some visited Turkey with different purposes such as ambassadors and teachers who later wrote their memoirs. Before I wrote my novel 'In the City of Shadows and Dreams', I tried to access and read everything written by those people. Some themes stand out in these memoirs. One is graveyards. Once, people would have picnics in Istanbul graveyards. In fact, people would leave meatballs, stuffing they brought along in little holes carved on some tombstones. Istanbul's dogs stand out as a distinct theme in memoirs of foreign travelers. I also included these themes in my book. In a sense, I desired my story to be a guide for the period it takes place in. This is why I had to take my characters on a tour to Istanbul of 1908. I started off with popular destinations of the period. I narrated the events which took place in a lodge in Üsküdar. Not to distort the reality, I benefited from memoirs of foreign travelers. For instance, I made sure to use if the sentence "they lined up their shoes by the wall" was written or details such as where pelt is laid, what decorates the walls, or where sheik sits. I depicted dhikr or trance moments in the lodge, accompanied by the bewilderment a Westerner may experience.

Throughout novel's research process, I examined a large number of old Istanbul

◀ Murat Gülsoy'un tasvir ettiği 19. yüzyıl İstanbul'undan bir fotoğraf: Eski Galata Köprüsü.

◀ A photograph from 19th century İstanbul, which Murat Gülsoy describes: Old Galata Bridge.

➤ Boğaz'a açılan dar bir vadiye kurulmuş Kuzguncuk'ta restore edilmiş eski İstanbul evleri.

➤ Renovated old İstanbul houses in Kuzguncuk, located on a narrow valley opening up to the Bosphorus.

Yavuz Sarııldız

Romanın araştırma sürecinde çok sayıda eski İstanbul fotoğrafı inceledim. Bulduğum tüm kartpostallara baktım, filmler izledim. Bu görsel malzemelerin ille de 1908'li yıllardan olması gerekmedi. 1940'lardan, 1950'lerden, hatta 1960 ve 1970'lerin İstanbul'una ait olsalar bile dikkate aldım. Bazen eski bir belgeselle karşılaşmışsam onu da izledim. Çocukluğumun geçtiği 1970'li yılların İstanbul fotoğraflarına bakarken anılarıma dair birçok detayı hatırladım. Sonuç olarak gördüm ki İstanbul'un değişimi belli bir zamandan sonra çok hızlanmış. Özellikle de 1980'li yıllardan sonra. Bugünkü İstanbul ise bambaşka! Geçmişte olmayan semtler var artık. Ama yine de eski semtlerde geçmişe dair izler kolay kolay yok olmuyor. Özellikle de şehrin Anadolu yakasında. Romanda geçen Kandilli'yi biraz da bu bakış açısıyla seçtim. Orada çalıştığım yıllarda Kandilli'de zamanın âdeta durduğunu fark etmişim. Karşı kıyıda gökdelenler alıp başını giderken, Kandilli'de her şey ısrarla aynı kalıyordu. Çeşme aynı, iskele aynı, binalar hep aynıydı. Semtin havası da öyle... Tıpkı insanların yavaşlığı ve ritim gibi... Kandilli'de hâlen otomobilin geçmediği zamanlar oluyor. Rıhtımda balık tutanlar ve her daim telaşsızlık. Bunlar tabii eski İstanbul'un Kandilli'ye sızması ve tekrar dönüşüp başka bir şey hâline gelmesiyle ilgili şeyler.

Bu anlamda yaşadığım yerler, romanıma

photographs. I viewed all the postcards I could find, watched films. Visual material did not necessarily date back to 1908s. I took these into consideration even if they were from 1940s, 1950s, even from Istanbul of 1960s and 1970s. I watched old documentaries when I chanced upon one. I eventually realized that changes Istanbul went through gained remarkable speed after a period. Especially after 1980s. Today's Istanbul is another city! Now there are new districts which have recently emerged. However the traces of old districts do not disappear easily. Especially on the Anatolian side of the city. With this perspective, I chose Kandilli as the background of the novel. In the years I worked there, I felt like time stopped in Kandilli. As skyscrapers were built one after the other on the other side, everything persistently remained the same in Kandilli. Fountain was the same, pier was the same, buildings the same. So was the atmosphere of the district... Just like the slowness and rhythm of people... There are still times not even a single car passes from the streets of Kandilli. Those fishing on the pier and a continuous state of calm. Of course, this is about old Istanbul infiltrating Kandilli and transforming into an utterly different thing.

In this sense, the district I resided in

sirayet etmiş oldu. Bir tarafta Avrupa yakasında oturduğum Rumelihisarı, Bebek ve Aşyan. Diğer tarafta işe gittiğim Kandilli buna eklendi. Romandaki kahramanlarım İstanbul'un diğer semtlerine biraz da zorunluluktan gitti diyebilirim. Çünkü 1900'lerin başında İstanbul'a gelen bir yabancı Galata çevresinde kalması akla yatkındı. Yabancı bir kadının Kuzguncuk'taki çok kültürlü ortamı tercih edip oraya yerleşmesi de. İstanbul tabii roman için yazarlara zengin bir doku sağlıyor. İçinde o kadar geniş imkânlar var ki... Bir yandan da zorluklar oluşturuyor. Üzerine çok fazla şey yazılıp çizilmiş bir şehir çünkü. Herkes İstanbul'dan bir biçimde bahsediyor ve herkesin de kendi bakış açısıyla tasvir ettiği bir İstanbul var. Kitabın bir yerinde kahramanlarımdan biri Kuzguncuk'u Paris'in taşrasına benzetiyor. Bu gerçekçi bir benzetme, çünkü o dönemde semtin gerçekten böyle bir görünümü var. Hatta bugün bile yer yer bunun doğruluğu iddia edilebilir. Benim Kuzguncuk'la tanışmam, 1980'li yılların ortalarında Şair Can Yücel'i ziyaret etmek amacıyla semte gelişimle oldu. Ondan sonra semte çeşitli nedenlerle birçok kez geldim. O yüzden Kuzguncuk'un özel bir yeri vardır bende.

Romanda İstanbul üzerine yazarken kafamda hep bir su meselesi vardı. Boğaz'ın suları, evlerin bahçelerindeki su kuyuları, dereler... Eski zaman gezginleri İstanbul'u anlatırken şehrin sularından övgüyle bahsederler. Mesela Göksu deresine Küçük Asya'nın tatlı suyu derler. Herhâl-

permeated into my novel. On one side Rumelihisarı, Bebek and Aşyan I lived on European side. On the other side, Kandilli my workplace was located in, was added to this list. I can say that the characters in my novel had to move to other districts a little due to necessity. Because it was sensible for a foreigner who moved to Istanbul in early 1900s to reside in Galata area. Or for a foreigner lady to prefer the multicultural atmosphere in Kuzguncuk and to live there. Istanbul of course offers a rich texture to authors for their novels as well as vast opportunities... Hardships emerge too. Because it is a city which has been a subject to numerous texts. Everyone talks about Istanbul one way or the other, and there is a different Istanbul depicted through each's own point of view. Somewhere in the book, one of my characters likens Kuzguncuk to rural Paris. This is a realistic comparison because district truly resembled rural Paris in that period. I got acquainted with Kuzguncuk in mid-1980s, when I visited to see Poet Can Yücel. I later visited the district numerous times for various reasons. This is why Kuzguncuk has a special place for me.

When I wrote about Istanbul in my novel, I was constantly occupied with water. The water of Bosphorus, water wells in gardens of houses, creeks... Old

▲ İlkbahar ve yaz aylarında Göksu deresi üzerinde fasıllı sandal turları düzenleniyor. Sultanahmet At Meydanı'ndaki Yılanlı Sütun'un kopan üç başından biri İstanbul Arkeoloji Müzesi'nde sergileniyor (altta).

▲ In spring and summer months, Göksu Creek is home to boat tours with live music. One of the three severed heads of the Serpent Column of Hippodrome of Constantinople is exhibited at the İstanbul Archeology Museum (below).

➤ 6. yüzyılda inşa edilen Yerebatan Sarnıcı, çapraz tonozlu tuğla tavana sahip bir sütun ormanını andırıyor.

➤ The Basilica Cistern, built in 6th century, resembles a forest of columns with a cross vault of brick.

de bu su ne kadar güzeldi ki o zamanlar böyle bir şey söylemişler. Bir açıdan da şuna dikkat çekmek istiyorlar: Onlar tatlı su. Ama şehrin ortasından akan su ise tuzlu. Birçok yabancı İstanbul'a geldiğinde Boğaz'a "river", yani nehir derler biz de rahatsız oluruz. Hayır o denizdir deriz. Ama onlar için aslında o nehirdir, çünkü Berlin, Londra, Paris gibi bütün büyük şehirler, nehirlerin üzerinde kurulmuştur. İstanbul da sanki nehir üzerine kurulmuş gibi ama değil. Bu bir tuzlu su şehridir aslında. Balığıyla, balıkçılığıyla, her şeyiyle... O yüzden son İstanbul Bienali "Tuzlu Su" başlığı altında düzenlenince hem çok şaşırdım hem de bu tercih hoşuma gitti. Neyse sonuçta romanda basit bir kuyudan yola çıkarak meseleyi İstanbul efsanelerine, şeytan akıntılarına ve Hazar Denizi'ne uzanan bağlantılara varmak istedim.

Bir de romanda geçen Yerebatan Sarnıcı var tabi. Çok ilginç bir yerdir. Sonuçta yerin altına inersiniz ve orada kayıkla gezinebilirsiniz. Sınırları müphem bir yerdir. 1908'de bu sarnıcın büyüklüğü hakkında kimsenin bir fikri yoktu. Sarnıcın uzak bir köşesinde ters bir Medusa Başı vardır. Bunu büyük bir keyifle romanıma yerleştirdim. Sonra artık romanın baskı aşamasına geldiğimizde bir yerde Yerebatan Sarnıcı ile ilgili bir kitaba rastladım. Kitabı bir açtım, Medusa Başı'ndan bahsediyor. Meğer bu baş, 1970'lerde keşfedilmiş. Romanım 1908-1909 İstanbul'unda geçtiği için kitaptan Medusa

time travelers invariably praised the city waters in depicting Istanbul. For instance, they refer to Göksu creek as the freshwater of Asia Minor. This water was probably so nice that they found it worth mentioning then. And they also want to point out the following: it is freshwater. However the water flowing across the city is salty. Numerous foreigners refer to Bosphorus as a "river" when they visit Istanbul, which bothers us. We correct them saying it is the sea. But for them it is a river for all large cities as Berlin, London, Paris are established on rivers. Istanbul appears that way too however it is a city of salt water. With its fish, its fishing, everything... This is why I felt both surprised and pleased when latest Istanbul Biennial's title was selected as "Saltwater". Anyway, in the novel I set off from a simple well and connect the subject to Istanbul myths, devil currents and Khazar Sea.

And there is the Basilica Cistern in the book which is an extraordinary place. You go underground and tour with a little boat there. Its boundaries are dubious. Back in 1908, no one had an idea on the area cistern extends over. An upside-down Medusa head is situated in a far corner of the cistern. I mentioned it in my novel with pleasure. But later, when novel was about to be published, I came across a book on Basilica Cistern. I opened the book to find information of Medusa head. To my surprise, this head was discovered

Başı ile ilgili olan bölümleri çıkarmak zorunda kaldım. Burada ilginç bir detay var. Demek ki 1970'lere kadar sarıcın o köşesine kimse gitmemiş. İstanbul'un o yıllardaki dokunulmamışlığını düşünabiliyor musunuz? Bir de İstanbul'un anıt taşlarından bahsetmek gerekir. Sultanahmet'teki At Meydanı'nda bulunan Yılanlı Sütun ilginç bir örnektir. Bu sütunun geçmişte üç tane yılanbaşı varmış. Bugün bunlardan sadece biri günümüze kalabilmiş. Buluntu, İstanbul Arkeoloji Müzesi'nde sergileniyor. Özetle İstanbul efsaneleri, anıtsal yapıları ve renkli karakterleriyle hayranlık uyandırıcı bir zenginliğe sahip. *Gölgeler ve Hayaller Şehrinde* adlı romanımın kahramanlarından Charles'ın sözleri yüz yıl kadar önce yabancıların İstanbul ile ilgili duygularını açığa çıkarıyor. Şöyle söylüyor: "İnanın dostlarım, bu şehir şu anda dünya üzerindeki en enteresan yerdir. İnsanlığın geçirdiği bütün aşamaları bu şehirde, bir gün içinde yaşayabilirsiniz. Misal, bugün yüzlerce sene evvel tatbik edilen bir ayine şahitlik ettik, akşama Tepebaşı'nda son moda operetlerden birini seyredebilirsiniz." Ne kadar doğru değil mi?

* Yazarın Kuzguncuk Nail Kitabevi'ndeki söyleşisinden derlenmiştir.

in 1970s. This is why I had to remove the parts on Medusa head because my novel took place in Istanbul of 1908-1909. Here is an interesting detail. This means nobody went over to that part of the cistern until 1970s. Can you imagine how untouched Istanbul was back then? And Istanbul's monumental rocks are worth mentioning. The Serpent Column on Hippodrome of Constantinople in Sultanahmet, is a curious example. There used to be three serpent heads on this column. Only one stands to this day. The find is exhibited in Istanbul Archeology Museum. Short myths of Istanbul are admirably rich with monumental structures and colorful characters. In my novel titled 'In the City of Shadows and Dreams' the following words by one of the characters, Charles reveal the foreigners' feelings on Istanbul a century ago: "Believe me my friends, this city is the most extraordinary place on the world right now. You may experience all phases humanity went through in this city, in a single day. For instance today, we witnessed a rite performed even hundreds of years ago, in the evening we might catch one of the hit opera performances in Tepebaşı." Isn't it accurate?

*Edited from author's interview held in Kuzguncuk Nail Bookstore.

▲ Yazar Murat Gülsoy, son romanı *Gölgeler ve Hayaller Şehrinde* ile Sedat Simavi Edebiyat Ödülü'nü almaya hak kazanmıştı.

▲ Writer Murat Gülsoy received the Sedat Simavi Literature Prize with his last novel 'In the City of Shadows and Dreams'.

◀ Yerebatan Sarnıcı'nın uzak köşesindeki iki Medusa başından biri yan diğeri ters yatıyor. Bu ilginç sütun kaideleri 1970'li yıllarda keşfedilmiş.

◀ Two Medusa heads lay in the far corner of the Basilica Cistern, one sideways and one upside down. These strange column bases were discovered in the 70's.

✎ Hanife Çelik 📷 Ravza Apaydın

HUZURUN ADRESİ

Tanpınar Müzesi

ADDRESS FOR TRANQUILITY TANPINAR MUSEUM

Tarihinin tüm görkem ve güzelliğini taşıyan Alay Köşkü, Türk edebiyatının en değerli yazarlarından Ahmet Hamdi Tanpınar'ın ismiyle "Edebiyat Müze Kütüphanesi" olarak hizmet veriyor.

Bearing all the glory and beauty of history, Alay Mansion (Procession Kiosk) serves as "Literature Museum Library" named after Ahmet Hamdi Tanpınar, a most notable writer of Turkish literature.

En eski yerleşim birimlerinden biri olan şehr-i İstanbul, her köşesinde tarihî eser, kültür ve sanat öğeleri barındırıyor. Fatih Sultan Mehmet'in yaptırdığı Sur-i Sultani duvarı üzerinde bulunan Alay Köşkü de bunlardan bir tanesi. Bu zarif köşk, 19. yüzyılın başlarında Batı Avrupa mimari anlayışıyla yapılmış. Topkapı Sarayı'nın pencereleri İstanbul sokaklarına bakan tek yapısı olan Alay Köşkü, padişahların geçit yapan alayları izlemeleri için kullanılmış. 1928 yılında Edebiyat Şûrası toplantıları da burada gerçekleştirilmiş. Tarihinin tüm görkem ve güzelliğini taşı-

One of the oldest settlements, City of Istanbul harbors historical monuments, cultural and artistic elements around every corner. Procession Kiosk located at the Sur-i Sultani (Sultan City Wall) built by the command of Mehmet the Conqueror, is one of those. This elegant mansion was built in Western Europe architectural style in the early 19th century. The only structure within Topkapı Palace with windows looking over streets of Istanbul, was for Sultans to watch and receive the salute of processing Janissary. In 1928, Council Literature meetings were held here as well. Bearing all the glory

yan köşk, günümüzde edebiyatımızın en değerli yazarlarından Ahmet Hamdi Tanpınar'ın ismiyle Edebiyat Müze Kütüphanesi olarak hizmet veriyor. Gülhane Parkı'nın girişinde sol tarafta bulunan müze, daha içine girmeden şehrin saklı güzelliklerinden biri olduğunu hissettiriyor.

TANPINAR'IN GÖZLÜĞÜ

2011 yılında açılan kütüphanenin müze kısmını edebiyatçılara ait şahsi eşyalar, el yazmaları ve ilk kitap baskıları oluşturuyor. Tanpınar'ın öğrencilik yıllarından hocalık zamanlarına ve özel yaşamına ait fotoğrafların duvarlarını süslediği müze, meraklılarına tarihî bir yolculuk yaşıyor. Ayrıca Tanpınar'ın ilginç bir tasarıma sahip gözlüğü ve mebus iken kullandığı şapka da koleksiyonun parçaları arasında bulunuyor. Müzenin kütüphane kısmı ise zengin bir arşivle edebiyatseverlere sunuluyor. Kütüphanede 1000'den fazla yazara ait, 1000 tanesi İstanbul konulu olmak üzere, 8 bin 325 kitap bulunuyor. Köşke ilk girişte hemen solda bulunan oda, ödüllü eserlere ayrılmış. Bu bölümde Behçet Necatigil Şiir, Haldun Taner Öykü, Duygu Asena Roman, Sedat Simavi Edebiyat, TRT Sanat ve TDK Roman gibi prestijli ödüllerin de aralarında bulunduğu 60 ayrı kurumdan alınmış 700'ü aşkın ödüllü kitaba ulaşılabilir. Müzenin giriş salonunda bulunan Türk edebiyatı kitaplarının yanı sıra Ahmet Hamdi Tanpınar, Yahya Kemal Beyatlı, Necip Fazıl Kısakürek ve Nazım Hikmet'e

and beauty of history, mansion today serves as Literature Museum Library named after Ahmet Hamdi Tanpınar, a most notable writer of Turkish literature. Museum located at the left of Gülhane Park's entrance hints that it is a hidden gem of the city, even before entering.

TANPINAR'S GLASSES

Opened in 2011, the museum section of the library features personal belongings of literary figures, manuscripts and first editions of various books. With walls decorated with Ahmet Hamdi Tanpınar's photographs from his student life, teaching years and personal life, takes the enthusiasts through a historical journey. In addition, Tanpınar's glasses with an interesting design and the hat he wore when he was a member of the parliament are among collection items. Museum's library section offers a rich archive to literature lovers. There are 8325 books in the library by more than 1000 writers, 1000 being on Istanbul. The room on the left right after you enter the kiosk is allocated to award-winning books. In this section, there are over 700 books with awards from 60 different institutions including prestigious prizes such as Behçet Necatigil Poetry, Haldun Taner Story, Duygu Asena Novel, Sedat Simavi Literature, TRT Art and TDK Novel. In addition to books from Turkish literature in museum's entrance hall, letters and manuscripts by Ahmet Hamdi

◀ Edebiyat müzesine dönüştürülen tarihî Alay Köşkü, yuvarlak bir hünkâr salonu ile hizmet binalarından oluşuyor.

◀ The historical Alay Pavillion, now a literature museum, consists of a round royal salon and service buildings.

ait özel bölümlerde yazarların mektup ve elyazmaları bulunuyor. Ayrıca İstanbul'da yaşamış olan büyükelçi ve yabancı yazarların mektuplarını da görmek mümkün.

ZENGİN ARŞİV

Edebiyat kokan bu tarihî müzenin her bir odası ayrı bir bölüm olarak düzenlenmiş. Nobel ödüllü kitaplara ayrılan odada bulunan Nobel Ödüllü Türk Yazar Orhan Pamuk ve Şair Nedim'in kitaplarından ya da diğer ödüllü kitaplardan tercih yaparak pencere önündeki divanda sessizlik ve huzur içinde okuyabilirsiniz. Estetik ve edebiyat kuramlarının bulunduğu kitaplara ayrılan Gülhane Parkı'na bakan odada ise huzurunuzun parktan gelen su ve insan sesleri size eşlik edebilir. Kütüphanede 100'e yakın güncel sanat edebiyat dergisi de bulunuyor. Bir dergi takipçisi iseniz, onlarca süreli yayının güncel sayılarına ulaşabilirsiniz. Dahası 1932 tarihli *İçtihat* dergisi, 1936 tarihli *Ağaç* dergisi, 1938 tarihli *İnsan* dergisi, 1957 tarihli *Yenilik* dergisi ve daha birçok derginin kapaklarını görebilir, Türk basın tarihinde renkli bir yolculuğa çıkabilirsiniz. Köşkte padişahın kullandığı bölüm olan Kubbeli Salon ise dünya edebiyatına ayrılmış. Aynı zamanda TEDA projesi kapsamında basılan kitapların da yer aldığı bölüm de burası. TEDA, Türk kültür - sanat ve edebiyatına ait klasik ve çağdaş eserlerin, ilgili ülkelerin tanınmış yayınevlerince, Türkçe dışındaki dillere çevrilmesi, o dilin konuşulduğu ülke veya ülkelerde yayınlanması esasına dayalı, özünde bir "çeviri ve yayım" destek projesi olarak biliniyor. Müze yetkililerinden Tuncay Bey'den aldığımız bilgiye göre, müzeyi ziyarete gelip kendi dillerinde birçok eser gören turistler, bu kitaplar hakkında bilgi almak

Tanpınar, Yahya Kemal Beyath, Necip Fazıl Kısakürek and Nazım Hikmet are displayed in sections particular to these writers. Besides, you can see the letters by foreign ambassadors and writers who lived in Istanbul.

EXTENSIVE ARCHIVE

Each room of this historical museum smacking of literature, is arranged as a separate section. You may select a book by Nobel prize winner Turkish author Orhan Pamuk or Şair (Poet) Nedim or another award-winning book in the room allocated to Nobel books, and sit at the divan by the window and read in peace. In the room, overlooking Gülhane Park and featuring books on aesthetic or literary theories, peaceful sounds of water and people from the park may accompany you. There are around 100 modern art-literature magazines in the library. If you are a follower of these magazines, you may access the current issues of tens of periodicals. Moreover, you may see the covers of 1932 'İçtihat' magazine, 1936 'Ağaç' magazine, 1938 'İnsan' magazine, 1957 'Yenilik' magazine and many more, and take a colorful journey in the history of Turkish press. Domed Hall in the Kiosk, once used by the Sultan, is allocated for world literature. This is also the section which features books published as part of TEDA project. Fundamentally a

➤ Köşkün bugünkü binası, Sultan İkinci Mahmut tarafından Topkapı Sarayı'nın dış suru üzerine padişahların geçit yapan alayları seyretmesi için yaptırılmış.

➤ The current building of the pavilion was ordered by Sultan Mahmud II to be built on the outer walls of the Topkapı Palace for sultans to watch military parades.

istiyorlarmış. Turistler, ziyaret sonrasında ise en yakın kitapçıya giderek Türk edebiyatı ile ilgili kitaplar satın alıyorlarmış. İşlemeli yüksek tavanları ve geniş pencereleri ile aydınlık ve ferah bir okuma ortamı sunan kütüphanede, edebiyat söyleşileri, şiir dinletileri ve uluslararası etkinlikler de düzenleniyor. Okuma gruplarının ağırlandığı mekânda, halkı edebiyatçılarla buluşturma amacındaki müze yetkilileri etkinlikleri arttırmayı amaçlıyor. Alt kattaki geniş salon etkinlikler ve sergiler için kullanılırken, oda içerisinde yer alan piyanoda dileyen ziyaretçiler performanslarını sergileyebiliyorlar. Giriş ve etkinliklerin ücretsiz olduğu, personelin misafir anlayışıyla sizinle ilgilendiği bu müze hem edebî hem tarihî açıdan keşfedilmeyi bekliyor.

ZİYARET İÇİN

Mekân, pazar günleri hariç, haftanın altı günü 10.00 - 19.00 saatleri arasında ziyaret edilebilir. Adres: Alemdar Mah, Gülhane Parkı İçi, Alay Köşkü, Fatih - İstanbul. Tel: 0212 520 20 81.

“translation and publishing” support project, TEDA concerns translation of classical and modern works of Turkish culture, arts and literature into languages other than Turkish by reputed publishing houses in respective countries, and having these published in the country or countries in which a language is spoken. According to the information we received from museum official Mr. Tuncay, tourists who visit the museum and see various works in their languages wish to get informed on these books, and they go to the nearest bookstore to purchase books on Turkish literature following their visits.

In the library, offering a bright and spacious reading environment with its high walls with engravings and wide windows, literature bull sessions, poem performances and international events are organized as well. In the venue where reading groups are hosted, museum officials aim to increase the activities to bring people together with literary figures. As the large hall on the ground floor is used for activities and exhibitions, the visitors may perform on the piano in the room if they wish. There are no fees for entrance or activities, and this museum where personnel treat you as guests, is waiting to be discovered both in terms of literature and history.

TO VISIT

Museum can be visited six days of the week except Sundays, between 10 a.m. and 7 p.m. Address: Alemdar Mah. Inside Gülhane Park, Alay Köşkü (Procession Kiosk), Fatih - İstanbul. Tel: 0212 520 20 81.

Benim Maras'ım

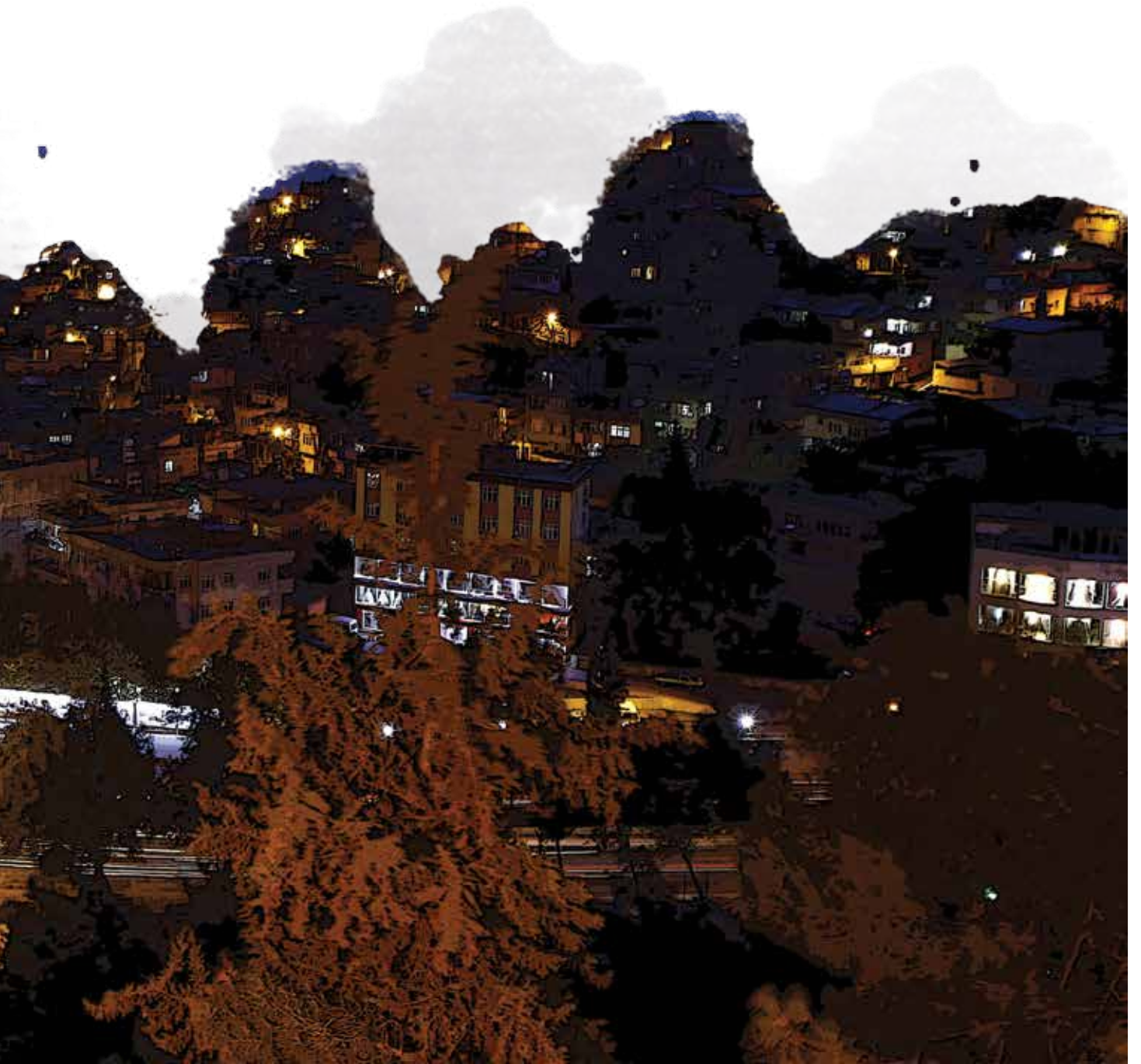
MY MARAS

✍ Rasim Özdenören 📷 Ahmet Apaydın

Bir Maraşlı olarak zaman zaman karşılaştığımız bir soru var: Nasıl oluyor da diyorlar, Maraş gibi küçük bir kentten bu kadar çok edebiyatçı bir anda ortaya çıkabiliyor?

There is a question we encounter as people from Maras: How come, they ask, so many literary figures simultaneously emerge from such a small city?

► Dört minareli Abdülhamid Han Camii, 46 metre yüksekliğindeki kubbesi.

► Abdülhamid Han Mosque with a 46 meter dome and four surrounding minarets.

İnsanın yolu Maraş'tan tesadüfen geçmez. İnsan, Maraş'a azmederek gider. Çünkü Maraş, geçiş yolları üzerinde kurulmuş bir kent değildir. Onun, coğrafya olarak özgün bir konumu var. Haritada her ne kadar ana geçiş yollarının üzerinde imiş gibi görünürse de bu görünüş aldatıcıdır. Gerçekten de haritaya bakıldığında Maraş'ın doğusunda Malatya ve Adıyaman, batısında Kayseri ve Adana, kuzeyinde Sivas, güneyinde Gaziantep yer almaktadır. Bütün bu geçiş yollarının tam orta yerinde konumlanmış olan Maraş'ın kendisinin güzergâh üzerinde bulunmayışı ilginç bir olay sayılmalıdır. Maraş, Ahır Dağı'nın eteklerinde kurulmuş, son birkaç on yıl öncesine kadar dünyayla, çevresiyle pek ilişkisi olduğu söylenemeyecek; daha açık bir söyleyişle dünyayla ilişki kurmamış, belki ilişki kurmaya "tenezzül etmemiş" bir konum sergilemekteydi.

Benim Maraş'ım, doğduğum kent, işte bu dünyayla ilgisini koparmış olan kentti. Benim Maraş'ım derken, çocukluğumun ve ilk gençlik yıllarıma geçtiği, 1940'lı ve 50'li yılları hatırımda tutuyorum. Ve o yılların Maraş'ını... 35 bin nüfuslu, kent merkezi olarak doğusunda Pınarbaşı'ndan, batısında Batı Park'a kadar uzanan, kuzeyi Arkbaşı kırlarının başladığı sınırdan güneyde Kahramanmaraş'a kadar uzanmayan (şimdiki tren istasyonunun iki kilometre kadar kuzey içlerine düşen) dar bir alan içindeki Maraş...

Benim Maraş'ım sadece karayolları güzergâhının değil, demiryolu güzergâhının da dışına düşerdi (hâlen de öyledir). Batıdan gelip doğuya giden demiryolu, Narlı'da kuzeybatıya bir dirsek yaparak Maraş tren istasyonunu bulur ve orada kalır. Oradan öteye demiryolu da gitmez ve Maraş tren istasyonu kördür.

Coğrafya olarak çevreye böylesine kapalı olan Maraş'ın insanları da çevrelerine uzun yıllar kapalı kalmışlardır ve onların karakterini kendine özgü bu kapalılık yoğurmuş, oluşturmuştur. Bu itibarla Maraş insanı, hep kendine yeter olmayı, hep kendi yağıyla kavrulmayı istemiştir. Daha doğrusu, kentin tabiatı belki de onu böyle olmaya zorlamıştır: Tekrar edeyim, ben, benim Maraş'ımdan bahsediyorum, benim çocukluğumun Maraş'ından...

One does not visit Maras by chance. One must be determined to visit Maras because it is not a city established on major transit routes. It has an authentic location geographically. Although it appears to be on major transit routes, this is misleading. In fact when you look at the map, Maras is neighbor to Malatya and Adıyaman due east, Kayseri and Adana due west, Sivas due north, and Gaziantep due south. Despite being situated right at the center of all these major transit routes, Maras not being on the route is an interesting fact. Established at the foot of Ahır Mountain, Maras was regarded a city fairly isolated from the world and its periphery up until a few decades ago, more precisely did not get in contact or "disdained" to get in contact with the world.

My Maras, the city I was born in, was that city detached from the world. When I say my Maras I bear in mind 1940s and 1950s, years of my childhood and early youth. And Maras of those years... With a population of 35 thousand, and a city center spanning from Pınarbaşı on east to Batı Park on west, from border of Arkbaşı wilderness on north, not reaching up to Kahramanmaraş on south (today at around two kilometers north of the train

Benim sözünü açtığım Maraş, kendine yetme ruhunun doruk noktasına 1920 yılının Şubat ayında ulaşmıştı: O yılın 20 Ocak'ında, Sütçü İmam'ın Fransız askerlerini kurşunlamasıyla başlayıp, tam 21 gün süren Maraş Kurtuluş Savaşı, bu kendi kendine yetme ruhunun somutlaşmasını ortaya koyar. Maraş, o savaşta sadece kendi insanından, sadece kendi çetesinden, sadece kendi yerel örgütünden yararlanır. Dışardan hiçbir yardım almaz. İşgalcileri toprağından kovduğunda da bunu sadece kendisi bilir. Modern zamanlara yeni bir destan eklemek için yapılmamıştır bu savaş, sadece dinin buyruğına uymak için yapılmıştır, o kadar.

Benim Maraş'ım genelde ve esasta bir tarım kentidir. Tarımla uğraşan insanların temel ırası benim insanımın ruhuna sinmiştir: Kendine yeterli olmak. Başkasına muhtaç olmamak, kimseye el açmamak, kula kulluk yapmamak bu kişiliğın asal öğeleridir. Bu insan ticarete fazla başarılı değildir. Ticaret dışı açılmayı gerektirir. Ticaret komşu kentlerle, komşu ülkelerle ilişki kurmayı, oralara gitmeyi, oralardan mal almayı, oralardan mal getirmeyi gerektirir. Oysa Maraş'ın konumu (coğrafyası) uzun yıllar buna müsait olmamıştır. Ve Maraşlılar, ticarete lüzum

station) on a limited area...

My Maras was neither on transit routes nor on railways (and it is still the case). Railway stretching along the west-east axis, diverts at Narlı towards northwest and arrives at Maras train station, to stay. There is no railway beyond that point and Maras train station is the terminal station.

A city geographically so isolated from its periphery, people of Maras also remained isolated for long years, and this authentic state of isolation formed, shaped their character. In this respect, people of Maras have always had the desire to be self-sufficient, and to stand on their own feet. More precisely, the nature of the city prompted it: Let me repeat that I am talking about my Maras, the Maras of my childhood... Maras I am referring to, reached the apex of self-sufficiency in February of 1920: Maras Battle of Independence, which broke out on January 20 that year when French soldiers shot Sütçü İmam and lasted for a total of 21 days, demonstrates how this spirit of self-sufficiency became concrete. Maras fought that battle with its own locals, own gangs, and own local organization. City did not get any help from the outside. This battle was not fought to add to the myths of modern times but to obey the command of the religion, that's all.

My Maras is basically a farming city. The character of people who farm, also permeates to my fellow people's souls: Self-sufficiency. The primary elements of this character type are self-helping, never begging or serving someone slavishly. These people are not very successful in trade. Trade requires opening to the outside world. It requires getting in contact with neighboring cities and countries, visiting those places, purchasing and bringing goods from those places. However Maras's geographical location did not allow it for long years. And people of Maras did not deem trade necessary. Of course small exchanges took place in the city; but even that was a manifestation of self-sufficiency and never went beyond that.

Maras was an isolated city, and considering the harsh and long winters of

hissetmemişlerdir. Kent içindeki ufak tefek bakkaliye işleri elbette yapılmıştır, ama bu bile kendine yetmenin tecellisi olarak ve o kadarla kalmıştır.

Maraş, dışarıya kapalı olduğu için, hele o benim Maraş'ımın sert ve uzunca kışları düşünülürse, o mevsimlerde ne yiyip ne içtiği sorusu akla gelebilir. Maraşlılar, yazın bağlara göçerler. Bu bağlar, kent merkezine 8-10 kilometre, en uzağı bilemedin 20 kilometre mesafede, Ahır Dağı'nın etekleri boyunca batıdan doğuya uzanan, rakımları kent merkezine göre birkaç yüz metre daha yüksekte olan küçük yaylacıklardır. Bu bağlarda bol ve çeşitli türlerde üzüm yetişir. Keza ceviz, badem, fıstık gibi kabuklu yemişler yetişir. Maraşlılar üzümünden samsa, sucuk gibi, kendilerine yıl boyunca yetecek şıralarını yaparlar. Kış armudu, nar gibi meyvelerini özel yöntemlerle kış için saklarlar. Dut, incir gibi yemişlerini, keza kaysılarını kurutup saklarlar. Bütün bu yemişler, yemiş kuruları, samsa, sucuk gibi özel prosesten geçirilerek hazırlanan şıraları onlara, özelde kış mevsimini, geneldeyse bütün bir yılı rızık kaygısı çekmeden geçirmelerini sağlar. Aynı şekilde et sucuğu (buna Maraş'ta irişkit denir) yapılır. Ve en önemlisi, evet en önemlisi Maraş'ın kendine özgü tarhanasıdır. Bu tarhana Türkiye'nin, dolayısıyla dünyanın başka hiçbir yerinde yapılmaz. Maraş'ın dondurması gibi, bu tarhanası da sadece kendine mahsustur. Zahmetli, meşakkatli bir yapılış şekli vardır ama bu zahmete herkes keyifle katılır. Bu tarhananın nasıl yapıldığının anlatılması ayrı bir yazıya konu teşkil edecek kadar uzun

▲ Kahramanmaraş kırsalından Toros dağlarına panoramik bakış.

▲ A panoramic look at the Toros Mountains from the Kahramanmaraş countryside.

my Maras, one might wonder what people lived on during those seasons. People of Maras moved to summer pastries once cold season ended. These vineyards are tiny flat-lands, at 8-10, maximum 20 kilometers distance to the city center, stretching along the foot of Ahır Mountain from west to east, at altitudes around several hundred meters higher than the city center. Numerous grape varieties grow abundantly in these vineyards. And also nuts such as walnut, almond, and pistachio... People of Maras make sweet pastry and churchkhela, and şıra (fermented grape juice), enough to last all year. Using special methods, they preserve fruits like winter pear and pomegranate for winter. They dry mulberries and figs as well as apricots. All these nuts, dried fruits, specially processed foods as sweet pastry, churchkhela, and şıra allow them to spend particularly winter and almost the whole year without having to worry for their daily food. Meat sujuk (also known as 'iriskit' in Maras) is made as well. And most importantly, yes, most importantly Maras's original tarhana is prepared. This tarhana is prepared nowhere else in Turkey, therefore nowhere else in the world. Just like Maras's ice cream, this is a unique product. Tarhana-making is a difficult and tedious task however everyone participates in this task with pleasure. The preparation process of tarhana is so long and interesting that it deserves a separate article. For example 'şapta' and 'cığ' are two instruments used in tarhana-making and nowhere else in Turkey: şapta is a pole made of poplar tree, and cığ is a type of mat woven of fine reeds. Cığ is spread over şapta, and fresh tarhana is laid over cığ to dry.

Maras's dried nuts, şıra and other winter provisions are expressions of Maras's desire and moreover character of being self-sufficient. Autumn is the season when grapes ripen, so time to prepare bastık, fruit leather, churchkhela and şıra. Here are some grape varieties: Ağüzüm (white grape), marhabaşı, bandırma, külefi, yıldız (star), kabarcık (bubble)... And of course azezi... Each have a different ripening season, and different uses. For instance, bubble and azezi are used for şıra; juice prepared with white grape is a little whiter and softer. The names of

ve ilgi çekicidir. Mesela şapta ve çığ, Türkiye'nin başka yerlerinde kullanılmayan, tarhananın iki dış malzemesinin adıdır: Şapta kavak ağacından yapılmış sırıklara, çığ da ince kamışlardan örülmüş bir tür hasıra verilen addır. Çığlar, şaptaların üzerine yayılır, taze tarhana da çığların üzerine serilerek kurutulur.

Maraş'ın kuru yemişleri, şırası, tarhanası ve öteki kışlık zahiresi, onun kendine yetme arzusunun, dahası kendine yetme ırasının dışavurumlarıdır. Sonbahar, üzümün olgunlaştığı, dolayısıyla üzümden bastık, pestil, sucuk, samsa gibi kışlık şıranın yapılma mevsimidir. İşte bazı üzüm çeşitlerimiz: Ağüzüm (aküzüm), marhabaşı, bandırma, külefi, yıldız, kabarcık... Ha, tabi azezi... Bunların her birinin olgunlaşma mevsimi, kullanılma yeri ayrıdır. Söz gelimi şıra için kabarcıkla azezi kullanılır; ağüzümden yapılan şıra biraz daha beyaz ve yumuşak düşer. Yazın, yaylak olarak çıkılan merkez köylerimizin adları şairanedir: Kazma, Üngüt, Ayakçıluluk, Kerhan, Güzlek, Gafarlı, Ağyar (Akyar), Sarız (Sarıkoz'dan bozma), Kozludere, Tekerek ve benzeri... Dağlarımız daha az şairane değil: Maraş'ın eteklerine yayıldığı Ahır Dağı'ndan başka, kentin uzaklarında, ama havasıyla Maraş'ı besleyen öteki dağlar: Engizek Dağı, rakım: 2814 m., Armut Dağı, rakım: 2450 m., Berit Dağı, rakım: 3027 m., Nurhak Dağı, rakım: 3081 m. Ve mahallelerimiz: Devecili, Mağaralı, Nahirönü, Tekke, Kayabaşı, Çiçekli, Kuyucak, Divanlı, Kümbet, Şekerli, Ekmekçi, Uzunoluk, Boğazkesen, Kanlıdere, Kaladibi, Aladan, Küçükçavuşlu, Atoluğu, Seriyaltı (Sarayaltı'dan bozma), Arkbaşı, Pınarbaşı, Abarabaşı... Bunlar, gelişigüzel aklıma gelen semt, mahalle veya mevki adları.

Maraş, coğrafi konumuna rağmen, son yıllarda, kentleşme yönünden inanılmaz bir patlama gerçekleştirmiştir. 1950'lerin 35 binlik kenti nerede, bugünün 350 binlik kenti nerede? Bu kentleşmenin yedeğinde taşıdığı sorunları aktarmanın, bu yazının konusu dışına düştüğünü düşünüyorum. O, ayrı bir konu. Olayın beni ilgilendiren yanı şu: Ben, şimdi benim Maraş'ımı tanımakta acze düşünüyorum. Kırk küsur yıldır (1958'den bu yana) sürekli kalmadığım Maraş'ı her yıl, kısa sü-

central villages around summer pastures people move to in summers, are poetic: Kazma, Üngüt, Ayakçıluluk, Kerhan, Güzlek, Gafarlı, Ağyar (Akyar), Sarız (from Sarıkız), Kozludere, Tekerek and alike... Mountains are just as poetic: other than Ahır Mountain with Maras at its foot, mountains far from the city but which feed Maras with fresh air: Engizek Mountain, altitude: 2814 m., Armut Mountain, altitude: 2450 m., Berit Mountain, altitude: 3027 m., Nurhak Mountain, altitude: 3081 m. And our neighborhoods: Devecili, Mağaralı, Nahirönü, Tekke, Kayabaşı, Çiçekli, Kuyucak, Divanlı, Kümbet, Şekerli, Ekmekçi, Uzunoluk, Boğazkesen, Kanlıdere, Kaladibi, Aladan, Küçükçavuşlu, Atoluğu, Seriyaltı (from Sarayaltı), Arkbaşı, Pınarbaşı, Abarabaşı... These are district, neighborhood or locality names that randomly come to my mind.

Despite its geographical location, recent years' urbanization boom is incredible. The city of 1950s with a population of 35 thousand is nothing like the city today with a population of 350 thousand. I think that the problems which have arisen as a result of urbanization are not the subject of this article. It is a completely different issue. The aspect that concerns me is me being unable to recognize my Maras today. Although I have not been living in Maras since 1958, for more than

◀ **Yöreye özgü evler, yüksek bahçe duvarları ve kemerli pencereleriyle dikkat çekiyor.**

◀ **Vernacular houses feature high garden walls and arched windows.**

relere de olsa, ziyaret ediyorum. Her defasında, tanımadığım bir yeni caddenin, bir yeni semtin kurulmakta olduğunu görüyorum. Benim Maraş'ımsa, her yıl biraz daha kayboluyor; yeni kurulmakta olan Kahramanmaraş'ın yanında küçülüyor, bu yeni Maraş'ın nerdeyse eski bir mahallesi hâline dönüşüyor. Eskiden her köşe başında rastladığımız su tulumbalaları sökülümüş, çeşmeler, pınarlar kurumuş. Eskiden bir Pınarbaşı'nın suyu 35 binlik kente yeterdi; şimdi yetmiyor, barajlar kuruluyor. Kentimizin çevresinde baraj göletleri oluşmuş durumda. Bu, Maraş'ın havasını oldukça değiştirmiş diyeceğim. Bu yılki ziyaretimde kentin havasını hayli rutubetli hissettim.

Bu olağanüstü kentleşmeye rağmen Maraş kendine özgü özelliklerini korumayı sürdürüyor. Söz gelimi köfte çeşitlerimiz: İçli köfte, çiğ köfte, kısır, mercimek köfte (yavan köfte de denir), ekşili köfte, yoğurtlu köfte, sulu yağlı köfte, simit köftesi (simit, ince öğütülmüş bulgurdur) ve yerel düğünlerin başyemeği olarak keşkek aşısı ile kabaklı hâlen rağbettedir. Karakucak güreşleri de hâlen sürdürülmektedir. Maraş, dünya ve Avrupa'ya olimpiyat yarışmalarına şampiyon güreşçiler sunmuştur. Ama Maraş bence güreşçiden çok pehlivanların yurdudur. Bakırcılık, sırma işlemeciliği, ağaç oymacılık gibi el sanatlarının ihya edilmesi gerektiğini düşünüyorum.

◀ Bir tür deri ayakkabı olan yemeniler, Maraşlı zanaatkarların elinde değer kazanıyor.

◀ A local leather shoe, called yemeni, is crafted by artisans of Maras.

forty years, I still visit every year even for short periods. And every time I visit, I find a new avenue, a new district under construction. And my Maras is vanishing more and more each year; it is dwindling next to Kahramanmaras currently under construction, almost turning into an old neighborhood of the new Maras. Water pumps we came across at every corner in the past have been removed, fountains and springs have dried up. Water from Pınarbaşı was once sufficient by itself for the city of 35 thousand but not anymore; so dams are being built. Dam reservoirs are formed around our city. I can say that these have fairly changed the air of Maras. I felt city's air to be highly humid this year when I visited.

Despite extreme urbanization, Maras continues to preserve its authentic characteristics. For instance Maras meatballs: stuffed meatballs, steak tartar a la turca, bulgur salad, lentil meatballs (also known as dry meatball), sour meatballs, meatballs with yoghurt, oily meatball stew, simit meatball (simit is finely ground bulgur). And as the main course of local weddings, keşkek dish (meat and coarsely ground wheat) and courgette dish are still in demand. Karakucak wrestling games are still organized. Champion wrestlers of Maras origin have competed in world, European and Olympic games. However, in my opinion, Maras is the land of pehlivans (traditional Turkish wrestlers). I think that handicrafts such as copper work, brocading and xylography should be revived.

And not mentioning two appreciative operations by our municipality here, would be ingratitude: the boulevard built where Maras opens to Kayseri was named after Necip Fazıl Kısakürek; and another wide, new avenue in the city center is named after Cahit Zarifoğlu. One is a prominent figure of Turkish literature in Republican period and the other in contemporary Turkish literature. However poets, story writers and authors are not limited to these two names. Hayati Vasfi, Mustafa Zülkadıroğlu, Derdiçok, Âşık Memmet (Mehmet) are folk poets who immediately come to mind. And our poets and writers with a place in today's

Ve belediyemizin iki değerbilir davranışını burada anmadan geçmek nankörlük olacaktır: Kayseri yönünden Maraş'a girişte açılan bulvara Necip Fazıl Kısakürek adı verilmiş; kent içinde açılan geniş, yeni bir caddeye de Cahit Zarifoğlu Caddesi denilmiş.* Bunlardan biri Cumhuriyet dönemi edebiyatımızın, öbürü günümüz edebiyatının önde gelen adlarındandır. Ama Maraşlı şair, hikâyeci ve yazarlar bu ikisinden ibaret değil elbette. Hayati Vasfi, Mustafa Zülkadiroğlu, Derdiçok, Âşık Memmet (Mehmet) hemen akla gelen halk şairlerimizdir. Ayrıca günümüz edebiyatında yerleri olan şair ve yazarlarımız: Nuri Pakdil, Şeref Turhan, Erdem Bayazıt, Alaeddin Özdenören, Akif İnan, İsmail Kılıoğlu, Osman Sarı, Kadir Tanır, Bahattin Karakoç, Abdurrahim Karakoç, Şevket Yücel, Şevket Bulut, Tahsin Yücel, Kamil Aydoğan, Adnan Tekşen, Sezai Uğurlu, Bünyamin K. ve daha onlarca ad... Bütün bu saydığım ve şimdi saymadığım adları, günümüz edebiyatını besleyen damarlardan kabul ediyorum.

Bir Maraşlı olarak zaman zaman karşılaştığımız bir soru var: Nasıl oluyor da diyorlar, Maraş gibi küçücük bir kentten bu kadar çok ad bir anda ortaya çıkabiliyor? Maraş'ın esas itibariyle dışa kapalı bir coğrafyada konumlandığını söylemiştim. Dışarıya doğru açılmayı ve genişlemeyi düşünmeyen Maraşlı, içe ve kendine doğru derinleşmede mesafeler kat etmiştir. Maraş, şimdi üniversitesiyle de kendine yeterli olmak istiyor. Kentleşmeyle birlikte sanayide de atılımlar sağladı. Maraş'ın bu yenilenme hareketini, bir yanıla kendisi Türkiye ile bütünleşirken, bir yanıla da kendi kültürünü Türkiye bütününe iletme çabası olarak yorumluyorum. Ve benim Maraş'ımın kültüründen yeni bir Kahramanmaraş'ın doğduğunu görmek istiyorum, görüyorum.

* Bu yazı yazıldıktan sonra bir mahalleye M. Akif İnan Mahallesi, bir liseye Erdem Bayazıt Anadolu Lisesi, Doğumevi civarında bir sokağa Alaeddin Özdenören Sokağı ve Kültür Merkezine Necip Fazıl Kısakürek adlarının verildiğini gördüm. Belki görmediğim başka yazarların, şairlerin adları da mevcut olabilir.

literature: Nuri Pakdil, Şeref Turhan, Erdem Bayazıt, Alaeddin Özdenören, Akif İnan, İsmail Kılıoğlu, Osman Sarı, Kadir Tanır, Bahattin Karakoç, Abdurrahim Karakoç, Şevket Yücel, Şevket Bulut, Tahsin Yücel, Kamil Aydoğan, Adnan Tekşen, Sezai Uğurlu, Bünyamin K. and tens of more names... All these names I have or have not mentioned, are in my opinion the veins that nourish today's literature.

There is a question we encounter as people of Maras origin: How come, they ask, so many figures simultaneously emerge from such a small city? As I said, Maras is situated in an isolated geography. Locals of Maras, who do not consider opening to and extending towards outside world, dove to their own depths. Maras now wishes to become even more self-sufficient with its university. Leaps in industry were an outcome of urbanization. I construe this renewal act of Maras as the intention of integrating with the rest of Turkey in one hand and an effort to convey own culture to whole Turkey on the other. And I would like to witness a new Kahramanmaraş born out of my Maras's culture, and I see that.

**After I wrote this article, I discovered that a neighborhood was named after M. Akif İnan, an Anatolian high school after Erdem Bayazıt, a street near Doğumevi (Maternity Hospital) after Alaeddin Özdenören and the culture center after Necip Fazıl Kısakürek. There may be names of other poets and authors I have not come across yet.*

▲ Ulu Camii'nin kapısı, göz alıcı bir taş işçiliği ile bezeli. "Gül Yetiştiren Adam" olarak tanınan Yazar Rasim Özdenören, geçtiğimiz yıl edebiyat alanında Cumhurbaşkanlığı Kültür ve Sanat Ödülü kazanmıştı (altta).

▲ The gate of the Grand Mosque of Kahramanmaraş is adorned with spectacular masonry. Known as the "Man who Grows Roses", writer Rasim Özdenören was the recipient of last year's Presidential Culture and Arts Grand Award in literature (below).

Köroğlu ve Robin Hood

KÖROĞLU AND ROBIN HOOD

Doç. Dr. (Assoc. Prof.) Halit Karatay

Hem Köroğlu'nun hem de Robin Hood'un en önemli ve ortak özelliği insanlık tarihi kadar eski olmaları ve baskıcı otoriteye, haksız kazanç elde eden baronlara ve beylere karşı halkı, kadınları ve masum çocukları korumalarıdır.

The foremost common characteristic of Köroğlu and Robin Hood is that they are as old as history of humanity, and both protect people, women and blameless children against repressive authority, corrupt barons and governors.

Türk dünyasının ortak kahramanı Köroğlu; Azerbaycan ve Türkistan coğrafyasında Goroğlu, Anadolu'da ise Köroğlu olarak bilinir. Türkistan coğrafyasındaki inanışa göre annesi Cembil Hatun ışıktan hamile kalır ve diri diri gömülerek öldürülür. Annesinin mezarında doğduğu ve ölen annesini emerek büyüdüğü için mezarın oğlu anlamına gelen Goroğlu adıyla bilinir. Anadolu'da ise 16. yüzyılda yaşadığı ve Bolu Beyi tarafından babasının gözüne mil çekilip kör edildiği için Köroğlu olarak bilinir. Doğumu ile

A shared hero in Turkic world, Köroğlu is known as Goroğlu in Azerbaijan and Turkistan and Köroğlu in Anatolia. According to the belief in Turkestan region, his mother Cembil Khatun was impregnated by light, and buried alive. Legend has it Köroğlu was born in his mother's grave fed on her breasts, and thus named Goroğlu which means the son of grave. In Anatolia, Köroğlu is believed to have lived in the 16th century. He is known as Köroğlu, son of the blind because his father had been blinded by Bolu Governor. The symbols in the myth regarding Köroğlu's birth resemble those

ilgili inanışa bakılırsa Köroğlu, Oğuz Kağan destanındaki mitolojik sembollerini taşıyor ve kökeni daha eskilere dayanır. Anadolu'da Köroğlu olarak bilinen ve 16. yüzyılda Ruşen Ali adını taşıyan kahramanla aynı kişidir.

Robin Hood'un ise İngiliz halk hikâyelerinde 10. yüzyılda ortaya çıktığı tahmin edilmektedir. Robin Hood bir rivayete göre de Aslan Yürekli Richard'ın yanında Haçlı Seferleri'ne de katılmış, Kutsal Kitap'ta geçen "Samson"dur. Bir rivayete göre de Fulk Fitzwaryn isimli bir Norman soylusudur ve aşırı vergi koyan İngiliz Kralı John'a (1199-1216) karşı çıktığı için eşkıya olmuştur. Bir başka rivayete göre de Robin Hood, Haçlı Seferleri nedeniyle İngiltere'de ortaya çıkan otorite boşluğundan yararlanarak halkı vergilere boğan Baronlara karşı savaşan bir çiftçidir. Bu yönüyle Robin Hood hem *soylu* hem de *halktan bir kişi*; Köroğlu hem ulvi hem de *halktan bir kişi* olarak kabul edilir.

Ahmet Kutsi Tecer'in halk hikâyelerinden derlediği, *Koçyiğit Köroğlu* eserindeki kahraman ile Howard Pyle'in derlediği *Robin Hood* adlı eserinde geçen kahramanın benzer özellikleri şunlardır:

1. Köroğlu, Bolu Beyi'nin babasının gözlerini kör etmesi ve halka zulüm yapması üzerine onunla mücadele etmeye başlar. Robin Hood da Nottingham Baronunun önce annesini daha sonra babası ve dayısını öldürmesi üzerine onunla mücadele etmeye başlar.

2. Köroğlu, 16. yüzyılda Anadolu'da haksız kazanç elde etmeye çalışan Bolu Beyi'ne karşı, halkın çıkarlarını savunur, Robin Hood da İngiltere'de Nottingham Baronu'na karşı aynı mücadeleyi verir. Her iki kahraman da aynı nedenlerden ötürü eşkıya olmuştur. Fakat Köroğlu da Robin Hood da bütün savaşlarında halkı, masum çocuk ve kadınları korurlar. Bu yönüyle her ikisi de değerleri olan birer *soylu eşkiya*dır.

3. Köroğlu ve Robin Hood hikâyelerinde lirizmi sağlayan *kadınlar* vardır. Köroğlu hikâyesinde, saz ustasının kızı ve Köroğlu'nun sevgilisi, Bolu Be-

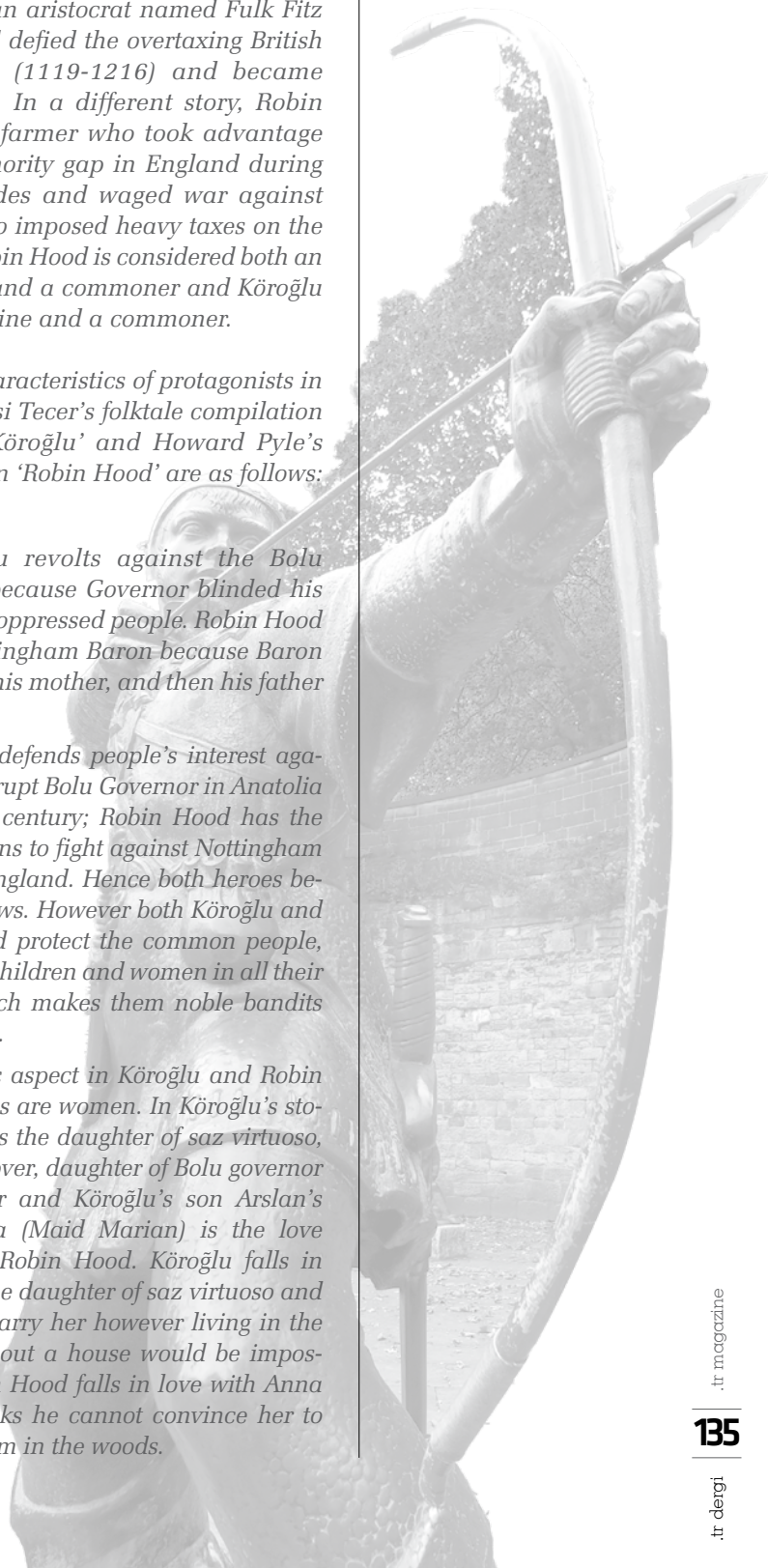
in Oghuz Khan Myth and this suggests that Köroğlu dates back to older times. Köroğlu in Anatolia is the same character known as Ruşen Ali in the 16th century. Robin Hood is thought to appear for the first time in the history in 10th century in British folktales. Rumor has it Robin Hood joined the Crusades alongside Richard the Lionheart; he is "Samson" in the Holy Book. According to another legend, he is a Norman aristocrat named Fulk Fitz Waryn and defied the overtaxing British King John (1119-1216) and became an outlaw. In a different story, Robin Hood is a farmer who took advantage of the authority gap in England during the Crusades and waged war against Barons who imposed heavy taxes on the people. Robin Hood is considered both an aristocrat and a commoner and Köroğlu both as divine and a commoner.

Similar characteristics of protagonists in Ahmet Kutsi Tecer's folktale compilation 'Koçyiğit Köroğlu' and Howard Pyle's compilation 'Robin Hood' are as follows:

1. *Köroğlu revolts against the Bolu Governor because Governor blinded his father and oppressed people. Robin Hood defies Nottingham Baron because Baron first killed his mother, and then his father and uncle.*

2. *Köroğlu defends people's interest against the corrupt Bolu Governor in Anatolia in the 16th century; Robin Hood has the same reasons to fight against Nottingham Baron in England. Hence both heroes become outlaws. However both Köroğlu and Robin Hood protect the common people, blameless children and women in all their battles which makes them noble bandits with values.*

3. *The lyric aspect in Köroğlu and Robin Hood stories are women. In Köroğlu's stories, there is the daughter of saz virtuoso, Köroğlu's lover, daughter of Bolu governor Benli Nigar and Köroğlu's son Arslan's lover. Anna (Maid Marian) is the love interest of Robin Hood. Köroğlu falls in love with the daughter of saz virtuoso and wants to marry her however living in the woods without a house would be impossible. Robin Hood falls in love with Anna but he thinks he cannot convince her to live with him in the woods.*

ynin kızı Benli Nigar ve Köroğlu'nun oğlu Arslan'ın sevgilisi vardır. Robin Hood'un da Anna isimli bir sevgilisi vardır. Köroğlu, saz ustasının kızına âşiktir, onunla evlenmek ister. Fakat ormanda evli barklı olmanın mümkün olamayacağını düşünür. Robin Hood da Anna'ya âşiktir fakat onu ormanda yaşamaya razı edemeyeceğini düşünür.

4. Her iki hikâyede kahramanların birlikte mücadele verdikleri yoldaşları vardır. Köroğlu'unun en yakın arkadaşı Ayvaz'dır. Bununla birlikte Demircioğlu, Dağdeviren, Yarımese, Tabutagirmez gibi 40 yoldaşı daha vardır. Robin Hood'un en yakın arkadaşı Küçük John'dur. David, Willy ve Sakson gençlerden oluşan yoldaşları vardır.

5. Köroğlu hikâyesinde, yoldaşlar arasında bağlılık ve dayanışma sözü için kılıç, topuz, ok ve yay üstüne yemin edilir. Robin Hood hikâyesinde de aynı savaş aletleri üstüne yemin edip bağlılık sözü verme vardır.

6. Köroğlu'nun savaşları kazanmasını sağlayan atıdır. Bu at sıradan bir hayvan değildir, Burak dölünden bir 'kır attır'. Robin Hood'un ise her attığını vuran kutsal bir 'ok'u vardır. Her ikisi de savaşları bunlar sayesinde kazanır.

7. Köroğlu ve arkadaşlarının savaşta düşmanı korkutma ve kendi aralarında haberleşme çalgıları mehterdir. Robin Hood ve arkadaşlarının da haberleşme araçları ve çalgıları geyik boynuzudur.

8. Köroğlu Bolu Beyine karşı savaşmak için Çamlı Bel'de yüksek ve ormanlık bir alanda Robin Hood, Nottingham Baronuna karşı savaşmak için de benzer özelliklere sahip Sherwood Ormanı'nda gizlenir.

9. Köroğlu, Kaman Ata adında ruhani bir kişinin yönlendirmesi ile kendini hak, adalet ve güçsüzleri korumak gibi ulvi değerler için mücadele etmeye adar; Robin Hood'un zor zamanlarında kendisine *Rahip Gilles* rehberlik ve yardım eder.

10. Bolu Beyi, Köroğlu'ndan arkadaşı Ayvaz'a karşılık kır atı almak için babasını tanımayan Köroğlu'nun oğlu Arslan'ı, gönderir. Bolu Beyi, kır atı getirmesi karşılığında Arslan'a kızı Benli Nigar'la evlenme sözü verir. Robin Hood'a tutuklama emrini bildirip onu tutuklamak için Tenekeci'yi gönderirler. Bunun için çok

4. In both stories, heroes have companions fighting alongside them. Köroğlu's best friend is Ayvaz and has 40 more comrades as Demircioğlu, Dağdeviren, Yarımese, Tabutagirmez. Robin Hood's best friend is called Little John and has companions as David, Willy and young Saxon boys.

5. In Köroğlu story, comrades pledge allegiance to the band and take an oath of solidarity over mace, arrow and bow. In Robin Hood story, they pledge allegiance over same weapons.

6. Köroğlu wins wars with the help of his horse. This is not an ordinary animal, but a 'Dapple Gray' descended from Prophet Muhammad's steed Buraq. Robin Hood has a holy 'Arrow' that hits all targets. Both triumph with help of those.

7. Köroğlu and his band use Mehter instrument to communicate and to intimidate the enemy in the battle. Robin Hood and his comrades have an antler for the same purposes.

8. Köroğlu hides in high forestlands in Çamlı Bel to fight against Bolu Governor; and similarly Robin Hood hides in Sherwood Forest to revolt against Nottingham Baron.

güçlü bir kahraman olan Tenekeci'ye 80 altın ödül sözü verilir. Her iki anlatıda ana kahramanları tutuklamak için onları tanımayan başka kahramanlar gönderilmesi ve bu iş için değerli ödüller verilmesi benzer özelliklerdir.

11. Köroğlu hikâyeleri konusunu İç ve Dış Oğuz Beyleri arasındaki mücadelelerden alır; Robin Hood hikâyelerinin konusu ise Sakson ve Norman Baronları arasındaki mücadelelerdir.

12. Köroğlu'nda Bolu Beyi öldürülmek yerine herkese ibret olsun diye eşeğe ters bindirilip teşhir edilir; Robin Hood'da haksız mal edinen zalim Baron veya uyanık tüccarlar her olaydan sonra kurdukları tuzaklara kendileri düşürülerek bir ders almaları sağlanır veya onlara doğrudan bir öğüt verilir.

13. Köroğlu, hikâyenin sonunda en yakın arkadaşı Ayvaz'a görevini devreder ve kır atına binerek kaybolur. Robin Hood ise Londra'da Huntingdon kontluğuna getirilir, Anna ile evlenir. Bu yönüyle Köroğlu, Robin Hood gibi sıradan bir hayat sürmek yerine, daha önce Kaman Ata'dan aldığı öğütle kendini daha ulvi görevlere adanmış olduğundan kayıplara karışır.

9. Köroğlu devotes himself to fighting for lofty aims as equity, justice and protecting the weak with direction from a spiritual wiseman named Kaman Ata; Priest Gilles guides and assists Robin Hood through difficult times.

10. Bolu Governor asks for Köroğlu's horse in exchange for his friend Ayvaz, and sends Arslan who was unaware that Köroğlu is his father. Arslan is promised Bolu Governor's daughter Benli Nigar. Tinner is sent to deliver the warrant of arrest and seize Robin Hood. A strong paladin, Tinner is promised 80 golds. In both narratives, heroic figures not acquainted with the protagonists are sent for arrest and promised valuable prizes in return.

11. Dispute between Oghuz Governors are subjects of Köroğlu tales; subject of Robin Hood tales are the wars between Saxon and Norman Barons.

12. In Köroğlu, Bolu Governor is not executed but forced to mount on a donkey backwards and exposed to make an example. In Robin Hood cruel Baron or corrupt trickster tradesmen fall into their own traps and learn their lessons or given advice.

13. At the end of the story, Köroğlu hands over his mission to his best friend Ayvaz and disappears on his horse. Robin Hood, appointed as the Earl of Huntingdon in London, marries Anna. Köroğlu does not lead an ordinary life like Robin Hood, and instead he vanishes to pursue higher purposes directed by Kaman Ata.

◀ Kuzey Yorkshire'da Robin Hood Körfezi'nin plajı. Köroğlu'nun yaşadığı rivayet edilen Bolu dağları (altta).

◀ Beach on the Robin Hood's Bay in North Yorkshire. Bolu mountains, where Köroğlu was said to live (below).

1 Albüm 3 Kitap

1 Album, 3 Books

Yusuf Meriç

KÖPRÜ - THE BRIDGE / ANADOLU QUARTET & SAKINA THE BRIDGE / ANADOLU QUARTET & SAKINA

Müzikal yolculuğuna 2008 yılında başlayan Anadolu Quartet, kültürlerin çatısı olagelmiş Anadolu'da, halkların yıllarca dilden dile söylenerek bugüne ulaşmış ezgilerini, klasik Batı müziğinin yaylı enstrümanlarıyla sıra dışı bir müzikal form benimseyerek ele alıyor. Yerel ezgileri yeniden yorumlamayı esas alan dörtlü, sadece klasik Batı müziği türlerini seslendirmek üzere oluşturulan bir topluluk olduğuna dair inancı yıkmayı hedefliyor. Bu albüm, klasik ile modern, Doğu ile Batı, farklı ezgiler ve coğrafyalar arasında kurulan bir köprü niteliğinde.

Began its musical journey in 2008, Anadolu Quartet interprets tunes of Anatolia, the roof of cultures, survived to this day by people who have sung these over the years, and adopts an extraordinary musical form with strings of classical Western music. Quartet aims to cast doubt on the belief that they are a band formed to perform exclusively classical Western music, and reinterprets the local tunes. This album is a bridge built between classical and modern, East and West, and different tunes and geographies.

KUTÜ'L-AMARE KAHRAMANI / HALİL KUT HERO OF SIEGE OF KUT-AL-AMARA

Birinci Dünya Savaşı'nda Britanya İmparatorluğu'nun yaşadığı en büyük hezimet olan Kutü'l-Amare Muharebesi, Osmanlı - Türk askerî tarihinde çok önemli bir yere sahip. Zaferde Altıncı Ordu Komutanı sıfatıyla başrol oynayan Halil Paşa ise üzerinde durulması gereken, fakat izleri silinmeye çalışılmış önemli bir şahsiyet. 1916 yılında içlerinde 13 bin İngiliz askerini esir alan Osmanlı ordusunun komutanı Halil Kut Paşa, hatıralarında Enver Paşa'dan Mustafa Kemal'e, Kazım Karabekir'den İngiliz casus Lawrence'a kadar birçok kişi hakkındaki bilinmeyenleri anlatıyor.

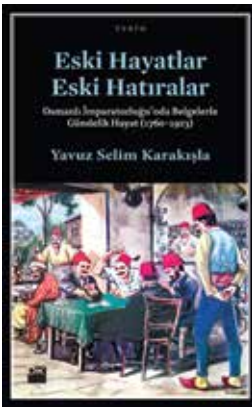
Siege of Kut Battle, the greatest defeat of the British Empire in World War I, has a considerable place in the Ottoman-Turkish military history. Khalil Pasha, a lead actor in the victory as the Commander of Sixth Region, is a major figure to emphasize however there were efforts to remove his traces. The commander of the Ottoman army which captured 13 thousand British soldiers in 1916, Khalil Kut Pasha explains in his memoirs the unknown sides of many figures from Enver Pasha to Mustafa Kemal, from Kazım Karabekir to British spy Lawrence.

TÜRK ZİHNİYET DÜNYASI VE HAYAT FELSEFESİ / FATİH M. ŞEKER TURKISH THOUGHT WORLD AND WORLD VIEW

"Herkes bilir ki bir millet her şeyden evvel tarihinden ibarettir. Düşünce bir birikim eşliğinde yol alır." fikrinden yola çıkan kitap, "en zayıf yanımız burada toplandığına göre bizi en güçlü kılacak damarın neresi olduğu meçhul değildir." diyor. Geleceğe inanmayan birinin geçmişe perestîş etmesinin bir kıymet-i harbiyesi olamayacağını söyleyen 410 sayfalık eser, kendisini mazide arayan bir kimsenin aslında dünü bugüne ve geleceğe aktardığını anlatıyor. Kitap, geçmiş olmadan gelecek tasavvurunun imkânsız olduğunu ifade ediyor.

Book setting off from the idea "Everyone knows that a nation consists primarily of its history. Thought progresses accompanied by an accumulation," says "Since our weakest side is here, the vein to make us the strongest is not a mystery." 410 pages long book, claiming it is of no significance when someone who does not believe in the future worships the past, states that a person looking for one's self in the past in fact relays the yesterday to today and tomorrow. Book narrates that future cannot be envisioned without the past.

ESKİ HAYATLAR ESKİ HATIRALAR / YAVUZ SELİM KARAKIŞLA OLD LIVES OLD MEMORIES

Osmanlı arşivi belgelerinde sıradan insanların ilginç hikâyelerini duymanın, hatta gündelik hayata ilişkin beklenmedik bilgilere rastlamanın mümkün olduğunu gösteren bir çalışma. 462 sayfalık kitap, Osmanlı İmparatorluğu'nda gündelik hayatın tarihini belgeleriyle anlatıyor. Gündelik hayata dair her şeyin tarihinin ilgi alanına girdiğini ortaya koyma amacı taşıyan eser, güneş tutulmasından depreme, yağmur duasından yapışık ikizlere, rüyalardan kartpostallara, araba plakalarının geceleri fenersiz sokakta dolaşma yaşağına kadar pek çok farklı konuyu gündeme getiriyor.

It is a work that demonstrates it is possible to come across interesting stories of ordinary people, even unexpected knowledge on the daily life in Ottoman archive documents. 462 pages long book illuminates the history of daily life in Ottoman Empire through documents. Work which aims to prove that everything about daily life is of interest to the historian, brings up various subjects from eclipse of the sun to earthquake, from rain prayer to Siamese twins, from dreams to postcards, from license plates to the ban on being outside without flashlights at night.

Araştırmacı Yazar Mustafa Armağan

KAHİRE'DE KONFERANS VERDİ

RESEARCHER MUSTAFA ARMAĞAN GIVES LECTURE IN CAIRO

Osmanlı ve Türkiye Cumhuriyeti yakın tarihi konusunda verdiği eserlerle bilinen araştırmacı yazar Mustafa Armağan bir konferans verdi. Kahire Yunus Emre Enstitüsü'ndeki "Gazi Mustafa Kemal ve Cumhuriyet" konulu konferansa çok sayıda davetli katıldı.

Researcher Mustafa Armağan, known for his work on the history of the Ottoman Empire and Turkey, delivered a lecture to several guests at Cairo Yunus Emre Enstitüsü titled "Gazi Mustafa Kemal and the Republic".

Osmanlı ve Türkiye Cumhuriyeti yakın tarihi konusunda verdiği eserlerle bilinen araştırmacı yazar Mustafa Armağan bir konferans verdi. Kahire Yunus Emre Enstitüsü'ndeki "Gazi Mustafa Kemal ve Cumhuriyet" konulu konferansa çok sayıda davetli katıldı.

Konferansın ardından konuşan Armağan, Kahire'ye Yunus Emre Enstitüsü'nün daveti ile geldiğini dile getirerek; "Yunus

Following the lecture, Armağan commented on the nature of his visit to Cairo, and said, "I was invited to Cairo to deliver a lecture on Gazi Mustafa Kemal to a mixed crowd of Egyptians studying Turkish and Turkish students at the Yunus Emre Enstitüsü. It is a topic of great interest. In Egypt, there are numerous books and other sources that deal with this topic. People have many question and seek answers. We tried, to the best of our ability, to answer these question on this fine Cairo evening."

Emre Enstitüsüne devam eden Türk öğrenciler ve Türkçe öğrenen Mısırlı öğrencilere Gazi Mustafa Kemal'i anlatmak üzere davet edildim. Çünkü çok merak edilen bir konu. Mısır'da da kitaplardan ve çeşitli kaynaklardan bu konu takip ediliyor. Kafalarında cevabını öğrenmek istedikleri birçok soru var. Bunlara elimizden geldiğince bu güzel Kahire akşamında bu hoş mekânda cevap vermeye gayret ettik” dedi.

Armağan; “Olabilirdiğince onların anlayabileceği bir şekilde anlattım. Büyük bir dikkatle dinlediler. Kesinlikle Türkiye hakkında çok şey öğrenmek istiyorlar. Bu tür konferansların devam etmesini istiyorum. Burada bu tür bilgilere aç çok geniş bir kitle var. Ben çok memnun oldum bu kadar ilgiyi beklemiyordum doğrusu.” şeklinde konuştu.

Kahire Yunus Emre Enstitüsü Müdürü Selahattin Emre Çelebi ise, Mısır'da daha fazla faaliyet yapmayı hedeflediklerini ifade etti. Çelebi; “Eğitim çalışmalarımız dışında kültür, sanat ve ilim alanlarındaki etkinliklerimize de devam ediyoruz. Bu çerçevede Mehmet Akif Ersoy için Prof. Dr. Mehmet Akay Bey gelecek. Ocak, şubat ve mart aylarında konserlerimiz ve bazı sergilerimiz olacak. Mısır'daki Osmanlı eserleri ile ilgili bir katalog çalışması yapmayı hedefliyoruz. Eserleri profesyonel bir fotoğrafçı ile fotoğraflayıp bir katalog haline getirmeyi istiyoruz. Bu konuda bir eksiklik olduğuna biliyoruz.” dedi.

Mustafa Armağan tarafından Türkçe yapılan konferansa, Yunus Emre Enstitüsü Türkçe öğrencilerinin büyük ilgi gösterdiği gözlemlendi.

Armağan added, “To the best of my ability, I made my presentation in a way the guests would understand. They listened with undivided attention. They certainly want to learn a lot about Turkey. I'd love these lecture to continue. There is great demand by a wide audience here. I am thrilled; frankly I was surprised by the interest.”

Cairo Yunus Emre Enstitüsü Director Selahattin Emre Çelebi stated the institute's wish to be more active in Egypt. Çelebi said, “Beyond our educational activities, we have events concentrating on culture, art, and science. In this context, Prof. Dr. Mehmet Akay will be visiting to talk about Mehmet Akif Ersoy. We will have exhibitions and concerts in January, February, and March. We are planning to publish a catalogue for Ottoman works in Egypt. We will hire a professional photographer to document Ottoman works to be published in a catalogue. We are aware of the shortage of such documentation.”

Mustafa Armağan's lecture is Turkish was widely attended by the Yunus Emre Enstitüsü students of Turkish.

Kerbela Şehitleri

BAKÜ'DE ANILDI

KARBALA MARTYRS COMMEMORATED IN BAKU

Bakü Yunus Emre Enstitüsünün organize ettiği “Osmanlı Kültüründe Kerbelâ Mâtemi” programı 13 Kasım 2015 tarihinde Bakü Reşit Behbudov Devlet Mahnı Tiyatrosu’nda izleyiciyle buluştu.

“Karbala Mourning in Ottoman Culture” event organized by Bakü Yunus Emre Enstitüsü, met with the audience on 13 November 2015 in Bakü Rashid Behbudov State Song Theater.

Etkinliğe Türkiye'nin Bakü Büyükelçisi İsmail Alper Coşkun, Yunus Emre Enstitüsü Başkanı Prof. Dr. Hayati Develi, KKTC Bakü Temsilcisi Sadettin Topukçu, büyükelçilik çalışanları, Azerbaycanlı milletvekilleri ve pek çok davetli katıldı. Reşit Behbudov Devlet Mahnı Tiyatrosu'nda yapılan etkinliği, çeşitli toplantılar vesilesiyle Bakü'de bulunan Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Müsteşar Vekili Ebubekir Şahin, Kamu Deneticisi Mehmet Elkatmış ve Türkiye İnsan Hakları Kurumu Başkanı Hikmet Tülen de izledi. Yunus Emre Enstitüsü Başkanı Prof. Dr. Develi, yaptığı konuşmada kurumunun Bakü'deki faaliyetlerinin temel noktasının kardeş

Event was attended by Turkish Ambassador to Bakü İsmail Alper Coşkun, Head of Yunus Emre Enstitüsü Prof. Dr. Hayati Develi, TRNC Bakü Representative Sadettin Topukçu, Embassy staff, Azerbaijani parliament members and numerous guests. Turkish Ministry of Family and Social Policies Acting Deputy Undersecretary Ebubekir Şahin visiting Bakü on occasion of meetings, Ombudsman Mehmet Elkatmış and President of Turkey Human Rights Organization Hikmet Tülen also viewed the event held in Rashid Behbudov State Song Theater. Head of Yunus Emre Enstitüsü Prof. Dr. Develi described the major goal of Institute's operations in Bakü as advancing the cultural bridges

Azerbaycan halkı ile kültürel köprüleri genişletmek, asla eksik olmayan manevi birlikteliği gelecek yüzyıllara taşımak için yeni yollar aramak olarak açıkladı. Azerbaycan ve Türkiye'nin kültürel olarak birlikte yaşadığı bir hadiseyi anmak için toplandıklarını söyleyen Develi, iki ülke arasında yüzlerce ortak değer olduğunu, gelecek yüzyıllarda yeni nesillerin bugün olduğu gibi ortak bir anlayışla bir arada olmasını ümit ettiğini kaydetti.

Proje Genel Sanat Yönetmenliği ve Küratörlüğünü Murat Özer'in üstlendiği etkinlik, Ayan Musiki Topluluğu tasavvuf müziği konseriyle devam etti. Gece kapsamında düzenlenen "Türk Sanatında Ehl-i Beyt ve Kerbela İzleri" isimli sergide ise Kerbela olayının yansıtıldığı hat ve minyatürler sergilendi.

Prof. Dr. Develi, basın mensuplarına yaptığı açıklamada, Yunus Emre Enstitüsünün dünyanın birçok yerinde faaliyet gösterdiğini ve 45'e yakın kültür merkezlerinin olduğunu söyledi. Bu merkezlerde öncelikle Türkçeyi öğretmek ve Türk kültürünü dünyaya tanıtmak olduğunu belirten Develi: "Bakü ofisimiz Bakü Devlet Üniversitesinin bünyesinde faaliyet gösteriyor. Önümüzdeki dönemde burayı müstakil bir merkez haline getirmeyi ve çalışmalarımızı bütün Azerbaycan halkına ulaştırmayı hedefliyoruz. Azerbaycan kültürüyle ortak birçok noktamız var. Bu değerlerimizi üçüncü ülkelerde birlikte tanıtmak için Azerbaycan kültür müesseseleriyle ortak projeler geliştirmeyi arzu ediyoruz." sözlerini kaydetti.

with the fellow people of Azerbaijan and seeking new ways to carry the standing spiritual unity to centuries to come in his speech. Develi marking that they gathered to commemorate a shared cultural event between Azerbaijan and Turkey, mentioned that the two countries have hundreds of values in common and he hopes for future generations will coexist with a shared understanding in centuries to come as they do today.

Murat Özer was the General Art Director and Curator of the project which continued with Sufi music performance by Ayan Musiki Ensemble. Calligraphy and miniatures depicting Karbala incident were displayed in the exhibition titled "Traces of People of the House and Karbala in Turkish Art" organized as part of the event.

Prof. Dr. Develi stated in his press briefing that Yunus Emre Enstitüsü is active in many corners of the world and they have opened nearly 45 culture centers so far. Develi remarked that they prioritize instructing Turkish and promoting Turkish culture across the world, and continued as follows: "Our Baku office operates under Baku State University. We aim to transform this center into an independent center, and bring our operations to all people of Azerbaijan in the coming term. Turkish and Azerbaijani cultures have a lot in common. We desire to develop joint projects with Azerbaijani cultural establishments in order to collectively promote these values also in other countries."

“Sultanlar Üsküp’te”ydi “SULTANS IN SKOPJE”

Üsküp Yunus Emre Enstitüsünün organizasyonunda ressam İsmail Acar’ın “Sultanlar Üsküp’te” temalı resim sergisi, 16 Kasım 2015 tarihinde Üsküp Çifte Hamam Sanat Galerisi’nde sanatseverlerin beğenisine sunuldu.

An exhibition of the works of painter İsmail Acar titled “Sultans in Skopje”, organized by Skopje Yunus Emre Enstitüsü, met with art lovers in an opening at Skopje Chifte Hamam Art Gallery on November 16, 2015.

Sergi açılışına Türkiye Cumhuriyeti Üsküp Büyükelçisi Ömür Şölendil, T.C. Üsküp Büyükelçiliği Kültür Müşaviri Hakan Özçelik, Makedonya Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesi Üyesi Salih Murat, Makedonya Cumhuriyeti Kültür Bakanlığı Müsteşarı Behicuddin Şehabi, Üsküp Yunus Emre Enstitüsü Müdürü Yard. Doç. Dr. Mehmet Samsakçı, Uluslararası Balkan Üniversitesi Rektörü İsmail Kocayusufoğlu ve çok sayıda sanatsever katıldı. Serginin açılış töreninde yapmış olduğu konuşmasında T.C. Üsküp Büyükelçisi Ömür Şölendil, “Ortak tarihimizi ve ortak kültürümüzü çok güzel bir sanatla yansıtan bu sergi hepimizi duygulandırdı.” ifadelerini kullandı.

Present in the opening night were Turkish Ambassador in Skopje Ömür Şölendil, Skopje Embassy Counsellor for Cultural Affairs Hakan Özçelik, Supreme Court of Republic of Macedonia Member Salih Murat, Republic of Macedonia Ministry of Culture Undersecretary Behicuddin Şehabi, Skopje Yunus Emre Enstitüsü Director Asst. Prof. Dr. Mehmet Samsakçı, International Balkan University Rector İsmail Kocayusufoğlu and numerous art lovers. In his opening speech, Turkish Ambassador in Skopje Ömür Şölendil said, “The shared history and the shared culture reflected in these beautiful artworks moved us all.”

A woman with curly brown hair, wearing a yellow and red striped traditional Turkish blouse and red pants, is seated on a patterned rug. She is playing a large wooden harp (Çeng) with her hands. The background features a dark blue wall with floral patterns and a wooden structure. The overall scene is set in a traditional Turkish interior.

Çengnağme

(The Song of the Çeng)

Samstag 13.02.2016 19:30 Uhr

Çengnağme (The Song of the Çeng)

Konzert mit Şirin Pancaroğlu und Bora Aymaz

Eintritt frei

Reservierung:

Tel.: 0711 2022-444

anmeldung@lindenmuseum.de

Yunus Emre Enstitüsü
Türkisches Kulturzentrum
Köln

LINDEN-MUSEUM STUTTART
Staatliches Museum für Völkerkunde

Ort

Linden-Museum Stuttgart

Hegelplatz 1

70174 Stuttgart

Hediyeler Bosna Hersekli Çocuklarla Buluştu

BOSNIA-HERZEGOVINAN CHILDREN RECEIVED GIFTS

Bosna-Hersek'teki devlet okullarında Türkçe öğrenen öğrencilere yönelik Çorum Belediyesi'nin destekleriyle Saraybosna Yunus Emre Enstitüsü tarafından hazırlanan hediyeler, Türkçe öğrenen öğrencilere 17 Kasım 2015 tarihinden itibaren ulaştırılmaya başlandı.

The distribution of gifts for students who learn Turkish in Bosnia-Herzegovina state schools prepared by Sarajevo Yunus Emre Enstitüsü with support from Çorum Municipality, began on 17 November 2015.

Saraybosna Yunus Emre Enstitüsü, Bosna-Hersek'te devlet okullarında Türkçenin yabancı dil olarak okutulmasıyla ilgili olarak beş yıldan beri "Tercihim Türkçe" projesini sürdürüyor. Proje kapsamında Türkçe öğrenen öğrencilere yönelik çeşitli eğitim desteği veriliyor. Bu eğitim desteklerinden biri de kırtasiye seti ve sırt çantasından oluşan hediye paketi oldu. Saraybosna Yunus Emre Enstitüsü, Çorum Belediyesi sponsorluğunda Bosna Hersek devlet okullarında Türkçe öğrenen 6.000 öğrenciye içleri kırtasiye malzemeleriyle dolu okul çantaları Türkçe öğrenen öğrencilere dağıtmaya başlandı. Bosna Hersek'in çeşitli bölgelerinde düzenlediği programlarla dağıtmaya başlayan Saraybosna Yunus Emre Enstitüsü, programların ikincisini Zenica şehrine bağlı Nemila Ćamil Sijarić İlköğretim Okulunda gerçekleştirdi.

Sarajevo Yunus Emre Enstitüsü has carried out "My Preference Turkish" project for the last five years concerning teaching Turkish as a foreign language in Bosnia-Herzegovina state schools. Students who learn Turkish receive educational assistance as part of project. A gift package featuring a stationary set and backpack were delivered as educational aid. Sarajevo Yunus Emre Enstitüsü launched the distribution of backpacks complete with stationary equipment to 6000 students who learn Turkish in Bosnia-Herzegovina state schools, with sponsorship of Çorum Municipality. Sarajevo Yunus Emre Enstitüsü distributed gifts in events organized in various regions of Bosnia-Herzegovina, and second event was held at Nemila Ćamil Sijarić Elementary School in Zenica.

Yunus Emre Enstitüsü
Türkisches Kulturzentrum
Köln

Gülsin Onay & Erkin Onay

Yeni Yıl Konseri | Neujahrskonzert

Montag / Pazartesi 15.02.2016 Uhrzeit / Saat 19:30

Eintritt frei

Reservierung:

Tel.: 0221 - 222 123 - 0

köln@yee.org.tr

Düsseldorf

Ort

Palais Wittgenstein

Bilker Straße 7-9

40213 Düsseldorf

"Gelibolu" Sema Bicik Resim Sergisi

İPEK'TE AÇILDI

"GALLIPOLI" SEMA BICIK SOLO PAINTING EXHIBITION OPENS IN PEĆ

İpek Yunus Emre Enstitüsü kültür-sanat faaliyetleri kapsamında Çanakkale Savaşları'nın 100. yılı anısına ünlü ressam Sema Bicik'in "Gelibolu" isimli koleksiyonunu İpekli sanatseverlerle buluşturdu.

İpek Sanat Galerisi'nde açılan sergi burada yaşayan değişik kesimler tarafından ilgi gördü. Sergiye İpekli sanatçılar, resmi kurum yetkilileri, öğretmenler ve öğrenciler katılım sağlayarak Sema Bicik'i yakından tanıma ve eserleri hakkında bilgi alma şansı buldular.

Kendisi de ressam olan İpek Sanat Galerisi Müdürü Zymer Mulluqi açılıшта yaptığı selamlama konuşmasında Sema Bicik'in "Gelibolu" koleksiyonunun şimdiye kadar gördüğü en iyi savaş konulu çalışma olduğunu aktardı ve Sema Bicik'e takdir ve teşekkürlerini sundu.

In their latest art and culture event, Peć Yunus Emre Enstitüsü organizes an exhibition by the famous artist Sema Bicik titled "Gallipoli" for the World War I centennial. The exhibition at the Peć Art Gallery drew a mixed crowd of Pećn art lovers. Pećn artists, officials, teachers, and student got the chance to experience Sema Bicik's pieces first-hand and got informed about her work. Peć Art Gallery Director Zymer Mulluqi, also an artist, stated in her opening speech that the "Gallipoli" collection is the finest war-themed project he has ever seen and thanked Sema Bicik.

DOĞUDAN

Esiintiler

Oriental Breeze

ŞİİR
ÇEVİRİ
YARIŞMASI

Tarih: Ocak – Aralık 2016

Daha fazla bilgi almak için: <https://www.facebook.com/yeevarsova>
+48 22 891 25 13 / varsova@yee.org.tr - Al. Jerozolimskie 55 /3 Varşova

Yunus Emre Enstitüsü
Centrum Kultury Jerozolimskiej
Warszawa

Saraybosna Yunus Emre Enstitüsü ve Una-Sana Kantonu

EĞİTİM BAKANLIĞI PROTOKOL ANLAŞMASI

SARAJEVO YUNUS EMRE ENSTİTÜSÜ AND UNA-SANA CANTON MINISTRY OF EDUCATION
SIGNS PROTOCOL ON TURKISH EDUCATION

Bosna Hersek'te Türkçe öğrenimi yaygınlaşırken; imzalanan protokole göre Türkçe, Una-Sana Kantonundaki ilk ve orta dereceli okullarda seçmeli ders olarak okutulacak.

Based on the protocol signed to expand Turkish education in Bosnia-Herzegovina, Turkish electives will be offered during Una-Sana Canton primary and secondary level education.

Bosna Hersek Federasyonu'ndaki Una-Sana Kantonundaki ilk ve orta dereceli okullarda Türkçenin seçmeli ders olarak okutulmasıyla ilgili Saraybosna Yunus Emre Enstitüsü ile Una-Sana Kantonu Eğitim Bakanlığı arasında protokol imzalandı. Türkiye Cumhuriyeti Saraybosna Büyükelçiliğinde gerçekleştirilen törene Büyükelçi Cihad Erginay, Bosna Hersek Federasyonu Eğitim Bakanı Elvira Dilberoviç, Una-Sana Kantonu Eğitim Bakanı Adis Muharemoviç, Çorum Belediye Başkanı Muzaffer Külcü, Yunus Emre Enstitüsü Başkan Yardımcısı Prof. Dr. Şeref Ateş, Yunus Emre Enstitüsü Saraybosna Türk Kültür Merkezi Müdürü Mehmet Akif Yaman ve çok sayıda davetliler katıldı. Program, Büyükelçi Cihad Erginay, Bosna Hersek Federasyonu Eğitim Bakanı Elvira Dilberoviç, Una-Sana Kantonu Eğitim Bakanı Adis Muharemoviç'in açış konuşmalarıyla başladı. Program arkasından yapılan imza töreninin ardından son buldu.

A protocol was signed between Una-Sana Canton Ministry of Education and Sarajevo Yunus Emre Enstitüsü to offer Turkish electives in primary and secondary level educational institutions in the Una-Sana Canton of the Federation of Bosnia-Herzegovina. The ceremony at the Turkish Embassy in Sarajevo was attended by Turkish Ambassador Cihad Erginay, Bosnia-Herzegovina Minister of Education Elvira Dilberoviç, Una-Sana Minister of Education Adis Muharemovic, Çorum Mayor Muzaffer Külcü, Yunus Emre Enstitüsü Vice President Prof. Dr. Şeref Ateş, Sarajevo Yunus Emre Enstitüsü Turkish Cultural Center Director Mehmet Akif Yaman, and several guests. The program started with opening speeches by Ambassador Cihad Erginay, Bosnia-Herzegovina Minister of Education Elvira Dilberoviç, and Una-Sana Minister of Education Adis Muharemovic. The program ended following the signing ceremony.

ZİRAAT BANKASI DÜNYADA

ALMANYA FRANKFURT HAMBURG KÖLN HANNOVER BERLİN DUISBURG
STUTTGART MÜNİH NÜRNBERG **AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ** NEW
YORK **İNGİLTERE** LONDRA **KUZAY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ** LEFKOŞA
AKDOĞAN YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ GİRNE KARAKUM KARAOĞLANOĞLU
GAZİMAĞUSA GÜZELYURT İSKELE GÖNYELİ **BOSNA-HERSEK** SARAYBOSNA
TUZLA ZENİCA ILİDZA MOSTAR BİHAC TRAVNİK GORAZDE BANJA LUKA
BRCKO FERHADİJA BUTMİR MAGLAJ LUKAVAC VOGOSCA VISOKO KONJIC
NOVİ GRAD JELAH NOVO SARAJEVO GRACANICA KAKANJ HADZICI
SREBRENİK CAZİN DOBRİNJA SREBRENİTSA **KAZAKİSTAN** ALMATI ASTANA
ÇİMKENT **YUNANİSTAN** ATİNA GÜMÜLCİNE RODOS İSKEÇE **AZERBAYCAN**
BAKÜ GENÇE NAHÇIVAN **TÜRKMENİSTAN** AŞKABAT DAŞOĞUZ TÜRKMENABAT
MARY **RUSYA** MOSKOVA **ÖZBEKİSTAN** TAŞKENT OPERU YUNUSABAD
BULGARİSTAN SOFYA FİLİBE KIRCAALİ VARNA **İRAK** BAĞDAT ERBİL
GÜRCİSTAN TİFLİS **BATUM SUUDİ ARABİSTAN** CİDDE **İRAN** TAHRAN **KOSOVA**
PRİŞTİNE **KARADAĞ** PODGORİCA **ALMANYA** FRANKFURT HAMBURG KÖLN
HANNOVER BERLİN DUISBURG STUTTGART MÜNİH NÜRNBERG **AMERİKA**
BİRLEŞİK DEVLETLERİ NEW YORK **İNGİLTERE** LONDRA **KUZAY KIBRIS TÜRK**
CUMHURİYETİ LEFKOŞA AKDOĞAN YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ GİRNE
KARAKUM KARAOĞLANOĞLU GAZİMAĞUSA GÜZELYURT İSKELE GÖNYELİ
BOSNA-HERSEK SARAYBOSNA TUZLA ZENİCA ILİDZA MOSTAR BİHAC
TRAVNİK GORAZDE BANJA LUKA BRCKO FERHADİJA BUTMİR MAGLAJ
LUKAVAC VOGOSCA VISOKO KONJIC NOVI GRAD JELAH NOVO SARAJEVO
GRACANICA KAKANJ HADZICI SREBRENİK CAZİN DOBRİNJA SREBRENİTSA
KAZAKİSTAN ALMATI ASTANA ÇİMKENT **YUNANİSTAN** ATİNA GÜMÜLCİNE
RODOS İSKEÇE **AZERBAYCAN** BAKÜ GENÇE NAHÇIVAN **TÜRKMENİSTAN**
AŞKABAT DAŞOĞUZ TÜRKMENABAT MARY **RUSYA** MOSKOVA **ÖZBEKİSTAN**
TAŞKENT OPERU YUNUSABAD **BULGARİSTAN** SOFYA FİLİBE KIRCAALİ
VARNA **İRAK** BAĞDAT ERBİL **GÜRCİSTAN** TİFLİS **BATUM SUUDİ ARABİSTAN**
CİDDE **İRAN** TAHRAN **KOSOVA** PRİŞTİNE **KARADAĞ** PODGORİCA **ALMANYA**
FRANKFURT HAMBURG KÖLN HANNOVER BERLİN DUISBURG STUTTGART
MÜNİH NÜRNBERG **AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ** NEW YORK **İNGİLTERE**
LONDRA **KUZAY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ** LEFKOŞA AKDOĞAN YAKIN
DOĞU ÜNİVERSİTESİ GİRNE KARAKUM KARAOĞLANOĞLU GAZİMAĞUSA
GÜZELYURT İSKELE GÖNYELİ **BOSNA-HERSEK** SARAYBOSNA TUZLA ZENİCA
İLİDZA MOSTAR BİHAC TRAVNİK GORAZDE BANJA LUKA BRCKO FERHADİJA
BUTMİR MAGLAJ LUKAVAC VOGOSCA VISOKO KONJIC NOVI GRAD JELAH
NOVO SARAJEVO GRACANICA KAKANJ HADZICI SREBRENİK CAZİN
DOBRİNJA SREBRENİTSA **KAZAKİSTAN** ALMATI ASTANA ÇİMKENT
YUNANİSTAN ATİNA GÜMÜLCİNE RODOS İSKEÇE **AZERBAYCAN** BAKÜ

BİR BANKADAN DAHA FAZLASI

Ziraat Bankası

MİLPLUS PLATINUM'LA DÜNYADA KEŞFEDECEK ÇOK YER KAÇIRILMAYACAĞI ÇOK FIRSAT VAR

VakıfBank MilPlus Platinum Kart ile uçak bileti alımlarınızda Worldpuanlarınız kat kat değerli, üstelik ücretsiz seyahat sigortasından Lounge'a, yurt dışı kampanyalarından Asistans Hizmeti'ne kadar size özel ayrıcalıklar MilPlus Platinum'da

ÜCRETSİZ LOUNGE HİZMETİ

Sabiha Gökçen Havaalanı ile Esenboğa Havaalanı iç ve dış hatlarda bulunan konforlu lounge salonlarımızda uçuş anına kadar keyifli ve konforlu anlar yaşayabilir, lezzetli yiyecek ve içecek ikramlarından ücretsiz faydalanabilirsiniz.

WORLDPUANLAR 3 KAT DAHA DEĞERLİ

Yurt içi ve yurt dışı uçak bileti alırken Worldpuanlarınız 3 ile çarpılarak çok daha değerli hale gelir. Böylece dilediğiniz hava yoluyla, dilediğiniz yere seyahat edebilirsiniz.

YURT DIŞI AYRICALIKLARI

Yurt dışında tek seferde yapacağınız her 100 USD ve üzeri harcamanızda %5 indirim fırsatından yararlanabilirsiniz. Ayrıca yurt dışında yapacağınız 100 TL ve üzeri harcamalarınızı faizsiz ve ücretsiz 3 ay erteleyebilirsiniz.

ÜCRETSİZ SEYAHAT SİGORTASI

Seyahatiniz sırasında yaşayabileceğiniz sağlık sorunlarına karşı VakıfBank MilPlus yanınızda, Yurt dışında bulunduğunuz sırada hastalanmanız veya yaralanmanız durumunda 30.000 Euro'ya kadarki sağlık harcamalarınız VakıfBank MilPlus sayesinde, Güneş Sigorta tarafından sunulan seyahat sigortası ile ücretsiz olarak karşılanıyor.

ÜCRETSİZ TREN GARI LOUNGE HİZMETİ

Ankara, Eskişehir ve Konya Garı'ndaki Rail&Miles CIP Lounge salonundan ücretsiz yararlanabilirsiniz.

ASİSTANS HİZMETLERİ

Nerede olursanız olun teknik, medikal, konut, concierge ve danışma konularında 7 gün 24 saat yardım alabileceğiniz Asistans Hizmetleri'nden yararlanabilmek için 444 0 724'ü aramanız yeterli.

YAŞAMINIZI KOLAYLAŞTIRIN

İndirimli Deniz Taksit, Motovale, Çiçek Sepeti veya Yoyo Üyeligi gibi hayatınızı kolaylaştıran detaylar ve çok daha fazlası MilPlus'ta.

ALIŞVERİŞ KEYFİ

MilPlus'ın fırsatlar dünyasında alışverişler de size özel hale geliyor. PeşineTaksit özelliği ile harcamalarınızı taksitlendirebilir, temassız kart özelliği ile hayatınıza hız katabilirsiniz. Siz de hem yurt içinde hem de yurt dışında MilPlus'la alışveriş keyfinize keyif katın.

Diğer fırsatlar, detaylı bilgi ve kampanya şartları için: www.vakifkart.com.tr'yi ziyaret ediniz.

444 0 724 | vakifkart.com.tr

 VakıfBank
Burası Sizin Yeriniz

  /vakifbank